

BETÆNKNING

AFGIVET AF

SPAREUDVALGET

AF 28. APRIL 1950

DOLLUMINISTERIETS
BIBLIOTEK

J. H. SCHULTZ A/S
UNIVERSITETS-BOGTRYKKERI
KØBENHAVN

1952

INDHOLDSFORTEGNELSE

	side
Indledning	5
A. Forudsætningerne for udvalgets arbejde	5
B. Udvalgets arbejde	15
Statsministeriet	17
Udenrigsministeriet	20
Landbrugsministeriet	24
Indenrigs- og boligministeriet	38
Arbejds- og socialministeriet	50
Ministeriet for offentlige arbejder	63
Ministeriet for handel, industri og søfart	81
Grønland	88
Justitsministeriet	96
Kirkeministeriet	110
Undervisningsministeriet	113
Forsvarsministeriet	122
Fiskeriministeriet	125
Finansministeriet	129
C. Andre spørgsmål	137
1. Statens tjeneste- og lejeboliger	137
2. Forskellige andre spørgsmål	139
D. Sammendrag m. v.	142
Bilag	147

Indledning.

Under 28. april 1950 tilskrev finansministeren departementschef *E. Dige* således:

„I overensstemmelse med de aftaler, der er truffet ved de på rigsdagen stedfundne politiske forhandlinger, har regeringen besluttet at nedsætte et udvalg med den opgave på grundlag af statsbudgettet at undersøge mulighederne for besparelser i statshusholdningen.

Det er forudsætningen, at udvalgets arbejde gennemføres så hurtigt som muligt, at udvalget skal have fri adgang til at indhente enhver oplysning og føre enhver forhandling med vedkommende ministerier og styrelser, og at den fornødne tekniske assistance stilles til rådighed for udvalget.

Udvalget skal foruden de tjenestemænd, som udpeges af regeringen, sammensættes af en repræsentant for hvert af de i finansudvalget deltagende politiske partier.

Idet jeg anmoder Dem om at indtræde i udvalget og som formand lede dets arbejde, skal jeg meddele, at jeg har anmodet nedennævnte om at indtræde som medlemmer:

Kådmænd *Ib Kolbjørn*, M. F.
Fhv. minister *N. Elgaard*, M. F.
Lektor *Karl Olsen*, M. F.
Fhv. minister *Bertel Dahlgaard*, M. F.
Fabrikant *Robert Funch-Jensen*, M. F.
Departementschef *Andreas Møller*,
Hovedrevisor *Jens Løn*,
Afdelingschef *Frederik Grünfeld*, og
Sekretariatschef *N. Thorsen*.

Jeg har samtidig anmodet fg. fuldmægtig *Leo Nielsen*, departementet for finansvæsenet, om at fungere som udvalgets sekretær".

I oktober måned 1950 afløstes folketingsmand *Robert Funch-Jensen* af førstelærer *P. Gregersen*, M. F., og i samme måned afløstes folketingsmand, fhv. minister *Niels Elgaard* af statsrevisor *J. C. Jensen-Broby*, M. F.

Udvalget påbegyndte sit arbejde den 17. maj 1950 og har afholdt ialt 113 møder.

A. Forudsætningerne for udvalgets arbejde.

Efter udvalgets kommissorium er dets opgave på grundlag af statsbudgettet at undersøge mulighederne for besparelser i statshusholdningen. Udvalget har søgt at løse denne opgave så enkelt og effektivt som muligt og har derfor ikke beskæftiget sig med de tekniske sider af den bestående ordning for *kontrollen med statens udgifter* også under hensyn til, at de derhen hørende spørgsmål for tiden behandles i et under forvaltningskommis-

sionen nedsat særligt udvalg. Til belysning af de forudsætninger, hvorunder udvalget har tilrettelagt sit arbejde, skal der dog til indledning gives en kort oversigt over hovedtrækkene i den fremgangsmåde, der benyttes ved kontrollen med statens udgifter, ligesom der skal fremsættes nogle bemærkninger om de bestræbelser, der i de sidste årtier har været udfoldet for at forenkle statens administration og begrænse udgifterne.

Ifølge grundlovens § 48 må ingen udgift afholdes, som ikke har hjemmel i en af rigsdagen vedtaget bevillingslov. Kontrollen med statens udgifter bliver derfor dels en *forudgående kontrol* med statens bevillinger, dels en *efterfølgende kontrol* af de faktisk afholdte udgifters overensstemmelse med de givne bevillinger. Den forudgående og den efterfølgende kontrol udøves både gennem *administrative* og gennem *parlamentariske* organer.

Kontrolforanstaltningerne er blevet væsentligt udbygget i årene under og efter den første verdenskrig. Interessen samlede sig først om statens lønningsregler, der blev behandlet i lønningskommissionen af 1917; endvidere blev statens regnskabs- og revisionsvæsen taget op til undersøgelse i statsregnskabskommissionen af 1921, og endelig indførtes i 1924 en administrativ forudgående kontrol med samtlige bevillinger på statsbudgettet, jfr. nedenfor under punkt 3.

1. Ved *tjenestemandsløven af 12. september 1919* gennemførtes på grundlag af lønningskommissionens betænkning en sammenfatning og gennemgribende ændring af statens hidtidige lønnings- og pensionsregler. I denne lov, der senere er ændret og å jourført ved tjenestemandsløvene af 31. marts 1931 og 6. juni 1946, er givet generelle regler om tjenestemændenes pligter og rettigheder, lønningsregler for de enkelte styrelsesgrene og regler om antallet af tjenestemænd indenfor hver af disse. Da ændringer i tjenestemændenes antal og lønvilkår m. v. som hovedregel skal foretages ved særlige love, normalt de årlige normerings love, er der således sikret rigsdagen den afgørende indflydelse på dette område.

Alle vigtige spørgsmål vedrørende tjenestemændenes forhold — herunder også forslagene til de årlige normeringslove — forelægges det under finansministeriet hørende *lønningsråd*, af hvis 9 stemmeberettigede medlemmer 5 udnævnes af rigsdagen blandt dennes medlemmer.

Som et sådant betydningsfuldt område indenfor tjenestemandsforshold kan nævnes spørgsmålet om tjenestemændenes tjenestetid, der blev nærmere gennemgået af sparekommissionen af 1921 med det resultat, at der ved udfærdigelse af nye regler opnåedes betydelige besparelser for staten. De nugældende regler om tjenestetid, der hviler på en udvalgsbetænkning, er godkendt af lønningsrådet og indeholdes i finansministeriets bekendtgørelse af 23. september 1949.

Medens antallet af tjenestemænd som foran nævnt normalt reguleres ved de årlige normeringslove, gælder dette ikke for en række bundstillinger indenfor de laveste lønningsklasser, idet antallet af disse stillinger fastsættes ved finanslov. Disse reguleringer er derfor underkastet den sædvanlige bevillingskontrol, hvorom nærmere nedenfor.

Bevillingskontrollen omfatter ligeledes det indenfor statsadministrationen beskæftigede antal ikke-tjenestemænd, for hvis aflønning der gælder særlige regler, — således for de *løst ansatte kontormedhjælpere* finansministeriets regulativ af 13. februar 1948, — samt de grupper af personale, hvis lønning er fastsat efter *overenskomst* med pågældende fagforbund. Indenfor sidstnævnte område har finansministeriet gennem en årrække medvirket i styrelsernes overenskomstforhandlinger med de faglige organisationer, dog

bortset fra personale i generaldirektoraterne for statsbanerne samt post- og telegrafvæsenet, hvor forhandlingerne under hensyn til disse virksomheders særlige forretningsmæssigt ansvarlige stilling føres alene af de pågældende styrelser.

Spørgsmål om størrelsen af vederlag til *honorarlønnede* forelægges i overensstemmelse med tjenestemandsløven for lønningsrådet.

Endelig bemærkes, at lønningsforholdene for *folkeskolen og folkekirken* er ordnede ved særlige love, jfr. nu loven af 12. juli 1946 om lønninger for folkeskolens lærere og de to love af samme dato om folkekirkens lønningsvæsen. Disse love hviler i princippet på samme synspunkter som tjenestemandsløven.

2. Aflæggelsen af *statsregnskabet* var, indtil den ny regnskabsform i 1924 blev gennemført, ikke tilfredsstillende i teknisk og kontrolmæssig henseende. I princippet betragtedes statsbogholderiet i finansministeriet som statshusholdningens eneste bogholderi, således at de enkelte ministerier ikke førte egentlige bogholderimæssige regnskaber. Statsregnskabet blev iøvrigt ført som et rent kasse- og anvisningsregnskab.

Ved den reform, der i 1924 blev gennemført på foranledning af *statsregnskabs*-kommissionen af 28. oktober 1921, blev den grundlæggende bogføring henlagt til de ministerier og institutioner, hvor forvaltningen foregik, og statsbogholderiets bogføring kom til at ske på grundlag af de enkelte ministeriers regnskabsaflæggelse.

Efter denne ordning, der stadig er gældende, jfr. lov om statens regnskabsvæsen og revision af 31. marts 1926 med senere ændringer, aflægger alle kontohaverne regnskaber hver måned, og på basis af disse månedsregnskaber udfærdiger statsbogholderiet månedlige regnskabsoversigter over statens indtægter og udgifter og bevægelserne på statens formueregnskab, samt aflægger det endelige statsregnskab efter finansårets udløb.

Ved regnskabsreformen blev endvidere kasseprincippet afløst af det såkaldte dokumentationsprincip. Efter dette princip skal enhver erhvervelse og afhændelse af aktiver, opnåelse af tilgodehavender og stiftelse af gæld bogføres straks, således at regnskabsaflæggelsen finder sted på grundlag af de i finansårets løb stedfundne dispositioner, uanset om disse har fået kassemæssigt udtryk.

Spørgsmålet om etablering af *kontrol* med at udgifterne er afholdt i overensstemmelse med de givne bevillinger, og at der er disponeret på forsvarlig måde over statens midler, blev ligeledes taget op i statsregnskabskommissionen af 1921, som i samarbejde med administrationskommissionen af 1923 udarbejdede retningslinierne for den nuværende ordning. De revisionsmæssige opgaver falder dels på den administrative revision, der udøves af de fire *hovedrevisorater* under finansministeren, dels på den parlamentariske revision, hvis opgaver varetages af de af rigsdagen valgte fire *statsrevisorer*.

Ved hovedrevisoraternes revision skal påses, at såvel indtægts- som udgiftsposter er behørigt dokumenterede, at regnskabernes enkelte poster er i overensstemmelse med gældende bestemmelser, at ingen udgifter er afholdt uden bevillingsmæssig hjemmel, og at bevillingerne er anvendt efter deres ord og forudsætninger. Endvidere er der i denne forbindelse anledning til særlig at fremhæve, at det ifølge loven påhviler hovedrevisoraterne at foretage en egentlig kritisk revision, idet de skal påse, at der ved forvaltningen af statens midler og driften af de i regnskaberne omhandlede virksomheder er taget skyldige økonomiske hensyn.

Hovedrevisorerne står umiddelbart under finansministeren, og den enkelte hovedrevisor har direkte referat til vedkommende fagminister. De udsættelser, revisionen giver anledning til, skal rettes til den pågældende centralstyrelse, og decision afgives af

vedkommende fagminister. Ved denne decision er sagen afgjort, medmindre statsrevisorerne — jfr. nedenfor — forlanger den genoptaget. Endelig afgiver hovedrevisorerne årlige beretninger om deres virksomhed til statsrevisorerne, finansministeren og vedkommende fagminister.

Den administrative revision af statens regnskaber efterfølges af den parlamentariske revision, jfr. grundlovens § 49, hvori bestemmes, at det årlige statsregnskab forelægges rigsdagen, som med hensyn til samme tager beslutning. Forud for regnskabets forelæggelse for rigsdagen gennemgås det af de fire statsrevisorer, der påser, at samtlige statens indtægter er opført deri, og at ingen udgift er afholdt uden hjemmel i finansloven eller anden bevillingslov. Som foran anført modtager statsrevisorerne hovedrevisorerens redegørelser, og de kan genoptage spørgsmål, hvorom der af en fagminister tidligere er truffet afgørelse. Statsrevisorerens virksomhed udøves iøvrigt i samarbejde med hovedrevisorerne, i hvilken forbindelse kan nævnes, at statsrevisorerne sammen med hovedrevisorerne og chefen for finanshovedbogholderiet danner et råd, statsregnskabsrådet, som navnlig har til opgave at søge gennemført en ensartet fremgangsmåde ved revisionen.

3. Rigsdagens forudgående kontrol med statens udgifter udøves i praksis gennem *folketingets finansudvalg*, der dels foretager en kritisk gennemgang af de forslag til bevillingslove, der forelægges rigsdagen dels gennemgår samtlige ændringsforslag til disse love og endelig i finansårets løb får forelagt alle vigtigere bevillingssager. For at underbygge og vedligeholde finansministerens overblik over statsfinanserne og tillige som støtte for finansudvalgets arbejde på dette område indførtes ved statsministeriets cirkulære af 25. juni 1924 til samtlige statsmyndigheder en *central administrativ kontrol i finansministeriet* med bevillingerne, forinden disse forelægges rigsdagen eller finansudvalget.

Denne kontrol omfatter i første række selve finanslovsforslaget. Finansministeriet modtager fra de øvrige ministerier samtlige budgetbidrag og foretager derefter en kritisk gennemgang, hvorunder man sammenholder de enkelte konti, undersøger, om der er tilstrækkelig motivering for opretholdelse af tidligere givne bevillinger, og om foreslåede forhøjelser og nybevillinger bør nyde fremme. Såfremt de foreslåede bevillinger ikke kan godkendes af finansministeriet, forhandler dette med det pågældende fagministerium om nedsættelse eller udskydelse af foreslåede udgifter.

Efter at finanslovsforslaget er forelagt rigsdagen, kan ministeriernes ændringsforslag ikke forelægges for finansudvalget forinden de er blevet tiltrådt af finansministeriet, der gennemgår dem efter samme retningslinier, som foran omtalt. På tilsvarende måde får finansministeriet forelagt alle henvendelser til finansudvalget om afholdelse af udgifter på forventet efterbevilling, og endelig gennemgår finansministeriet de enkelte ministeriers bidrag til tillægsbevillingslovsforslaget samt ændringsforslagene til dette.

Da finansministeriets bevillingskontrol finder sted, forinden bevillingsforslagene forelægges rigsdagen eller finansudvalget, vil en del af de krav, som fremsættes i de oprindelige forslag, enten ikke nå frem til bevillingsmyndigheden eller blive forelagt denne i reduceret skikkelse.

4. Et særligt problem for bevillingskontrollen gør sig gældende for de på finanslovens § 2 opførte *statsvirksomheder*. Selv om disse udgør en del af statsforvaltningen, adskiller de sig på grund af deres mere forretningsmæssige præg i væsentlig grad fra den øvrige statsadministration. Ved fastsættelsen af bevillinger til sådanne virksomheder, herunder i første række statsbanerne og post- og telegrafvæsenet, må derfor tages hensyn

til, at virksomhederne ikke på forhånd bindes for stærkt under deres bestræbelser for at opnå det bedst mulige regnskabsmæssige driftsresultat.

Efter forslag af administrationskommissionen af 1923 blev derfor fra og med finansåret 1925—26 gennemført en ordning, hvorefter de to nævnte virksomheder fik større dispositionsfrihed. Efter denne ordning, der stadig er gældende, er § 2 A. og 2. B. på finansloven begrænset til forholdsvis få konti, der optages med runde summer, og samtidig er der givet styrelserne adgang til at disponere friere indenfor de enkelte konti, idet det i finanslovens anmærkninger er udtalt, at de deri indeholdte oplysninger er af orienterende natur og angiver styrelsens foreløbige overvejelser under budgettets udarbejdelse, og således ikke binder styrelsen med hensyn til anvendelse af de opførte beløb. Tilsvarende regler gælder for de pågældende styrelser anlægsbudgetter.

5. I tilslutning til den foranstående omtale af kontrollen med statens udgifter skal der kort gøres rede for de bestræbelser, der siden første verdenskrig iøvrigt har været udfoldet for at forenkle statens administration og begrænse dens udgifter. Disse bestræbelser må ses på baggrund af, at de overleverede mere primitive former for statens økonomiske forvaltning ikke slog til under den meget betydelige vækst, der allerede dengang var sket i statens opgaver, specielt under og efter den 1. verdenskrig, og at der i forskellige henseender tiltrængtes en revision og udbedring af statshusholdningens struktur.

Bestræbelserne rettede sig i første omgang mod statsbanerne samt post- og telegrafvæsenet. Der blev således i 1919 nedsat et udvalg med den opgave at undersøge forholdene indenfor disse virksomheder, specielt udførelsen af post- og telegraf-tjenesten.

I de følgende år nedsattes yderligere 3 udvalg, der særlig beskæftigede sig med mulighederne for besparelser i de nævnte statsvirksomheders lønningsudgifter, deres takstpolitik samt spørgsmålet om tjenestetid.

Den i 1921 nedsatte sparekommission stillede forslag om ændring af de gældende tjenestetidsregler, hvilket som foran omtalt resulterede i væsentlige besparelser, og afgang iøvrigt indstilling om indskrænkning af sportelsystemet, nedlæggelse af visse stillinger indenfor justits- og politivæsenet, og nedsættelse af udgifter til honorarer og medhjælpslønninger. Endvidere foretog kommissionen en gennemgang af de militære ministeriers opbygning.

I 1922 nedsattes en kommission med den opgave at søge gennemført besparelser indenfor den sociale forsorg og endelig blev i 1923 nedsat den tidligere omtalte administrationskommission, der hovedsagelig beskæftigede sig med administrationstekniske spørgsmål, herunder spørgsmål vedrørende erhvervsvirksomhederne, statens udgifter til avertering, tryksager, papir og bøger samt statens øvrige vareindkøb og varesalg.

Efter at statens administrative opgaver under den anden verdenskrig var udviklet stærkt samtidig med, at en meget betydelig stigning i statens udgifter havde fundet sted, nedsattes forvaltningskommissionen af 1946.

Denne kommissions opgave har fortrinsvis været at undersøge mulighederne for decentralisation af statsadministrationen, udskillelse af forvaltningsområder fra de egentlige departementer, en mere rationel sagsfordeling inden for de forskellige administrationsområder, rationaliseringsforanstaltninger iøvrigt, samt opgaverne for kontrollen med statsforvaltningen. Endvidere spørgsmål om offentlighed i forvaltningen, forvaltningens forhold til lovgivnings- og bevillingsmyndigheden, personalets uddannelse, og endelig om afvikling af de under krigsperioden oprettede midlertidige administrationsorganer.

Forvaltningskommissionen har hidtil afgivet 8 betænkninger, bl. a. indeholdende

forslag til rationaliseringsforanstaltninger for fængselsvæsenet, politiet, amterne, statens hospitalsvæsen, statsskovbruget, matrikulsvæsenet, vejevæsenet, anlægsdirektoratet, luftfartsvæsenet, mødrehjælpsinstitutionerne, og forskellige områder under finansministeriet. Af de generelle opgaver, som er pålagt kommissionen er behandlet forholdet mellem lovgivningsmagten og administrationen, forvaltningens offentlighed, arbejdsordningen i centraladministrationen og kontrollen med de institutioner, der oppebærer statstilskud.

På kommissionens foranledning nedsatte finansministeren i 1947 med tilslutning fra folketingets finansudvalg et administrativt organ, forvaltningsnævnet, med et sekretariat, til at varetage det løbende arbejde med rationalisering og forenkling indenfor statens administration.

Arbejdet i forvaltningsnævnet og dets sekretariat har desuden bestået i forbedrelse af forvaltningskommissionens undersøgelser, videreførelsen af en række af kommissionens forslag og den praktiske tilrettelæggelse ved gennemførelsen af disse.

Der er gennem forvaltningsnævnets arbejde hidtil opnået årlige besparelser på godt 2 mill. kr.

Medens forvaltningskommissionens arbejde vil kunne afsluttes, når de i kommissoriet nævnte undersøgelser er tilendebragt, viser de hidtil indvundne erfaringer fra forvaltningsnævnet og sekretariatets virksomhed, at denne organisation også fremover vil kunne udføre et betydningsfuldt arbejde for forenkling og rationalisering indenfor statens administration.

Når mulighederne for besparelser i statshusholdningen skal underkastes en nærmere undersøgelse, vil det være af interesse at danne sig et overblik over, hvordan statens udgifter faktisk fordeler sig. I finansåret 1949—50 udgjorde statens samlede udgifter ca. 2 720 mill. kr., hvoraf 150 mill. kr. faldt på statens anlægs- og byggevirkomhed.

Udvalget har ikke taget stilling til, om og i hvilken udstrækning der bør ske en begrænsning af anlægsudgifterne, da dette spørgsmål behandles i et særligt rådgivende embedsmandsudvalg — anlægsudvalget —, hvorom nærmere nedenfor under afsnit C. Nærværende udvalg har derfor hovedsagelig beskæftiget sig med en gennemgang af statens *driftsudgifter*. Disse udgjorde i finansåret 1949—50 ca. 2 570 mill. kr. opgjort efter den i nedenstående tabel anvendte fremgangsmåde.

I den offentlige debat, der fra tid til anden har været ført om en nedsættelse af statens udgifter, har det undertiden været fremhævet, at de *frie bevillinger* — i modsætning til de *lovbundne* — skulle frembyde særlig store besparelsesmuligheder. Ved en nærmere gennemgang af statsbudgettet viser det sig imidlertid, at dette ikke er tilfældet, idet en stor del af de tilskudsbevillinger, der ikke gives i henhold til særlige love, enten er regelbundne på lignende måde, som hvis de hvilede på lov, eller beror på så afgørende samfundshensyn, at bevillingerne kun i mere formel forstand kan kaldes frie. Som eksempler på bevillinger af denne art kan nævnes Danmarks bidrag til en række internationale organisationer m.v., de gældende regler om lønninger til landbrugskonsulenter, tilskud til hedselskabets administration, tilskud til de af nationalforeningen for tuberkulosens bekæmpelse drevne tuberkuloseanstalter og andre sanatorier, tilskud til Finseninstituttet, tilskud til forskellige formål indenfor børne- og særforsorgen, herunder åndssvageforsorgen, tilskud til kystsikrings- og havneanlæg m. v., tilskud til handelsskolerne, de tekniske skoler

og fagskolerne, samt tilskud til en lang række kunstneriske og videnskabelige formål, herunder tilskud til museer, kulturelle selskaber og organisationer.

Statens tilskud af denne karakter udgør beløbsmæssigt største parten af de „frie“ bevillinger, og de øvrige i egentlig forstand frie bevillinger tjener så uensartede formål, at det ville virke tilfældigt og vilkårligt at gennemføre besparelser for statskassen ved at foretage en generel nedsættelse af dem f. eks. med en procentvis reduktion. De beløb, der kunne spares ved en sådan fremgangsmåde ville forøvrigt blive af beskeden størrelse.

Man har her ved opgørelsen af de samlede driftsudgifter medtaget en del udgiftsposter som formelt set ikke indgår på statens driftsbudget, men som både efter deres statsfinansielle og samfundsøkonomiske virkninger ganske må sidestilles med driftsregnskabets udgifter. Dette gælder således udgifterne vedrørende Grønland (§ 18) samt udgifterne vedrørende besættelsens afvikling m. v. (§ 26 I. K. 2) tilskud til landvinding, beskæftigelses- og vejarbejder og andre tilskud over en række fonde samt endelig den fælleskommunale udligningsfonds udgifter. Disse udgifter, afholdt af fonde, er medregnet med deres fulde beløb uden hensyntagen til, at en række af dem finansieres gennem særindtægter. Denne opstillingsmåde har været nødvendig for at nå frem til et samlet udtryk for statsudgifterne. På den anden side har man af statsregnskabets driftsudgifter udeladt forskellige poster, som ikke modsvares af udbetalinger i finansåret 1949—50, f. eks. afskrivning af kurstab på den udenlandske statsgæld m. v. Man er ved disse forskellige korrektioner nået op på en samlet udgiftssum på 2 569 mill. kr., medens statsregnskabets tal for de samlede driftsudgifter er 2 171 mill. kr.

Der er her ved opgørelsen set bort fra statsvirksomhedernes udgifter, der brutto ialt androg ca. 650 mill. kr. i 1949—50. Statsvirksomhedernes udgifter må betragtes som led i en forretningsmæssig drift, hvorfor det ikke synes rimeligt at sidestille dem bevillingsmæssigt med de øvrige statsudgifter.

For at give et overblik over anvendelsen af statens midler er der i nedenstående tabel foretaget en opdeling af statens udgifter efter deres *formål*:

<i>Statens udgifter fordelt efter formål 1949—50.</i>	Mill. kr.
1. Kongehuset	3
2. Rigsdagen	6
3. Administration	145
4. Justits- og politivæsen	166
5. Forsvar, herunder civilforsvar	326
6. Undervisning og kulturelle formål	275
7. Folkekirken	14
8. Medicinal- og sundhedsvæsen	145
9. Færøerne	2
10. Grønland	22
11. Vejvæsen, fyr- og vagervæsen, isbrydning m. m.	38
12. Foranstaltninger vedrørende landbrug og fiskeri	48
13. Sociale udgifter	644
heraf: Alders- og invaliderente	348
Arbejdsløshedskasser	80
Sygekasser	35

Transport... 1 834

Børneforsorgen	30
Særforsorgen	77
Andre udgifter	74
heraf: Rentelettelse for boliglån	10
Børnebidrag til enlige forsørgere	19
Udligningsfondens udgifter til kom. hjælp.	10
Mødrehjælp + mælkehjælp til mødre	5
Skolebespisning	3
Ulykkesforsikring	4
Humanitært hjælpearbejde i udlandet	6
Diverse andre	17
14. Subsidier og rabatter	332
15. Besættelsens afvikling	53
16. Internationalt hjælpearbejde	14
17. Bidrag til internationale institutioner	5
18. Tilskud til beskæftigelses- og vejfundsarbejder m. v.	69
heraf: Tilskud til grundforbedringsarbejder o. lign.	24
Tilskud til iværksættelse af offentlige arbejder og beskæftigelse af arbejdsløse	30
Tilskud til vejfundsarbejder	15
19. Pensioner	52
20. Renteudgifter	158
21. Andre udgifter	52

Iait... 2 569

Fremgangsmåden ved denne opdeling har været den, at man under *administration* har henregnet hele centraladministrationen og de dertil knyttede direktorater m. v., som f. eks. direktoratet for vareforsyning, prisdirektoratet, statens kornkontor m. v. Endvidere er herunder henført udgifterne ved statens bygninger, skatte- og toldvæsen og udenrigstjenesten. Til *undervisning og kulturelle formål* har man ikke alene henført statens direkte udgifter til undervisningsformål og dens tilskud til kommunernes undervisningsvæsen og private skoler m. v., men også den fælleskommunale udligningsfonds udgifter. Under *medicinal- og sundhedsvæsen* er medregnet udgifter til dette formål såvel under indenrigsministeriets som under udligningsfondens budget samt udgiften ved de af statens hospitaler (rigshospitalet og militærhospitalet), der er opført under andre finanslovsparagraffer, men derimod ikke sindssygehospitalet, der er henført til de sociale udgifter. De *sociale udgifter* omfatter, foruden hovedparten af socialministeriets budget, udligningsfondens og arbejdsløshedsfondens tilskud til socialpolitiske formål samt tilskudene på boligministeriets budget i henhold til boligstøttelovgivningen, medens tilskudene til beskæftigelsesforanstaltninger ikke er medtaget under denne post.

Beløbet til *subsidier og rabatter* omfatter blandt andet det nu bortfaldne flæsketilskud den nu ophævede smør- tekstil- og kødrabatordning, samt sukkerordningen, rugbrødstilskud, konsummælktilskud, mælkeudligningstilskud, tilskud til importeret korn og en række andre ordninger.

I det under *tilskud til beskæftigelses- og vejfundsarbejder m. v.* opførte beløb er ikke medtaget kommunernes direkte andele i motorafgifterne, da disse andele forlods er fradraget i statsregnskabets indtægter.

Statens *pensionsudgifter* er optaget med deres fulde bruttobeløb, idet dog den del af udgifterne, der vedrører statsvirksomhedernes personale, ikke er medtaget. Strengt taget vedrører pensionsudgifterne en række af de øvrige anførte formål, men man har ikke ment at kunne foretage denne noget usikre opdeling.

Af ovenstående fremgår, på hvilke formål statens udgifter fordeler sig, og hvilke beløbsmæssige besparelsesmuligheder der foreligger, såfremt man finder det forsvarligt på indgribende måde at ændre de indenrigspolitiske, udenrigspolitiske eller retlige forudsætninger for de opstillede hovedformål.

Den samlede sum af statens driftsudgifter 2 569 mill. kr. kan også opdeles efter deres *beskaffenhed*: således at der ved fordelingen lægges vægt på, om der er tale om betalinger for personlige tjenesteydelser, (lønninger) betalinger for varer, husleje m. v. eller rentebetalinger eller tilskud, der udbetales uden nogen modydelse for modtageren. De sidstnævnte tilskud kan igen opdeles efter, om de ydes til andre offentlige myndigheder eller til private personer.

En sådan opdeling vil ganske vist altid i nogen grad blive vilkårlig, således ydes f. eks. en række af statens tilskud til kommuner og private institutioner direkte eller indirekte som tilskud til lønninger til de der ansatte personer. I nedenstående opstilling er fulgt den fremgangsmåde at betragte alle sådanne udbetalinger som tilskud, således at lønningerne i opstillingen kun omfatter vederlagene til de direkte hos staten beskæftigede. For en lang række kontis vedkommende er det iøvrigt ikke muligt at foretage en nøjagtig opdeling af, hvorledes udgiften fordeler sig mellem lønninger til medhjælp m.v. og varekøb, hvorfor de anførte tal kun giver udtryk for en omtrentlig angivelse af størrelsesordenen.

Statens udgifter fordelt efter beskaffenhed 1949—50.

Mill. kr.

1. Tilskud og refusioner til kommunerne	607
heraf: til sociale udgifter.	326
til undervisning og kulturelle formål	147
til medicinal- og sundhedsvæsen	82
til andre formål	52
2. Tilskud til arbejdsledsheds-, syge- og invalideforsikring	175
3. Forskellige tilskudsordninger.	561
heraf: subsidier og rabatter	332
besættelsens afvikling (krigsforsikring, besættelsestidens ofre).	44
private skoler, tekniske skoler, højskoler.	59
tuberkuloseanstalter m. v.	17
børnehjem og andre sociale institutioner.	38
rentelettelse for boliglån	10
erhvervmæssige tilskud.	14
andre tilskud m. v.	47

	Transport...	1 343
4. Renteudgifter		158
5. Lønninger samt køb af varer og tjenester		1 068
heraf: lønninger til tjenestemænd		255 ¹⁾
andre lønninger og vederlag		200 ¹⁾
løn, forplejning og beklædning til værnepligtige		70
pensioner		52
forrentning og afskrivning af fast ejendom		51
køb af varer og tjenester		440 ²⁾
	lait...	2 569

Når statens udgifter således fordeles efter deres beskaffenhed, må sparemulighederne i det væsentlige bedømmes ud fra forudsætninger, som svarer til dem, der må lægges til grund, når statens udgifter opdeles efter deres formål. Det er således klart, at spørgsmålet om størrelsen af statens tilskud til kommunerne i udpræget grad er et politisk spørgsmål, som det ligger udenfor nærværende udvalgs naturlige opgave at tage stilling til. Hele spørgsmålet om fordelingen af de offentlige udgifter mellem staten og kommunerne er iøvrigt behandlet i skattekommissionen.

Som det fremgår af oversigten, yder staten foruden tilskudene til socialforsikringen en række andre store tilskud til borgerne. Det er indlysende, at der kunne opnås ikke uvæsentlige besparelser ved en nedsættelse af disse tilskud, men udvalget er gået ud fra, at der ikke ved udvalgets sparebestrebelse skal ske en sænkning af den sociale standard for den ubemidlede befolkning.

Statens renteudgifter indebærer ikke store besparelsesmuligheder, idet det må tages i betragtning, at der ved hvert låns optagelse foretages de fornødne undersøgelser for at opnå de bedst mulige rentevilkår, og at finansministeriet til stadighed har fulgt udviklingen på obligationsmarkedet her og i udlandet med henblik på muligheden for konvertering af statens lån.

Statens udgifter til lønninger udgør meget betydelige beløb, som kun vil kunne nedbringes ved en nedsættelse af lønningerne eller ved en reduktion af personalet. Hvad den førstnævnte mulighed angår, er forholdet det, at det stigende pris- og omkostningsniveau har medført, at der gennem de senere år til stadighed har måttet gennemføres forhøjelser af tjenestemandslønningerne og de lønninger, der reguleres efter principperne i tjenestemandsløven, således f. eks. lønningerne til de regulativlønnede kontormedhjælpere indenfor staten og til personalet indenfor en række institutioner, der formelt er selvstændige institutioner, men reelt har en lignende stilling som statens egne institutioner, idet staten dækker driftsunderskuddet eller på anden måde yder væsentlige tilskud, således eksempelvis Nationalforeningens sanatorier, Hedeselskabet og adskillige institutioner indenfor børne- og særforsorgen.

Under hensyn til at reguleringen af lønningerne til tjenestemændene og de dermed ligestillede grupper i det væsentlige bygger på lignende principper som den regulering, der i henhold til overenskomst er gennemført for medlemmerne af de faglige organisationer i de frie erhverv, ligger det udenfor udvalgets naturlige opgave at vurdere mulighederne

¹⁾ I denne oversigt er, ligesom i tabellen over statens udgifter opdelt efter formål, ikke medregnet statsvirksomhederne. Hvis disse medtages, udgjorde statens samlede lønningsudgifter i 1949—50 ca. 640 mill. kr.

²⁾ Herunder militære indkøb, der har udgjort et beløb på 200 mill. kr.

for en almindelig nedsættelse af disse lønninger. Tilsvarende gælder mulighederne for at opnå besparelser ved at forringe de hermed sammenhængende almindelige tjenestemandsgoder (ret til ferie, lønning under sygdom, pensionsret m. v.) eller ved at ændre de gældende regler om tjenestetidens længde, der som foran omtalt fornylig er gennemgået i et særligt udvalg og godkendt af lønningsrådet.

Såfremt man derefter vurderer mulighederne for at opnå besparelser ved en reduktion af personalet er det indlysende, at besparelser altid kan opnås ved en indskrænkning af de opgaver, som påhviler statsadministrationen, men at omfanget af disse i overvejende grad afgøres på grundlag af politiske overvejelser, idet størstedelen af statens udgifter afholdes i henhold til lov. Der vil dog ofte indenfor de enkelte administrationsgrene være mulighed for at begrænse opgavernes — og dermed arbejdets — omfang, således f. eks. ved indskrænkning af visse særlige arbejdsopgaver, hvis løsning ikke er aldeles påkrævede, ved decentralisation af de administrative funktioner eller ved tilvejebringelse af forudsætninger for en forbedret arbejds effektivitet gennem rationaliseringsforanstaltninger og lignende.

Spørgsmål af denne karakter har da også som foran nævnt været taget op af forvaltningskommissionen og forvaltningsnævnet, ved hvis virksomhed der er opnået ikke ubetydelige resultater på forskellige områder.

Fra bevillingsmyndighedernes side udfoldes der forøvrigt til stadighed bestræbelser for at sikre, at personalet indenfor statens institutioner ikke er større end påkrævet. Det påses således ved gennemgangen af den årlige normeringslov og finansloven, at der udvises størst mulig tilbageholdenhed med oprettelse af nye stillinger, ligesom mulighederne for nedlæggelse af stillinger tages op til overvejelse. På de årlige bevillingslove reguleres endvidere udgifterne til det regulativlønnede og det overenskomstlønnede personale ud fra tilsvarende synspunkter, og man bestræber sig gennem de foran omtalte administrative og parlamentariske kontrolorganer samt forvaltningskommissionen for, at der sker en personaleindskrænkning i samme tempo, som de ekstraordinære foranstaltninger afvikles. Dette har f. eks. været gældende med hensyn til de institutioner, som blev oprettet i forbindelse med besættelsestidens afvikling og med hensyn til direktoratet for vareforsyning og prisdirektoratet.

B. Udvalgets arbejde.

Uanset de begrænsninger i mulighederne for besparelser, som følger af det i det foregående afsnit anførte, har udvalget anlagt den hovedbetragtning, at landets økonomiske forhold er blevet alvorligt forringet, og at det derfor må betragtes som nødvendigt at søge statens udgifter begrænset efter en ny vurdering af, hvad der hidtil har kunnet anses for påkrævet og forsvarligt.

Udvalget har herved anlagt det synspunkt, at man ikke kunne være afskåret fra at stille forslag om besparelse af lovbundne udgifter, hvor forholdene måtte tale derfor, men har på den anden side anset det for liggende udenfor udvalgets opgave at tage stilling til spørgsmål, der er af en så vidtrækkende politisk karakter, at de bør bero på regeringens initiativ eller indgående samlede overvejelser i rigsdagen og dens politiske partier.

Udvalget har ved sine undersøgelser af besparelsesmulighederne selv foretaget en systematisk gennemgang af statsbudgettet med henblik på, hvorvidt der ud fra de givne forudsætninger foreligger mulighed for bortfald eller nedsættelse af de deri opførte bevilinger, ligesom man har overvejet mulighederne for indførelse af nye eller en å-jourføring

af gældende takstmæssige betalinger eller gennemførelse af andre forholdsregler til støtte for statens økonomi. I forbindelse med den således foretagne gennemgang af statsbudgettet har udvalget stillet de enkelte ministerier og styrelser en lang række spørgsmål for at få sparemulighederne nærmere belyst.

Herudover har udvalget fundet det påkrævet at gå ind i det nærest mulige samarbejde med ministerierne og styrelserne for at opnå disses aktive bistand til en dybtgående undersøgelse af sparemulighederne, og man har derfor sideløbende med egne overvejelser og undersøgelser anmodet ministerierne om hver især at opstille en liste over de sparemuligheder, som vedkommende ministerium eller styrelse selv fandt mest nærliggende, angivet i fortrinnsrækkefølge.

Efter at udvalget fra de enkelte ministerier m. v. havde modtaget udførlige redegørelser som indeholdt såvel besvarelser af de af udvalget rejste forespørgsler som påvisning af et betydeligt antal andre besparelsesmuligheder, førtes der på dette grundlag i udvalget en række forhandlinger med embedsmænd fra de pågældende ministerier. Under disse forhandlinger aftaltes det, at hvert enkelt ministerium for sit budgetområde skulle stille ændringsforslag til forslag til finanslov for finansåret 1951—52 vedrørende de besparelser eller indtægtsforøgelsesmuligheder, som kunne få øjeblikkelig virkning, således at den endelige afgørelse af de fremkomne forslag kunne træffes i folketingets finansudvalg i forbindelse med finansudvalgets behandling af de øvrige ændringsforslag til finanslovforslaget. Disse ændringsforslag medførte, at der blev mulighed for på finansloven for finansåret 1951—52 at søge gennemført besparelser og indtægtsforøgelsesmuligheder på ialt ca. 12 mill. kr.

Under forhandlingerne oplystes imidlertid, at en række besparelserforanstaltninger først kunne få virkning på et senere tidspunkt, og det aftaltes derfor, at hvert ministerium indenfor sit budgetområde som bidrag til udvalgets betænkning udarbejdede de nedenfor optrykte redegørelser for samtlige besparelser og indtægtsforøgelsesmuligheder fremover, hvadenten disse måtte give sig udtryk i finansåret 1951—52, *eller* først senere *eller* på indeværende tidspunkt endnu ikke kan angives med bestemte beløb *eller* endnu kun er på overvejelsernes stadium.

Der er af udvalget til hvert enkelt afsnit gjort de bemærkninger, man har fundet anledning til, og der er på visse punkter af udvalgets medlemmer fremsat særlige udtalelser.

Da statsbanerne og postvæsenet ved deres styrelseslove i forvejen er forpligtet til forretningsmæssig drift og derfor indenfor de givne rammer søger at opnå det bedst mulige driftsresultat, har der ikke for disse områders vedkommende været grundlag for på samme måde som vedrørende den almindelige statshusholdning at stille krav overfor ministerierne om forslag til konkrete besparelser.

Under hensyn til statsbanernes betydelige underskud har der dog været ført indgående drøftelser med generaldirektøren for statsbanerne om en række spørgsmål, og generaldirektoratet har på grundlag af disse drøftelser afgivet den på side 67 optrykte redegørelse om de af udvalget rejste spørgsmål. Løvrigt har udvalget tilskyndet til en rationalisering på en række områder under statsbanerne, og denne er da også påbegyndt i forøget omfang under forvaltningsnævnets medvirken.

Som foran omtalt aftales det mellem udvalget og de enkelte ministerier og styrelser, at disse på grundlag af de førte drøftelser til brug for udvalgets betænkning skulle udarbejde særskilte redegørelser for foreslåede eller påtænkte besparelser. Nedenstående redegørelser er derfor udarbejdet af vedkommende ministerier og styrelser og indeholder resultaterne af det stedfundne samarbejde.

Det bemærkes iøvrigt, at de i de enkelte redegørelser indeholdte forslag eller påpegede muligheder med enkelte undtagelser er opført under samme kontobetegnelse som i finansloven for finansåret 1951|52.

Statsministeriet.

§ 2 J. Statstidende.

På finansloven 1951—52 er udgifterne til trykning af statstidende nedsat med 39 000 kr. Denne omkostningssænkning opnås dels ved anvendelse af mindre skrift og overgang til et 5-spaltet format og dels ved ophør med fremstilling af de såkaldte regeringstryk til arkivbrug. Anvendelsen af mindre skrift i statstidende vil medføre en nedgang i statstidendes indtægter for optagelse af kundgørelser, der betales efter en millimetertakst. Denne indtægtsnedgang er af statstidende beregnet til ca. 40 000 kr. årlig. Da dette selvfølgelig vil komme de annoncerende til gode, har man overvejet muligheden af at udligne en del af denne indtægtsnedgang ved en passende forhøjelse af betalingen pr. millimeter. En deling af indtægtsnedgangen, 40 000 kr., således at annoncørerne kun skulle opnå en fordel på ialt 20 000 kr., ville medføre, at den nugældende sats for kundgørelser i statstidende, 25 øre pr. mm, skulle forhøjes til ca. 28 øre pr. mm. Dette tal er imidlertid mindre praktisk at regne med, og da samtidig millimeterprisen for ganske få måneder siden er forhøjet til de nævnte 25 øre, ser man fra statsministeriets side helst, at en forhøjelse undlades på indeværende tidspunkt. For en række kundgørelser betales imidlertid ikke efter annoncens størrelse, men derimod en fast takst. Det drejer sig om kundgørelser af anmeldelser til handelsregistre, aktieselskabsregisteret, forsikringsregisteret og foreningsregisteret (samt anmeldelser til priskontrolrådet).

De faste takster herfor udgør henholdsvis 2, 6, 6, 3 og 6 kr., medens taksten for anmeldelser om ændringer er 3 kr. for anmeldelser til foreningsregisteret og 2 kr. for de øvrige gruppers vedkommende. Under hensyn **til**, at de pågældende kundgørelser ofte optager en meget betydelig del af pladsen i bladet, synes denne betalingsform ikke rimelig.

Statsministeriet har derfor fra 1. april d. å. ændret reglerne for betaling af kundgørelser i statstidende, således at der også for de nævnte anmeldelser kræves betaling efter millimetertaksten, hvilket efter statstidendes overgang til det nye format skulle give en merindtægt på ca. 50 000 kr. årlig. Herefter skulle regnskabet for den egentlige statstidende — altså bortset fra tingbladet, hvis trykning rettelig må ses i forhold til de indgåede retsgebyrer — efter de nugældende trykkeripriser udvise et overskud på ca. 250 000 kr.

Årlig merindtægt herefter ca. 50 000 kr.

§ 11. Statsministeriet.

II. Centralstyrelsen.

Man har opsagt en tidligere særlig færøkyndig medhjælp, hvorved der på ministeriets medhjælpskonto er opnået en årlig besparelse på. . . ca. 4 000

løvrigt vil statsministeriet til stadighed overvåge, at der spares mest muligt på denne konto. På samme måde vil man søge opnået de størst mulige besparelser på kontoen for almindelige ministerielle og kontorholdsudgifter, men man kan ikke på nærværende tidspunkt stille forslag om nedsættelse af det på finansloven opførte beløb.

III. Udgifter Ted naturfredning.

På finansloven 1951—52 er det gennem de senere år ydede tilskud på 7 000 kr. til Danmarks naturfredningsforening nedsat til 0 kr. Denne nedsættelse er sket under forudsætning af, at der tildeles foreningen tilskud af de ved lov om tipning af 9. juni 1948 fremkomne midler.

løvrigt har statsministeriet den 5. januar d. å. over for naturfredningsrådet indskærpet, at rådets rejseudgifter må begrænses mest muligt. Man har samtidig anmodet overfredningsnævnet om en oversigt over nævnets arbejde med henblik på en eventuel nedsættelse af honorarerne. Dette spørgsmål vil blive taget op ved lønningsrådets gennemgang af honorarer. Som grundlag for ministeriets overvejelser over ændring af de årlige honorarer til formændene for naturfredningsnævnene har man anmodet formændene for de enkelte nævn om en redegørelse for omfanget af arbejdet i året 1950.

De på statsministeriets budget indtil nu opnåede besparelser kan herefter sammenfattes således:

1) Merindtægt som følge af ændrede regler for betaling af kundgørelser i statstidende.....	ca.	50 000	kr.
2) Nedsættelse af udgifter ved opsigelse af en stilling som færøkyndig medhjælp.....	ca.	4 000	-
3) Bortfald af statstilskud til Danmarks naturfredningsforening		7 000	-
	lait...	61000	kr.

Udvalget har for sit vedkommende intet at bemærke til foranstående redegørelse, idet et mindretal (*Jensen-Broby*) dog ønsker at udtale, at naturfredningsrådets virksomhed i vidt omfang medfører dobbeltadministration, og at rådets virksomhed derfor bør ophøre.

Udenrigsministeriet.

§ 12. Udenrigsministeriet.

I.

Besparelser ved midlertidig ikke-besættelse af visse poster, ved midlertidig sammenlægning af poster og ved indskrænkning af repræsentationen i visse lande.

- 1) Som følge af den i oktober 1950 stedfundne opskrivning af den polske zloty ville udgifterne til driften af gesandtskabet i Warszawa, såfremt gesandtskabet skulle opretholdes i sin hidtidige skikkelse, stige til ca. 1,3 mill. kr. årligt. Medens udenrigsministeriet af hensyn til Danmarks betydelige erhvervsinteresser i Polen på forhånd måtte nære alvorlige betænkeligheder ved at foretage en væsentlig indskrænkning af repræsentationen i dette land, har man dog under de foreliggende omstændigheder ment forsøgsvis at burde gennemføre en ordning, hvorefter gesandten hjemkaldes, og der i stedet udsendes en chargé d'affaires, idet antallet af medarbejdere ved gesandtskabet samtidig indskrænkes til to danske kancellister og et polsk bud. Det er fremdeles lykkedes at leje et hus til chefsbolig og kontorlokaler på fordelagtige vilkår, således at de samlede udgifter til gesandtskabets drift herefter kan anslås til ca. 325 000 kr. årligt. Der undgås således som følge af de trufne foranstaltninger en årlig udgift på ca. 975 000 kr.
- 2) Efter overflytningen af hovedparten af den tyske forbundsrepublik centraladministration fra Frankfurt a/M til Bonn har det udsendte konsulat i Frankfurt a/M kunnet indskrænkes meget væsentligt, hvilket vil medføre, at de årlige udgifter ved konsulatets drift nedbringes med ca. 250 000 -
- 3) Det er blevet besluttet indtil videre fortsat at undlade genbesættelse af konsulposten i Shanghai. Den årlige besparelse herved skønnes at ville udgøre ca. 172 000 -
- 4) Folketingets finansudvalg har givet tilslutning til, at der oprettes et gesandtskab for Indonesien, Philippinerne og Thailand med sæde i Djakarta. Det tør anses som forsvarligt at udskyde besættelsen af gesandtposten endnu i nogen tid, hvorved der årligt spares en udgift på ca. 130 000 -
- 5) Det er blevet besluttet at hjemkalde gesandten i Pretoria, således at de danske interesser i Den sydafrikanske Union indtil videre alene varetages af den udsendte konsul i Johannesburg. Der skønnes herved at ville indvindes en årlig besparelse på ca. 110 000 -

Transport. .. ca. 1 637 000 kr.

Transport. .. ca. 1 637 000 kr.

6) Der er truffet beslutning om midlertidigt at undlade genbesættelse af den ledige gesandtpost i Canberra. Når det tages i betragtning, at det under disse omstændigheder vil være nødvendigt at udsende en yngre tjenestemand til hjælp for den udsendte konsul i Sydney, kan den årlige besparelse anslås til ca. 70 000 -

7) Det er fundet forsvarligt, når gesandten i Lissabon pr. 1. november 1951 falder for aldersgrænsen, midlertidigt at nedlægge gesandtposten som selvstændig post, således at der til tjeneste i Lissabon kun forbliver en yngre sekretær eller en kancellist, der tilknyttes det derværende honorære generalkonsulat. Der indvindes herved en årlig besparelse på ca. 70 000 -

ca. 1 777 000 kr.

"II.

Besparelser ved midlertidig nedsættelse af udetillægene og lønningerne iøvrigt for det danske personale ved de udsendte repræsentationer.

Efter det foreliggende materiale til belysning af leveomkostningerne i de forskellige lande er det ministeriets opfattelse, at de gældende udetillæg såvel som lønningerne iøvrigt ved repræsentationerne i udlandet ikke overstiger det rimelige og for enkelte posters vedkommende endog må antages at ligge i underkanten af det nødvendige. Ministeriet har desuagtet fundet, at noget taler for, at også de udsendte tjenestemænd og det øvrige danske personale ved de udsendte repræsentationer yder deres bidrag til genoprettelsen af Danmarks økonomi på linje med den øvrige danske befolkning, og det er derfor blevet besluttet, at der i den tid, de ekstraordinære byrder påhviler befolkningen her i landet, foretages en midlertidig nedsættelse af vedkommende udetillæg og lønninger, som iøvrigt tænkes fastsat på samme grundlag som hidtil. Nedsættelsen er foretaget efter følgende retningslinier:

Repræsentationschefer	10 pct.	af udetillæget
Højere lønnede udsendte medarbejdere	7½ -	
Lavere lønnede udsendte medarbejdere	5	
Dansk kancellipersonale	2½ -	- lønnen.

Det anslås, at den ved ordningen indvundne besparelse for et tidsrum af et år vil andrage ca. 518 000 kr.

III.

Andre besparelser.

1) Ved indskrænkning af kancellipersonalet ved forskellige repræsentationer i udlandet, inddragning af tjenestebiler ved repræsentationerne i Tyskland og besparelser ved samtlige repræsentationer på særlige områder (fjerntelefonering og telegrafering, porto, papir, bladhold m. m.) anslås det, at der årligt vil kunne indvindes et beløb på ialt ca. 325 000 kr.

Transport. .. ca. 325 000 kr.

Transport. .. ca. 325 000 kr.

2) Under hensyn til den adgang, der tilsikres erhvervsorganisationernes repræsentanter til at deltage i det forberedende arbejde i forbindelse med udsendelsen af handelsdelegationer o. l., og den stedfundne indskrænkning af området for den bundne handel er det fundet rimeligt og naturligt, at udenrigsministeriet fremtidig kun skal dække udgifter i forbindelse med erhvervsrepræsentanters deltagelse i handelsforhandlinger i udlandet, såfremt de pågældende opfordres hertil fra statens side. Ved de pågældende udgifters bortfald anslås det, at der vil kunne indvindes en årlig besparelse på ca. 200 000

3) Ved en gennemført centralisering af skrivearbejdet i udenrigsministeriet i større skrivestuer og en i forbindelse dermed foretaget indskrænkning af antallet af stenografer samt ved besparelser indenfor en række særlige områder (fjerntelefonering og telegrafering, porto, papir, bøger og blade m. m.) anslås det, at der vil kunne indvindes et årligt beløb af ialt ca. 120 000

ca. 645 000 kr.

Foranstående besparelsesforslag indebærer en samlet anslået årlig *besparelse* på ca. 2940 000 kr.

Foruden disse foranstaltninger, hvis virkninger på indeværende tidspunkt har kunnet anslås til bestemte beløb, vil der såvel i ministeriet som ved repræsentationerne blive truffet forholdsregler til opnåelse af yderligere besparelser. Det er således tanken at anmode rationaliseringsekspertes om at undersøge arbejdsordningen i ministeriets bogholderi og eventuelt i andre afdelinger eller kontorer, ligesom spørgsmålet om en forenkling af ekspeditionerne ved mere udstrakt anvendelse af blanketter, stempler og rudekoverter for tiden er under overvejelse.

Med henblik på en forøgelse af statens indtægter overvejes det at foretage en forhøjelse af visse af de i „Afgiftsreglement for Udenrigstjenesten“ fastsatte afgifter for tjenestehandlinger, hvilke afgifter trods den stedfundne stigning i prisniveauet ikke har været ændret siden 1932. Det er dog ikke muligt for nærværende at anslå den merindtægt, der vil blive følgen af en sådan forhøjelse.

Ministeriet fører forhandlinger med de sovjetiske myndigheder om tilvejebringelse af en ordning, hvorefter der fra dansk og sovjetisk side vederlagsfrit skulle stilles lokaler til rådighed for henholdsvis det sovjetiske gesandtskab i København og det danske gesandtskab i Moskva, hvilket efter den seneste forhøjelse af rubelkursen ville indebære en årlig besparelse for den danske statskasse på ca. 230 000 kr. De sovjetiske myndigheder har imidlertid i mellemtiden meddelt, at de under hensyn til de faktiske udgifter til vedligeholdelse og amortisation af den danske gesandtskabsejendom i Moskva ikke ser sig i stand til at tiltræde det danske forslag, og man har under disse omstændigheder, uanset at bestræbelserne for en ordning af denne sag vil blive fortsat, ment foreløbig at måtte se bort fra denne besparelsesmulighed.

Ministeriet har endvidere på spareudvalgets foranledning overvejet mulighederne for en indskrænkning af ministeriets pressebureau og en nedlæggelse af visse presseattachéstillinger, specielt i de nordiske lande. Ministeriet er imidlertid af den opfattelse, at der også under de nuværende forhold må tillægges de af pressetjenesten varetagne opgaver en sådan vægt, at der ikke bør foretages indskrænkninger på dette område.

Det bemærkes, at forannævnte besparelser alene har hensyn til den del af udenrigsministeriets budget, der vedrører den egentlige udenrigstjeneste, og som på finansloven for 1951—52 er opført med ca. 22 mill. kr., medens man ikke har taget i betragtning udgifter, som udenrigsministeriet ikke har den afgørende indflydelse på, såsom udgifter i forbindelse med Danmarks medlemsskab af De forenede Nationer og andre internationale organisationer, samt udgifterne i forbindelse med Danmarks deltagelse i Marshall-planen.

Udvalget kan for sit vedkommende tiltræde foranstående redegørelse.

Landbrugsministeriet.

§ 13. Landbrugsministeriet.

II. Direktoratet for matrikelvæsenet.

C. Forskellige indtægter.

2. Genparter af matriklens dokumenter.

Den takst, hvorefter de under denne konto opførte indtægtsbeløb beregnes, er fastsat i 1940, men blev i 1946 forhøjet med 20 pct. Fra 1. juli 1950 er taksten forhøjet med yderligere 20 pct. af grundtaksten, således at den takst, der i dag opkræves efter, er den i 1940 fastsatte grundtakst med et tillæg af 40 pct. Når den sidst gennemførte takstforhøjelse har været i kraft i et år, vil der blive foretaget opgørelse over udgifterne ved fremstilling af kopier af matrikelkort og andre genparter af matriklens dokumenter sammenlignet med de herved opnåede indtægter, og på grundlag heraf vil der blive taget stilling til spørgsmålet om gennemførelse af en yderligere forhøjelse af den heromhandlede takst.

Den pr. 1. juli 1950 gennemførte forhøjelse påregnes at ville give en årlig merindtægt på 20 000 kr.

III. Landbruget.

A. Veterinær og landbohøjskolen.

Mulighederne for nedsættelse af udgifter og forhøjelse af indtægter vedrørende den kongelige veterinær- og landbohøjskole begrænses af, at det ikke anses for forsvarligt at gennemføre besparelser eller indtægtsforhøjeiser, der forudsætter indskrænkning af undervisningen eller den videnskabelige aktivitet på højskolen. Følgende besparelser og indtægtsforøgelser kan opnås fra og med finansåret 1951—52:

21. Beslag, medicin, materialer, værktøj m. m.

På grund af mindre hestehold i København og omegn kan de årlige udgifter nedsættes med 5 000 -

Vedrørende *indtægterne* bemærkes, at man har undersøgt mulighederne for forhøjelser på skolens indtægtskonto: *kur, beslag og medicin*.

På denne konto indgår indtægterne ved den opholdsafgift, der beregnes for syge dyr på den kongelige veterinær- og landbohøjskoles klinikker samt indtægterne for den behandling, der gives på den ambulatoriske klinik og vagtstuen. Medens den takst, hvorefter opholdsafgiften beregnes,

for de større husdyrs vedkommende reguleres hver måned på grundlag af foderpriserne, har taksten for de mindre husdyrs vedkommende været holdt uforandret i en årrække af hensyn til at sikre højskolen tilførsel af det for undervisningen fornødne patientmateriale. Højskolen har imidlertid erklæret sig villig til forsøgsvis på klinikken for mindre husdyr at forhøje opholdsafgiften for mindre hunde fra 1 til 2 kr. pr. dag og for større hunde fra 2 til 3 kr. pr. dag. Herved forventes opnået en årlig merindtægt på 14 000 kr.

Da taksterne for praktiserende dyrlæger i København fornylig er blevet forhøjet, har højskolen endvidere anset det for rimeligt at hæve taksterne for behandling ved højskolens dyrlæge vagtstue og ambulatoriske klinik. Merindtægten herved anslås til ca. 6 000 kr. om året. Endelig påregnes det muligt at opnå en noget højere indtægt (ca. 500 kr.) ved salg af gødning fra højskolen.

De her gennemførte afgifts- og takstforhøjelser m. m. påregnes altså at ville medføre en samlet årlig merindtægt på 20 500 kr.

B. Landøkonomiske statskonsulenter.

I. Konsulenter i hesteavl, maskinbrug og fjerkræavl.

Som følge af at stillingerne som konsulenter under dette afsnit nedlægges ved opstående ledighed, kan der påregnes en samlet årlig besparelse på 33 000 -

D. Sandflugtens dæmpning.

Klitvæsenets arbejde ligger i så faste rammer, at der kun er meget begrænsede muligheder for besparelser her. Det er imidlertid hensigten ved driften af klitplantagerne at søge at billiggøre kulturerne, særlig ved anvendelse af mindre planteantal pr. ha samt ved anvendelse af mekanisk bearbejdning med traktor. Denne nye fremgangsmåde vil give sig udtryk i, at investeringen pr. ha bliver mindre, og at tilplantningen vil skride noget hurtigere frem. Også mulighederne for indtægtsforhøjelser under klitvæsenets område er stærkt begrænsede, idet det eneste område, hvor en forhøjelse skønnes mulig, er en lejeforhøjelse ved fornyelse af bestående lejemål eller afslutning af nye lejemål om sommerhusgrunde. En sådan forhøjelse vil blive gennemført efterhånden som bestående lejemål, der er afsluttet for 10 årige perioder udløber, og når forhøjelsen på denne måde fuldt ud er trådt i kraft, vil der herved opnås en årlig merindtægt på 5 000 -

E. Skovplantningens fremme.

3. Det forstlige forsøgsvæsen.

Under hensyn til ønsket om opnåelse af besparelser vil det forstlige forsøgsvæsen give afkald på gennemførelse af nogle særlige undersøgelser

foranstaltet af en forsøgsleder. Herved spares dels forsøgslederhonoraret, dels de øvrige med undersøgelserne forbundne omkostninger. Desuden vil nogle, mindre stærkt presserende anskaffelser til det forstlige forsøgsvæsen blive udskudt. Som følge af disse foranstaltninger vil der kunne indvindes en årlig besparelse på 10 000 kr.

4. Kommissionen for skovfogedelevs uddannelse.

Under hensyn til sparebestrebelse vil kommissionen for skovfogedelevs uddannelse søge at begrænse omfanget af ydelse af dagpenge og befordringsudgifter, ligesom der vil blive foretaget færre ekskursioner i forbindelse med afholdelse af kursus og eksamen. Endvidere vil der ske en begrænsning af indkøbet af instrumenter.

Som følge heraf vil der årlig kunne spares en udgift på 1 800 -

F. Planteavlens fremme.

1. Statens forsøgsvirksomhed i 'plantekultur.

a. Statens planteavlsudvalg.

Abonnementsprisen for de af statens forsøgsvirksomhed i plantekultur udgivne „korte meddelelser" er fra 1. januar 1951 forhøjet fra 2 til 3 kr. årlig, og abonnementsprisen for „Tidsskrift for planteavl" fra samme dato forhøjet fra 10 til 12 kr. pr. bind. Den samlede årlige merindtægt som følge heraf forventes at blive 11 000 -

c. Statens plantepatologiske forsøg.

Taksterne for afprøvning af plantebeskyttelsesmidler er delvis forhøjet fra 1. april 1950, og en yderligere forhøjelse er foretaget fra 1. april 1951, idet afgiften for *efterprøvning af anerkendte* præparater, der hidtil er beregnet som et fast beløb, for fremtiden vil blive beregnet på grundlag af salget af det afprøvede præparat i de enkelte finansår. Afgiften vil som følge heraf for fremtiden blive opkrævet bagud, og den årlige merindtægt som følge af takstforhøjelsen, som første gang vil gøre sig gældende i finansåret 1952—53, er beregnet til at ville udgøre 20 000 -

d. Statens planteavlslaboratorium.

I forbindelse med en rationalisering af arbejdet med undersøgelse af jordprøver fra private ved statens planteavlslaboratorium er hele denne virksomhed blevet samlet på laboratoriets afdeling i Vejle. Det ved jordanalyser hidtil beskæftigede personale har herved kunnet reduceres med 8—10 personer årlig, svarende til en årlig besparelse på ca. 50 000 kr. Undersøgelse af jordprøver er i nogen grad sæsonarbejde, og der er som følge heraf endvidere truffet aftale med 9 personer af det efter personale-

reduktionen tilbageværende personale om, at de fra og med 1951 ikke beskæftiges i månederne juni, juli og august og heller ikke erholder løn i dette tidsrum. Den årlige besparelse herved anslås til et beløb af 15 000 kr., således at den samlede årlige besparelse ved statens planteavlslaboratorier bliver: 65 000 kr.

e. Iagttagelsesplantninger af frugtsorter.

Det under denne konto bevilgede beløb anvendes som tilskud til anlæg og drift af plantninger i landets forskellige egne, idet plantageejeren overfor forsøgsvæsenet kontraktligt forpligter sig til at opretholde plantagen i en vis årrække mod at erholde et årligt tilskud til plantagens drift, hvis denne giver underskud. Der er for tiden løbende 23 kontrakter med ejere af sådanne plantager. 15 af disse kontrakter udløber i 1954, medens de resterende 8 løber endnu en årrække. Imidlertid vil der ikke blive sluttet nye kontrakter, og udgifterne under nærværende konto vil som følge heraf efterhånden helt bortfalde. Herved vil da opnås en årlig besparelse på.. 4 900 -

g. Ukrudtsforsøg.

Driftsindtægterne vil blive forhøjet ved gennemførelse af en takstforhøjelse efter samme retningslinier som ved statens plantepatologiske forsøg. Forhøjelsen, der dog som følge af en omlægning af beregningsgrundlaget først vil komme til udtryk i budgettet for 1952—53, forventes at ville medføre en årlig indtægtsforhøjelse på 15 000 -

3. Tilskud til planteavlens fremme i selskaber og foreninger for landbrug og økonomisk havebrug.

Det regnskabsmæssige forbrug på denne konto har gennem de senere år vist en tilbøjelighed til at stige stærkt og har i finansåret 1950—51 andraget ca. 170 000 kr. Imidlertid har landbrugsministeriet med tilslutning af de bevilgende myndigheder foretaget en ændring af tilskudsreglerne, navnlig med henblik på en mere rationel fordeling end det hidtil har været tilfældet samt en forenkling af administrationen. Herved vil der kunne opnås en årlig besparelse på ca. 20 000 -

4. Statsfrøkontrollen.

Ved den nye frøsesons begyndelse den 1. juli 1951 er der blevet gennemført en ca. 40 pct. stor forhøjelse af den senest i 1946 reviderede takst for udførelse af analyser m. m. ved statsfrøkontrollen. Der vil herved kunne opnås en årlig merindtægt på 228 000 -

Herudover vil det blive overvejet at gennemføre en yderligere takstforhøjelse ud fra det synspunkt, at den erhvervsmæssige virksomhed ved statsfrøkontrollen såvidt muligt bør hvile i sig selv, således at alene udgifterne til forskningsarbejdet afholdes af statskassen.

8. *Skadedyrsbekæmpelsen.*B. *Statens skadedyrlaboratorium.*

Hidtil har statens skadedyrslaboratorium uden betaling ydet vejledning og foretaget besøg på ejendomme vedrørende kornskadedyr. Man må mene det rigtigt, at den pågældende handlende eller landmand betaler de med besøget på ejendommen forbundne udgifter. Dette forventes at ville føre til en væsentlig begrænsning af laboratoriets arbejde på dette område, således at 2 videnskabelige assistenter kan undværes, hvorved der spares 18 000 kr. årligt. Endvidere vil der ved denne begrænsning af kornskadedyrarbejdet kunne påregnes en besparelse på rejseudgifter på ca. 20 000 kr. årligt, ligesom det herved anses for muligt at nedsætte kornskadedyrkomiteens udgifter til plakater, flyveblade, udstillingsmateriale m. m. med 12 000 kr. årligt. Efter at bevillingsmyndighederne har tiltrådt et fremsat forslag om at anvende ca. 4 500 kr. til en ændring af oliefyret i ejendommen »Havslunde«, hvor statens skadedyrlaboratorium har til huse, vil der ved anvendelse af en billigere olie kunne opnås en besparelse på ca. 2 840 kr. årlig. Der vil ved de ovennævnte foranstaltninger altså kunne opnås en samlet årlig besparelse på 52 840 kr.

G. *Husdyrbrugets fremme.*1. *Statens husdyrbrugforsøg.*

Ved at undlade at udskifte inventar i det oprindeligt påregnede omfang, ved foretagelse af en nedskæring af det antal abonnenter, der hidtil har fået tilstillet frieksemplarer af landøkonomiske forsøgslaboratoriums beretninger og ved en forhøjelse af prisen for de enkelte beretninger, vil der kunne indvindes en årlig besparelse og indtægtsforøgelse på ca. 2 800 -

10. *Til dækning af udgifterne ved tilsynet med overholdelsen af prisordningen for animalske foderstoffer.*

Da maksimalprisbestemmelserne for blodmel, fiskemel og sildemel er ophævet, og tilsynsarbejdet som følge heraf vil blive mindre end forudsat ved udarbejdelsen af budgetforslaget, vil det være muligt at opnå en besparelse på ca. 4 000 -

Når det på den anden side ikke er muligt at nedsætte kontoen yderligere, skyldes det, at man med enkelte undtagelser skal foretage kontrol de samme steder som tidligere, for at kontrollere overholdelsen af maksimalprisbestemmelserne for kød- og benmel, der udgør langt den største gruppe varer.

H. *Veterinærvæsenet.*1. *Veterinærdirektoratet.*

Ved koncentration og rationalisering af kontorarbejdet vil der kunne foretages en indskrænkning af kontorpersonalet, hvorved der opnås en besparelse på 60 000 -

4. *Udgifter i henhold til lov nr. 346 af 27. juli 1942 om bekæmpelse af tuberkulose hos kvæg, svin og fjerkræ.*

Da bekæmpelsen af kvægtuberkulosen i det store og hele er gennemført, vil det til oplysningsarbejde oprindelig budgetterede beløb på 10 000 kr. kunne spares.

Efterhånden som bekæmpelsen af kvægtuberkulosen er skredet frem, er statens udgifter til dyrlæge hjælp ved foretagelse af de i lovens § 10, stk. 1 og 2, omhandlede tuberkulinprøver gået meget betydeligt ned. Såfremt man skal fastholde de indvundne resultater af bekæmpelsen, vil det imidlertid være nødvendigt, at der også i fremtiden regelmæssigt hvert tredje år foretages tuberkulinprøver i de rensede besætninger

For at lette gennemførelsen heraf, blev det ved bekendtgørelse nr. 102 af 11. marts 1950 bestemt, at der fortsat vil kunne ydes statstilskud til tuberkulinprøver, der foretages kollektivt efter nærmere af veterinærdirektoratet givne retningslinier. Der er hidtil som statstilskud ydet 40 øre pr. prøve, men det skønnes muligt at nedsætte dette beløb til 25 øre pr. prøve, hvorefter der til de årlige prøver af ca. 1 mill. dyr ($\frac{1}{3}$ af samtlige dyr) vil kunne spares 150 000 kr. Herudover vil der af det til tilskud til andre prøver anslåede beløb kunne påregnes en besparelse på 50 000 kr.

Endvidere vil det oprindelig budgetterede beløb på 2 000 kr. til dyrlægehjælp ved foretagelse af de i lovens § 17 omhandlede tuberkulinprøver på fjerkræ kunne bortfalde, da veterinærmyndighederne mener, at der ikke kan tillægges disse tuberkulinprøver nogen afgørende betydning.

Der indvindes ved disse indskrænkninger altså en samlet årlig besparelse på ialt 212 000 kr.

7. *Statens veterinære forsøgsstation for virussygdomme.*

Produktionen af mund- og klovesygevaccine foregår i øjeblikket dels på statens veterinære institut for virusforskning på Lindholm og dels på statens seruminstitut. Der er imidlertid udarbejdet planer for samling af hele produktionen på Lindholm, og såfremt disse planer, som for tiden overvejes af sagkundskaben, gennemføres, hvilket forudsætter anlægsudgifter på ialt ca. 250 000 kr., vil det være muligt at opnå en væsentlig besparelse af produktionsomkostningerne.

8. *Til foretagelse af blodprøver til bekæmpelse af kyllingesygdommen white diarrhoe (hønsetyfus).*

Da bekæmpelsesarbejdet på dette område næppe vil lide afgørende skade ved, at statstilskuddet inddrages, kan der opnås en årlig besparelse på 6 000

12. *Udgifter i henhold til lov nr. 221 af 24. maj 1948 om bekæmpelse af smitsom kalvekastning.*

Ifølge lovens § 13 stk. 1 ydes der statstilskud til dækning af dyrlægeudgifter ved udtagelse af blodprøver samt udgifter til laboratorieundersøgelse af blodprøver og mælkeprøver. Til dækning af dyrlægeudgifter ved udtagelse af blodprøver er hidtil ydet 50 øre pr. dyr, men en nedsættelse af dette tilskud til 40 øre pr. dyr skønnes at kunne gennemføres, uden at bekæmpelsesarbejdet derved lider afgørende skade. Der vil herved kunne opnås en besparelse på ca. 50 000 kr. Laboratorieundersøgelsen af blodprøver og mælkeprøver foretages gratis, og selvom det ville være forsvareligt at opkræve et mindre gebyr, ville dette formentlig medgå til dækning af de med opkrævningen forbundne udgifter. Det drejer sig om mere end 1 mill. prøver årlig. Der er endvidere hidtil bevilget et årligt beløb på 10 000 kr. til fremme af kendskabet til den smitsomme kalvekastningsfølger, smitemåder og bekæmpelse. Da næsten alle landets mejerier nu er gået med i bekæmpelsesarbejdet, vil dette tilskud kunne spares.

Der vil herefter under denne konto kunne spares en årlig udgift på

60 000 kr.

J. Foranstaltninger vedrørende mejerivæsenet.

4. *Statens forsøgsmejeri.*

Statens forsøgsmejeri har i foråret 1950 opsagt den med mejerileverandørforeningen indgåede kontrakt om levering af mælk, og ved derefter førte forhandlinger om en ny kontrakt er der opnået en reduktion i mælkens indkøbspris på ca. 0,7 øre pr. kg fra 1. november 1950. Herved forventes opnået en årlig besparelse på 40 000 kr. Endvidere er de takster, for hvilke der i henhold til det for forsøgsmejeriet gældende prøvereglement skal betales for forsøg og undersøgelser, der udføres på statens forsøgsmejeri, blevet revideret, men omfanget af de undersøgelser, der ønskes foretaget, er så stærkt svingende fra år til år, at det ikke er muligt at opgøre den herved opnåede besparelse til et årligt beløb. Der er indført nye rationelle afregningsmetoder overfor mælkeleverandørerne, hvorved det har været muligt at undgå en ellers nødvendig udvidelse af kontorpersonalet i anledning af, at leverandørantallet er forøget med ca. 70. Ved transport af ost med mejeriets lastbil debiteres der fremtidig ostens modtager et på en sådan måde beregnet beløb for transporten, at så godt som alle udgifter til lastbilens drift og vedligeholdelse herigennem kan dækkes. Adressefortegnelsen over personer og institutioner, der modtager forsøgsmejeriets beretninger, er for tiden genstand for revision med henblik på en eventuel overførsel af en del modtagere af frieksemplarer til gruppen for betalende abonnenter. Endvidere bestræber statens forsøgsmejeri sig på at opnå det bedst mulige forhold mellem udgifter og indtægter ved at forøge indtægterne ved salg af mejeriprodukter, og det er herunder lykkedes at opnå en betydelig indtægtsforøgelse navnlig ved salg af ost til nye, fjerne markeder. Herved påregnes opnået en årlig merindtægt på 100 000 kr. Ved disse foranstaltninger opnås herefter en samlet besparelse og indtægtsforøgelse på ialt

140 000 -

K. Statskontrollen med mejeriprodukter og æg m. m.

Det vil ikke være muligt at foretage en nedskæring af udgifterne til denne kontrol uden samtidig indskrænkning af kontrollens effektivitet, hvilket især for tiden må anses for uforsvarligt. Overvejelserne har derfor drejet sig om, hvorvidt og i hvilket omfang det måtte være muligt at lade erhvervet i større omfang end hidtil selv betale udgifterne ved kontrollen. I så henseende har man ment at måtte indskrænke sig til udgifterne til kontrol med margarine, bl. a. fordi der i forvejen opkræves en afgift af denne produktion til dækning af den ret kostbare kontrol med margarinens vitaminvirkning.

Ved lov nr. 127 af 28. marts 1951 om tillæg til lov om tilvirkning og forhandling af margarine m. m., jfr. lovbekendtgørelse nr. 229 af 28. juni 1937 er der nu skabt hjemmel for en afgiftsordning til dækning af de med margarinekontrollen forbundne udgifter, og skønsmæssigt anslås denne ordning at ville medføre en årlig besparelse på ca. 85 000 kr.

L. Varetagelse af det danske landbrugs interesser i udlandet.

Herunder afholdes bl. a. lønning med sædvanlige tillæg, udetillæg og kursgodtgørelse til en statskonsulent i Moskva og til en mandlig assistent hos hver af statskonsulenterne i London og Washington.

De med stillingen som statskonsulent i Moskva forbundne udgifter andrager for tiden ca. 104 000 kr., heraf alene til lønning m. v.5 udetillæg og kursgodtgørelse ca. 99 000 kr. På baggrund af de generelle sparebestræbelser må der knytte sig megen betænkelighed til opretholdelse af denne stilling, hvis betydning på grund af det i hvert fald for tiden værende ringe handelssamkvem med Rusland er mindre end tidligere.

Fra landbrugets side nærer man imidlertid den største betænkelighed ved at stillingen nedlægges på nuværende tidspunkt, idet man lægger megen vægt på den bistand, statskonsulenten vil kunne yde under afviklingen af den afsluttede kontrakt mellem Danmark og Sovjetrusland om udveksling af avlsdyr mod kali, samt på den rolle, statskonsulenten kan komme til at spille under eventuelle forhandlinger om køb af fodermidler i Østeuropa.

Ministeriets overvejelser er derfor resulteret i, at den endelige afgørelse af spørgsmålet om nedlæggelse af denne stilling udskydes endnu 1 år.

De med assistentstillingerne i London og Washington forbundne udgifter har senest andraget henholdsvis 30 723 kr. og 62 134 kr., altså i begge og især i sidstnævnte tilfælde så betydelige beløb, at man under de nuværende skærpede økonomiske og finansielle forhold må finde det nødvendigt, at disse stillinger uanset de dermed forbundne ulemper for tjenesten som statskonsulent i London og Washington, og uanset at landbruget ikke har kunnet give tilslutning hertil, midlertidigt nedlægges.

Ministeriet må imidlertid forbeholde sig, såfremt det i praksis måtte vise sig, at tjenesten som statskonsulent i London og Washington

ikke kan bestrides tilfredsstillende uden sådan medhjælp, påny at udstyre disse stillinger med denne medhjælp, som dog bør være væsentlig mindre bekostelig end den nuværende, idet man i så fald vil søge at anvende unge landøkonomer, som i uddannelsesøjemed kan knyttes som medhjælp til statskonsulentstillingeme.

Ved de nævnte foranstaltninger vil der kunne indvindes en årlig besparelse på 92 857 kr.

Endvidere vil den foretagne nedsættelse af udetillægene m. m. til landbrugskonsulenterne i Washington, London, Bonn og Moskva samt landbrugsministeriets repræsentant ved O. E. E. C. i Paris medføre en årlig besparelse på ca. 10 000 -

P. Tilskud til selskaber og foreninger til fremme af almindelige landøkonomiske formål.

8. Administration af de landøkonomiske bevillinger.

Medens tilsynsvirksomheden hidtil har været fordelt mellem en række forskellige udvalg, er hele denne virksomhed fra 1. oktober 1950 at regne samlet under landbrugsministeriets tilsynsførende med de landøkonomiske bevillinger. Som følge heraf kan det årlige honorarbeløb nedsættes med 1 860 kr., medhjælpsbeløbet med 600 kr. og beløbet til kontorholdsudgifter med 200 kr., hvorved der opnås en årlig besparelse på .. 2 660

R. Formål vedrørende det danske hedeselskab.

2. Småplantninger og hegn.

Af det under denne konto opførte beløb ydes tilskud til plantningsforeningerne og til læplantningsarbejder, der udføres af hedeselskabets flyvende korps. Tilskuddet ydes i begge tilfælde med 50 pct. af de anvendte planters indkøbspris. Denne tilskudsprocent vil for så vidt angår tilskud til plantningsforeningernes køb af planter blive nedsat til 45 pct. En tilsvarende nedsættelse skønnes ikke gennemførlig med hensyn til læplantningsarbejderne under det flyvende korps, da dette arbejde udføres i læplantningslav, som er oprettet og godkendt under forudsætning af et tilskud til planteudgiften på 50 pct. Nedsættelsen af tilskuddet til plantningsforeningerne vil medføre en årlig besparelse på ca. 50 000

4. Tilskud til lettelse af mergeltransport og transport af jordbrugskalk under særlige forhold.

Tilskud af denne konto er hidtil ydet i henhold til regler fastsat af landbrugsministeriet dels i form af tilskud til transport af mergel og kalk pr. bane eller båd fra produktionsstedet til forbrugerens nærmeste station eller havn, dels i form af tilskud til videre transport herfra til forbrugsstedet, og endelig som tilskud til transport pr. lastbil direkte fra produktionsstedet til forbrugeren. Under hensyn til sparebestræbelserne har landbrugsministeriet udfærdiget nye regler for ydelse af tilskud af nærværende konto.

Herved er de satser, hvorefter der hidtil er ydet tilskud til transport pr. jernbane eller båd fra produktionsstedet til forbrugerens nærmeste station eller havn, samt de satser, hvorefter der er ydet tilskud til transport fra produktionsstedet direkte til forbrugeren pr. bil blevet nedsat, medens tilskud til transport fra station eller havn til forbrugerstedet helt er bortfaldet.

Ved disse ændringer i tilskudsreglerne påregnes der indvundet en årlig besparelse på 900 000 kr.

S. Statens veterinære serumlaboratorium.

På grund af de dårlige pladsforhold på laboratoriet er forsknings- og forsøgsvirksomheden bragt ned under det niveau, der må anses for forsvarligt, og en yderligere nedskæring vil bevirke, at dette arbejde helt må ophøre. Da det under de nuværende forhold ikke har været muligt at finde udvej for en nedsættelse af produktionsudgifterne, vil en formindskelse af statens udgifter kun kunne ske ved en forøgelse af indtægterne, d. v. s. ved forhøjelse af takster for undersøgelser og priser på præparater.

Trods store betænkeligheder, der skyldes, at en sådan forhøjelse muligvis vil bevirke, at laboratoriet vil blive benyttet i mindre grad end hidtil som led i bekæmpelsen af husdyrsygdomme, har ministeriet efter forhandling med serumlaboratoriet og veterinærdirektoratet dog fundet det rimeligt, at der under de nuværende omstændigheder gennemføres en række forhøjelser, der vil give en årlig merindtægt, som er beregnet til 188 000 -

U. Adskillige udgifter.

10. Tilskud til det landøkonomiske driftsbureau. .

Abonnementsafgiften for de af bureauet udgivne beretninger er forhøjet fra 6 til 7 kr. årlig, og i forbindelse hermed vil antallet af gratis-eksemplarer af beretningerne blive nedbragt, og modtagere heraf i videst muligt omfang søgt overført til betalende abonnenter. Endvidere er bureauet efter landbrugsministeriets henstilling gået over til at lade sine beretninger udkomme på et forlag, der har en større kundekreds i land-distrikterne. Det forventes, at bureauets indtægter ved salg af beretninger som følge af de anførte forholdsregler vil kunne forhøjes med 3 000 kr. årlig, og statens tilskud til bureauet kan herefter nedsættes med samme beløb. Herved opnås som ovenfor anført en årlig besparelse på 3 000 -

14. Udgifter i anledning af lov nr. 105 af 15. marts 1939 om indkøbsforeninger for mindre jordbrugere og senere tillægslove.

I medfør af lov nr. 128 af 28. marts 1951 om ændring i loven om indkøbsforeninger er det tidligere ydede administration stil skud bortfaldet fra 1. april 1951 at regne.

Det påregnes, at der herved, dog først fra og med finansåret 1952—53, vil kunne opnås en årlig besparelse for statskassen på ca. 50 000 -

21. *Udgifter ved administrationen af lov nr. 599 af 14. november 1940 om landvinding, jfr. lov nr. 141 af 30. marts 1942.*

Udgifterne ved afvandingskommissionernes behandling af landvindingssager, der er godkendt efter 9. september 1946, er i henhold til landbrugsministeriets regler af 9. september 1946 for afvandingskommissionernes behandling af landvindingssager henført til den enkelte sags anlægsudgifter; dette vil medføre, at det på nærværende konto opførte beløb på 225 000 kr. efterhånden vil kunne nedsættes og til sidst forsvinde. Det er dog ikke muligt på nuværende tidspunkt at angive noget tal for, hvor hurtigt den årlige besparelse vil slå igennem.

22. *Udgifter ved administrationen af lov nr. 240 af 25. april 1949 om grundforbedring.*

Ved lov nr. 130 af 28. marts 1951 om tillæg til lov nr. 240 af 25. april 1949 om grundforbedring er antallet af medlemmer i grundforbedringsudvalgene nedsat fra 6 til 3, dog således at der i stedet for det sagkyndige udvalgsmedlem til hvert af udvalgene beskikkes en sagkyndig person som tilforordnet, og således, at de nuværende formænd for de bestående udvalg vedbliver at fungere som formænd indtil udløbet af deres funktionsperiode. Da de fleste af udvalgsformændene er udnævnt i 1950 for en femårig periode, vil der hengå forholdsvis lang tid, før alle udvalgene er bragt ned på 3 medlemmer, og da det ikke på forhånd kan bedømmes, om de sagkyndige medlemmers erstatning med tilforordnede vil medføre nogen besparelse, vil den tilsigtede besparelse først indtræffe efterhånden, og det er ikke muligt på nærværende tidspunkt at oplyse, hvor meget den vil andrage.

23. *Bidrag til dækning af omkostningerne ved bekendtgørelse af overordentlige foranstaltninger.*

I stedet for at offentliggøre ekstraordinære bekendtgørelsers fulde tekst vil man såvidt muligt indskrænke sig til kortere uddrag og iøvrigt nøjes med optagelsen i lovtidende. Ved at anvende denne fremgangsmåde påregnes det at opnå en årlig besparelse på ca. 50 000 kr.

25. *Udgifter ved kornordningens administration.*

Ministeriet var af den opfattelse, at visse af de opgaver, statens kornkontor hidtil har beskæftiget sig med, nu kunne falde bort uden væsentlig skade, og at andre opgaver af kontrolmæssig karakter kunne begrænses ret væsentligt. Man anså det for forsvarligt, at der foretoges en personaleindskrænkning med 17 personer, hvorefter personaleantallet ville udgøre 49. Denne indskrænkning ville have medført en samlet årlig besparelse på 238 500 kr.

Efter at det nu atter er besluttet at gennemføre en kornordning som de tidligere gældende, kan de nævnte besparelser ikke opnås. Man vil dog søge at begrænse administrationsudgifterne mest muligt.

IV. Matrikelvæsenet i de sønderjydske landsdele.

C. Forskellige indtægter

1. Arbejder udført af amtslandinspektørerne.

Den takst, hvorefter indtægterne for arbejder udført af amtslandinspektørerne beregnes, hidrører fra 1928, dog således at der i 1946 er foretaget en forhøjelse på 30 pct. og i juni 1950 en forhøjelse på yderligere 20 pct. af grundtaksten. Den bekendtgørelse, hvori den fra 1928 hidrørende takst er fastsat, trænger nu til omarbejdelse og supplerings, og der vil i den anledning blive udfærdiget en ny bekendtgørelse. I den nye bekendtgørelse vil der blive fastsat nye grundtakster, og disse vil blive fastsat således, at de svarer til taksterne fra 1928 med yderligere 20 pct. forhøjelse, altså til ialt 70 pct. forhøjelse af denne takst.

Ved denne forhøjelse forventes opnået en årlig merindtægt på... ca. 20 000 kr.

Statstilskud i henhold til lov nr. 530 af 22. december 1948 om foranstaltninger til støtte for bekæmpelse af kvægtuberkulose og smitsom kalvekastning m. v.

Gennem en række år har der ved forskellige tidsbegrænsede love om foranstaltninger til støtte for bekæmpelse af kvægtuberkulose og om smitsom kalvekastning m. v., senest ved lov nr. 530 af 22. december 1948, således som denne er ændret ved lov nr. 239 af 27. maj 1950, været tilvejebragt midler til støtte for bekæmpelse af kvægtuberkulose og smitsom kalvekastning m. m. gennem udbetaling af tilskud ved nedslagning af tuberkuløse og kastningssmittede kreaturer.

De nævnte midler tilvejebringes dels ved en afgift på eksporten af levende kreaturer og kød og dels ved, at der af statskassen indenfor et beløb af 1 mill. kr. kan udredes indtil $\frac{1}{3}$ af de samlede udgifter til de trufne foranstaltninger.

De opkrævede afgifter indgår i den i loven omhandlede fond, kvægafgiftsfonden, hvori der for tiden foreligger en beholdning på ca. 2,3 mill. kr.

Ved en beregning af de anslåede udgifter og indtægter ved ordningen i den 5-årige periode, indenfor hvilken man regner med, at bekæmpelsen i det væsentligste vil kunne føres tilende, er man nået til det resultat, at eksportafgifter + fondens nuværende beholdning i det væsentlige vil kunne dække de fornævnte udgifter, således at der ikke vil være brug for yderligere statstilskud. En standsning af statstilskuddet vil betyde en besparelse på $\frac{1}{3}$ af de samlede udgifter i den resterende periode 8,7 mill. kr. = 2,9 mill. kr. i den 5-årige periode eller gennemsnitlig ca. 580 000 kr. pr. år. Statstilskuddet er hidtil blevet optaget på de årlige tillægsbevillingslove.

Det er dog såvel fra landbrugets som fra ministeriets side en bestemt forudsætning for dette forslag, at den nugældende lov, der udløber den 1. maj 1952, forlænges, og at statstilskuddet påny udredes fra det tidspunkt, da det måtte vise sig, at midlerne i kvægafgiftsfonden + indvundne eksportafgifter ikke er tilstrækkelige til gennemførelse af lovens formål. Som nævnt vil der ved gennemførelse af dette forslag kunne opnås en

§ 26. I. E. 6. Beskæftigelsesfonden.

Tilskud i henhold til grundforbedringslovgivningen.

Ved lov nr. 130 af 28. marts 1951 om tillæg til lov nr. 240 af 25. april 1949 om grundforbedring er statstilskuddets størrelse nedsat fra 50 pct. til $33\frac{1}{3}$ pct. af udgifterne til arbejds løn og rør. Landbrugsministeriet kan dog i ganske enkelte tilfælde undtagelsesvis forhøje statstilskuddet fra $33\frac{1}{3}$ pct. til 50 pct. af udgifterne til arbejds løn og rør. Desuden er det fastsat, at der ikke længere kan ydes statstilskud til anlæg og hoveddistandsættelse af private veje, og at der heller ikke kan ydes statstilskud efter indstilling fra kommunalbestyrelserne til mindre grundforbedringsarbejder, hvis overslagssum ligger mellem 200 kr. og 800 kr. Minimumsgrænsen for lån er forhøjet fra 300 kr. til 500 kr.

Det er dog bestemt, at der kan ydes et statstilskud på 50 pct. af udgifterne til arbejds løn og rør, når færdigbehandlet andragende herom er indkommet til landbrugsministeriet inden lovens ikrafttræden, og da dette er tilfældet med et meget betydeligt antal andragender, vil der hengå nogen tid, før de tilsigtede besparelser, der antages at ville udgøre 5 mill. kr., får fuld virkning.

De for landbrugsministeriets vedkommende foreslåede besparelser og indtægtsforøgelser kan herefter sammenfattes således:

Under finanslovens § 13:

1. Merindtægt ved salg af genparter af matriklens dokumenter.	20 000 kr.
2. Nedsættelse af udgifter og forhøjelse af indtægter ved den kgl. veterinær- og landbohøjskole.	25 500 -
3. Nedlægning af 2 stillinger som statskonsulent i maskinbrug og fjerkræavl	33 000 -
4. Merindtægt ved udlejning af sommerhusgrunde under klitvæsenet..	5 000 -
5. Nedsættelse af udgifter ved det forstlige forsøgs væsen	10 000 -
6. Nedsættelse af udgifter ved kommissionen for skovfogedelevers uddannelse.	1 800 -
7. Nedsættelse af udgifter og forhøjelse af indtægter ved statens forsøgs- virksomhed i plantekultur.	115 900 -
8. Nedsættelse af statens udgifter til tilskud til planteavlens fremme i selskaber og foreninger for landbrug og økonomisk havebrug	20 000 -
9. Merindtægt for udførelse af analyser m. m. ved statsfrøkontrollen .	228 000 -
10. Nedsættelse af udgifter ved statens skadedyrlaboratorium.	52 840 -
11. Nedsættelse af udgifterne og forhøjelse af indtægter ved statens husdyrbrugforsøg.	2 800 -
12. Nedsættelse af udgifterne ved tilsynet med overholdelsen af prisordningen for animalske foderstoffer.	4 000 -
13. Personaleindskrænkning i veterinærdirektoratet	60 000 -
14. Nedsættelse af udgifter i henhold til lov nr. 346 af 29. juli 1942 om bekæmpelse af tuberkulose hos kvæg, svin og fjerkræ.	212 000 -
Transport...	790 840 kr.

	Transport...	790 840 kr.
15.	Bortfald af tilskud til foretagelse af blodprøver til bekæmpelse af sygdommen „white diarrhoe“	6 000 -
16.	Nedsættelse af udgifter i henhold til lov nr. 221 af 24. maj 1948 om smitsom kalvekastning hos kvæg	60 000 -
17.	Nedsættelse af udgifter og forhøjelse af indtægter ved statens forsøgsmejeri	140 000 -
18.	Merindtægt ved indførelse af en afgiftsordning til dækning af de med margarinekontrollen forbundne udgifter.	85 000 -
19.	Nedsættelse af udgifter til varetagelse af det danske landbrugs interesser i udlandet ved nedlæggelse af en stilling som assistent hos hver af statskonsulenterne i London og Washington	92 857 -
20.	Nedsættelse af udgifter som følge af nedsættelse af udetillæg m. m.	10 000 -
21.	Nedsættelse af udgifter ved administrationen af de landøkonomiske bevillinger.	2 660 -
22.	Nedsættelse af statens tilskud til planteforeningers udgift til køb af planter til småplantninger og hegn	50 000 -
23.	Nedsættelse af statens tilskud til lettelse af mergeltransport og transport af jordbrugskalk	900 000 -
24.	Merindtægt ved forhøjelse af takster ved salg af præparater for undersøgelser på statens veterinære serumlaboratorium.	188 000 -
25.	Forhøjelse af indtægter ved det landøkonomiske driftsbureau.	3 000 -
26.	Bortfald af administrationstilskud til indkøbsforeninger for mindre jordbrugere.	50 000 -
27.	Besparelse ved nedsættelse af omkostninger ved bekendtgørelse af overordentlige foranstaltninger.	50 000 -
28.	Midlertidigt bortfald af statstilskud i henhold til lov nr. 530 af 22. december 1948 om foranstaltninger til støtte af bekæmpelse af kvægtuberkulose og smitsom kalvekastning m. m.	580 000 -
29.	Forhøjelse af statens indtægter for arbejde udført af amtslandinspektørerne.	20 000 -
	lait...	3 028 357 kr.

Under finanslovens § 26.

Nedsættelse af statens tilskud til grundforbedringsarbejder.	5 000 000 -
Samlet årlig besparelse + indtægtsforøgelse.	8 028 357 kr.

Udvalget kan tiltræde de fremsatte forslag til besparelser, men finder dog anledning til at udtale, at de gældende regler om fordelingen af bevillingerne til foreninger m. v. til fremme af husdyravlens og husdyrbrugets fremme, samt til selskaber og foreninger til fremme af almindelige landøkonomiske formål bør ændres. Den nugældende ordning, hvorefter bevillingerne oftest udstykkes i småportioner bevirker efter udvalgets opfattelse, at de enkelte tilskud kun virker lidet effektivt, samt at administrationen af bevillingerne er uforholdsmæssig stor. Udvalget henleder opmærksomheden på dette forhold og henstiller, at ministeriet foranlediger gennemført en rationalisering på disse områder.

Indenrigs- og boligministeriet.

§ 14 A. Indenrigsdepartementet

I. Centralstyrelsen.

Af særlige foranstaltninger kan nævnes, at det i ministeriet er under overvejelse at kræve en afgift for meddelelse af dansk indfødsret, samt at det overvejes at foreslå en decentralisering til amterne af revisionen af kommunernes indberetninger til brug ved beregningen af tilskud til skolevæsenet, hvilket vil medføre en besparelse for centraladministrationen.

II. Overøvrighederne.

På forslaget til finansloven 1951—52 var under dette afsnit optaget 6 150 kr. til anskaffelse af køleskabe til amtsgårde i Holbæk og Thisted, 3 875 kr. til installation af en vaskemaskine og centrifuge i Viborg amtsgård og 6 520 kr. til istandsættelsesarbejder ved amtmandsboligen i Åbenrå.

På baggrund af de generelle sparebestræbelser er ministeriet indforstået med, at disse anskaffelser og arbejder udskydes indtil videre, hvorved der opnås en samlet besparelse på 16 545 kr.

III. Sundhedsvæsenet.

A. Sundhedsstyrelsen.

Det er hensigten sammen med en ændring af røntgenreglementet at fordoble taksten for tilsynet med røntgenanlæg, hvorved den årlige merindtægt for statskassen påregnes at ville blive ca. 17 000 kr.

Endvidere vil gebyret for autorisation af sygeplejersker, der hidtil har udgjort 10 kr., blive forhøjet til 20 kr., hvorved der opnås en årlig merindtægt for statskassen på ca. 10 000 -

Gebyret for autorisation som læge og autorisation til at udøve selvstændig virksomhed (erhverv) som fødselshjælper og læge, der hidtil har været fastsat til et samlet beløb af 25 kr., vil blive forhøjet til henholdsvis 20 kr. og 30 kr., medens gebyret for tilladelsen til at betegne sig som speciallæge vil blive forhøjet fra 25 kr. til 50 kr.

Ved disse foranstaltninger påregnes at fremkomme en årlig merindtægt for statskassen på ca. 6 000 -

Endelig vil gebyrerne for autorisation af tandlæger blive forhøjet fra 25 til 50 kr., hvorved den årlige merindtægt vil blive ca. 2 000 kr.

B. Embedslægerne.

Kursus for embedslæger afholdtes tidligere hvert år, men ministeriet har fundet det forsvarligt midlertidigt kun at afholde kursus hvert andet år, således at det i finansåret 1951—52 påtænkte kursus udskydes til finansåret 1952—53.

Der opnås herved i finansåret 1951—52 en besparelse på 10 000 kr.

C. Foranstaltninger til tuberkulosens bekæmpelse.

Ministeriet har taget op til undersøgelse, hvorvidt der i forbindelse med en ændring af formerne for bakteriologiske undersøgelser om tilstedeværelse af tuberkulose, til hvilket formål der er bevilget 17 000 kr. årlig, vil kunne opnås en vis besparelse.

D. Foranstaltninger imod udbredelse af smitsomme sygdomme.

Der kan i den kommende tid påregnes en væsentlig forøgelse af statens seruminstutts driftsindtægter, idet der allerede ved indenrigsministeriets bekendtgørelse af 20. september 1950 med virkning fra 1. oktober 1950 er gennemført forhøjelser af seruminstutts priser for præparater og udførelser af undersøgelser, der påregnes at ville medføre en forøgelse af instituttets indtægter på ca. 1 050 000 kr. årlig og en tilsvarende formindskelse af statskassens udgifter til dækning af instituttets underskud. Den reelle årlige besparelse for statskassen kan dog kun regnes at blive. . . ca. 900 000 kr., da takstforhøjelserne vil medføre en merudgift for statskassen på ca. 150 000 kr. til undersøgelser, hvis foretagelse helt eller delvis bekostes af statskassen.

H. Foranstaltninger i henhold til karantæneloven.

Den ene stilling som bistående karantænelæge har været ubesat gennem længere tid og det til denne stilling hidtil opførte honorar er derfor blevet slettet ved lov om tillægsbevilling for finansåret 1950—51, hvorved der opnås en besparelse på 4 650 kr.

K. Statens vitaminlaboratorium.

Ved forhøjelse af taksten for vitaminbestemmelser forventes indvundet en årlig merindtægt på ca. 12 000 kr.

Endvidere er det i de seneste år lykkedes for laboratoriet at udarbejde tilfredsstillende metoder for kemiske bestemmelser af visse vitaminer m. v., hvorved de ret kostbare og langsommelige biologiske metoder kan undgås. Denne rationalisering medfører både en besparelse på omkostningerne og en forøget kapacitet, og som følge heraf og af den ovenfor omtalte takstforhøjelse forventes laboratoriets driftsregnskab at ville forbedres med ialt ca. 40 000 kr.

14. *Statens husholdningsråd.*

Medens man ikke har ment at burde fastsætte betaling for de af rådet udsendte pjecer m. v., har man, omend med betænkelighed, forhøjet abonnementsprisen på de af rådet udsendte „Faglige meddelelser“, hvilket antages at ville medføre en årlig merindtægt på ca. 1 200 kr.

IV. Hospitaler m. m.**A. Sindssygevæsenet.**

En stilling som sekretær under direktoratet for sindssyge væsenet er for tiden ubesat, idet arbejdet er udført af en halvdagssekretær, denne vil imidlertid kunne undværes og er fratrukket pr. 1. april 1951. Endvidere er en honorarlønnet havearkitekt samt en kontrollerende dyrlæge ved sindssygehospitalet i Viborg opsagt pr. 1. april 1951. Den samlede årlige besparelse ved disse foranstaltninger andrager ca. 12 000 kr.

B. Fødselsanstalten i Jylland.**C. Statshospitalet i Sønderborg.****E. Finseninstitutet i København.**

Det er ministeriets bestemte opfattelse, at mulighederne for besparelser på disse institutioners drift er meget begrænsede, hvis en forsvarlig patientbehandling fortsat skal ydes.

Direktionen for finseninstituttet og radiumstationen har dog fremsat forslag om forskellige særlige spareforanstaltninger med hensyn til forbruget af varme, varmt vand, elektricitet m. v., forbruget af medicin, forbindsstoffer, røntgenfilm og laboratorieundersøgelser, vedligeholdelsen af bygninger, tekniske anlæg og inventar samt indskrænkninger i udgifter til vikarer o. l., hvorved man skønmæssigt anslår at kunne opnå besparelser på ca. 43 000 kr. årligt. Der vil blive søgt gennemført lignende foranstaltninger for de 2 andre institutioner, og såfremt det herigennem måtte blive muligt at opnå besparelser af forholdsmæssigt samme omfang som på Finseninstitutet, skulle de årlige besparelser for de 2 institutioner tilsammen skønmæssigt kunne anslås til ca. 40 000 kr. årligt. Dette tal må dog tages med ethvert forbehold, idet der gør sig særlige forhold gældende på de enkelte institutioner.

Endvidere har man overvejet mulighederne for en forøgelse af de nævnte 3 institutioners indtægter ved revision af de nugældende betalingstakster. Herved skønnes at kunne opnås merindtægter for Fødselsanstalten i Jylland, ca. 20 000 kr., Statshospitalet i Sønderborg, ca. 65 000 kr., og Finseninstitutet ca. 5 000 kr.

De samlede årlige besparelser og indtægtsforøgelser for de omhandlede institutioners vedkommende kan herefter anslås til ca. 173 000 kr.

løvrigt bemærkes, at ministeriet i overensstemmelse med de i spareudvalget stedfundne drøftelser har truffet foranstaltninger til ned-sættelse af et udvalg, hvis opgave skal være at foretage en undersøgelse af de gældende betalingstakster for statens hospitaler med henblik på muligheden for at gennemføre større ensartethed i taksterne samt at undersøge mulighederne for gennem en takstforhøjelse at nedbringe underskuddet på statens hospitaler.

D. Tuberkuloseanstalter.

Forsåvidt angår de institutioner indenfor tuberkulosebekæmpelsen, hvor statens tilskud ydes i form af hel eller delvis dækning af driftsunderskuddet, vil man på tilsvarende måde som ved de ovenfor omtalte institutioner søge at opnå besparelse i driften, uden dog at kunne pege på konkrete sparemuligheder.

Som følge af nedgang i belægningen på visse anstalter har man taget under overvejelse, hvorvidt det måtte være forsvarligt allerede nu at søge en eller flere af de nævnte institutioner nedlagt som tuberkuloseanstalter.

V. Tilskud til forskellige foreninger m. v.

1. Til husflidens fremme.

På denne konto er i de senere år bevilget et beløb af 52 350 kr., der fordeles med 50 000 kr. til Dansk Husflidsselskab, 1 600 kr. til kursus i husflid for elever på diakonskolerne på kolonien „Filadelfia" og i Aarhus og 750 kr. til „Richardts Skole for Håndarbejde og Kunstflid". Beløbet til undervisning af diakoneleverne administreres af Dansk Husflidsselskab, i hvis årsregnskab beløbet indgår.

Man nærer fra ministeriets side betænkelighed ved at nedsætte tilskuddet til husflidsselskab et under hensyn til den betydelige samfundsmæssige interesse, der er knyttet til bibeholdelse af det af selskabet udførte arbejde. Det fremgår af selskabets regnskaber, at statstilskuddet er af afgørende betydning for selskabets økonomi.

Tilskuddet på 750 kr. årlig har været ydet til den nævnte skole siden 1917, og ministeriet har ikke ment at burde røre ved dette tilskud i den nuværende indehaverskes levetid, hvorimod man, når skolen til sin tid skifter indehaver, vil optage spørgsmålet om tilskuddets opretholdelse til fornyet overvejelse.

VII. Udskrivning til land- og søkrigstjenesten.

Ministeriet har nedsat et udvalg til overvejelse bl. a. af spørgsmålet om mulighederne for en forenkling af udskrivningskredsens arbejdsforhold, og lovforslag herom kan formentlig forelægges rigsdagen i begyndelsen af 1952.

løvrigt mener man forsøgsvis at kunne nedsætte antallet af sessionsdage noget, hvorved der vil kunne indvindes en årlig besparelse på 25 000 kr.

IX. Færøerne.

Der har igennem en årrække været ydet de færøske afholdsorganisationer et årligt tilskud på 800 kr. Som følge af vedtagelsen af den færøske hjemmestyrelseslov vil ministeriet tage spørgsmålet om denne bevillings bortfald op til drøftelse med statsministeriet, og der vil, dersom bevillingen herefter kan falde bort, opnås en årlig besparelse på 800 kr.

X. Civilforsvaret.

Da civilforsvaret for tiden er under genopbygning, vil det være meget vanskeligt at pege på konkrete muligheder for besparelser indenfor civilforsvarets konti, men man søger ved rationalisering og den største sparsommelighed på alle måder at holde såvel anlægs- som driftsudgifter på så lavt niveau som muligt.

XI. Andre udgifter.

Det foreslås, at statstilskuddet til driften af Det internationale Bureau i Lausanne til bekæmpelse af alkoholisme under hensyn til de vanskelige økonomiske forhold som en midlertidig foranstaltning nedsættes fra 2 000 kr. til 1 000 kr. årlig, hvorimod man under hensyn til bureauets anerkendelsesværdige virksomhed og store betydning for en videre udvikling af det videnskabelige og praktiske arbejde med alkoholismens bekæmpelse samt til, at de andre nordiske lande yder betydelige større tilskud, må nære betænkelighed ved at stille forslag om bevillingens bortfald.

Der opnås altså en årlig besparelse på 1 000 kr.

Til ministeriets afviklingskommissioner for skødeklausejendomme var der i finansåret 1951—52 bevilget 78 070 kr. til dette formål. Under hensyn til, at arbejdet er aftaget og forventes tilendebragt i løbet af indeværende finansår, er der på finansloven for 1951—52 kun søgt 39 000 kr.

Kommissionerne er instrueret om at udvise størst mulig sparsommelighed, men det er ikke muligt at opgive, hvorvidt der udover den allerede ved budgetteringen forudsete besparelse kan ske yderligere besparelser.

På udgifter i henhold til lov nr. 116 af 31. marts 1938 om udryddelse af rotter vil udgifterne til propaganda efter ministeriets formening kunne nedsættes med 5 000 kr.

Endvidere udarbejdes der i ministeriet for tiden ny bekendtgørelse i henhold til § 10 i lov nr. 116 af 31. marts 1938 om udryddelse af rotter, indeholdende bestemmelser om kontrol med og godkendelse af rotteudryddelsesmidler. Man regner med, at bekendtgørelsen skulle kunne træde i kraft den 1. april 1952, og i bekendtgørelsen agtes foreslået, at de med

denne kontrol forbundne udgifter skal afholdes af de pågældende virksomheder. Efter fornævnte bekendtgørelses ikrafttræden regner man således med, at udgifterne ved kontrol med og godkendelse af rotteudryddelsesmidler dækkes af indtægterne. Hidtil har de årlige udgifter ved godkendelse af rotteudryddelsesmidler andraget ca. 7 700 kr. og indtægten ca. 2 000 kr., således at den årlige besparelse kan påregnes at ville andrage ca. 5 700 kr.

Til administration af skødeklausejendomme er på finanslov 1951—52 bevilget 6 000 kr. Denne konto, der i sin tid var meget stor (1947—48 endnu ca. 635 000 kr.), er nu nede på bagatelbeløb, som skyldes udgifter til vedligeholdelse af og offentlige afgifter vedrørende de få skødeklausejendomme, som endnu måtte henhøre under indenrigsministeriets forvaltning. Det er ikke muligt på forhånd at opgive noget om, hvorvidt det bevilgede beløb yderligere kan nedsættes.

Det kommissionen til genopbygning af Kønne og Neksø, jfr. lov nr. 350 af 20. juli 1945 påhvilende arbejde ventes afviklet i løbet af første halvdel af finansåret 1951—52, hvortil der er taget hensyn ved finanslov 1951—52 ved en meget betydelig nedsættelse i forhold til de hidtil bevilgede beløb. Man har ikke ment, at der foreligger mulighed for yderligere nedsættelse af kontoen.

Under hensyn til at det vurderingsnævnet, vurderingskommissionerne samt udvalget for indkvarteringserstatning påhvilende arbejde er under afvikling og formentlig for en del vil være afsluttet i første del af 1951—52, har man allerede på finanslov 1951—52 nedsat udgifterne til vurderingsnævnet i forhold til finanslov 1950—51 fra 37 250 kr. til 5 000 kr., udgifterne til vurderingskommissionerne fra 100 000 kr. til 25 000 kr. og til udvalget for indkvarteringserstatning fra 151 382 kr. til 51 715 kr.

Det bemærkes, at der på finansloven ikke er afsat honorarer til vurderingsnævnet og til udvalget for indkvarteringserstatning, men der er endnu ikke taget stilling til, på hvilken anden måde det resterende arbejde skal vederlægges. Det tilføjes, at det af medhjælpskontoen lønnede personale under udvalget for indkvarteringserstatning, der er blevet meget stærkt formindsket i løbet af de senere år (med henvend 90 pct.), yderligere er blevet reduceret ved udgangen af finansåret 1950—51.

§ 26. Apotekerfonden.

Renten af etableringslån til apotekere har hidtil udgjort 4 pct. p. a. af løssørelån og 4½ pct. p. a. af ejendomslån. Ministeriet har med virkning fra 1. maj 1951 for løssørelånenes vedkommende og fra 11. marts 1951 for ejendomslånenes vedkommende forhøjet renten til 5 pct. p. a. for begge slags lån. Den årlige merindtægt ved denne renteforhøjelse vil blive ... ca. 322 000 kr.

Sluttelig skal man bemærke, at forsåvidt de foran omhandlede besparelsesforanstaltninger i den foreliggende situation ikke måtte blive befundet tilstrækkelige, ser man herfra — bortset fra at der muligvis kunne foretages en vis yderligere beskæring af enkelte mindre betydende stats-tilskud — ikke anden udvej for opnåelse af yderligere besparelser end at skride til bortskæring eller væsentlig beskæring af flere eller færre af de

under departementet hørende forvaltningsområder, hvilket normalt vil kræve lovændring.

Foranstående besparelser og merindtægter på de under indenrigsdepartementets hørende konti kan sammenfattes således:

Under finanslovens § 14 A.

1) Udskydelse af en række anskaffelser og arbejder ved amtmandsboliger	16 545	kr.
2) Merindtægt ved forhøjelse af en række gebyrer under sundhedsvæsenet	35 000	-
3) Udskydelse af kursus for embedslæger	10 000	-
4) Besparelse på seruminstitutets driftsbudget som følge af forhøjede takster	900 000	-
5) Besparelse ved at en honorarlønnet stilling som bistående karantænelæge henstår ubesat	4 650	-
6) Besparelse på vitaminlaboratoriets driftsbudget som følge af forhøjede takster og rationalisering	40 000	-
7) Merindtægt for forhøjelse af prisen på husholdningsrådets „Årlige meddelelser“	1 200	-
8) Nedlæggelse af en sekretærstilling samt 2 honorarlønnede stillinger som henholdsvis havearkitekt og kontrollerende dyrlæge under sidsygevæsenet	12 000	-
9) Besparelser ved forskellige forbrugsindskrænkninger på fødselsanstalten i Jylland, statshospitalet i Sønderborg og Finsensinstitutet	173 000	-
10) Besparelser ved nedsættelse af sessionsdagene under indskrivningsvæsenet	25 000	-
11) Besparelse ved bortfald af statstilskud til de færøske afholdsorganisationer	800	-
12) Besparelse ved nedsættelse af statstilskuddet til Det internationale bureau i Lausanne til bekæmpelse af alkoholismen	1 000	-
13) Besparelse ved nedsættelse af propogandaudgifter til rottebekæmpelsen samt merindtægt ved ændring af reglerne om godkendelse af rotteudryddelsesmidler	10 700	-
	lait...	1229 895 kr.

Under finanslovens § 26.

Merindtægt som følge af renteforhøjelse for etableringslån til apotekere	322 000	-
Samlet besparelse	1 551 895	kr»

Udvalget kan for sit vedkommende tiltræde foranstående redogørelse, og har taget til efterretning, at ministeriet som foran nævnt har nedsat et udvalg til undersøgelse af spørgsmålet om betalingstaksterne ved statens hospitaler.

Et mindretal (*Gregersen*) ønsker at bemærke, at bevillingen på ialt ca. 260 000 kr. årlig til statens husholdningsråd bør bortfalde, idet de rådet påhvilende funktioner efter mindretallets opfattelse ikke kan betragtes som en statsopgave.

Indenrigs- og boligministeriet.

§ 14 B. Boligdepartementet m. v.

Det skal indledningsvis fremhæves, at man umiddelbart efter boligministeriets oprettelse i 1947 foranledigede, at der af forvaltningsnævnet blev foretaget en gennemgang af ministeriets største afdeling, kontoret for ekspedition af statslånesager, for at opnå en hurtig og rationel behandling af disse sager. I 1950 har et udvalg, hvori finansministeriet og forvaltningsnævnet har været repræsenteret, gennemgået personale- og lønningsforhold i departementets arkitektafdeling og hos den kommitterede i byplansager, og på grundlag af dette udvalgs indstilling er der gennemført en lønningsmæssig og organisationsmæssig nyordning i de pågældende afdelinger. Uanset at der således tidligere har været foretaget en indgående prøvelse af væsentlige dele af departementets organisation, har man dog foretaget en fornyet gennemgang af hele departementet med henblik på opnåelse af besparelser.

Til de enkelte poster under finanslovskonto § 14 B skal man herefter fremsætte følgende bemærkninger og forslag:

I. Centralstyrelsen.

Dels ved en reduktion af personalet, og dels ved at sagsantallet i den senere tid er gået noget ned i statslånskontoret, forventes opnået en besparelse på ca. 97 500 kr. årlig.

Endvidere vil der ved indskrænkning af overarbejde og en omlægning af kontortiden i overensstemmelse med statsministeriets bekendtgørelse af 29. maj 1951 om ændring af regulativet for tjenesten i de ministerielle kontorer undtagen udenrigsministeriet, kunne opnås en årlig besparelse på ca. 45 000 kr. Endelig kan man ved nedbringelse af forskellige udgifter nedsætte kontorhold med ca. 10 000 kr. årlig, således at der kan opnås en samlet årlig besparelse under centralstyrelsen på ca. 152 500 kr.

II. Udgifter ved boligstøttelovgivningen.

Hvad angår udgifterne til administration og teknisk bistand vedrørende boligstøttelovgivningen m. v. skal man foruden at henvise til det i indledningen om departementets arkitektafdeling anførte iøvrigt bemærke, at udgifterne til teknisk bistand omfatter honorarer til boligdepartementets arkitekt-konsulenter og tildels udgifterne ved departementets arkitektafdeling og den kommitterede i byplansager. Med et byggeri af samme omfang som byggeriet i de seneste år kan departementets samlede udgifter til teknisk bistand ved lånesagerne anslås til ca. 750 000 kr. De bidrag, som i medfør af boligstøttelovens § 6, stk. 3, er pålagt låntagerne til teknisk bistand ved lovens forvaltning, har hidtil kun dækket ca. halvdelen af de faktiske udgifter. Ved et cirkulære af 28. november 1950 har ministeriet imidlertid fordoblet disse bidrag, således at de nu andrager 2°/₀₀ af lånesummen, dog mindst 80 kr. pr. særskilt behandlet sag.

Den årlige merindtægt som følge af denne ændring kan med en långivning svarende til den i de senere år skønsmæssigt anslås til 375 000 kr.

Denne merindtægt vil dog først indtræde efterhånden som de pågældende lånesager berigtiges ved udbetaling af statslånene; for finansåret 1951—52 kan der kun regnes med en ringe merindtægt som følge af gebyrforhøjelsen. Ministeriet anser det for at være økonomisk og teknisk uforsvarligt at indskrænke konsulenternes tilsynsvirksomhed. Vedrørende udgifterne ved den i byggestøttelovgivningen omhandlede rentenedsættelse for statslån bemærkes, at ministeriet efter byggestøtteloven har hjemmel til at inddrage de bevilgede renteleppler, men at dette spørgsmål om, hvorvidt en sådan inddragelse vil ske, hænger nøje sammen med det almindelige spørgsmål om spændvidden mellem huslejen i nybyggeriet og det ældre byggeri; man peger i denne forbindelse dels på, at hel eller delvis inddragelse af rentelepplerne vil være vanskelige, jo højere det omkostningsniveau er, under hvilket vedkommende ejendom er opført, dels på, at inddragelse af rentelepplerne ville lattes ved en forhøjelse af huslejen i det ældre byggeri, hvorved rentelepplerne bortfald ikke ville betyde en yderligere forøgelse af spændvidden mellem huslejeniveauerne. Så længe det den 6. oktober 1950 nedsatte udvalg vedrørende lejeforhold, boliganvisning og statens støtte til boligbyggeriet endnu ikke har afsluttet sit arbejde vedrørende spørgsmålet om en eventuel huslejeudligning, mener ministeriet ikke at kunne tage noget initiativ på det heromhandlede område.

Det skal dog anføres, at ministeriet ved cirkulære af 28. november 1950 for fremtidige lån til en vis grad har inddraget afdragshenstanden, hvilket med et byggeri af samme størrelse som i de senere år vil betyde et begyndelsesafdrag til statskassen på ca. 1½ mill. kr. for et år. Ved samme cirkulære har man foretaget en forhøjelse af renten for det lave byggeri efter byggestøttelovens kapitel VIII (forretningsmæssigt boligbyggeri) med 0,2 pct. p. a., hvilket ved et byggeri af samme omfang som hidtil vil betyde en merindtægt af ca. 100 000 kr.

VI. Statens bygningsvæsen.

En arkitekt ved inventarcentralen er fratrudd den 1. april 1951, hvorved der påregnes at ville fremkomme en besparelse på	ca.	8 000 kr.
En omlægning og afrunding af de vagtområder, der passes af henholdsvis Christiansborg slotsforvaltning og vagtselskabet og i tilslutning hertil en indskrænkning af ronderingernes antal fra 4 til 2 (bortset fra kontorerne på Slotsholmen) forventes at ville medføre en årlig besparelse for staten på	ca.	50 000 kr.
Endvidere vil der ved en nedsættelse af udgifterne til vedligeholdelse af bygningerne under statens bygningsdirektorat kunne opnås en besparelse på	ca.	25 000 kr.
På forslag til finanslov for finansåret 1951—52 var optaget et beløb på kr. 245 000 til hoveddistandsættelsesarbejder. Efter en gennemgang af arbejderne mener man at kunne udskyde arbejdet med hvidtning af facaderne på stald- og kavalerbygningerne ved Sorgenfri slot og istandsættelse af den kinesiske pavillon i Frederiksberg have, hvorved der vil kunne fremkomme en besparelse på	ca.	11 000 kr.
Som en midlertidig foranstaltning under de nuværende vanskelige økonomiske forhold har man ment at kunne indskrænke den årlige hovedrengøring af statskontorer, hvorved der opnås en besparelse på		35 000 kr.
Under forudsætning af, at der ikke bliver spørgsmål om ekstraordinære, større inventaranskaffelser som følge af oprettelse af nye kontorer eller lign., påregnes udgiften til inventarcentralens nyanskaffelser at kunne nedsættes med		50 000 kr.
Udgiften til inventarcentralens flytninger af statskontorer og „andre udgifter“ ved Christiansborg slotsforvaltning påregnes at kunne nedbringes med		10 000 kr.
Udgiften til indkøb af inventar, kunstgenstande o. lign. til udsmykning af Kronborg slot vil kunne nedsættes med		5 000 kr.
Endelig vil udgiften til opmålinger af bygninger kunne nedsættes med		6 000 kr.

XIV. Andre udgifter.

Tilskud til Dansk byplanlaboratorium og Jysk byplanråd.

Retningslinierne for ydelsen af dette tilskud er godkendt af folketingets finansudvalg, og tilskuddet svarer til det tilskud, som påregnes ydet fra kommunal og anden side.

Ministeriet vil være meget betænkeligt ved at inddrage statens tilskud til disse institutioner, og man forudser, at der ikke vil være vundet noget økonomisk herved, idet udgifter til den kommitterede i byplansager i så fald formentlig vil blive mindst tilsvarende større, men efter forhandling med byplanlaboratoriet har man fundet det forsvarligt at nedsætte den i de senere finansår givne bevilling på 27 000 kr. med 3 000 kr.

Tilskud til landsforeningen »Bedre byggeskik«.

Udvalget har ønsket oplyst, hvorledes foreningen anvender bevillingen, og om der er grundlag for at opretholde den. Til besvarelse heraf skal man oplyse, at landsforeningen er stiftet i 1915 og i det væsentlige virker gennem konsulentvirksomhed med personlig rådgivning for byggende og for håndværkere, ved oprettelse af kursus for landhåndværkere og udarbejdelse af typetegninger og ved udstillinger og foredrag. Foreningen har siden 1917 modtaget statstilskud varierende fra 6 000 kr. til 20 000 kr., indtil bevillingen af besparelshensyn udgik på finansloven for 1934—35. — Det nuværende tilskud på 2 000 kr. blev første gang bevilget på finansloven for 1939—40 og har figureret på handelsministeriets konto, indtil finansloven for 1951—52.

Ministeriet vil anse det for dårlig økonomi at inddrage statens beskedne tilskud til „Bedre byggeskik“, idet foreningens virksomhed utvivlsomt medvirker til en bedre økonomi indenfor byggeriet og derved sparer samfundet for et beløb af en langt større størrelsesorden. Det kan iøvrigt oplyses, at foreningen har vedtaget en forhøjelse af det årlige kontingent til det dobbelte af det hidtidige beløb, hvorved foreningens indtægter forøges fra 11 000 til 22 000 kr.

Statens tilskud til visse krigsforsikringsforbund.

Efter forhandlinger med udvalget og finansministeriet er der opnået en besparelse på 15 000 kr. idet der på grundlag af disse forhandlinger er sket en nedsættelse af honorarerne til medlemmerne af forvaltningsnævnene for krigsforsikring. Man har endvidere opmærksomheden henvendt på, om der på andre punkter kan foretages udgiftsreduktioner under hensyn til den stedfundne reduktion i arbejdet indenfor krigsforsikringen.

Foranstående allerede iværksatte eller planlagte besparelser og indtægtsforøgelser under boligdepartementets område kan sammenfattes således:

1) Personaleindskrænkning	97 500	-
2) Indskrænkning af overarbejde m. v.	45 000	-
3) Nedsættelse af kontorholdsudgifterne.	10 000	-
4) Merindtægt ved forhøjelse af bidrag til teknisk behandling af statslånssager.	375 000	-
5) Merindtægt ved forhøjelse af renten for det lave byggeri efter byggestøttelovens kap. VIII med 0,2 pet. p. a.	100 000	-
6) Afskedigelse af en arkitekt ved inventarcentralen.	8 000	-
7) Omlægning af den vagtordning der varetages af Christiansborg Slotsforvaltning og vagtselskabet	50 000	-
8) Nedsættelse af vedligeholdelsesudgifterne til bygninger under statens bygningsdirektorat	25 000	-

At overføre... 710 500 kr

	Overført...	710 500 kr.
9)	Nedsættelse af udgifterne til større hovedstandsættelsesarbejder. ..	11 000 -
10)	Nedsættelse af udgifterne til hovedrengøring i statskontorer.	35 000 -
11)	Nedsættelse af inventarcentralens nyanskaffelser.	50 000 -
12)	Nedsættelse af inventarcentralens flytteudgifter.	10 000 -
13)	Nedsættelse af udgifterne til indkøb af inventar m. m. til udsmykning af Kronborg slot	5 000 -
14)	Nedsættelse af udgifterne til opmåling af bygninger.	6 000 -
15)	Nedsættelse af tilskuddet til dansk byplanlaboratorium og jysk byplanråd.	3 000 -
16)	Nedsættelse af honorarerne til medlemmerne af forvaltningsnævnene for krigsforsikring.	15 000 -
	I alt...	845 500 kr.

I forbindelse med de her omtalte besparelser bør det erindres, at ministeriet som foran nævnt ved cirkulære af 28. november 1950 for fremtidige statslån til en vis grad har inddraget afdragshenstanden, hvilket med et byggeri af samme størrelse, som de senere år, vil betyde et afdrag til statskassen, der det første år vil andrage ca. 1 500 000 kr. og stige år for år i forhold til det årlige udlån og som følge af, at det drejer sig om annuitetslån.

Udvalget kan for sit vedkommende tiltræde foranstående redegørelse. Et mindretal (*Jensen-Broby*) ønsker dog at bemærke, at tilskuddet til Dansk byplanlaboratorium og Jysk byplanråd bør nedsættes yderligere, og at tilskudet til landsforeningen „Bedre byggeskik“ bør bortfalde. Et andet mindretal (*Gregersen*) ønsker at udtale, at disse tilskud helt bør bortfalde.

Ar bejds- og socialministeriet

§ 5. Skatter og afgifter.

V. Gebyrer, sportler, kendelser m. m.

00. Afgifter af udvandringsagenter.

Blandt andet som følge af at Canada har åbnet for indvandring i langt videre omfang end tidligere, kan der påregnes en forøgelse af antallet af udvandrere og dermed en stigning af de udvandringsagenterne påhvillende koncessionsafgifter.

Merindtægten påregnes i 1951—52 at ville andrage ca. 10 000 kr.

§ 15. Arbejds- og socialministeriet.

Ministeriet ønsker indledningsvis at henlede opmærksomheden på, at langt den største del af de under arbejds- og socialministeriet hørende bevillinger af større økonomisk rækkevidde er lovbestemte. Da udgangspunktet for sparebestræbelserne har været, at den sociale standard, som hidtil har karakteriseret Danmark, skulle fastholdes, kan ministeriet derfor under den gældende lovgivning kun pege på muligheder for besparelser med hensyn til disse bevillinger.

I. Centralstyrelsen.

Ministeriet er som følge af tilbageholdenhed ved nyantagelser for tiden nede på et minimum, hvad nødvendigt personale angår. Udgifterne til kontorhold administreres af ministeriets økonomiinspektør, som i samarbejde med finansministeriets kommitterede for papir- og tryksager følger alle dispositioner og gennemfører mulige besparelser.

Ministeriet har endvidere ved forhandling med hver enkelt institutionschef gennemgået samtlige de under institutionen hørende konti, og man har ved disse forhandlinger også drøftet mulighederne for besparelser ved eventuelle ændringer i organisationsformen m. m.

Det bemærkes i denne forbindelse, at institutionscheferne indenfor de givne rammer allerede har gennemført og yderligere bestræber sig for at gennemføre de størst mulige besparelser og forenklinger i administrationen.

Specielt for det tidligere *arbejdsdepartements* vedkommende kan anføres, at man der har kunnet foretage visse besparelser på grund af nedgang i arbejdet som følge af tilbageholdenlied ved godkendelse af beskæftigelsesarbejder, idet ledighedsforholdenes udvikling formentlig må antages at medføre en ikke blot kortvarig formindskelse af behovet for beskæftigelsesarbejder.

Dette i forbindelse med en omorganisering af arbejdet og nedlæggelse af et kontor har medført, at en del personale har kunnet spares. Endelig er en departementschefstilling nedlagt pr. 1. juli 1951.

De samlede besparelser udgør årligt ca. 96 000 kr.

Det kan endelig anføres, at honorarerne til *akkordlønsudvalgets* medlemmer, sekretær og teknisk sagkyndige, der hidtil har andraget ialt 13 950 kr. årligt, med virkning fra 1. marts 1951 er nedsat væsentligt, hvilket medfører en besparelse på ca. 5 000 kr.

II. Folkeforsikring.

I henhold til folkeforsikringslovens § 42 (jfr. lovbekendtgørelse nr. 324 af 27. juni 1950) tilvejebringes invalideforsikringsfondens midler ved årlige bidrag (invalidepræmier) fra de forsikrede og fra samtlige efter ulykkesforsikringslovgivningen forsikringspligtige arbejdsgivere.

De forsikredes bidrag, der har været uændrede siden 1937, har i finansåret 1948—49 gennemsnitlig udgjort 7 kr. 60 øre. Arbejdsgivernes bidrag, der har været uændret siden 1933, er fastsat til 6 kr. pr. beskæftiget helårsarbejder.

Medens satserne for invalidepræmierne og for arbejdsgivernes bidrag således har været uændret i en årrække, har udgifterne til invaliderenter, helbredelsesforanstaltninger m. v. stadig været stigende.

I 1938—39 udgjorde provenuet af invalidepræmierne således ca. 50 pct. af de samlede udgifter til invaliderenter m. v., medens den tilsvarende andel i 1948—49 kun udgjorde ca. 19 pct.

På samme måde udgjorde arbejdsgiverbidraget i 1934—35 — og ligeledes i 1938—39 — ca. 18 pct. af de samlede udgifter, medens andelen i 1948—49 kun var 7 pct.

Ministeriet vil derfor henlede opmærksomheden på muligheden for en vis forhøjelse af invalidepræmien og af arbejdsgiverbidraget og en deraf følgende nedsættelse af statens tilskud til invalideforsikringen, der på finansloven 1951—52 er optaget med et anslået beløb af 61 mill. kr. Såfremt man tilsigter, at provenuet kommer til at udgøre samme andel af de samlede udgifter som i 1938—39, skulle invalidepræmien (beregnet på grundlag af udgiftstallene for 1948—49) herefter udgøre ca. 19 kr. pr. forsikret, og arbejdsgiverbidraget ca. 15 kr. pr. helårsarbejder. Provenuet af disse forhøjelser ville være henholdsvis ca. 26,6 mill. kr. og ca. 9,3 mill. kr., med hvilket beløb statskassens tilskud samtidig ville kunne formindskes.

Det bemærkes dog, at betimeligheden af en forhøjelse af bidraget må afgøres ud fra politiske overvejelser, men at ministeriet for sit vedkommende må nære betænkelse ved en isoleret gennemførelse af en større forhøjelse, der vil kunne virke som en ændring i grundlaget for fordelingen af de sociale udgifter, ligesom det bør tages i betragtning, at der ikke er tale om reelle besparelser for samfundet, men kun om en omlægning af byr-

(lerne, jfr. herved også det nedenfor om bidraget til arbejdsløshedsfonden og udgifterne til administrationen af direktoratet for ulykkesforsikringen anførte.

III. Ulykkesforsikring og udgifter vedrørende lov nr. 475 af 1. oktober 1945 om erstatning til besættelsestidens ofre (jfr. lov nr. 376 af 12. juli 1946 om tillæg til nævnte lov).

Efter de nugældende regler afholdes udgifterne ved *direktoratet for ulykkesforsikringens* administration af de i henhold til ulykkesforsikringsloven (bekendtgørelse nr. 198 af 12. april 1949) af arbejdsgiverne tegnede lovpligtige forsikringer af statskassen. Disse udgifter udgør ca. 1 mill. kr. årlig.

Da udgifterne til forsikringen iøvrigt fuldt ud afholdes af de anerkendte forsikringsselskaber, er der efter ministeriets opfattelse ikke afgørende principielle betænkeligheder ved også at lade de anerkendte forsikringsselskaber afholde udgifterne ved direktoratets administration. En mindre del af direktoratet for ulykkesforsikringens administrationsudgifter vedrører dog tilskadekomne i statens og kommunernes tjeneste, tilskadekomne militære værnepligtige samt personer, der omfattes af loven om erstatning til besættelsestidens ofre, og de anerkendte forsikringsselskaber måtte derfor formentlig i givet fald fritages for en forholdsmæssig andel af administrationsudgifterne.

Ministeriet vil dog samtidig henlede opmærksomheden på, at en sådan omlægning af administrationsudgifterne lægges over på arbejdsgiverne i form af forhøjede præmier, selv om der ikke bliver tale om væsentlige forhøjelser. Omlægningen vil derfor medføre en yderligere belastning af produktionsomkostningerne, i hvilken forbindelse bemærkes, at præmierne til den lovpligtige ulykkesforsikring allerede som følge af 13-ugersreglens afskaffelse (lov nr. 186 af 12. april 1949) er blevet fordoblet.

I henhold til ulykkesforsikringslovens § 75 yder staten et tilskud af 2/5 af præmien til *ulykkesforsikring til forsikringstagere*, der driver et erhverv, og som godtgør, at deres årsindtægt ikke overstiger visse grænser (pr. 1. april 1951 er indtægtsgrænserne 4 620 kr. i hovedstadsområdet, 4 290 kr. i købstæder og 3 960 kr. i det øvrige land).

Tilskuddet, der på finansloven 1951—52 er anslået til 600 000 kr., ydes til pågældendes forsikring såvel af hans i erhvervet beskæftigede arbejdere som af ham selv og hustru.

Ministeriet har tidligere henvist til, at det i motiverne til ulykkesforsikringsloven af 1933 er anført, at statstilskud til forsikring principielt er uforeneligt med den betragtning, der ligger til grund for ulykkesforsikringsloven, nemlig at betragte udgifterne til forsikring som en driftsomkostning. Man ønskede derfor i og for sig at ophæve tilskuddet til forsikring af medhjælp og kun opretholde det for de selvstændigt erhvervsdrivendes egen forsikring for at opmuntre til frivillig forsikring. Da hovedparten af de forsikringstagere, der får tilskud, imidlertid bestod af dårligt stillede husmænd, mente man dog fra politisk side ikke at burde ændre reglerne.

Der er hidtil ydet en årlig bevilling til erstatning til *fonden for for-*

ulykkedes efterladte. Den omhandlede fond er en færøsk fond, der administreres på Færøerne. Bevillingen udbetales til fonden i hennold til lov for Færøerne nr. 62 af 1. april 1908 som erstatning for, at man samtidig lod bortfalde det bidrag på 8 øre pr. hoved, der hidtil havde påhvilet hver mandsperson på Færøerne, dog med undtagelse af bl. a. beboerne i Thorshavn.

Efter forhandling med udvalget har ministeriet optaget forhandlinger med Færøerne med henblik på muligheden for afvikling af denne bevilling, og der vil ved bevillingens bortfald opnås en årlig besparelse på

216 kr.

IV. Udgifter til arbejdsløshedsforsikring.

I henhold til § 28 i loven om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring (bekendtgørelse nr. 280 af 27. maj 1950) tilvejebringes *arbejdsløshedsfondens* midler dels ved bidrag fra arbejdsgiverne, dels ved tilskud fra staten.

Arbejdsgiverbidragene, der senest er reguleret i 1937, udgør med den nuværende beskæftigelse ca. 10 mill. kr. årlig. Statstilskuddet udgør bestemte andele af fondens årlige udgifter og varierer navnlig efter de samlede udgifter for arbejdsløsheds-kassernes fortsættelseskasser. I fondens driftsregnskaber for 1949—50 er tilskuddet opgjort til godt 16 mill. kr. og er på finansloven 1951—52 bevilget med et anslået beløb af godt 15 mill. kr.

Med hensyn til spørgsmålet om en eventuel forhøjelse af arbejdsgiverbidraget bemærkes, at en sådan forhøjelse ikke umiddelbart vil føre til en nedsættelse af statens udgifter til fonden, medmindre der samtidig gennemføres ændringer i reglerne om statens tilskud til fonden, samt at en eventuel forhøjelse af bidraget vil forhøje produktionsomkostningerne.

Siden 1944 har der på grundlag af forskellige rationaliseringsforanstaltninger været gennemført en reduktion af personalet på de *offentlige arbejdsanvisningskontorer*, uanset at kontorenes arbejdsmængde i det omhandlede tidsrum er blevet væsentligt forøget. Endvidere har et nedsat udvalg vedrørende arbejdsløshedsstatistikken på grundlag af en undersøgelse vedrørende de offentlige arbejdsanvisningskontorers arbejdsområde af givet en betænkning, hvori udvalget — næst at bemærke, at udvalget ikke under de nuværende forhold har ment at kunne foreslå reduktioner af personalet på anvisningskontorerne udover de allerede af arbejdsdirektoratet gennemførte, jfr. foran, — bl. a. har foreslået, at der gennemføres forskellige standardiserings- og blankettekniske reformer, og at der i forbindelse med forvaltningsnævnets sekretariat foretages en rationaliseringsundersøgelse af forskellige dele af kontorenes statistiske arbejde.

Arbejds- og socialministeriet er sindet at tiltræde statistikudvalgets forslag i så henseende med henblik på opnåelse af besparelser i udgifterne ved driften af de offentlige arbejdsanvisningskontorer. Endvidere vil ministeriet og arbejdsdirektoratet ved gennemgangen af kontorenes årlige budgetter som hidtil være opmærksomme på eventuelle muligheder for at opnå besparelser i kontorenes udgifter. Der kan imidlertid ikke på indværende tidspunkt gives nærmere oplysninger vedrørende mulighederne for fremtidige besparelser på dette område.

Der har til udgifter i forbindelse med *udvekslingen af landbo- og gartneriungdom mellem Danmark og de øvrige nordiske lande* hidtil været bevilget et beløb på 1 000 kr. årligt. Fra foreningen „Norden“ har ministeriet modtaget et andragende om forhøjelse af bevilgingen til ialt 25 000 kr. årligt med henblik på en udvidelse af den nævnte ordning til at

omfatte ydelse af statstilskud — i et noget udvidet omfang — til en almindelig udveksling af arbejdskraft mellem de nordiske lande, i første række mellem de nordiske venskabsbyer. Det er nu besluttet ikke at søge andragendet fremmet, således at der som hidtil alene søges bevilget et beløb af 1 000 kr. til en på gensidighedsprincippet hvilende udveksling af landbo- og gartneriungdom mellem de nordiske lande.

V. Den særlige socialforsikring i de sønderjydske landsdele samt forsørgelse af militære invalider.

Der er gennem en årrække ydet et statstilskud til *foreningen for sønderjydske krigsbeskadede og faldnes efterladte til deltagelse i internationalt samarbejde („Ciamac“)*.

Under hensyn til, at det internationale samarbejde under krigen har været afbrudt og ikke påny er genoptaget i væsentligt omfang, således at bevillingen ikke har været udnyttet fuldt ud, samt til, at foreningen i forvejen modtager tilskud dels til hovedkontoret, dels til driften af 2 oplysningskontorer for krigsinvalidere samt endelig til driften af et rekreationshjem, har ministeriet ment at kunne foreslå, at dette tilskud bortfalder, hvorved der opnås en årlig besparelse på 1 500 kr.

VI. Den offentlige forsorg.

A. Børneværnet.

Ministeriet finder anledning til at anføre følgende:

1. Forhøjelse af taksterne i institutioner for forebyggende børneforsorg.

Vejledende takster for forældres betaling for børns ophold i forebyggende institutioner blev oprindeligt fastsat ved arbejds- og socialministeriets cirkulære af 27. marts 1946. Det blev her forudsat, at taksterne skulle fastsættes således, at de sammen med de enkelte institutioners eventuelle andre indtægter skulle dække de 30 pct. af de enkelte institutioners driftsudgifter, der ikke blev dækket ved offentlige tilskud. På grund af institutionernes stigende udgifter har de fastsatte normaltakster imidlertid i mange tilfælde vist sig utilstrækkelige, og der er siden 1946 sket en forhøjelse på ca. 20 pct. i gennemsnit for vuggestuerne, ca. 40 pct. i gennemsnit for børnehaverne og ca. 30 pct. i gennemsnit for fritidshjemmene.

Arbejds- og socialministeriet anser det for rimeligt, at der efter en gennemgang af forholdene for hver enkelt institution om fornødent foretages en forhøjelse af taksterne ved vuggestuer og børnehaver, således at forældrenes betaling i forbindelse med eventuelle andre indtægter for hver enkelt institution i almindelighed fuldt ud dækker mindst 30 pct. af udgifterne. For fritidshjem og andre fritidsvirksomheder, hvor driftstilskuddet fra det offentlige ved lov nr. 92 af 14. marts 1951 om forøget offentlig støtte til institutioner for børneforsorg er forhøjet til 80 pct. af driftsudgifterne, bør taksterne på tilsvarende måde fastsættes, således at de i almindelighed dækker de resterende 20 pct. af udgifterne, hvorved dog bemærkes, at man her normalt må vise særlig varsomhed med at fastsætte taksterne for højt, idet man ellers kan risikere, at de børn, der mest trænger til ophold i en sådan institution, udebliver.

Efter gennemførelsen af fornævnte lov vil der snarest af arbejds- og socialministeriet blive udfærdiget en bekendtgørelse om taksternes fastsættelse i overensstemmelse med foranstående retningslinier. Samtidig vil det blive understreget, at institutioner, hvis takster er fastsat lavere, ikke vil kunne forvente at modtage ekstraordinært driftstilskud af arbejds- og socialministerens rådighedssum efter forsorgslovens § 127, stk. 4, medmindre ganske særlige forhold foreligger.

Det bemærkes, at en forhøjelse af taksterne for forebyggende institutioner ikke vil medføre nogen besparelse i det ordinære driftstilskud fra staten, der ydes med en bestemt procent af de af arbejds- og socialministeren godkendte driftsudgifter, men vil kunne modvirke en forhøjelse af den fornævnte rådighedssum, der ellers ville være stærkt påkrævet af hensyn til den stærke stigning i antallet af institutioner af denne art og i de enkelte institutioners driftsudgifter.

2. Etableringsomkostninger ved opdragelseshjem og institutioner for forebyggende børneforsorg.

Ved den behandling, de enkelte byggesager indenfor såvel opdragelseshjemmene som den forebyggende børneforsorg undergives, inden tilskud fra det offentlige bevilges, har man i høj grad haft opmærksomheden henledt på mulighederne for besparelser, således at man bl. a. ved indhentelsen af overslag over den gennemsnitlige udgift pr. barn sikrer sig, at der kun ydes støtte fra det offentlige til vedkommende byggeforanstaltning, såfremt udgifterne må anses for rimelige. I en række tilfælde, hvor udgifterne er forekommet for store, er det ved forhandling og ydelse af bistand til en mere hensigtsmæssig udformning af projektet lykkedes at nedbringe omkostningerne betydeligt. Endvidere har man i nogle tilfælde, hvor man fandt, at der fra sundhedsmyndighedernes side blev stillet for store krav til bygningernes indretning, eller at antallet af børn, der kunne modtages i institutionerne, blev begrænset for stærkt, optaget direkte forhandling med sundhedsstyrelsen for at forsøge at få disse krav og dermed etableringsudgifterne (eventuelt den gennemsnitlige udgift pr. barn) reduceret mest muligt.

I andre tilfælde har over inspektionen og ministeriet modsat sig alt for bekostelige projekters udførelse. Dette gælder særligt de store flerleddede forebyggende institutioner, som navnlig mange kommuner har været interesseret i at oprette.

Ministeriet vil fortsat have opmærksomheden henvendt på, at der ikke stilles unødige krav, der fordyrer oprettelsen af børneforsorgsinstitutionerne.

3. Personalet ved opdragelseshjem og forebyggende institutioner.

For opdragelseshjemmenes vedkommende findes der ikke bestemte normer for antallet af medarbejdere, men dette fastsættes under hensyn til de enkelte hjemms behov, hvorved særligt tages hensyn til belægningens art og de specielle opgaver af uddannelsesmæssig art, de enkelte hjem har taget op. Det er arbejds- og socialministeriets opfattelse, at antallet af medarbejdere ved opdragelseshjemmene ikke er større end absolut påkrævet, hvorved bemærkes, at der ikke ved opdragelseshjemmene som indenfor andre områder er fastsat 8 timers arbejdsdag, og at ingen af medarbejderne ved disse hjem har en kortere daglig arbejdsdag end 9 timer. Man mener derfor ikke, at der på dette område kan påregnes nogen besparelse i fremtiden, men ministeriet og overinspektionen vil fortsat have opmærksomheden henvendt på dette spørgsmål.

Ved institutioner for forebyggende børneforsorg fastsættes antallet af normerede stillinger for det uddannede personale af overinspektionen, og ved fastsættelsen tages hensyn til den enkelte institutions særlige behov. I almindelighed følger overinspektionen i børnehaverne og fritidshjemmene den retningslinie, at der kun kan normeres en uddannet medhjælper pr. 20 børn. Det er ikke overinspektionens eller ministeriets opfattelse, at der benyttes større personale end fornødent, og det skal bemærkes, at man har modsat sig personaleorganisationernes ønske om en nedsættelse af antallet af børn pr. uddannet medhjælper.

Det påses ligeledes af overinspektionen, at anvendelse af ikke-uddannet arbejdskraft ikke finder sted i større omfang end fornødent.

B. Børnebidrag m. v. til enlige forsørgere.

Ministeriet har haft opmærksomheden henvendt på muligheden for en yderligere effektivisering af kommunernes administration med hensyn til inddrivelse af forskudsvis udbetalte underholdsbidrag til børn født i og udenfor ægteskab. Disse bidrag refunderes i det omfang, de ikke kan inddrives af kommunerne, fuldt ud af statskassen, og statens udgifter er for finansåret 1951—52 anslået til ca. 16,3 mill. kr. Selv om inddrivelsesprocenten i årene efter krigen har vist en stadig stigning, har ministeriet ment at burde tage spørgsmålet om opnåelse af yderligere effektivitet i bidragsinddrivelsen op til overvejelse.

Efter at det gennem indhentede udtalelser fra landets amtmænd, — som det i første række påhviler at føre kontrol med kommunernes administration af de sociale udgifter, — om anvendelse af afsoning som inddrivelsesmiddel, var sandsynliggjort at en skærpet anvendelse af de til inddrivelse af underholdsbidrag hjemlede retsmidler kunne ventes yderligere at forbedre resultaterne af inddrivelsen, udsendte ministeriet den 19. maj 1951 et cirkulære til Københavns magistrat, samtlige amtmænd og kommunalbestyrelser om kommunernes inddrivelse af forskudsvis udbetalte underholdsbidrag, i hvilket man kraftigt understregede kommunernes pligt til at forsøge bidragene inddrevet samt gav vejledende retningslinier for anvendelsen af de særlige retsmidler (indeholdelse i løn, udpantning og afsoning).

C. Særhjælpen.

Som følge af nedlæggelse af en afdeling på *epileptikerhospitalet* i Nyborg og som følge af et mindre belægningsstal end påregnet kan der opnås en årlig besparelse på 17 700 kr.

Endvidere har *samfundet og hjemmet for vanføre* som led i sparebestrebelseerne nedlagt institutionens vaskeri, hvilket medfører en årlig besparelse på 23 000 -

VII. Foranstaltninger vedrørende arbejderbeskyttelse.

Der har været forhandlet mellem udvalget og ministeriet om muligheden for en forhøjelse af de senest i 1923 regulerede gebyrer for det i medfør af lov nr. 544 af 4. oktober 1919 om *tilsyn med dampkedler få landjorden* påbudte tilsyn.

Gebyrerne er herefter ved lov nr. 136 af 28. marts 1951 forhøjet til det tredobbelte, hvorved der opnås en årlig merindtægt på 200 000 kr.

Der har endvidere været forhandlet mellem udvalget og ministeriet om muligheden for at pålægge afgifter for *elevatortilsynet*. Ved lov nr. 137 af 28. marts 1951 er der herefter ved en ændring i lov nr. 143 af 29. april om arbejde i fabrikker og det offentliges tilsyn hermed skabt hjemmel for at pålægge sådanne afgifter, og ved bekendtgørelse af 6. april 1951 har man pålagt ejere af elevatorer, der hvert kalenderår underkastes en faldprøve, en afgift herfor på 10 kr. Indtægterne herved anslås årlig at valle andrage ca. 60 000 kr.

VIII. Udgifter i henhold til lov nr. 119 af 15. marts 1939 om mødrehjælpsinstitutioner.

Med henblik på besparelsesmuligheder har ministeriet anmodet forvaltningsnævnet om at undersøge visse specielle spørgsmål vedrørende provinsinstitutionernes administration, ligesom man har udbedt sig en udførlig redegørelse fra samtlige mødrehjælpsinstitutioner angående administrationen af bevillingen til uddeling af børnetøj.

Med hensyn til ansættelse af personale ved mødrehjælpsinstitutionernes spædbørnshjem kan anføres, at personalets antal fastsættes i det enkelte tilfælde efter forhandling med overinspektionen for børneforsorgen, og at det er ministeriets bestemte opfattelse, at personalet ikke kan reduceres på disse hjem.

XI. Tilskud til forskellige foreninger og selskaber.

Siden 1932—33 er der ydet *afvænningshjemmenes fællesudvalg* et årligt tilskud på 270 kr. Ministeriet har imidlertid under hensyn til, at bevillingen ikke længere skønnes at være af væsentlig betydning for udvalget, inddraget den, hvorved der opnås en besparelse på 270 kr.

Gennem en årrække er der ydet et tilskud til det af *Frelsens Hærdrevne arbejdsbureau* til den arbejdsanvisningsvirksomhed, som det omhandlede bureau driver med særligt henblik på socialt afsporede personer.

I overensstemmelse med de med udvalget stedfundne forhandlinger har man inddraget denne bevilling, således at der herved opnås en besparelse på 8 000 kr.

På de årlige tillægsbevillingslove er der siden finansåret 1946—47 bevilget *landsforeningen „Boserup Minde“* et årligt tilskud på 8 500 kr. til drift af et erhvervs- og vej ledningskontor.

Som et led i sparebestræbelserne har ministeriet forhandlet med kontorets tilsynsråd om, hvorvidt der fortsat må antages at være et særligt behov for kontorets virksomhed, eller om dets opgaver vil kunne varetages af de forhåndenværende offentlige organer, tuberkulosestationerne og de offentlige arbejdsanvisningskontorer. Resultatet af disse drøftelser er blevet, at dft nuværende tilskud på 8 500 kr. årlig inddrages, og at der i stedet

for dette tilskud indtil videre — foreløbig for 1 år — ydes foreningen et tilskud af statskassen på 4 500 kr. til foreningens socialrådgivning, hvorved der opnås en besparelse på 4 000 kr.

XIII. Foranstaltninger vedrørende forholdet mellem arbejdsgivere og arbejdere.

De samlede udgifter ved *Den faste voldgiftsret* er på finansloven for finansåret 1951—52 bevilget med ialt 52 861 kr. Heri kan fradrages indtægten ved indvundne sagsomkostninger, der på finansloven under § 5. V. *Gebyrer, sportler, kendelser m. ni. 0. Indvundne sagsomkostninger ved Den faste voldgiftsret* er bevilget med 4 000 kr., således at de samlede udgifter ved retten i finansåret 1951—52 udgør 48 861 kr. Voldgiftsretten vil imidlertid være sindet fremtidigt ved fastsættelsen af sagsomkostningerne at tage hensyn til den almindelige prisstigning, der ikke hidtil har øvet indflydelse på omkostningernes størrelse, således at der herefter kan forventes en stigning af de nævnte indtægter og dermed en tilsvarende nedsættelse af udgifterne vedrørende voldgiftsretten.

XIV. Udvandring.

En juridisk heldagssekretær, som var udlånt fra finansministeriet, har kunnet vende tilbage til dette ministerium, efter at grundlæggende arbejder vedrørende *udvandringskontorets* oplysningsvirksomhed er tilendebragt, således at den pågældende fremtidigt kun beskæftiges i udvandringskontoret som halvdagsarbejder. Endvidere er en heldagsbeskæftiget medhjælper afgået fra kontoret efter ophøret af dettes ekstraordinære arbejde med administrationen af ordningen vedrørende de danske censorer ved den britiske Rhinarmé. I overensstemmelse med de med spareudvalget førte forhandlinger vil personalet efter forskellige begrænsninger i og omlægninger af kontorets arbejde yderligere blive indskrænket med 1 heldagsbeskæftiget kontormedhjælper.

Den samlede årlige besparelse ved disse foranstaltninger andrager ca. 18 500 kr.

XV. Driften af arbejds- og socialministeriets depot.

Udgiften på denne konto må som følge af en stedfunden realisation af barakker og inventar og en foretaget omlægning med hensyn til oplagringen af det resterende materiel forventes væsentligt formindsket, således at der for finansåret 1951—52 i forhold til tidligere år kan påregnes en nedsættelse med mindst 100 000 kr.

Ved udarbejdelsen af forslaget til finanslov for finansåret 1951—52 var det påregnet, at brunkulsproduktionen i alt væsentligt var afviklet, og at det særlige behov for barakker og inventar, som af arbejds- og socialministeriet blev udlejet til indkvartering af brunkulsarbejderne, derfor var ophørt, således at den væsentligste del af ministeriets barakelementer m. v. kunne være afhændet inden den 1. april 1951. Som følge af de stærkt stigende kulpriser og usikkerheden med hensyn til kulleleverancer fra ud-

landet er brunkulsproduktionen imidlertid blevet genoptaget i adskillige lejer og foregår nu i betydeligt omfang. Da der herefter påny har vist sig at være betydeligt behov for barakker til bolig for brunkulsarbejdere m. v., har arbejds- og socialministeriet som anført under forhandlingerne med spareudvalget foranlediget det med folketingets finansudvalg samtykke gennem boligministeriets barakrealisationsudvalg iværksatte salg af barakelementer m. v. standset, således at det nu resterende lager af barakker og inventar anvendes til udlejning. Som følge heraf vil der kunne blive spørgsmål om en vis stigning af de på finansloven for finansåret 1951—52 optagne udgifter og indtægter på den omhandlede konto, men da der ikke på nærværende tidspunkt kan siges noget nærmere herom, vil ændringerne på denne konto blive søgt optaget på forslag til lov om tillægsbevilling for finansåret 1951—52.

XVI. Udgifter vedrørende imødegåelse af ungdomsarbejdsløshed.

Forsåvidt angår de på finansloven 1951—52 opførte udgifter vedrørende imødegåelse af ungdomsarbejdsløshed, der i det væsentlige omfatter udgifter til driften af *statens arbejdstekniske ungdomsskoler* skal man oplyse, at skolernes antal i 1947 er reduceret fra 18 til 8, og at man ved beregningen af belægningen på de resterende 8 skoler regnede med fuld udnyttelse i vintermånederne og $\frac{1}{4}$ udnyttelse i sommermånederne. Det må herved tages i betragtning, at disse skoler er baserede på arbejdsløse deltagere, således at tilgangen er afhængig af ledighedens størrelse. Opfattelsen har derefter været den, at man, efter at skolernes antal var reduceret som foran nævnt, havde et apparat af en så begrænset størrelse, at det skulle kunne bestå uafhængigt af svingninger i ledighedstallet.

Under hensyn til, at tilgangen til skolerne ved disses åbning den 3. oktober 1950 viste sig at være betydelig ringere end de foregående år, tog ministeriet imidlertid straks spørgsmålet op om en begrænsning af de udgifter, som skolerne medfører, herunder spørgsmålet om en bedre udnyttelse af skolerne i de perioder, hvor der kun var ringe tilgang af elever.

Til begrænsning af udgifterne har man således truffet følgende foranstaltninger:

Med tilslutning fra arbejds- og socialministeriets beskæftigelsesudvalg, arbejdsmarkedskommissionen og arbejdsteknisk skole har man stillet 3 af de arbejdstekniske ungdomsskoler med personale til rådighed for en opskoling af ledige arbejdsmænd gennem kortvarige kursus i betonarbejde, kloakarbejde m. v., oprindeligt kun i sommerperioden, men nu også i vintermånederne. Udgifterne til disse kursus på de pågældende skoler og derved størstedelen af udgifterne ved disses drift i kursustiden afholdes af de midler, der i forvejen er stillet til rådighed for beskæftigelsesformål, jfr. lov nr. 169 af 30. marts 1946 om iværksættelse af offentlige arbejder m. v. og beskæftigelse af arbejdsløse.

Besparelserne, der herved opnås på de arbejdstekniske ungdomsskolels budget for finansåret 1951—52 kan anslås til:

Afholdelse af sommerkursus	185 000 kr.
Afholdelse af vinterkursus	350 000 -

Fra 1. april 1951 har man udlejet en af de arbejdstekniske ungdomsskoler til brug for civilforsvaret og opnår herved i forhold til budgettet for 1951—52 en besparelse på 325 000 -

860 000 kr.

Der er herved set bort fra besparelser vedrørende funktionærlønninger, idet besparelser som følge af afskedigelser af funktionærer vil blive anført nedenfor.

Som følge af ovenstående dispositioner, hvorved 4 skoler er udgået af den almindelige drift, må der på de resterende skoler regnes med en øget belægning, og merudgifterne herved anslås til ca. 200 000 -

660 000 kr.

Som følge af nedlæggelsen af en skole og som et led i de almindelige sparebestræbelser er der opsagt 16 funktionærer, hvilket på længere sigt vil medføre en besparelse på 130 000 kr. Til gengæld vil det dog være nødvendigt i visse perioder at ansætte yderligere løs medhjælp, og merudgifterne hertil anslås til ca. 30 000 kr. årlig. De opnåede besparelser for finansåret 1951—52 anslås til netto ca. 45 000 kr.

Der må ved angivelsen af ovenstående besparelser tages forbehold overfor eventuelle forskydninger indenfor de enkelte poster, ligesom en væsentlig del af besparelserne vil være afhængige af, at de påtænkte arbejdsmandskurser kan gennemføres som forudsat.

XVIII. Udgifter ved gennemførelse af lov nr. 324 af 7. juli 1945 om opfyldning af tankgrave m. v.

Vedrørende disse udgifter kan det oplyses, at der i finansåret 1950—51 blev afholdt 2,74 mill. kr. mod 3,15 mill. kr. i forrige finansår.

Med hensyn til disse udgifters størrelse i dette finansår gælder iøvrigt ganske det samme som nedenfor anført vedrørende udgifterne til tilskudsyd else til beskæftigelsesforanstaltningerne.

§ 26. I. £. Beskæftigelsesfonden.

Hvad angår de under dette afsnit optagne udgifter til tilskud i henhold til lov nr. 169 af 20. marts 1946 om iværksættelse af offentlige arbejder m. v. og beskæftigelse af arbejdsløse bemærkes, at udgifterne for finansåret 1950—51 androg ca. 30 mill. kr. mod 30,5 mill. kr. i 1949—50.

Nedgangen i forhold til finansåret 1949—50 skyldes, at ministeriet allerede gennem længere tid har udvist tilbageholdenhed med hensyn til godkendelse af nye arbejder og tilladelse til arbejdernes iværksættelse, ligesom ministeriet har foretaget en stærk indskrænkning af de såkaldte løbende foranstaltninger, idet man har reduceret beskæftigelsen bl. a. ved tøjreparationscentralerne, musikerforanstaltningerne og Geodætisk institut. End-

videre er der ved ministeriets bekendtgørelse og cirkulære af 19. december 1950 indført nye retningslinier, der betyder en indskrænkning i adgangen til iværksættelse af disse arbejder, idet man bl. a. har anmodet de offentlige anvisningskontorer, der i hvert enkelt tilfælde skal give tilladelse til iværksættelse af arbejderne, om at være tilbageholdende med meddelelse af disse tilladelser.

På den anden side vil udgiftsændringen i forhold til finansåret 1949—50 næppe komme til at andrage mere end fornævnte ca. $\frac{1}{2}$ mill. kr., idet udgiften til tilskudsydelsen er blevet påvirket af den stedfundne prisstigning, ligesom virkningerne af den indførte strammere kurs på grund af det fremrykkede tidspunkt først rigtigt vil kunne vise sig i næste finansår.

I finansåret 1951—52 må det imidlertid navnlig som følge af virkningerne af cirkulæret af 19. december 1950 antages, at udgiften til nærværende formål vil vise en ikke ubetydelig besparelse i forhold til 1950—51. På nuværende tidspunkt vil det dog ikke være muligt for ministeriet at angive et nærmere skøn over størrelsen af denne besparelse.

Foranstående allerede iværksatte eller kommende besparelser og indtægtsforøgelses under arbejds- og socialministeriets område kan herefter sammenfattes således:

1. Merindtægt ved forøget udvandring	10 000 kr.
2. Besparelse ved reduktion af personale	96 000 -
3. Nedsættelse af honorarerne til akkordlønudvalgets medlemmer m. v.	5 000 -
4. Bortfald af tilskud til fonden for forulykkedes efterladte	216 -
5. Bortfald af statstilskud til „Ciamac“	1 500 -
6. Besparelse ved nedlæggelse af en afdeling på epileptikerhospitalet i Nyborg	17 700 -
7. Besparelse ved nedlæggelse af vaskeriet på „Samfundet og hjemmet for vanføre“	23 000 -
8. Merindtægt som følge af gebyrforhøjelse for tilsyn med dampkedler	200 000 -
9. Merindtægt som følge af indførelse af en afgift for tilsyn med elevatorer	60 000 -
10. Bortfald af tilskud til afvænningshjemmenes fællesudvalg	270 -
11. Bortfald af tilskud til det af Frelsens Hær drevne arbejdsbureau	8 000 -
12. Nedsættelse af tilskud til landsforeningen „Boserup Minde“	4 000 -
13. Besparelse ved personaleindskrænkning i statens udvandringskontor	18 500 -
14. Besparelse ved indskrænket drift af arbejds- og socialministeriets depot	100 000 -
15. Besparelser ved de arbejdstekniske skoler	705 000 -
Samlet besparelse og indtægtsforøgelse	1 249 186 kr.

Udvalget finder anledning til at bemærke følgende til foranstående redegørelse:

Uanset at de påpegede muligheder for nedsættelse af statens tilskud til invalideforsikringen, til administrationen af direktoratet for ulykkesforsikring, til præmien for visse ulykkesforsikringer og til arbejdsløshedsfonden indebærer betydelige besparelser for statskassen, mener udvalget ikke at kunne tage stilling til problemer af så vidtrækkende politisk karakter.

Udvalget har beskæftiget sig med de betydelige udgifter, der medgår til såvel driften af som investeringer i børneforsorgsinstitutionerne. Udvalget anser sig imidlertid ikke for egnet til at foretage en tilbundsgående undersøgelse af besparelsesmuligheder på disse områder, men henstiller til regeringen, at der ved nedsættelse af et økonomisk sagkyndigt udvalg, foretages en økonomisk vurdering af hele dette område, herunder de krav, myndighederne stiller til disse institutioners bygningsmæssige indretning, udstyr og personalemæssige rammer.

Udvalget går ud fra, at også udenforstående økonomisk sagkyndige inddrages i et sådant udvalgs arbejde.

Ministeriet for offentlige arbejder

Ministeriet ønsker indledningsvis at bemærke, at man stadig vil bestræbe sig på at udvise den størst mulige sparsommelighed i enhver henseende. Arbejdet er såvel i ministeriet som i de enkelte styrelser tilrettelagt således, at den bedst mulige udnyttelse af personalet opnås. Det nuværende personale er fuldt udnyttet, og det vil derfor ikke være muligt at indskrænke dette. Med hensyn til statshavne- og lufthavnsanlæggene vil man bestræbe sig for at holde bevillingerne så lavt, som det er muligt under hensyntagen til anlæggenes forsvarlige drift og vedligeholdelse. Man har endvidere nøje overvejet mulighederne for yderligere forøgelse af forskellige indtægter og nedbringelse af udgiftsposter og skal i det følgende redegøre nærmere herfor.

Med hensyn til *statshavnene* i almindelighed kan anføres, at man har forhøjet vareafgiften af fersk fisk ved nogle af statshavnene. Når man ikke har ment at kunne gøre det ved alle statshavnene, skyldes det i første række, dels at vareafgiften af fisk i nogle af havnene ikke spiller større rolle, dels konkurrencehensynet og for en enkelt havns vedkommende, at havnen giver overskud.

Man har desuden overvejet at forhøje afgifterne for benyttelse af auktionshallerne. Disse afgifter betales af fiskerne og opkræves af auktionsmestrene. Halleafgifterne er i første række bestemt til at dække udgifterne til forrentning og amortisation af anlægsomkostningerne for auktionshallerne samt udgifterne til vedligeholdelse og renholdelse af disse.

Halleafgiften udgør i de fleste statshavne $\frac{1}{2}$ pct. af omsætningen. De samlede indtægter udgør for alle statshavne med auktionshaller ca. 259 000 kr. årligt. De samlede anlægsudgifter for auktionshallerne har udgjort ca. 617 000 kr. Efter den nugældende lov, nemlig lov nr. 451 af 22. december 1939, er det næppe muligt at foretage en forhøjelse ad administrativ vej, hvorved bemærkes, at en den 11. maj 1948 afsagt højesteretsdom forudsætter, at der som følge af denne lov ikke kan kræves større afgifter end fornødent for at dække de ovennævnte udgifter.

En forhøjelse af halleafgiften må derfor ske med lovgivningsmagts medvirken, og man finder det rimeligt, at der for at forbedre statshavnenes driftsresultater foretages en forhøjelse af sådanne afgifter.

Man har endelig optaget til overvejelse muligheden af at søge enkelte af de mindre havne, der giver underskud, overdraget til vedkommende sognekommune, fiskeriforening eller lignende. Dette vil dog formentlig støde på store vanskeligheder, idet det antagelig i de fleste tilfælde vil være økonomisk uoverkommeligt for de vedkommende sognekommuner og fiskeriforeninger at drive disse havne. Til eksempel kan nævnes Anholt fiskerihavn, hvis overdragelse til Anholt kommune har været drøftet i 1935. Overdragelsen blev opgivet, da kommunen økonomisk ikke ville kunne magte driften af havnen.

§ 2. C. Statshavnene.

A. Helsingør havn.

Der er i 1949 foretaget en forhøjelse af visse faste pladslejer, ligesom løs pladsleje og afgift af pakhushavn er forhøjet. Man mener derfor ikke, der nu er mulighed for yderligere forhøjelse af disse afgifter.

Der forhandles for tiden med Helsingør Skibsværft og Maskinbyggeri A/S om en forhøjelse af lejeafgiften, hvorved bemærkes, at den med selskabet afsluttede kontrakt først udløber i året 2001, hvorfor man intet juridisk krav har på forhøjelse. Endvidere påtænker man at forhøje en række andre afgifter af forskellig art.

B. Frederikshavns havn.

Ved en forhøjelse af faste og løse pladslejer, lejeafgifter af fiskepakhuse, vandafgifter og krantakster kan der påregnes en årlig merindtægt på ca. 75 000 kr.

C. Esbjerg havn.

Man har for nylig gennemført en forhøjelse af beddingafgiften, hvorved der kan påregnes en årlig merindtægt på ca. 70 000 -

Iøvrigt har man forhøjet vareafgiften af fersk fisk, hvilket skønnes at ville give en årlig merindtægt på 60 000 -

Med henblik på gennemførelse af besparelser har havnerådet påbegyndt en almindelig revision af havnens takster for leje af arealer, benyttelse af kraner og levering af fersk vand, ligesom havneopsynets arbejde søges rationaliseret således, at antallet af havnebetjente eventuelt kan reduceres.

Da resultaterne af denne gennemgang endnu ikke foreligger, er man ikke på indeværende tidspunkt i stand til at angive, i hvilket omfang indtægterne kan forøges og udgifterne nedbringes.

Havnerådet har endvidere opsagt den løbende kontrakt med generaldirektoratet for post- og telegrafvæsenet om Fanøfærgeriets forhold til havnen og indledet forhandlinger om oprettelse af en ny overenskomst, hvorefter færgeriet forpligtes til at svare en væsentlig højere afgift til havnen end den nuværende, der kun andrager 1 200 kr. om året.

Det påregnes, at den forhøjede afgift vil indbringe en merindtægt på ca. 14 000 -
og generaldirektoratet forudsættes at få sin tilsvarende merudgift dækket gennem en forhøjelse af færgetaksterne.

E. Skagen fiskerihavn.

Ved en gennemført forhøjelse af de løse pladslejer samt af kranafgiften, kan der påregnes en årlig merindtægt på ca. 6 300 -

G. Hammerhavnen.

Havnens drift er nært knyttet til en enkelt virksomhed, Valdemar Handbergs Stenhuggerier og Stenbrud A/S, og dens driftsresultat er derfor afhængigt af selskabets forhold.

Ministeriet har pr. 1. april 1951 opsagt forpagtningskontrakten med nævnte firma angående retten til at foretage hugst af sten på Hammeren, idet man vil søge en forhøjelse af forpagtningsafgiften gennemført.

H. Thyborøn fiskerihavn.

Som følge af at vareafgiften af fersk fisk er forhøjet, påregnes en årlig merindtægt på ca. 19 000 kr.

M. Hirtshals havn.

Man har gennemført en forhøjelse af de løse pladslejer samt af vandafgiften, hvilke foranstaltninger påregnes at ville indbringe en årlig merindtægt på ca. 3 500 -

N. Statens anlægspladser ved Ringkøbing og Hvide Sande.

Ved en foretagen forhøjelse af vareafgiften for fersk fisk påregnes en årlig merindtægt på ca. 12 500 -

O. Statens anlægsplads ved Thorsminde.

En foretagen forhøjelse af vareafgiften for fersk fisk påregnes at ville indbringe en årlig merindtægt på ca. 2 000 -

§ 2. D. Statens opmudringsmateriel.

Man overvejer at lade forskellige fiskerihavne betale en større andel end hidtil af de med oprensning ved statens opmudringsmateriel forbundne udgifter, hvorved der kan påregnes en årlig merindtægt på ca. 10 000

§ 2. P. Statens lufthavne.

A. Københavns lufthavn, Kastrup.

Ved udleje af en bygning, der oprindeligt var bestemt til en nu opgivet prøvestand til afprøvning af stempelmotorer, ved udleje af en ældre hangar, samt ved større indtægter end oprindeligt påregnet af de nye hangarer, restauranten, kiosken og andre indtægtskilder kan der forventes årlige merindtægter på ialt ca. 155 000

Endvidere vil man forsøge at gennemføre en forhøjelse af forpagtningsafgifterne for de omkring lufthavnen eksproprierede landbrugsarealer og regner med herigennem at få en årlig merindtægt på ca. 15 000

Ved en indskrænkning af personalet påregnes en årlig besparelse på ca. 10 000

B. Aalborg lufthavn.

Ved en indskrænkning af tjenesterejserne påregner man at kunne opnå en årlig besparelse på ca. 2 000

C. Esbjerg lufthavn.

Ved en indskrænkning af tjenesterejserne og af visse vedligeholdelsesarbejder påregnes en årlig besparelse på 2 500 kr.

E. Odense lufthavn.

Ved forflyttelse af en assistent til lufthavnene vil erstatning for mistede fridage til havnelederen bortfalde. Endvidere mener man som led i de generelle sparebestræbelser at kunne forsvare at udsætte visse vedligeholdelsesarbejdet.

Ved disse foranstaltninger vil der opnås en besparelse på 7 000 -

§ 16. Ministeriet for offentlige arbejder.**A. Centralstyrelsen.**

Ministeriet ønsker at bemærke, at man efter bortfaldet af de hidtil praktiserede week-endordninger nærmere har overvejet, hvorvidt det gennem afskedigelse af personale ville være muligt at hidføre besparelser.

Man mener imidlertid ikke at kunne undvære noget personale hverken i ministeriet som i de under ministeriet henhørende institutioner, men vil vise forsigtighed med hensyn til i fremtiden at antage mere personale.

Af det til understøttelser gennem de senere år bevilgede faste beløb på 2 500 kr., vil der under hensyn til, at udgiften ikke kan anses for at være strengt nødvendig indtil videre kunne spares. 2 000 -

B. Vejdirektoratet.

Ved indskrænkning af tjenesterejserne med automobil samt repræsentationsudgifter o. lign. påregnes en årlig besparelse på ca. 3 000 -

løvrigt vil man ved en indskrænkning i deltagelsen i det internationale samarbejde på vejvæsenets område søge at nedsætte udgifterne mest muligt, men der kan ikke på forhånd siges noget bestemt om den besparelse, der opnås herved.

C. Jernbanevæsenet.

På baggrund af de generelle sparebestræbelser har man anset det for forsvarligt indtil videre at inddrage tilskudet til Danske Privatbaners Fællesrepræsentation til afholdelse af et kursus for privatbanernes funktionærer, hvorved der opnås en årlig besparelse på 3 000 -

Man forbeholder sig dog atter at kunne yde tilskud til dette kursus, når forholdene påny skønnes at tillade det.

Af den som tilskud og lån til privatbanerne til skærvebelastning og visse andre foranstaltninger (beredskab I) tidligere givne bevilling på 6,1 mill. kr. er der ialt disponeret over 2 795 708 kr. Det resterende beløb, ca. 3,3 mill. kr., har man opnået tilslutning fra folketingets finansudvalg til at disponere over til nye arbejder, ligesom finansudvalget har tiltrådt, at det oprindeligt forudsatte forhold mellem tilskuds- og lånebeløb ændres. Under

de foreliggende forhold vil man standse disse arbejder, og hvis ikke beskæftigelsessituationen skulle gøre det påkrævet at genoptage dem, vil det ikke forbrugte beløb af ca. 3,3 mill. kr. kunne påregnes sparet.

Ministeriet har i forbindelse med den foretagne gennemgang af besparelsesmulighederne også overvejet, om besparelser kunne indvindes ved at nedlægge privatbaner eller unddrage dem statsstøtte efter de hidtil fulgte retningslinier. Omend det må erkendes, at visse privatbaners trafik måske kunne bestrides af andre trafikmidler, hvis disse baner blev nedlagt, og at der ved en sådan nedlæggelse kunne indvindes visse materialemængder med deraf følgende valutabesparelse, mener man dog ikke, at der på indeværende tidspunkt fra statens side kan tages noget egentligt initiativ til at standse privatbaners drift. Man lægger herved navnlig vægt på, at det overvejende antal af privatbanerne, derunder også en del af de mindre betydningsfulde, har opnået deres kommuners støtte til gennemførelse af et moderniseringsprogram både i form af direkte tilskud og som en garanti for deres drift i henholdsvis 7 eller 10 år. Det ville efter ministeriets opfattelse ikke være rigtigt, efter at kommunerne har bragt disse ofre, og inden virkningen af moderniseringsforanstaltningerne har kunnet nå at vise sig på banernes regnskaber, fra statens side at kræve dem nedlagt, og et statsinitiativ i så henseende bør derfor i hvert fald udsættes til udløbet af garantiperioderne. I øvrigt har det for staten gennem årene været et ledende princip, at det måtte være kommunerne, der traf bestemmelse om, hvorvidt en bane skal opretholdes eller ej.

Man vil dog have sin opmærksomhed henvendt på spørgsmålet, således at man, navnlig hvis der fra privatbanekommunernes side skulle fremkomme ønske om at ophøre med driften af en privatbane, ikke vil modsætte sig et sådant ønske.

D. Elektricitetsvæsenet.

Man vil efter forhandlinger med spareudvalget overveje, hvorvidt elektricitetsrådets medlemsantal måtte kunne indskrænkes, hvad man dog under hensyn til de forskellige interessers ønske om at være repræsenteret i rådet på forhånd finder vanskeligt. Da rådets udgifter i alt væsentligt afholdes af elektricitetsværkerne, vil nogen egentlig besparelse for statskassen ikke kunne indvindes herved.

E. Luftfartsvæsenet.

På grund af den finansielle situation vil man indskrænke antallet af tjenesterejser og udstationeringer af tjenestemænd under fly veledertjenesten samt iøvrigt indskrænke udgifterne mest muligt, hvorved der kan påregnes en årlig besparelse på ca. 15 000 kr.

Under flyveradiotjenesten vil man udsætte etableringen af en påtænkt direkte telefonforbindelse til lufthavnene ved Odense og Esbjerg, hvorved der opnås en besparelse på 20 500 -

Vedrørende de 3 sikringstjenester, flyveledertjenesten og flyveradio-tjenesten skal man iøvrigt bemærke, at der for tiden eksperimenteres med forskellige wire recordsystemer, der af mekanisk vej optager de samtaler, der over radiotelefon føres mellem flyvelederen i lufthavnen og piloterne i trafikmaskinerne. Hvis sådanne recordere viser sig pålidelige, vil man kunne spare personale, i alle tilfælde i provinshavnene.

Som led i de generelle sparebestræbelser har man foretaget en undersøgelse med henblik på en nedsættelse af udgifterne ved udgivelsen af „Efterretninger for luftfarende“, som i overensstemmelse med international praksis hovedsagelig uddeles gratis.

Undersøgelsen har resulteret i at meddelelserne i større omfang end hidtil vil blive mangfoldiggjort på stencil, samt at stof af mere almindelig art udskydes, og der påregnes herved opnået en årlig besparelse på.. ca. 11 000 kr.

Der er hidtil på de årlige finanslove ydet subvention til Det Danske Luftfartsselskab. Efter de nordiske aftaler om SAS-samarbejdet er subventionen til luftfartsselskabet faldet bort og afløst af en statsgaranti, som først træder i virksomhed, når selskabets drift giver underskud.

Med hensyn til spørgsmålet om den fremtidige drift af de indenlandske luftruter, er der i § 7 i lov nr. 493 af 20. december 1950 om Danmarks deltagelse i det skandinaviske luftfartssamarbejde givet ministeren for offentlige arbejder bemyndigelse til efter forud indhentet tilslutning af rigsdagens finansudvalg i hvert år at afholde de udgifter, som måtte være fornødne for opretholdelse af ruteflyvning indenfor riget i et rimeligt omfang.

Ministeriet er under hensyn til den økonomiske situation og til tilstedeværelsen af andre trafikmidler som i tilfredsstillende omfang dækker landets trafikbehov, sindet fra 1. oktober 1951 at regne og indtil videre ikke at søge de bevilgende myndigheders tilslutning til ydelse af stats-tilskud til indenrigsflyvningens opretholdelse, medmindre der også ydes et væsentligt tilskud fra andre interesserede, herunder de kommuner, der berøres af indenrigsflyvningen. Der vil herved kunne indvindes en årlig besparelse på ca. 1,2 mill. -

F. Vandbygningsvæsenet.

II. Kystsikrings- og digeanlæg ni. m.

A. Vedligeholdelse.

Ved indtil videre at udskyde arbejder, der er uden væsentlig betydning for Rømødæmningens og de dertil hørende digers sikkerhed opnås der en besparelse på 25 000 kr.

Det kan endvidere anføres, at ministeriet overvejer at lade Gilleleje havn bære en del af de som følge af den voksende tilsanding omkring ydermolerne medgåede udgifter til oprensning, som årligt andrager ca. 37 000 kr.

III. Forskellige sejløb.

Forsvarsministeriet har skønnet det forsvarligt, at der kun oprettholdes en vanddybde på 5,5 m mod tidligere 6 m i løbet over „Tolken“ til tolkedybet. Herved opnås en årlig besparelse på 25 000 kr.

K. Gudenaå med tilhørende trækkevej.

Trække vejen er anlagt af staten i henhold til loven af 30. januar 1861 om pramfarten på Gudenaåen. Staten har pligt til dels at oprense vandløbet, dels at vedligeholde trækkevejen og føre tilsyn med anlægget.

Der føres for tiden forhandlinger med vandbygningsdirektøren om trækkevejens nedlæggelse, idet pramfarten er meget ringe.

Ved en sådan nedlæggelse vil der årlig kunne spares ca. 6 000 kr.

I. Tilskud til havne og lignende.

Under denne konto ydes statstilskud til anlæg, udvidelse og istandsættelse m. v. af fiskerihavne samt af havne, der danner småøers eneste forbindelse med omverdenen, samt til kystsikringsanlæg.

Ministeriet har under hensyn til den økonomiske situation skærpet kravene for ydelsen af tilskud, således at man forventer at opnå en lignende nedsættelse som ved andre anlægsarbejder.

M. Forskelligt.

Under hensyn til den økonomiske situation anser ministeriet det for rettest at opgive den hidtil optagne bevilling til bestridelse af udgifter ved rejser i udlandet for tjenestemænd, ansat under ministeriet for offentlige arbejder, hvorved der opnås en årlig besparelse på 1 200 -

§ 26. F. Henlæggelser til særlige formål.

Ved at nedsætte udgifterne til færdselstillingsopgaver og studierejser under vej laboratoriet er indvundet en årlig besparelse på 6 000 -

Til løsning af visse særlige tjæreforskningsopgaver er der på vejlaboratoriet for et kortere åremål antaget en ingeniør med en årsløn på 15 000 kr., som man mener at kunne erstatte med en yngre ingeniør, hvorved antagelig vil kunne spares ca. 4 000 -

Man har endvidere anmodet vejlaboratoriets tilsynsråd om at ville fremkomme med indstilling om, hvorvidt nogle for finansåret 1951—52 beregnede udgiftsposter til forskellige forskningsopgaver og maskinanskaffelser indtil videre kan udskydes eller reduceres, hvorved der vil kunne spares ca. 61 000 -

En påregnet landsfærdselstælling, som ialt anslås at ville koste ca. 750 000 kr., kan udskydes noget, og det på finansåret 1951—52 faldende beløb, ca. 550 000 kr., er derfor ikke optaget på finansloven.

Endelig har man anmodet vej laboratoriets tilsynsråd om at overveje en forhøjelse af taksterne og spørgsmålet om at beregne vederlag for besvarelse af forespørgsler.

Foranstående gennemførte eller planlagte besparelser og indtægtsforøgelser på ministeriets budget kan sammenfattes således:

Under finanslovens § 2 C., § 2 D., § 2 P. og § 16.

1. Merindtægter som følge af afgiftsforhøjelser m. m. under statshavnene	262 300 kr.
2. Merindtægter under statens opmudringsmateriel	10 000 -
3. Merindtægter og besparelser under statens lufthavne	191 500 -
4. Nedsættelse af det faste understøttelsesbeløb	2 000 -
5. Nedsættelse af udgifter ved tjenesterejser med automobil og repræsentation	3 000 -
6. Bortfald af tilskud til danske Privatbaners Fællesrepræsentation til afholdelse af kursus for privatbanernes funktionærer	3 000 -
7. Nedsættelse af udgifter under luftfartsvæsenet som følge af indskrænkning i udstationering af tjenestemænd m. m.	35 500 -
8. Nedsættelse af udgifter ved udgivelse af „Efterretning for luftfarende“	11 000 -
9. Besparelse ved bortfald af subventionen til den indenrigske luftfart...	1 200 000 -
10. Besparelse ved indskrænkning af arbejder ved Rønmødæmningen	25 000 -
11. Nedsættelse af udgifter ved mindre oprensning af løbet „Tolken“ over tolkedybet	25 000 -
12. Bortfald af udgifterne til opretholdelse af Gudenaas med tilhørende trækkevej	6 000 -
13. Bortfald af bevillingen til bestridelse af udgifter ved rejser i udlandet for tjenestemænd, ansat under ministeriet for offentlige arbejder	1 200 -
	lait... 1 775 500 kr.

Under finanslovens § 26.

Besparelser under vej laboratoriet	71 000 -
lait årlig besparelse og indtægtsforhøjelse	1 846 500 kr.

Udvalget kan for sit vedkommende tiltræde foranstående redegørelse.

Statsbanerne.

Som omtalt foran side 12 har udvalget rejst en række spørgsmål vedrørende statsbanerne, og generaldirektoratet har til besvarelse heraf afgivet nedenstående redegørelse:

I. Leje- og tjenesteboliger.

I finansårene 1945/46—1949/50 er de til tilvejebringelse af nye og modernisering af ældre boliger bevilgede beløb — ca. I mill. kr. årlig — udelukkende anvendt til tilvejebringelse af nye boliger på grund af de i dette tidsrum gældende byggerestriktioner. Først fra finansåret 1950—51 er statsbanerne igen begyndt at anvende en del af de bevilgede beløb til moderniseringsarbejder. Fremover har man til hensigt indtil videre at fordele de bevilgede beløb med ca. halvdelen til opførelse af nye boliger og med ca. halvdelen til moderniseringsarbejder.

I de omhandlede 6 finansår er gennemsnitlig ca. $\frac{1}{10}$ af beløbene anvendt til tilvejebringelse af nye og forså vidt angår finansåret 1950—51 tillige til modernisering af ældre tjenesteboliger, og ca. $\frac{9}{10}$ til lejeboliger. I følgende oversigt er værdien af de i hvert af finansårene fra 1945/46—1950/51 fuldførte nye boliger opført:

Finansår	Værdi af fuldførte	
	lejeboliger	tjenesteboliger
1945—46825 000	30 000
1946—47550 000	40 000
1947—48	1 290 000	45 000
1948—49855 000	185 000
1949—50	1 170 000	230 000
1950—51775 000	60 000
Tilsammen	5 465 000	590 000

Som foran nævnt har man endvidere i 1950—51 anvendt en del af bevillingen til modernisering af ældre boliger. Der er anvendt ca. 200 000 kr. til sådanne moderniseringsarbejder og ca. $\frac{1}{10}$ heraf er medgået til modernisering af tjenesteboliger.

Det samlede beløb, der er anvendt til tilvejebringelse af nye og modernisering af ældre boliger for tjenestemænd i de 6 finansår, er lidt større end de beløb, der er bevilget til disse arbejder på finanslovene, idet udgifterne til en del af de boliger, der er opført i forbindelse med stationsombygninger m. v., er afholdt af andre bevillinger.

Specielt vedrørende lejeboligerne kan følgende anføres:

Lejeafgifterne er fastsat af det i 1923 nedsatte „Statsbanernes Lejeboligudvalg“, og den af udvalget anvendte norm var den af Statistisk Departement tilvejebragte huslejestatistik af november 1922.

For lejeafgiftens størrelse er der fastsat et maksimalt og et minimalt beløb, der udregnes således:

Maksimallejen fastsættes til $\frac{1}{8}$ af gennemsnitslønnen (grundløn med alderstillæg + pensionsgivende tillæg + reguleringstillæg + midlertidigt løntillæg) for den pågældende lønningsklasse med tillæg af $\frac{1}{3}$ stedtillæg.

Minimallejen fastsættes til 12 pct. af gennemsnittet af grundløn med alderstillæg + pensionsgivende tillæg for den pågældende lønningsklasse med tillæg af $\frac{1}{3}$ stedtillæg.

Med stedtillæg efter sats a (hovedstadsområdet) andrager de faktisk betalte lejeafgifter nu:

for 2.— 4. lkl.	110 kr./måned	(5v + lk)
for 5.— 7. lkl.	86	(4v + lk)
for 8.—12. lkl.	66	— (3v + lk)
for 13.—14. lkl. (teksp).	57	(3v + lk)
for 13.—16. lkl.	47—51	— (3v)

Lejeafgifterne er udregnet under forudsætning af, at der findes trykvand, gas, el, w.c. og enten brusebad eller karbad (såfremt sådant kan indrettes for den pågældende lønningsklasse).

Udregnes max.- og min.lejeafgifterne i overensstemmelse med foranstående regler på grundlag af den nugældende løn, skulle disse afgifter blive (stedtillæg efter sats a):

for 2.— 4. lkl.	max. 173 kr./måned	min. 126 kr./måned
for 5.— 7. lkl.	— 129	— 96
for 8.—12. lkl.	— 112	— 71
for 13.—14. lkl. (teksp).	— 100	— 60
for 13.—16. lkl.	— 95	— 60

Da lejeboligerne efter størrelse normalt er delt i grupper omfattende 3. å 4. lkl., er maksimallejen udregnet for den laveste lkl. i gruppen, medens minimallejen er udregnet for den højeste lkl. i gruppen. F. eks. er max.-lejen for 8.—12. lkl. udregnet for 12. lkl. og min.-lejen for 8. lkl.

Som det fremgår heraf, opkræves der ikke engang den lejeafgift, der udgør minimallejen, beregnet på grundlag af den nugældende løn, og den månedlige lejeafgift er endvidere gennemsnitlig 45—50 kr. lavere end den maksimale leje.

Dette efterhånden mere og mere åbenbare misforhold foranledigede derfor statsbanerne til overfor organisationerne at rejse spørgsmålet om en lejeforhøjelse i hvert fald for de nye boligens vedkommende. Organisationernes repræsentanter erkendte, at lejeafgifterne er lave, men kunne ikke tiltræde den af generaldirektoratet foreslåede forhøjelse, idet man henviste til en udtalelse i den i 1945 afgivne 1. betænkning fra lønningskommissionen af 1943, ifølge hvilken spørgsmålet om fremtidig regulering af huslejens størrelse skulle underkastes behandling, „når pris- og huslejeniveauet efter krigen har stabiliseret sig".

Da generaldirektoratet således ikke kunne opnå enighed med organisationerne om en forhøjelse af huslejen, rettede man i 1948 en henvendelse til finansministeriet, hvori man henstillede, at spørgsmålet blev rejst på bredere basis. Da imidlertid hele lejelovgivningen på daværende tidspunkt var genstand for nærmere undersøgelse, blev spørgsmålet stillet i bero, indtil der opnåedes klarhed over rigsdagens stilling til en ændret lejelovgivning.

Under hensyn til, at lejelovgivningen nu er ændret, finder generaldirektoratet anledning til at fremkomme med følgende betragtninger:

Medens lejeafgiften for statsbanernes lejeboliger, der er taget i brug i de sidste 2 finansår, gennemsnitlig udgør 1,5 pct. af den i boligerne anbragte kapital, ville procent-satsen, såfremt afgiften blev forhøjet til den maksimalleje, der udregnes efter de foran skitserede regler, blive ca. 3.

Under hensyn til at statslån til privat boligbyggeri kun forrentes med 3,5 pct., der i visse tilfælde endda kan nedsættes til 1,0—2,2 pct., kan en lejeafgift, der giver en forrentning på omkring 3,0 pct., formentlig ikke siges at være urimelig lav. Hertil kommer, at statsbanerne ved at kunne stille boliger til rådighed for tjenestemænd i mange tilfælde vil spare betydelige udgifter til tillæg for dobbelt husførelse.

II. Kontrol med personalets størrelse.

a. Stationstjenestens kontor-, -plads- og pakhuspersonale.

De enkelte tjenester fastlægges ved tjenestefordelingslister, der normalt udarbejdes af stationens lokale ledelse (stationsforstanderen), og efter drøftelse med personaleorganisationernes lokale gruppeledelser forelægges distriktet til kritik og godkendelse. Basis for tjenesterne er dels den af sikkerhedshensyn (toggangen) krævede tilstedeværelse, dels det egentlige arbejde (kontortjeneste med publikumsekspedition, rangertjeneste og pakhusarbejde). Foruden tjenestemandspersonalet — herunder også personale til afløsning på fridage m. v. — omfatter tjenestefordelingerne også den styrke af ekstraarbejdere, der normalt er nødvendig til arbejdets afvikling, og som kan variere f. eks. på de enkelte ugedage og i de forskellige sæsoner.

Tjenestefordelingslisterne revideres ved alle sådanne udsving i arbejdets omfang, der kan kræve merforbrug eller muliggør mindreforbrug af personale, således vil eksempelvis de halvårslige køreplansændringer meget hyppigt give anledning til sådan revision.

Udenfor den ved tjenestefordelingernes stadfæstelse givne bemyndigelse for den lokale stationsledelse til antagelse af ekstraarbejdere kan vedkommende stationsforstander have en stående bemyndigelse til antagelse af ekstrapersonale i særlige anledninger — stærk havnetrafik, markeder eller dyrskuer med ekstratrafik — og han kan i øjeblikkeligt nødsfald — f. eks. i tilfælde af stærkt snefald — antage de fornødne folk, men skal i så fald stå til regnskab overfor distriktet for denne antagelse. Omvendt er det i første række hans sag — og et meget vigtigt led i hans virksomhed — at overvåge, at personale ikke fastholdes i unødvendigt omfang.

Der lægges fra ledelsens side megen vægt på de lokale tjenestelederes initiativ i dette forhold, og det gøres til genstand for påtale, såfremt det skønnes, at tjenesteledelsen ikke måtte følge tilstrækkelig med på dette område.

Kontrollen med tjenestefordelingens rigtige tilrettelæggelse og med disponeringen over personalet føres af vedkommende distrikt, der som hjælpemidler ved vurderingen ikke alene har sine egne erfaringer, men også sammenligningsmuligheder mellem stationer af nogenlunde samme indbyrdes størrelse, sit talmæssige statistiske materiale og de tilsynsførende trafikinspektørers kendskab til såvel personalet som arbejdsforholdene.

b. Lokomotiv- og togtjenesten.

Tjenesterne tilrettelægges normalt for en køreplansperiode ad gangen og for såvel lokomotiv- som togtjenesten af vedkommende distrikt, som — inden kørelisterne sættes i kraft — drøfter dem med personalets tillidsmænd. Grundlaget for tjenesterne er den fore-

stående toggang efter køreplanen, og antallet af togpersonale i de enkelte tog fastsættes under hensyn til omfanget af arbejde i toget.

Kontrol med togpersonalets antal i togene i forhold til arbejdet i disse indenfor køreplansperioden foretages navnlig af distriktets tilsynsførende tjenestemænd.

I tilfælde af midlertidig stærk ekstratrafik forstærker distriktet togenes styrke af togpersonale i fornødent omfang.

c. Banetjenesten.

Efter vurdering dels af de regelmæssigt forekommende arbejder på vedkommende strækningers spor m. v., dels af de mere tidsbestemte eller sæsonprægede arbejder fastsætter administrationen for hver kolonne under banetjenesten et normativ, der angiver dels den tilladte styrke af fastansatte, dels det tilladte timetal for hele året for ekstraarbejdere. Disse sidste anvendes ganske overvejende i forårs- og sommertiden til de større samlede vedligeholdelses- og anlægsarbejder, medens personalestyrkerne i vintertiden tilpasses efter de arbejder, der også i denne periode kan udføres.

Kontrollen med de stedlige arbejdslederes (baneformændenes) personaleledispositioner føres i første række gennem tilsyn fra overbanemestre og tilsynsførende baneingeniører, men også distrikterne fører gennem kontrol med lønforbrug o. lign., tilsyn med forholdet mellem de udførte arbejder og den anvendte personalestyrke.

For personalet under eet kan følgende bemærkes:

1. Statsbanernes samlede personale består dels af tjenestemænd (og aspiranter) dels af løst antagne (ekstraarbejdere), hvis antal for finansåret 1949—50 androg ca. 32 pct. af det samlede personale. De mindre udsving i personalebehovet som følge af trafikudsving i sæsonerne reguleres i første række gennem tilpasning af ekstraarbejderstyrken. I tilfælde af mere varigt lavere behov vil man gå til regulering også af tjenestemandsstyrken ved undladelse af nybesættelse af ledige stillinger.

2. Personalebehovet vurderes efter:

- a. Den af tjenestens natur nødvendiggjorte personaletilstedeværelse (f. eks. vagthold, kontrol).
- b. Arbejdets direkte omfang.
- c. Overholdelse af tjenestetidsreglerne.
- d. En så økonomisk tilrettelæggelse som muligt af tjenesterne indenfor disse reglers rammer.
- e. Den lokale arbejdsledere bedømmelse efter kendskabet til forholdene på stedet sammenholdt med tilsynstjenestens kontrol.
- f. Distriktsiedeisens bedømmelse navnlig på grundlag af erfaringerne gennem årene, sammenligninger mellem arbejdsstederne indbyrdes og mellem de forskellige arbejdspræstationer.
- g. Generaldirektoratets overtilsyn med udviklingen baseret på den månedlige statistik over arbejdsenheder, personalestyrke, lønudgifter m. v.

3. Allerede de halvårslige køreplansskifter med deraf følgende hyppigt ret omfattende ændringer i ekspeditions-, rangerings- og pakhusarbejdet på stationerne, ændringer i togenes løb og bemanding, ændringer i sejl-tjenesten, depottjenesten og banebevognings-tjenesten giver anledning til revision af tjenestetilrettelægningen med korte mellemrum. Tilsvarende revision sker for banetjenestens vedkommende ved udførelsen af større spor-

arbejder end de normale ligesom ved ændringer i større stationsanlæg. Generelle ændringer i tjenestetidsreglerne foranlediger gennemgang af alle de tjenestetidslister, hvor ændringerne kan få betydning.

Det fremgår af ovenstående, at tjenestetilrettelæggelsen er under stadig overvågning og revision, og at arbejdet i spidsbelastningsperioderne i alt væsentligt afvikles ved antagelse af hjælpepersonale, der afskediges, når anledningen til deres antagelse ikke længere er til stede.

III. Rationaliserings- og effektiviseringsforanstaltninger.

a. Generaldirektoratet.

Med bistand af medarbejdere fra forvaltningsnævnets sekretariat er man i et særligt udvalg i færd med at foretage en gennemgang af samtlige kontorer i generaldirektoratet. Ved de indtil nu opnåede resultater har man sparet ca. 50 personer, idet besparelser navnlig er opnået ved overgang til mere rationel bogføring og henlæggelse til stationerne af visse arbejder, som kan udføres der uden personaleforøgelse. Besparelsen gennemføres ved at undlade besættelse af ledige stillinger, ved overflytning af personalet til andre arbejdsområder og ved afskedigelse af ekstrapersonale.

Kontorgennemgangen fremskyndes mest muligt, og når denne er afsluttet, vil man foretage en lignende gennemgang af værkstedernes kontorer. Uafhængigt af disse undersøgelser vil man fortsat bestræbe sig på at spare personale ved rationaliseringsforanstaltninger, der gennemføres ved kontorledelsernes eget initiativ.

b. Distrikternes administration.

Administrationen på dette område er blevet gennemgået af et internt rationaliseringsudvalg, hvorved der opnåedes en besparelse på ca. 20 personer. Med bistand af det under a. omtalte udvalg agter man at foretage en fornyet gennemgang af distrikternes kontorer, når udvalget har tilendebragt sine undersøgelser af generaldirektoratets og værkstedernes kontorer.

Endvidere er spørgsmålet om generaldirektoratets og distrikternes bogføring for tiden genstand for undersøgelse i et særligt udvalg, i hvilket bl. a. også hovedrevisoratet er repræsenteret.

Endelig er 9. trafiksektion i Herning nedlagt, således at sektionens arbejde er blevet fordelt mellem trafiksektionen i Struer og 2. distrikt i Århus, medens en af rationaliseringsudvalget for nylig afgivet betænkning om signaltjenesten i Struer for tiden gennemgås i generaldirektoratet.

c. Stationstjenesten.

Ved anvendelsen af gaffeltrucks og lastpaller på en række større pakhuse har man opnået personalebesparelser på 20—25 pct. Anskaffelserne vil blive fortsat, men kræver på adskillige pakhuse forstærkning af gamle gulve. Af andre rationaliseringsforanstaltninger kan fremhæves, at man i Københavns fjernere nærtrafik (udenfor S-banen) har forenklet billetkontrollen og derved sparet personale, ligesom der ved ombygninger af stationer lægges særlig vægt på hensigtsmæssig (personalebesparende) placering af de forskellige lokaliteter.

Med forenkling for øje også i stationstjenesten foretages for tiden en undersøgelse af forniere for udstedelse af visse abonnementskort og fragtbrevformularerne.

d. Bane- og signaltjenesten.

Besparelser på dette område er eller vil blive gennemført ved nedlæggelse af bevogtning af svagt trafikerede overkørsler og henvisning af færdslen til nærliggende bevogtede overkørsler eller skinnefri vejforbindelse, ved på hovedbaner at tilrettelægge spor vedligeholdelsen efter andre principper end hidtil, idet der bl. a. er anskaffet en del moderne sporværktøj, herunder 2 ballaststoppemaskiner samt motorolier som begyndelse til en stærkere mekanisering af sporvedligeholdelsesarbejdet, ved stadig udvidet indførelse af akkordbetaling ved spor vedligeholdelsesarbejder og ved indførelse af sværere og længere skinner og af stenballast, hvorved sporvedligeholdelsesudgifterne nedsættes, ved indførelse af elektriske sikringsanlæg med færre poster og med moderne een-mands betjente apparater samt ved indførelse af automatisk elektrisk linieblok, hvorved det personale, som beskæftiges med sporskiftning, sikring, signalgivning m. m. for stationer og strækninger, formindskes, ved indførelse af automatiske centraler på statsbanernes eget telefonnet, hvorved betjeningspersonale spares, og ved standardisering af materiel og materialer, bl.a. efter de af Dansk Standardiseringsråd indførte standarder.

e. Maskintjenesten.

Motoriseringen af rullende materiel søges fremmet mest muligt bl. a. under hensyn til besparelsen i kulforbruget, men motoriseringen er stærkt forsinket af leveringsvanskelighederne.

Såvel de allerede modtagne nye motorvogne som de, der ventes leveret i efterårets løb, vil i den kommende vinterperiode blive indsat med en så vidtgående motorisering af trafikken for øje som muligt.

Det kan derhos anføres, at der for tiden er omfattende undersøgelser i gang med hensyn til anvendelsen af nye vandrensningsmidler og deraf følgende besparelser i lokomotivvedligeholdelsestjenesten.

f. Værkstedstjenesten.

For at kunne opnå en mere rationel og effektiv drift af værkstederne søges anskaffelsen af moderne værktøj smaskiner fremmet mest muligt.

g. Rutebiltjenesten.

En af økonomiske hensyn stærkt ønskelig overgang fra benzindrevne rutebiler til Diesel-automobiler fremmes mest muligt indenfor de økonomiske rammer.

h. Andre foranstaltninger.

1. Fra maj 1949 gennemførte statsbanerne på nogle jyske og sjællandske strækninger overgang til et nyt system for stykgodsbefordring til/fra strækningens mellemstationer. Man afskaffede de undervejs arbejdende, langsomtkørende og derfor særligt dyre godstog, befordrede godsvogne med vognladningsgods til/fra landstationer fra/til en nærliggende busstation normalt med dennes rangermaskine og befordrede stykgodset pr. lastbil fra visse „moderstationer" dels til/fra landsstationerne, dels direkte til/fra kunderne på

Nyordningen har medført årlige millionbesparelser på de strækninger, hvor den allerede er gennemført, og vil blive yderligere udvidet til et så stort antal strækninger som muligt, idet man foruden at opnå den nævnte besparelse også yder en bedre betjening af publikum og derved opnår en stigning i den befordrede stykgodsmængde.

2. I forskellige tilfælde har man i stedet for tog indsat rutebiler over parallelstrækninger, hvorved et begrænset trafikbehov har kunnet tilfredsstilles på den billigste måde, selv om indsættelsen af disse rutebiler eventuelt har formindsket overskudet på vedkommende bilrute.

3. Der er gennemført en motorisering af kørslen på de vest-sønderjydske strækninger, hvilket har medført en betydelig besparelse af maskintjenestens personale — specielt depotpersonalet — i Tønder.

4. Statsbanerne har gennemført væsentlige fremskyndelser af stykgodsbefordringen mellem København og Jylland, således at fragtstykgods indleveret på Københavns godsbanegård i løbet af eftermiddagen er fremme på de allerfleste jyske by- og knudestationer senest i løbet af næste formiddag.

5. Den i efteråret 1950 gennemførte ændring af driftsformen for strækningen Dallose-Skælskør, hvorefter personbefordringen på banen overgik til rutebiler, betyder en årlig besparelse på ca. 240 000 kr., som i løbet af et par år, når traktor til godsvognsfremførelsen kan skaffes, vil stige til ca. 275 000 kr. I anlægsudgifter spares ca. 1,1 mill. kr., som ville være nødvendige til fornyelse af skinnerne på banen, såfremt den vedvarende skulle bruges til personbefordring.

Undersøgelse af andre sekundære strækninger med særlig små driftspræstationer og uforholdsmæssigt dårligt driftsresultat med henblik på overgang til rutebil drift vil blive foretaget i det tempo, i hvilket det er muligt at afse det fornødne kvalificerede personale dertil.

6. Etableringen af færgeruten Gedser-Grossenbrode har i rationaliseringsmæssig henseende haft den betydning, at man opnår en væsentlig bedre udnyttelse af det i Gedser anbragte færgemateriel. Nye overenskomster med de respektive tyske baner tilsikrer statsbanerne rimelige vilkår for afregning af de økonomiske mellemværender ved driften af de to fra Gedser udgående færgeruter.

IV. Forholdet mellem personalestyrken før krigen og nu.

Det gennemsnitlige antal af det ved drift, vedligeholdelse og udvidelse af anlæg samt ved statsbanernes omnibusruter beskæftigede personale var i driftsårene 1938—39 henholdsvis 1950—51 følgende:

	1938/39	1950/51	Forøgelse
Overledelsen:			
Virksomheder, der er normeret under overledelsen, } men med arbejdsområder uden for denne }	552	706 107	} 261
Distrikterne:			
Ledelsen	369	474	105
Stationstjenesten	7 018	10 822	3 804
Lokomotivtjenesten	3 736	5 117	1 381
Togtjenesten	1 628	1 891	263
At overføre	13 303	19 117	5 814

	1938/39	1950/51	Forøgelse
Overført...	13 303	19 117	5 814
Banernes bevogtning	786	694	÷ 92
Vedligeholdelse og udvidelse af anlæg	3 560	3 822	262
Søfartsvæsenet	647	875	228
Værkstedstj enesten.....2	587	3 524	937
Personale ved omnibustjenesten	363	836	473
	21 246	28 868	7 622

Den samlede procentmæssige personaleforøgelse andrager således 36.

Det må imidlertid straks fastslås, at tallene for de nævnte 2 år ikke er direkte sammenlignelige, idet såvel området som især arbejdspræstationerne er undgået betydelige ændringer.

Til illustration heraf kan følgende fremhæves:

Først og fremmest er trafikken på banerne forøget stærkt, hvilket fremgår af nedenstående opstilling:

Antallet af

togkilometer.	er steget fra	30 058 000	til	34 888 000	d. v. s. med ca. 16 pct.
vognakselkm.	-	656 854 000	-	890 000 729	- 36 -
læss. godsvogne.	-	767 552	-	969 864	- 26 -
sejladskm.	-	789 600	-	954 600	- 21 -
vognkm på omnibusru- terne.	-	11 355 000	-	20 336 000	- 79 -
rejser på baner og over- farer.	-	51313 400	-	98 903 000	- 93 -
tons gods og levende dyr.	-	5 242 200	-	7 840 500	- 50 -
rejser på omnibusru- terne.	-	5 172100	-	19 634 000	- 280 -

Endvidere er strækningsslængden udvidet på en række områder, idet

- 1) Banenettets udstrækning er forøget fra 2 391 km til 2 648 km ved tilkomsten af København-Slangerupbanen og hele det sydfynske jernbanenet. Omvendt er den begrænsede befordring — kun godsbefordring — på Sorø-Veddebanen ophørt og strækningen nedlagt.
- 2) Længden af hovedspor i drift er forøget fra 3 007 til 3 303 km, idet der foruden de nævnte ny tilkomne baner er sket en forøgelse af strækninger med dobbeltspor.
- 3) Længden af færgeoverfarterne er forøget fra 72,6 km til 97,3 km ved overtagelsen af ruten Faaborg-Mommark. Hertil kommer nu den nyoprettede færgeoverfart Gedser-Grossenbrode med 72 km.
- 4) Længden af de af statsbanerne drevne automobilruter er steget fra 2 986 km til 4 277 km, bl. a. ved overtagelse af ruter, tidligere drevet af sydfynske baner.

Det fremgår af ovenstående, at stigningerne falder procentvis meget ujævnt på de forskellige udtryk for arbejdspræstationer, og det er derfor allerede som følge af disses forskelligartethed ikke muligt at opgøre stigningen i arbejdet ved hjælp af en fællesnævner for samtlige områder.

I almindelig jernbanestatistik anvender man navnlig personaletallene dels pr. 1 000 tog- og sejladskilometer, dels pr. 100 000 vognakselkilometer til vurdering mellem de forskellige år indbyrdes.

Ved en sådan fremgangsmåde kommer man til følgende resultat:

1 000 tog- og sejladskilometer	0,68	0,78
100 000 vognakselkilometer	3,18	3,15

Disse tal er dog kun i nogen grad brugbare og langtfra udtømmende som vurderingsgrundlag, når de nuværende ekstraordinære forhold tages i betragtning. For det første bør personalet ved omnibusruterne holdes udenfor. For det andet er det langtfra altid givet, at værkstedsarbejdet og vedligeholdelsesarbejdet på banelinierne står i blot nogenlunde ligefremt forhold til præsteret kørsel eller befordrede mængder, idet eksempelvis en udskydelse af vedligeholdelsesarbejder på materiel eller på faste anlæg og senere indhentning af det udskudte kan forrykke forholdet meget. For værkstedspersonalets vedkommende, hvor stigningen i antallet er meget betydeligt, bevirkede således forholdene under krigen og i de første år derefter med til tider stærk materiale-mangel og til tider også vanskelighed ved fremskaffelse af fornøden arbejdskraft af visse kategorier, at mange vedligeholdelsesarbejder måtte udskydes. Overtagelsen af privatbaner, der i høj grad trængte til udbedring af de faste anlæg, har medvirket til stigning af personalet under banevedligeholdelsestjenesten, og denne overtagelse, herunder den stærke stigning af rutebiltjenesten samt store rekonstruktionsarbejder efter krigen såvel i anlægsmæssig henseende som i international forbindelse i køreplansmæssig og tariffarisk henseende har også nødvendiggjort en stigning af personalet under overledelsen og distriktsledelsen. Henført under overledelsen er iøvrigt en del ansatte, hvis virksomhed vel er normeret under overledelsen, men hvis arbejde intet har med ledelse eller administration at gøre, således personale under visse signalværksteder, hvis arbejdsområde er vokset stærkt i årene efter krigen, dels på grund af nødvendig reparation og nybygning efter sabotering under krigen, dels fordi nybygningen af signaltekniske anlæg, der før krigen kom fra udlandet, nu foretages af statsbanernes eget personale.

Foruden at forøgelsen i arbejdet på praktisk taget alle arbejdsområder er personaletallet påvirket af forskellige forhold af rent personalemæssig karakter, af hvilke følgende navnlig kan fremhæves:

1) I overensstemmelse med finansministeriets bekendtgørelse af 23. september 1949 angående de for statens tjenestemænd gældende arbejdstidsregler blev der i efteråret samme år gennemført en ændring i tjenestetidsreglerne, hvilket navnlig medførte merforbrug af personale under lokomotivtjenesten og togtjenesten gennem ændringer i tjenestetidens beregning, fridagens ordning m. v.

2) I 1944 blev der indført en forhøjelse af de årlige antal fridage for tjenestemænd, således at disses fridage nu svarer til antallet af søndage og øvrige helligdage.

3) Medens tjenestemandspersonalet i 1938—39 havde gennemsnitlig 17 sygedage, er antallet af sygedage i 1950—51 steget til gennemsnitlig 20. Da spørgsmålet er af vidtrækkende økonomisk betydning for statsbanerne og for statstjenesten som helhed, har man for kort tid siden rettet en henvendelse til finansministeriet med anmodning om, at der foretages en nærmere undersøgelse af hele sygeproblemet.

4) Man har ved overenskomst med vedkommende organisation fra foråret 1950 for visse fast beskæftigede ekstraarbejdere indført en månedslønsordning, der forbinder rimeligere lønningsvilkår for statsbanerne med visse goder for de pågældende ansatte i hen-

seende til ferie og til løn under sygdom. Denne ordning bidrager naturligvis til et vist merforbrug af personale, men ikke til en tilsvarende merudgift.

Udover forøgelsen i arbejdet og de skete ændringer af personalemæssig karakter bør følgende tages i betragtning, når der foretages en sammenligning af personalestyrken før og efter krigen:

Krigsårene sled meget stærkt på såvel banernes faste anlæg som på det rullende materiel, og umuligheden af i denne periode samt i de første år derefter at opretholde den ønskelige og på længere sigt nødvendige standard, herunder at foretage normale udbygninger og udvidelser, har medført, at der i de seneste år har måttet anvendes betydelig arbejdskraft på indhentning af det under krigen ødelagte, udskudte og forsømte. Dette gælder i særlig grad det rullende materiel, hvor man først nu kan siges nogenlunde at være på højde med førkrigstiden i henseende til vedligeholdelsesstandard, og det gælder også de faste anlæg, hvor eksempelvis indlægning i krigsårene af sveller imprægneret med klorzink i stedet for tjæreolie har nødvendiggjort udveksling, så snart det var muligt.

Endvidere har flere store lokomotiver og motorvogne end i 1938—39 krævet forøgelse af remisepersonalet til arbejder med materiellets vedligeholdelse, og ligeledes har store motorfærger krævet merforbrug af personale.

Af ovenstående fremgår altså, at ud over forøgelsen i arbejdspræstationerne har en række forskellige faktorer medvirket til forøgelsen af personalet. Omvendt har de navnlig i de seneste år iværksatte rationaliseringsforanstaltninger medført mindre behov for personalet på adskillige arbejdspladser og -områder. De forskellige faktorer kan i adskillige tilfælde virke samtidigt, og det vil allerede derfor bagefter være vanskeligt at rekonstruere, hvor stor rolle hver enkelt faktor har spillet. Dette undersøges selvsagt i alle enkelttilfælde, hvor der er tale om tjenestoomlægninger, krav om personaleforøgelse m. m., og hvor spørgsmål herom går til kritisk vurdering i distriktet henholdsvis afdelingen efter de foran under II angivne hovedretningslinier.

Det skal sluttelig bemærkes, at den samlede personalestyrke i gennemsnit i de to sidste driftsår (fra 1949—50 til 1950—51) er gået ned fra 29 420 til 28 868 mand, og at personaletallet i de sidste 4 år har andraget følgende:

	1947—48	1948—49	1949—50	1950—51
Pr. 1 000 tog- og sejladskilometer.	0,97	0,90	0,84	0,78
Pr. 100 000 vognakselkilometer.	3,52	3,42	3,35	3,15

Udvalget har taget foranstående redegørelse til efterretning, idet der dog henvises til de side 137 gjorte bemærkninger om statens tjeneste- og lejeboliger.

Ministeriet for handel, industri og søfart

§ 2. H. Statsprøveanstalten.

Der er udfærdiget nye takster for undersøgelser m. v., hvilke takster er trådt i kraft den 1. januar 1951. Taksterne tager sigte på, at anstaltens udgifter dækkes, bortset fra et beløb på 50 000 kr. årlig til undersøgelser af nye prøvemethoder og til mere videnskabeligt forskningsarbejde. Dette beløb er på finansloven for finansåret 1951—52 søgt som en særlig bevilling, idet man ikke har anset det for gennemførligt at lade de forretningsmæssige kunder dække også disse udgifter gennem forhøjede takster. I overensstemmelse med en af forvaltningsnævnets sekretariat udarbejdet rationaliseringsplan for anstalten, der i alt væsentligt er tiltrådt af materialprøverådet, vil der blive foretaget forskellige omlægninger i anstaltens organisation, hvilket formentlig i løbet af nogen tid vil medføre visse endnu ikke overskuelige besparelser. Indtægtsforhøjelsen forventes for finansåret 1951—52 at ville andrage ialt 177 850 kr.

§ 2. S. Statens kontrol med guld- og selvarbejder ni. in.

Der er udfærdiget nye takster med gyldighed fra 1. januar 1951, hvorved der påregnes balance på institutionens regnskab, såfremt arbejdets omfang ikke går væsentligt ned. Såfremt undersøgelserne skal kunne foretages med den af erhvervslivet krævede hurtighed, vil det næppe være muligt at foretage nogen reduktion af den ikke-tjenestemandsansatte medhjælp. Den årlige merindtægt ved de foretagne takstforhøjelser forventes at ville andrage 24 660 kr.

§ 5. Skatter og afgifter.

Y. Gebyrer, sportler, kendelser in. m.

B. Departementsafgifter.

På denne konto indgår blandt andet eksamenskendelser i forbindelse med revisoreksamen, translatøreksamen og mæglereksamen. Gebyrerne for indstilling til eksamen for disse prøvers vedkommende er blevet forhøjet til 75 kr., svarende til gebyrerne for ejendomsmæglerprøven, for revisorprøven dog 50 kr. for hver af den teoretiske prøves 2 dele og 75 kr. for prøvens praktiske del. Gebyrerne er iøvrigt væsentligt større end geby-

terne for eksaminer ved universiteterne. Da indtægternes størrelse afhænger af det antal kandidater, der melder sig til prøverne, kan der ikke siges noget endeligt om den indtægtsforøgelse de forhøjede gebyrer vil medføre, men rent skønsmæssigt kan den årlige merindtægt anslås til ca. 6 000 kr.

C. Afgifter af patenter m. v.

Årsafgifterne for patenter er forhøjet ved lov nr. 508 af 20. december 1950 om forhøjelse af afgifterne for 5te til 17ende patentår. Visse registrering- og behandlingsbegynder er forhøjet administrativt. Regnskabet for direktoratet for patent- og varemærkevæsenet kan herefter forventes at ville udvise balance eller et mindre overskud. For finansåret er merindtægten beregnet til at ville andrage ca. 260 000 -

Dette beløb kan dog påvirkes af, at der i de sidste dage før takstforhøjelsens ikrafttræden blev forudbetalt meget store afgiftsbeløb.

1. Afgifter ved skibes registrering.

Ifølge lov nr. 120 af 28. marts 1951 om afgifter vedrørende skibsregistrering er der opnået hjemmel til, at der pålægges skibe en afgift for disses registrering, således at udgifterne ved registreringen dækkes fuldtud. Disse afgifter påregnes i 1951—52 at ville indbringe ca. 125 000 -

X. Afgifter for registrering m. m. af anmeldelser til aktieselskabsregistret.

Der er under 13. december 1950 udfærdiget bekendtgørelser til ændring af bekendtgørelse nr. 155 af 2. april 1948 angående aktieselskabsregisterets takster, samt bekendtgørelse nr. 156 af samme dato angående forsikrings-registerets takster, indeholdende sådanne forhøjelser af de hidtil gældende takster, at indtægterne kan påregnes at dække udgifterne. Merindtægten forventes i finansåret 1951—52 at ville andrage ialt 75 000 -

Y. Afgifter for registrering m. m. af anmeldelser til foreningsregisteret.

Der er under 13. december 1950 udfærdiget en bekendtgørelse om forhøjelse af gebyrerne for anmeldelser til foreningsregisteret, hvorefter det budgetmæssige overskud vil blive forøget. Merindtægten forventes i finansåret 1951—52 at ville andrage 9 000 -

B. B. Afgifter i henhold til lov om tilsyn med skibe og lov om dykkernæring og betryggelse af dykkerarbejde.

Ifølge lov nr. 117 af 28. marts 1951 om tilsyn med skibe er de hidtidige afgifter blevet forhøjet. Endvidere er der ved lov af nr. 119 af 28. marts 1951 om ændring i skibsmålingsloven indført visse afgifter for måling af skibe. De nye takster antages at ville skabe dækning for ca. halvdelen af udgifterne ved statens skibstilsyn. Endelig er der udfærdiget nye takster

for de af nautisk prøvekommission foretagne undersøgelser. Merindtægten ved samtlige disse afgifter forventes i finansåret 1951—52 at ville andrage. . 437 000 kr.

LL. Afgifter indgået til mønstringskontoret i København for udfyldning af skibsbemandingslister, afregningsbøger m. v.

De i § 12, pkt. 1 og 2, i bekendtgørelse af 25. juni 1938 om mønstring af skibsmandskab fastsatte afgifter er blevet forhøjet fra 15 øre til 50 øre, hvilket forventes i finansåret 1951—52 at ville give en merindtægt på 9 000 -

NN. Ekspeditionsgebyrer for udfærdigelse af indførselsbevillinger.

Ved lov nr. 124 af 28. marts 1951 om ændring i vareforsyningsloven er ekspeditionsgebyret for udfærdigelse af indførselsbevillinger forhøjet fra $2\frac{1}{2} \text{ ‰}$ til 3 ‰ .

Denne forhøjelse påregnes at ville medføre en årlig merindtægt på ca. 1,5 mill. kr.

SS. Afgift til driften af sømandsskoler.

I henhold til lov nr. 106 af 23. marts 1949 om sømænds uddannelse opkrævedes der tidligere af samtlige danske skibe til dækning af udgifterne ved driften af sømandsskoler en afgift på 12 øre pr. brt. Denne afgift er ved bekendtgørelse nr. 524 af 23. december 1950 blevet forhøjet til 16 øre, hvilket forventes i finansåret 1951—52 at ville give en merindtægt på. . 47 000 -

Herved vil de almindelige driftsudgifter formentlig blive dækket.

§ 17. Ministeriet for handel, industri og søfart.

I. Centralstyrelsen.

Udgifterne til medhjælp søges nedbragt mest muligt. Det kan således nævnes, at man i det sidste år har undladt at antage 5 løse sekretærer til erstatning for tjenestemænd og løse sekretærer, der er gået ud af ministeriet. Endvidere afvikles en midlertidig ordning med juridisk formiddagshjælp. Den herved indvundne besparelse påregnes at andrage. . ca. 10 000 -

Den foreslåede nedsættelse af udetillæggene for de i udlandet udstationerede tjenestemænd er i princippet tiltrådt af handelsministeriet. For tiden undersøges det i hvilket omfang de af handelsministeriet udsendte 4 tjenestemænd er ansat til skattesvarelse i Danmark, idet man har fundet det betænkeligt at belaste de pågældende med en afgift af udetillægget, samtidig med at der svares sædvanlig skat. Det vil derfor ikke for tiden kunne oplyses, hvilken besparelse reglen vil få for handelsministeriets vedkommende.

II. Foranstaltninger vedrørende handel.

Efter de godkendte retningslinier ydes der handelsskolerne et driftstilskud på 40 pct. af de tilskudsberettigede udgifter til lærerlønninger, lokaleudgifter og undervisningsmidler. Herudover er der stillet et beløb på 8 pct. af de samme udgifter til rådighed for særlige formål.

Medens det ikke vil være muligt at nedsætte det ordinære driftstilskud uden at forringe skolernes undervisning, antages det muligt indtil videre at nedsætte den særlige rådighedssum. Dette beløb anvendes dels til støtte af den højere undervisningsform, der på grund af de mere kvalificerede lærerkræfter er dyrere, dels til særlige foranstaltninger, såsom anskaffelser af skrivemaskiner og lignende. Procentsatsen tænkes nedsat til 6, hvilket forventes i finansåret 1951—52 at ville medføre en besparelse på 84 000 kr.

Endvidere vil eksamenskendelserne overalt, også i forbindelse med afholdelse af handelsfaglærereksamen blive forhøjet med 50 pct., hvilket forventes at ville give en årlig merindtægt på ca. 31 000 -

En hidtidig ordning, hvorefter der blev ydet den afgående inspektør ved handelsskoleundervisningen et vederlag for bistand ved særlige arbejder i forbindelse med en for tiden stedfindende omordning af eksaminerne, afvikles nu, hvilket vil medføre en besparelse på 3 600 -

III. Foranstaltninger vedrørende håndværk og industri.

På baggrund af de generelle sparebestræbelser har man anset det for forsvarligt at lade den gennem en årrække givne bevilling til fællesrepræsentationens virksomhed bortfalde, hvorved der opnås en besparelse på 1 000 -

Endvidere har man ment under de nuværende forhold at måtte lade bevillingen til rejseunderstøttelser til ubemidlede håndværkssvende, håndværksmestre, industridrivende og andre dermed ligestillede bortfalde, hvorved der spares 15 000 -

Der har været forhandlet med landsforeningen Dansk Arbejde om en nedsættelse af det foreningen hidtil ydede tilskud på 20 000 kr. årligt. Landsforeningen har imidlertid oplyst, at foreningens budget ligger meget stramt, og at der i indeværende finansår vil fremkomme et underskud på 15 000 kr., der må dækkes ved lån. Landsforeningen er derfor betænkelig ved en nedsættelse af statens bidrag. Under hensyn til nødvendigheden af de størst mulige besparelser har man dog ment at måtte nedsætte tilskudet med 5 000 -

V. Direktoratet for patent- og varemærkevæsenet m. v.

Ved gennemførelsen af forskellige arbejdsbesparende foranstaltninger har det været muligt for finansåret 1951—52 at nedsætte kontiene for ekstrahjælp, medhjælp, kontorholdsudgifter og kontoen for udgivelse af Dansk Patenttidende med et samlet beløb af ialt 33 000

XIII. Priskontrolrådet og prisdirektoratet.

Såfremt der ikke i den kommende tid pålægges direktoratet nye arbejdsopgaver, vil der for finansåret 1951—52 på medhjælp, kontorholdsudgifter, honorarer m. v. til tilkaldte særlige sagkyndige og særlige ydelser kunne opnås en besparelse på ialt 180 000 kr.

XIV. Navigationsvæsenet og sømandsuddannelsen.

Så længe 2 af stillingerne som medlemmer af navigationseksamenkommissionen bestrides af personer, der er normeret som lærere ved navigationsvæsenet, er det muligt at nedsætte honorarkontoen med 12 400 -

XVII. Skibsregistreringskontoret i København.

Ifølge skibsregistreringslovens § 9 afholdes udgifterne ved påmaling af kendingsmærker på skrog og sejl på nybygninger af fiskefartøjer og forandringer i betegnelsen af statskassen. Der er under dette afsnit bevilget ialt 3 500 kr. til dette formål. Imidlertid er der optaget forhandlinger med fiskeriministeriet om at lade fiskerierhvervet selv bære de omhandlede omkostninger. Såfremt dette findes muligt, vil forslag til den nødvendige ændring i skibsregistreringsloven snarest blive forelagt for rigsdagen.

XVIII. Statens skibstilsyn.

Ved normeringsloven for finansåret 1951—52 er der opnået hjemmel til en omorganisering af statens skibstilsyn, blandt andet gående ud på overførelse af handelsministeriets nuværende tekniske kontor til skibstilsynet, nedlæggelse af de nuværende stillinger som overskibsinspektør og overskibsingeniør og oprettelse af en stilling som direktør for statens skibstilsyn. Denne omorganisering skulle give muligheder for en rationalisering af hele skibstilsynets virksomhed og opnåelse af besparelser, hvis størrelse dog endnu ikke kan overses.

XXIV. Andre udgifter.

Institutionen „Dansk Købestævne“ arbejder under vanskelige vilkår, og en formindskelse af statens tilskud og det i forhold hertil stående tilskud fra Fredericia vil derfor kunne volde vanskelighed. Entreen er for nogen tid siden sat op fra 1 kr. til 1 kr. 50 øre, og en yderligere forhøjelse ville i den nuværende økonomiske situation sandsynligvis bevirke en sådan nedgang i antallet af besøgende, at den samlede entreindtægt ville falde. Under hensyn til nødvendigheden af de størst mulige besparelser har man dog ment at måtte nedsætte tilskudet for finansåret 1951—52 med 10 000 -

Fra og med 1951 vil *Danmarks skibsliste* efter nærmere aftale med de interesserede erhvervskredse blive omredigeret på væsentlige punkter. I forbindelse hermed vil udsalgsprisen blive reguleret i overensstemmelse med de nye fremstillingsomkostninger. Herved må det tages i betragtning, at en meget betydelig del af oplaget må stilles vederlagsfrit til rådighed for udenrigstjenesten, offentlige myndigheder i ind- og udland, biblioteker etc.,

og at det som følge heraf ikke vil være muligt at opnå fuld dækning for udgifterne gennem udsalgsprisen.

Der er hidtil ydet en årlig bevilling for *pasning af handelsministeriets normalure*. Imidlertid er urene nu overdraget til Christiansborg slotsforvaltning og Københavns havnevæsen, hvorved udgiften ved tilsynet, der årligt har andraget 1 302 kr. vil bortfalde.

Da der gennem en årrække ikke har været anvendelse for bevillingen til *udgifter ved hjemsendelse af ved Grønland forliste danske skibes besætninger*, vil bevillingen kunne udgå 3 000 -

Skulle der i finansårets løb indtræffe skibsforlis under lignende omstændigheder som den, der lå til grund for bevillingen for lov om tillægsbevilling for finansåret 1937—38, forbeholder ministeriet sig dog at fremsætte forslag til en nødvendig bevilling.

Der er gennem en årrække ydet *foreningen for boghåndværk* et årligt statstilskud på 3 000 kr. til støtte for den af foreningen udførte virksomhed, der har til formål at højne boghåndværket, blandt andet ved at udgive bøger af udsøgt kvalitet inden for bogtryk og bogbinding. Desuden deltager foreningen, hvis økonomiske forhold er meget anspændte, i det internationale og internordiske arbejde på bogfremstillingens område.

Under hensyn til nødvendigheden af de størst mulige besparelser har man dog ment at måtte nedsætte tilskudet med 1 000 -

Foranstående gennemførte og planlagte besparelser og indtægtsforøgelser under handelsministeriets område kan sammenfattes således:

1. Merindtægter ved statsprøveanstalten	177 850 kr.
2. Merindtægter ved Statens kontrol med guld- og sølvarbejder m. m.	24 660 -
3. Forhøjelse af eksamenskendelser for revisoreksamen, translatøreksamen og mæglereksamen.	6 000 -
4. Forhøjelse af patentafgifter.	260 000 -
5. Afgifter ved skibes registrering.	125 000 -
6. Forhøjelse af afgifter for registrering m. m. af anmeldelser til aktieselskabsregisteret og forsikringsregisteret	75 000 -
7. Forhøjelse af afgifter for registrering m. m. af anmeldelser til foreningsregistret	9 000 -
8. Forhøjelse af afgifter for skibstilsyn, indførelse af afgifter for måling af skibe og forhøjelse af taksterne for de af nautisk prøvekammer foretagne undersøgelser.	437 000 -
9. Forhøjelse af afgifter for udfyldning af skibsbemandingslister m. m.	9 000 -
10. Forhøjelse af ekspeditionsgebyrer for udfærdigelse af indførselsbevillinger	1 500 000 -
11. Forhøjelse af afgifter til driften af sømandsskoler.	47 000 -

Transport... 2 670 510 kr.

Transport... 2 670 510 kr.

12. Nedsættelse af udgifter ved personaleindskrænkning i handelsministeriet	10 000	-
13. Nedsættelse af procentsatsen af handelsskolernes rådighedsbeløb for særlige formål	84 000	-
14. Forhøjelse af eksamenskendelser ved handelsskolerne m. v.	31 000	-
15. Bortfald af vederlag til den afgåede inspektør ved handelsskoleundervisningen	3 600	-
16. Bortfald af tilskudet til fællesrepræsentationens virksomhed i almindelighed	1 000	-
17. Bortfald af rejseunderstøttelser til håndværkere m. fl.	15 000	-
18. Nedsættelse af tilskud til landsforeningen „Dansk Arbejde“	5 000	-
19. Nedsættelse af udgifter ved direktoratet for patent- og varemærkevæsenet	33 000	-
20. Nedsættelse af udgifter ved prisdirektoratet	180 000	-
21. Nedsættelse af udgifter ved navigationseksamenskommissionen	12 400	-
22. Nedsættelse af tilskud til „Dansk Købestævne“	10 000	-
23. Bortfald af udgifter ved pasning af handelsministeriets normalure	1 302	-
24. Bortfald af udgifter ved hjemsendelse af ved Grønland forliste danske skibes besætninger	3 000	-
24. Nedsættelse af tilskud til foreningen for boghåndværk	1 000	-
lait årlig besparelse og indtægtsforøgelse	3 060 812	kr.

Udvalget kan tiltræde foranstående redegørelse. Et mindretal (*Kolbjørn og Dahlggaard*) har dog ikke kunnet tiltræde den foreslåede nedsættelse af statstilskuddet til landsforeningen „Dansk Arbejde“. Et andet mindretal (*Gregersen*) ønsker at udtale, at statstilskudet til landsforeningen „Dansk Arbejde“ og institutionen „Dansk Købestævne“ bør bortfalde, da udgifter til sådanne formål ikke kan betragtes som statsopgaver, og finder endvidere, at vareforsyningsloven og som følge heraf direktoratet for vareforsyning bør ophæves.

Grønland

§ 18. Grønland.

I. Forudsætninger for gennemførelse af besparelser på finanslovs konto § 18. Grønland.

Forudsætningerne for overvejelser om besparelser vedrørende Grønland er først og fremmest, at landets administration samt kulturelle, økonomiske og sociale struktur for tiden er under fuldstændig omlægning som foreslået i grønlandskommissionens betænkning og vedtaget i lovkomplekset af 27. maj 1950 vedrørende Grønland.

Baggrunden for de i de kommende år nødvendige udgifter i forbindelse med Grønland er i Grønlandskommissionens betænkning sammenfattet på følgende måde:

„Den meget betydelige forøgelse af det danske samfunds udgifter til Grønland, som kommissionen har foreslået, må ses dels på baggrund af den hidtidige tilstand i Grønland, dels på baggrund af de hovedmål, som kommissionens forslag tilsigter.

Som udførligere omtalt i indledningen til betænkning 5 om de økonomiske forhold har det grønlandske samfund indtil for 25—30 år siden i økonomisk henseende hovedsagelig været baseret på naturaløkonomi, overvejende på grundlag af sælfangst. Med sælfangstens stærke tilbagegang i de sidste årtier måtte naturalhusholdningen indskrænkes og mange steder ophøre. Dette har medført en så stærk ændring i den oprindelige grønlandske eksistensform, at det ikke vil være muligt påny at gøre naturaløkonomien til det vigtigste økonomiske grundlag for den grønlandske befolknings tilværelse.

Det grønlandske samfund befinder sig derfor i den tvangssituation at måtte tilpasse sig moderne samfundsforhold med specialiserede erhverv, højt udviklede tekniske hjælpemidler, arbejdsdeling og pengeøkonomi.

Denne omstilling er en livsbetingelse for det talmæssigt stærkt voksende grønlandske samfund, men medens overgangen fra det primitive naturaløkonomiske samfund til moderne samfundsforhold i andre samfund har taget adskillige generationers levetid, har det grønlandske samfund måttet foretage denne gennemgribende omstilling i løbet af en enkelt generations levetid. De talrige kulturelle, sociale, sociologiske og økonomiske problemer, der står i forbindelse hermed, er derfor blevet særlig akutte i Grønland. Det vigtigste formål med kommissionens forskellige forslag er at bidrage til løsningen af disse problemer og derved lette og fremme overgangen fra det gamle grønlandske fanger- og jægersamfund med naturaløkonomi til et moderne grønlandsk samfund, der har specialiseret erhvervsstruktur og pengeøkonomi, og som står i økonomisk forbindelse med omverdenen.

Dette standpunkt er den generelle begrundelse for, at kommissionen har fundet det nødvendigt at foreslå så betydelige investeringer i Grønland i løbet af de nærmeste 10—15 år, idet et moderne samfund forudsætter en samfundsmæssig organisation og investeringer i et omfang, der slet ikke forekommer i et naturaløkonomisk samfund som det hidtidige grønlandske.

Den omfattende investeringsvirksomhed, der er foreslået foretaget med dansk støtte i Grønland, svarer ganske til den investeringsvirksomhed med støtte af kapital

udefra, som erfaringsmæssigt altid har været nødvendig i lande, der fra et primitivt stade hurtigt skulle arbejde sig op til et væsentligt højere økonomisk, kulturelt og socialt niveau. Uden sådanne kapitaloverførsler har udviklingen enten slet ikke kunnet komme i gang eller er gået overordentligt langsomt.

De foreslåede foranstaltninger på de forskellige kulturelle, sociale og økonomiske områder af det grønlandske samfundsliv må anses for nødvendige, for at det grønlandske samfund kan komme op på en forsvarlig standard.

Det er tillige en nødvendig forudsætning for en udvikling af det grønlandske folk til større kulturel og økonomisk modenhed, således at befolkningen får mulighed for i fremtiden at udnytte landets erhvervsmuligheder mere rationelt og intensivt end nu og derved selv skabe det økonomiske grundlag for sin tilværelse. En udsættelse af problemernes løsning vil kun gøre opgaven endnu vanskeligere og dermed dyrere."

I overensstemmelse med betænkningen og lovene af 27. maj 1950 er der påbegyndt en omlægning af de forvaltningsmæssige og politiske forhold, ligesom man er i gang med at opbygge en teknisk organisation, der effektivt og med sagkundskab kan varetage de løbende tekniske problemer, der opstår i det grønlandske samfundsliv.

På retsvæsenets område er der fra grønlandskommissionens side lagt stor vægt på, at der skabes forudsætninger for, at den hidtidige sondring mellem personer under dansk ret og personer under grønlandsk ret kan ophøre. Man er derfor i færd med at tilrettelægge en nyordning af de grønlandske domstole samt af den grønlandske retspleje- og kriminallovgivning, således at der i videst mulig omfang kan gælde samme ret for alle i Grønland bosiddende personer, uanset deres herkomst.

Fra både grønlandsk og dansk side lægges der megen vægt på, at såvel dansk-undervisningen som i det hele taget den almene uddannelse i Grønland forbedres væsentligt. Dette er en tilgrundliggende forudsætning for, at den grønlandske befolkning kan blive i stand til at gennemgå den af de ændrede erhvervsforhold fremtvungne omstilling fra det gamle naturaløkonomiske samfund uden væsentlig forbindelse med omverdenen til det mere moderne samfund. I overensstemmelse med grønlandskommissionens betænkning og med loven om skolevæsenet i Grønland af 27. maj 1950 er man derfor igang med at tilrettelægge det grønlandske skolevæsen og andre kulturelle forhold i Grønland på en sådan måde, at de i betænkningen og skoleloven opstillede fordringer kan tilfredsstilles.

På sundhedsvæsenets område stiller såvel betænkningen som loven af 27. maj 1950 om sundhedsvæsenet i Grønland krav om en udvidelse af både hospitalsvæsenet og sundhedspersonalet, navnlig til bekæmpelse af tuberkulosen, der i Grønland har et større omfang end i de fleste andre lande. På sundhedsvæsenets område har man påbegyndt udvidelsen af medicinalpersonalet, men det nødvendige hospitalbyggeri er endnu kun på det forberedende stade.

I forbindelse med grønlandskommissionens forslag på sundhedsvæsenets område og med hensyn til de almenkulturelle forhold lægges der i kommissionens betænkning stor vægt på en betydelig forbedring af det grønlandske boligbyggeri. De grønlandske boliger er for tiden af så ringe kvalitet, at forudsætningerne for en tilfredsstillende hygiejne og et kulturliv, der er baseret på hjemmeliv og læsning, slet ikke er tilstede. På boligbyggeriets område er betænkningens forslag dog stadig kun på det forberedende stade. En væsentlig årsag hertil er, at de økonomiske forudsætninger, som var tilstede, da betænkningen blev udarbejdet i sommeren 1949, er undergået en meget betydelig ændring som følge af de stærke prisstigninger på materialer til boligbyggeriet, der siden da er indtrådt.

Med hensyn til forsyningstjenesten har loven af 27. maj 1950 om den kgl. grønland-

ske handel medført, at den kgl. grønlandske handel udskilles fra administrationen og for tiden er under omorganisation. Endvidere er det hidtidige statsmonopol på handel med Grønland bortfaldet i overensstemmelse med lov af 27. maj 1950 om udøvelse af erhverv i Grønland, og de erhvervspolitiske foranstaltninger, der er nødvendige i sammenhæng hermed, er under iværksættelse.

I forbindelse med ændringen af det grønlandske samfund fra et lukket, natural-økonomisk samfund til et samfund af mere moderne type foreslår grønlandskommissionen en række tekniske foranstaltninger gennemført. Navnlig af hensyn til den hygiejniske tilstand lægger betænkningen vægt på forbedret vandforsyning og renovationstjeneste, herunder kloakering. Endvidere foreslås der en forbedring af de grønlandske havne og udbygning af veje i de grønlandske bysamfund. Formålet hermed er dels at sikre en billigere transport, dels komme bort fra den hidtidige tilstand, hvor losning og lastning samt den interne transport af varer i de grønlandske bysamfund i betydelig udstrækning finder sted uden mekaniske hjælpemidler og på grund af mangelen på arbejdskraft ofte udføres af kvinder og børn. Virkeliggørelsen af disse forslag blev påbegyndt i sommeren 1950 og fortsættes i sommeren 1951.

Som det fremgår af foranstående, er den omlægning af de grønlandske forhold, som foregår i overensstemmelse med grønlandskommissionens betænkning og lovkomplekset af 27. maj 1950 vedrørende Grønland, på intet område tilendebragt. På finansielt set betydningsfulde områder, f. eks. med hensyn til hospitalsbyggeriet, boligbyggeriet og den kgl. grønlandske handels forhold, står omlægningen først nu foran sin begyndelse.

De konkrete forslag til besparelser, som fremsættes i det følgende, må derfor ligesom de fremtidige budgetforslag vedrørende Grønland ses i forhold til de udgifter, der direkte eller indirekte er foreslået af grønlandskommissionen og ikke i forhold til grønlandsdepartementets hidtidige budget.

Ved en vurdering af de praktiske muligheder for at gennemføre besparelser på driftsbudgettet må det tages i betragtning, at udgifter vedrørende de enkelte konti under finanslovskonto § 18 i stort omfang afholdes såvel i Grønland som i Danmark. Derved vanskeliggøres oversigten over forbruget på de enkelte bevillingskonti, idet man på grund af den forholdsvis sjældne forbindelse med de enkelte regnskabsførere i Grønland ikke har løbende oversigt over forbruget på de enkelte bevillingskonti. Som følge heraf har den enkelte regnskabsfører i Grønland, således som det grønlandske regnskabssystem hidtil har været lagt til rette, ikke sikker viden om, hvor stort et beløb han kan disponere over. Regnskabsførerne i Grønland har derfor hidtil ikke kunnet inddrages i grønlandsdepartementets kontrol med bevillingernes overholdelse.

Der er for tiden nedsat et udvalg, som arbejder med en rationel tilrettelæggelse af grønlandsdepartementets bevillings- og regnskabsforhold, men dette udvalg vil ikke kunne afgive betænkning så tidligt, at en modernisering af det grønlandske regnskabssystem vil kunne tilrettelægges allerede for finansåret 1951—52.

Man er imidlertid allerede i gang med at gennemføre en midlertidig ordning med henblik på at opnå en mere effektiv bevillingskontrol allerede for 1951—52. Denne midlertidige ordnings positive resultater vil dog formentlig hovedsagelig bestå i, at den vil danne forudsætningen for en hurtigere og mere effektiv gennemførelse af den endelige ordning af en bevillingskontrol i Grønland. Derimod kan man næppe vente, at en sådan midlertidig ordning vil kunne resultere i en helt effektiv bevillingskontrol og dermed skabe de fornødne forudsætninger for mere omfattende besparelserforanstaltninger.

II. Gennemførte besparelser 1951—52.

For at undersøge de konkrete muligheder for udgiftsbesparelser eller indtægtsforhøjeiser på finanslovskonto § 18, Grønland, har man gennemgået samtlige underkonti under denne paragraf. Man har herved fundet det muligt at gennemføre følgende forslag til udgiftsbegrænsninger og indtægtsforøgelser:

A) Indtægt af radiostationer.

a) En forhøjelse af telegramgebyrerne er foretaget med hensyn til den bestående lokale takst i Grønland fra 10 øre pr. ord til 15 øre pr. ord. Den gamle takst har været uforandret fra 1925 og står i dag i misforhold til gældende telegramtakster for telegrammer udvekslede over så store afstande som de, der foreligger i Grønland.

Statskassens merindtægt anslås skønsmæssigt til ca. 40 000 kr.

b) GDL-taksten (taksten for langsomtgående telegrammer mellem Grønland og Danmark til udlevering efter almindelig fuldt betalt trafiks afvikling) har hidtil været ansat til 25 øre pr. ord, og denne takst er forhøjet til 35 øre pr. ord.

Statskassens merindtægt anslås skønsmæssigt til - 75 000 -

B) Salg af grønlandske frimærker.

De hidtidige takster (der var ret lave) for postpakker og avis-pakker er forhøjet, således at der på nærværende konto fremkommer en merindtægt på - 4 000 -

C) Postbesørgelsen.

Grønlandsdepartementets annoncer om postforbindelser til Grønland er hidtil blevet indrykket i 9 dagblade. Man har slettet annonceringen i 4 dagblade. Besparelsen ved denne foranstaltning vil udgøre - 23 000 -

D) Færingerrhavnene.

De bestående havneafgifter er forhøjet. Tillige har man nedlagt Færingerrnordhavn.

Den samlede besparelse herved kan anslås til - 70 000 -

E) Drifts- og vedligeholdelsesudgifter vedrørende skibs- og luftfarten.

a) Fragten for privat sendingsgods har siden 1913 været 80 kr. pr. ton. Fragten er nu blevet forhøjet med 100 pct. til 160 kr. pr. ton, hvilket vil indbringe - 13 000 -

b) Endvidere er der gennemført en forhøjelse af billetpriser for rejser mellem Danmark og Grønland. Forhøjelsen må antages at medføre en merindtægt på - 65 000 -

Som et led i sparebestræbelserne har man også overvejet mulighederne for at søge det forventede driftsunderskud vedrørende kulbrydningen i Grønland nedbragt. Man finder det dog ikke for tiden tilrådeligt at indskrænke produktionen af de grønlandske kul med henblik på at opnå en besparelse på dette område.

Man har endvidere overvejet spørgsmålet om en forhøjelse af visse takster for sygehusbehandling i Grønland. Medens hovedreglen for sygehusbehandling i Grønland er, at behandlingen er vederlagsfri for patienterne, gælder der visse særlige takster for den særbehandling, som visse patienter får. Endvidere gælder særlige takster for udlændinge. En forhøjelse af disse takster vil blive gennemført senest 1. oktober 1951. Besparelserne for staten ved en forhøjelse af disse takster er dog af relativt underordnet karakter.

Med hensyn til anlægsudgifterne vedrørende Grønland i 1951—52 havde grønlandsdepartementet udarbejdet planer til et samlet beløb på ca. 27 mill. kr. Disse planer har man imidlertid efter forhandling med bevillingsmyndighederne i et vist omfang udsat, således at den samlede anlægsvirksomhed vedrørende Grønland i 1951—52 nu vil beløbe sig til ca. 20 mill. kr.

III. Begrænsning af de fremtidige udgifter.

Grønlandskommissionens betænkning blev i hovedsagen udfærdiget i sommeren 1949. Siden da er de økonomiske og finansielle forudsætninger skærpet væsentligt. Der kunne derfor være grund til at foretage en fornyet gennemgang af grønlandskommissionens forslag, dels med henblik på muligheden af at tilvejebringe en finansiell ramme for udgifterne vedrørende Grønland.

Imidlertid har grønlandskommissionen ikke angivet nogen bestemt ramme for de årlige udgifter i forbindelse med kommissionens forslag. Forudsætningen for en sådan ramme er en samlet plan for den rækkefølge og det tempo, i hvilket kommissionens forslag skulle gennemføres. Udarbejdelsen af denne plan har kommissionen overladt til administrationen, hvilket også fremgår af grønlandskommissionens betænkning, idet det her udtrykkeligt forudsættes, at grønlandsdepartementet efter de i betænkningen angivne synspunkter, udarbejder en plan for den fremtidige anlægsvirksomheds rækkefølge og tempo.

Udarbejdelsen af denne plan har været i gang gennem det sidste år. Den endelige tilrettelæggelse af planen har imidlertid til forudsætning, at der fra et teknisk og økonomisk synspunkt er foretaget en gennemgang af de projekter, der kan være tale om at gennemføre i de kommende år. Da den administrative og tekniske organisation endnu ikke er fuldt udbygget, har en sådan gennemgang ikke kunnet bringes til en blot foreløbig afslutning. Der vil derfor hengå endnu nogen tid, før en plan for de fremtidige anlægs- og driftsudgifter — udarbejdet på forsvarlig teknisk og økonomisk basis — vil kunne foreligge.

Som følge af det foran fremhævede, vil det ikke være muligt på rationelt grundlag at angive de rammer, indenfor hvilke statens udgifter til anlægsvirksomheden i Grønland vil bevæge sig i de kommende år. Grønlandsdepartementet er dog, indtil et bedre grundlag foreligger, indstillet på at søge at lægge en ramme for det enkelte finansårs anlægsudgifter i forbindelse med Grønland, ligesom det er sket for 1951—52.

For driftsudgifternes vedkommende er vanskelighederne ved fastlæggelse af en finansiell ramme for det første den, at driftsudgifterne er afhængige af de fremtidige anlægsudgifter. Dette er tilfælde både i negativ og positiv retning, idet forøgede anlægsudgifter,

for eksempel på sundhedsvæsenets og skolevæsenets område, vil betyde øgede driftsudgifter. Omvendt vil adskillige tekniske foranstaltninger, for eksempel i havne- og transportvæsenet, kunne betyde en nedsættelse af driftsudgifterne. Sålænge man ikke har nogenlunde oversigt over de fremtidige anlægsudgifters omfang og tempo vil der derfor være et betydeligt usikkerhedsmoment med hensyn til de fremtidige driftsudgifter.

Dernæst vanskeliggøres en vurdering af de fremtidige anlægs- og navnlig driftsudgifter i højere grad end for de fleste ministerier af følgende forhold:

Priserne for de varer, den kgl. grønlandske handel køber i Grønland, de såkaldte indhandlingsvarer, er gældende for et år ad gangen, og kun undtagelsesvis foretages der indenfor dette år ændringer i priserne. Fastsættelse af de pågældende priser finder sted omtrent samtidig med udarbejdelsen af forslag til finanslov for det næstfølgende finansår. De pågældende varer, altovervejende fisk og forskellige animalske olieprodukter, sælges imidlertid videre af den kgl. grønlandske handel til markedets priser, og priserne for disse varer er genstand for kraftigere og uberegnelige fluktationer. Der vil derfor ofte opstå store afvigelser mellem de på finansloven søgte og de faktiske beløb på de konti, hvorpå prisændringerne øver indflydelse. Tilsvarende forhold gør sig gældende med hensyn til varer, som den grønlandske handel sælger i Grønland, de såkaldte udhandlingsvarer, ligesom også et skøn over de fragtbeløb, der må forventes at skulle betales for chartrede skibe, er meget usikkert.

Hertil kommer endelig den usikkerhed, der består med hensyn til de fremtidige lønninger og priser i Grønland. Det er i grønlandskommissionens betænkning forudsat, at priserne i Grønland fremtidig skal fastsættes på grundlag af omkostningerne ved at indkøbe, transportere og sælge varerne i Grønland. Samtidig forudsætter betænkningen, at de grønlandske lønninger føres a-jour, således at der ikke sker en nedgang i den grønlandske befolknings i forvejen lave levestandard. Overvejelserne vedrørende den praktiske gennemførelse af disse forslag er i gang såvel i styrelsesrådet for den kgl. grønlandske handel som i pris- og lønnævnet for Grønland.

Som det fremgår af det foregående, foreligger der ikke de nødvendige forudsætninger for, at man fra statsministeriets side kan underkaste grønlandskommissionens forslag en fornyet vurdering med henblik på en begrænsning af udgifterne. Derimod vil man ved planlæggelsen af den rækkefølge og det tempo, hvori grønlandskommissionens forslag gennemføres, søge at opnå en begrænsning i udgifterne, dels ved udsættelse af udgiftskrævende reformer, hvis målsætning kan anerkendes, men som af hensyn til fastholdelsen af en acceptabel finansiell ramme ikke kan anses for gennemførlige i den nærmeste fremtid, dels ved begrænsning og forenkling af de foranstaltninger, der er påbegyndt og planlagt for de nærmest kommende år, dels ved nedsættelse af tempoet for gennemførelsen af de reformer, hvis påbegyndelse eller fortsættelse ikke findes at kunne udsættes.

I denne forbindelse er der dog anledning til at understrege, at de merudgifter på ca. 95 og ca. 12 mill. kr. til statens henholdsvis anlægs- og driftsvirksomhed i Grønland, som er anført i grønlandskommissionens betænkning, kun udgør udgifterne i forbindelse med de foranstaltninger, som direkte er foreslået af kommissionen. Kommissionen har samtidig udtrykkeligt gjort opmærksom på:

at investeringsprogrammet ikke er og ikke kan være udtømmende. Som anlægsforetagender, der ikke er medregnet i kommissionens betænkning kan bl. a. nævnes radio- og meteorologiske stationer, tankanlæg, elektricitetsværker, vandværker, kloakeringsanlæg, havneanlæg ud over de i betænkningen specielt nævnte pakhuse, vejanlæg m. v.,

- at den anlægsvirksomhed må fortsætte, som er et led i den almindelige vedligeholdelses-, udvidelses- og fornyelsesvirksomhed, der kan være en nødvendighed bl. a. som følge af befolkningsudviklingen,
- at statens fremtidige investeringer på erhvervslivets områder ikke kan fastslås, idet det ikke vides, i hvilken udstrækning private vil udnytte erhvervsmulighederne i Grønland, og
- at de i grønlandskommissionens betænkning foreslåede anlægsudgifter er merudgifter, der ekstra påløber udover de anlægsudgifter, der under alle omstændigheder ville være nødvendige eller økonomisk fordelagtige.

Kommissionen har hermed gjort rede for, at det beløb på 95 mill. kr. i anlægsudgifter over en periode på 10—15 år, som nævnes i betænkningen, kun vedrører en del af de anlægsudgifter, der efter kommissionens eenstemmige opfattelse er påkrævet i Grønland i den pågældende periode. Det vil følgelig ikke være muligt at foretage en umiddelbart sammenligning mellem det i grønlandskommissionens betænkning nævnte beløb på 95 mill. kr. og de årlige anlægsudgifter på grønlandsdepartementets budget, idet budgettet omfatter væsentlige flere udgiftskategorier end dem, der er medregnet i grønlandskommissionens overslag. Dette vil dog ikke sige, at de pågældende anlægsudgifter ikke er anbefalede af grønlandskommissionen. Kommissionen har f. eks. meget stærkt understreget nødvendigheden af en tilfredsstillende vandforsyning og kloakering samt af vejanlæg, men har i mangel af konkrete oplysninger om mulighederne på de pågældende steder ikke haft tilstrækkeligt materiale til at kunne opstille en blot nogenlunde holdbar kalkule over anlægsudgifterne og driftsudgifterne.

De forbehold, som grønlandskommissionen anfører overfor de fremtidige anlægsudgifter gælder på lignende måde overfor de fremtidige driftsudgifter, idet driftsudgifternes omfang i reglen er afhængig af, hvad der i forvejen er investeret. For eksempel vil administrationens, retsvæsenets, skolevæsenets, sundhedsvæsenets og boligbyggeriets driftsudgifter blive des større, jo større investeringer der foretages.

Ved tilrettelæggelsen af planerne for den fremtidige anlægsvirksomhed vil man selvsagt være opmærksom på anlægsvirksomhedens konsekvenser for de fremtidige driftsudgifter og tilrettelægge anlægsplanerne under hensyn hertil.

De samlede besparelser og indtægtsforøgelser under Grønlandsdepartementets område kan sammenfattes således:

Merindtægt af radiostationerne	115 000 kr.
Merindtægt ved salg af grønlandske frimærker	4 000 -
Merindtægt ved postbesørgelsen	23 000 -
Besparelser og merindtægter ved Færingerhavnene	70 000 -
Merindtægt ved fragt- og billetprisforhøjelse	78 000 -
	lait... 290 000 kr.

Udvalget finder anledning til at bemærke, at man har haft opmærksomheden henvendt på de betydelige personaleudvidelser, der i de senere år har fundet sted indenfor Grønlands administration. Man har derfor udbedt sig en sammenligning af personale-

antallet i departementet og i Grønland fordelt på de forskellige administrationsgrene i forhold til tiden før Grønlandskommissionen påbegyndte sin virksomhed. Endvidere har man udbedt sig en redegørelse for arbejdets fordeling mellem departementet og administrationen i Grønland.

Da de ubedte oplysninger imidlertid endnu ikke foreligger på det tidspunkt, hvor udvalget iøvrigt har afsluttet sit arbejde, skal udvalget henstille, at finansministeriet fører de om disse spørgsmål fornødne forhandlinger, og at resultatet af disse til sin tid forelægges folketingets finansudvalg, idet man forudsætter, at den stærke udbygning af den stedlige grønlandske administration vil muliggøre en begrænsning af administrationen i København, og at der såvel i Grønlandsdepartementet som i administrationen i Grønland gennemføres den størst mulige forenkling og rationalisering.

Justitsministeriet

§ 5. Skatter og afgifter.

V. Gebyrer, sportler, kendelser ni. m.

E. E. Indtægter, der står i forbindelse med lovgivningen om motorkøretøjer.

En bekendtgørelse om forhøjelse af udsalgspriserne for nummerplader til motorkøretøjer, skolevogns- og kreaturvognsplader m. v., samt forhøjelse af lejen af løse prøveskilte er for øjeblikket under udarbejdelse i justitsministeriet. I denne bekendtgørelse agter man endvidere at forhøje betalingen for udfærdigelse af førerbeviser.

Disse forhøjelser antages at ville indbringe en merindtægt på ialt .ca. 300 000 kr.

M. M. Gebyrer for udfærdigelse af pas, førerbevis m. m.

Ved § 1 i lov nr. 100 af 22. marts 1951 om ændring i og forlængelse af gyldigheden af lov nr. 158 af 30. marts 1946 om midlertidig ændring af og tillæg til lov af 15. maj 1875 om tilsyn med fremmede og rejsende m. m. er gebyret for udstedelse af pas, der hidtil udgjorde 3 kr., under hensyn til de stigende udgifter ved pasvæsenets administration forhøjet til 5 kr.

Den årlige merindtægt herved kan anslås til 450 000 -

§ 19. Justitsministeriet.

I. Centralstyrelsen.

Ministeriet har ved omorganisering af sit bogholderi og gennem flytning af kontoret for ekspedition af benådningssager fra en ejendom i Rosenvængets alle til ministerialbygningerne samt ved personaleindskrænkninger iøvrigt opnået en årlig besparelse på ca. 90 000

Det tilføjes, at ministeriet også fremtidig vil have opmærksomheden henvendt på mulighederne for yderligere besparelser på dette område.

II. Justits- og politivæsenet.

L. Politivæsenet.

f Langt den største del — ca. fire femtedele — af de på finansloven for finansåret 1951—52 til politivæsenet opførte udgiftsbevillinger angår ydelser, som i henhold til tjenestemandsløven eller de med bevillingsmyndighedernes tiltrædelse udfærdigede regulativer og indgåede overenskomster tilkommer det under politivæsenet beskæftigede personale. Her-

under henhører således ikke blot samtlige de til lønninger, honorarer og medhjælp foreslåede beløb, men også størstedelen af bevillingen til særlige ydelser og en betydelig del af det til udrustning foreslåede beløb, ialt ca. 84 millioner kr. Under hensyn til disse udgifters karakter samt til, at justitsministeriet ved udarbejdelsen af finanslovsforslaget på alle områder har taget hensyn til de da foreliggende muligheder for at opnå besparelser på budgettet, herunder også til besparelser i forbindelse med en ventet reduktion af det under politivæsenet beskæftigede personale, vil der kun i begrænset omfang kunne stilles forslag om yderligere besparelser.

Den ved tjenestemandsløven af 1946 normerede *ordenspolitistyrke* er ved normeringslov for finansåret 1951—52 nedbragt med 400 stillinger til 5 400 mand. Aftrapningen af politistyrken fandt hidtil af hensyn til ønskeligheden af at opnå den bedst mulige aldersfordeling inden for styrken sted således, at der blev antaget 1 politibetjent på prøve for hver 2 ledige stillinger. Under hensyn til den nuværende økonomiske situation har man imidlertid undladt at antage nye politibetjente, indtil styrken ved afgang var bragt ned under 5 400 mand. Ved denne fremskyndelse af aftrapningen var den samlede ordenspolitistyrke allerede ved udgangen af maj måned 1951 nedbragt til 5 400 mand.

Som følge af ordenspolitiets store udvidelser i årene under krigen er en unormalt stor del af korpsets personale fordelt på aldersklasserne mellem 30 og 40 år. Det må forudses, at denne aldersfordeling om nogle år vil medføre en alvorlig svækkelse af ordenspolitistyrkens effektivitet, og dette forhold vil forværres i samme grad, som normal tilgang af nyt personale yderligere udskydes. Under hensyn hertil samt til de nuværende usikre forhold finder justitsministeriet det ikke for tiden forsvarligt at fortsætte reduktionen af ordenspolitistyrken.

Justitsministeriet har imidlertid fundet det ønskeligt, at de spørgsmål, der knytter sig til den ugunstige aldersfordeling indenfor ordenspolitiet, herunder spørgsmålet om at skaffe rimelige a. vancements vilkår for de under krigen ansatte årgange, tages op til nøjere overvejelse. Justitsministeriet har derfor nedsat et udvalg med den opgave at stille forslag om foranstaltninger, som kan modvirke de nævnte ulemper. Efter henstilling fra spareudvalget vil dette udvalg bl. a. få til opgave at overveje spørgsmålet om, hvorvidt ældre polititjenestemænd og polititjenestemænd, som på grund af svagelighed er uskikket til at udføre almindelig polititjeneste, eventuelt vil kunne overføres til anden tjeneste indenfor staten.

Justitsministeriet har endvidere gennemført en væsentlig reduktion af antallet af *politifuldmægtige og kontormedhjælpere*. Medens der den 1. april 1948 beskæftigedes 190 politifuldmægtige, herunder også aspiranter, udgør det samlede antal nu 164. Dette antal er dog større end nødvendigt under de nuværende forhold og vil derfor blive yderligere nedbragt, efterhånden som der ved afgang bliver mulighed herfor. Overtallige politifuldmægtige er i så vidt omfang som muligt udnyttet ved konstitution i ledige stillinger under anklagemyndigheden.

Antallet af kontormedhjælpere ved rigspolitichef embedet og Københavns politi udgjorde den 1. april 1947 henholdsvis 296 og 465, men er nu

nedbragt til henholdsvis 240 og 307. Denne udvikling vil blive fortsat i det omfang, det måtte være muligt, ligesom justitsministeriet fremdeles vil have opmærksomheden henvendt på spørgsmålet om begrænsning af antallet af kontormedhjælpere ved politimesterembederne.

Under rigspolitichefembedet, Københavns politi og politigårdens forvaltning beskæftiges et betydeligt antal *arbejdsmænd*. Spørgsmålet om gennemførelser af besparelser ved en mere rationel tilrettelæggelse af arbejdet er nu taget op til undersøgelse.

På baggrund af de generelle sparebestræbelser har ministeriet anset det for forsvarligt at nedsætte bevillingen til *særlige ydelser* med 125 000 kr.

Besparelsen skyldes, at bevillingen til diæter til polititjenestemænd under ophold på statens politiskole er nedsat med 40 000 kr., under hensyn til at man har ladet de politibetjente på prøve, der nu er indkaldt til politiuddannelse, stationere i København, således at de ikke oppebærer diæter under politiskoleopholdet.

Da ministeriet imidlertid ikke anser det for udelukket at opnå yderligere besparelser vedrørende den til politiskolen ansøgte bevilling, eventuelt ved en fordeling af de i finansåret planlagte kurser over en længere periode, har man iværksat en nærmere undersøgelse af dette spørgsmål, ligesom man har taget under overvejelse, hvorvidt der måtte være anledning til at ændre den hidtil gældende ordning, hvorefter polititjenestemænd under ophold på politiskolen har ret til fri lægebehandling og medicin. Den iøvrigt foreslåede nedsættelse af bevillingen med 85 000 kr. beror på et skøn med hensyn til videreførelsen af den forbrugsnedgang, som rigspolitichefembedet og Københavns politi allerede gennem nogen tid har kunnet opvise.

Regnskabstallene vedrørende politikredsene uden for København afgiver derimod ikke grundlag for en tilsvarende nedsættelse af den på finansloven opførte bevilling på 2 208 200 kr., men ministeriet har fastsat skærpede regler om benyttelse af private motorkøretøjer til tjenestekørsel samt pålagt politimestrene at føre nøjere kontrol med forbruget af time- og dagpenge. Man påregner herved at opnå visse besparelser, således at forslag om tillægsbevilling til sin tid formentlig vil kunne undgås.

Ved at begrænse omfanget af kørslen med politiets motorkøretøjer samt ved at udsætte afholdelsen af alle ikke strengt nødvendige udgifter til drift, vedligeholdelse og udskiftning af tjenestekøretøjer kan der indtil videre påregnes en årlig besparelse på ca. 135 000 -

Endvidere har man taget under overvejelse at nedbringe antallet af tjenestehunde i Københavns politi.

Da det har vist sig, at udgifterne til forarbejdning af ordenspolitiets uniformer, der i henhold til de gældende overenskomster er skræddersyede, er relativt højere end de tilsvarende udgifter inden for andre styrelsesgrene, hvor forarbejdning af uniformer overvejende sker i henhold til leveranceaftaler, har ministeriet efter henstilling fra spareudvalget under-

søgt mulighederne for nedbringelse af disse udgifter. Ved forhandling med direktoratet for fængselsvæsenet har ministeriet opnået dettes tilsagn om, at fængselsvæsenets arbejdsdrift, så snart de praktiske forudsætninger derfor er tilvejebragt, vil overtage syningen af uniformsbenklæder til politiet. Der vil herved kunne opnås en væsentlig besparelse, hvis gennemførelse dog indtil videre må stilles i bero på udvidelse af fængselsvæsenets kapacitet. Med hensyn til uniformsjakker og -kapper har ministeriet anmodet rigspolitichefen om snarest muligt at søge de bestående aftaler ændret, således at syningen af disse effekter fremtidig kan udføres som leverancearbejder.

Ved den sidstnævnte foranstaltning kan påregnes en årlig besparelse på ca. 50 000 kr.

Ministeriet er endvidere i færd med at foretage en analyse af kontorholdsudgifterne og udgifterne vedrørende strafferetsplejen. Man vil herved have for øje at gennemføre egnede kontrol- og spareforanstaltninger. Uanset at disse først kan forventes at føre til væsentlige besparelser efter nogen tids forløb, har ministeriet dog ment at kunne påregne virkninger for kontorholdskontoens vedkommende allerede i finansåret 1951—52, og man har i overensstemmelse hermed nedsat den til kontorholdsudgifter oprindelig foreslåede bevilling med 300 000 -

På spareudvalgets foranledning har ministeriet gennemgået politivæsenets rådighedskonto og kontoen til gratialer, dusører og forskellige tilskud. De her bevilgede beløb er alle af mindre størrelsesorden og kan næppe nedbringes, men ministeriet har efter spareudvalgets henstilling taget under overvejelse at søge enkelte af udgifterne afholdt af politikasserne.

Endelig har justitsministeriet ved cirkulære nr. 145 af 5. juli 1951 forhøjet gebyrerne for polititilsyn m. m. fra 2 kr. til 4 kr. 50 øre i timen.

Den årlige merindtægt herved kan anslås til 100 000 kr.

P. Andre udgifter under justits- og 'politivæsenet.

Da omfanget af lægelige efterundersøgelser vil blive væsentligt begrænset som følge af nye regler om efterundersøgelser af kastrede og steriliserede, der er fastsat i et cirkulære af 10. marts 1951, vil der kunne forventes en årlig besparelse på ca. 10 000 -

På baggrund af de generelle sparebestrebelsers agter man indtil videre at foretage en indskrænkning af kursus for befalingsmænd ved brandvæsenet i forbindelse med foranstaltningerne til styrkelse af de bestående brandvæsener, hvorved der indvindes en årlig besparelse på ca. 5 000 kr.

Foranstående gennemførte og planlagte besparelser og indtægtsforøgelses under justitsministeriets område — bortset fra fængselsvæsenet, jfr. herom nedenfor — kan sammenfattes således:

1. Merindtægt ved forhøjelse af betaling for nummerplader til motor-køretøjer m. v. og for udfærdigelse af førerbeviser.	300 000 kr.
2. Merindtægt ved forhøjelse af gebyret for udstedelse af pas.	450 000 -
3. Besparelse ved personaleindskrænkning m. v. i centralstyrelsen.	90 000 -
4. Besparelse ved indskrænkning af bevillingen til særlige ydelser vedrørende politiet	125 000 -
5. Besparelse ved nedsættelse af bevillingen til politiets udrustning.	135 000 -
6. Besparelse ved forarbejdning af uniformsjakker- og kapper.	50 000 -
7. Besparelse ved indskrænkning af udgifter til politiets kontorhold.. . . .	300 000 -
8. Merindtægt ved forhøjelse af gebyrerne for polititilsyn m. m.	100 000 -
9. Besparelse som følge af begrænsning i antallet af efterundersøgelser af kastrerede og steriliserede.	10 000 -
10. Besparelse ved indskrænkning af kurser til styrkelse af bestående brandvæsener.	5 000 -
	lait:.. 1 565 000 kr.

IV. Fængselsvæsenet.

1. Fængselsvæsenets organisation.

Ved overvejelserne om mulige besparelser indenfor fængselsvæsenets område er det vigtigste spørgsmål selve størrelsen af fængselsvæsenets organisation. Fængselsvæsenet fik i 1945 til opgave i løbet af kort tid at tilvejebringe plads til modtagelse af det store antal personer, der ventedes dømt for overtrædelse af loven af 1. juni 1945 om tillæg til borgerlig straffelov angående forræderi og anden landsskadelig virksomhed. Antallet af internerede og anholdte, der var sigtede for overtrædelse af denne lov, steg i løbet af sommeren 1945 til ca. 13 000 personer. Der blev i den anledning søgt bevilling til etablering af en række særlige straffelejre, og man regnede med, at der skulle skaffes plads til et antal personer på omkring 8 000 til dette særlige formål.

Allerede inden det vedtagne byggeprogram var fuldstændig gennemført, måtte det revideres, idet der ved loven af 29. juni 1946 om ændring i og tilføjelse til loven af 1. juni 1945 var tilvejebragt mulighed for en væsentlig hurtigere afvikling af denne ekstraordinære opgave, end oprindeligt forudsat. Endvidere medførte ankenævnets virksomhed samt den praksis, der udviklede sig med hensyn til benådnings- og prøveløsladelser i årene siden 1945, at antallet af landssvigerfanger blev reduceret væsentlig hurtigere, end oprindeligt påregnet.

Nedgangen i landssvigerfanger illustreres i nedenstående oversigt:

juni	1945.	ca. 13 000
	1946.	- 10 000
	1947.	- 3 400
decbr.	1947.	- 2 000
	1948.	- 900
	1949.	- 400
	1950.	- 236
septbr.	1951.	- 174.

Jævnside med denne nedgang i antallet af landssvigerfanger har der kunnet ske en række nedlæggelser af de midlertidigt oprettede fængselsafdelinger.

Således er i løbet af årene fra 1945—46 nedlagt ialt 36 midlertidige internerings-

Endvidere er der sket følgende nedlæggelser af egentlige fængselsafdelinger og straffelejre med et samlet pladsantal på ca. 4 000:

- 1) *Fængselsajdelingen i Fårevejle*, med plads til ca. 100 fanger, nedlagdes i december 1946.
- 2) *Den midlertidige lejr i Nyborg*, der havde plads til ca. 300 fanger, blev nedlagt i juni måned 1948.
- 3) *Straffelejren i Hjøllund*, der havde plads til 200—250 fanger, blev nedlagt i oktober 1948.
- 4) *To midlertidige afdelinger* indenfor ringmuren i statsfængslet i Vridsløse og statsfængslet i Nyborg, med plads til henholdsvis ca. 80 og 100 fanger, blev nedlagt i januar 1949.
- 5) *Straffelejren i Fårhus*, der i 1945 havde været anvendt til husning af ca. 2 900 fanger, blev nedlagt i oktober 1949.
- 6) *Afdelingen på Mosbjerg* under straffelejren på Kragsskovhede, der havde været anvendt til husning af ca. 100 fanger, blev nedlagt i maj 1950.
- 7) *Annekset i Bjerre* under statsfængslet i Horsens med ca. 26 pladser blev nedlagt ved udgangen af 1950.
- 8) *Fængselsafdelingen St. Grundet*, der havde en kapacitet på ca. 95 pladser, blev nedlagt i april 1951.

Efter at således afviklingen af de for landsforræderi og anden landsskadelig virksomhed idømte straffe i det væsentlige er tilendebragt, og en række i den anledning oprettede lejre og fængselsafdelinger nedlagt, består fængselsvæsenets organisation nu af de i nedenstående oversigt angivne anstalter. I oversigten er tillige oplyst de enkelte anstalters kapacitet og deres belæg pr. september 1951*). (Se noten side 102.)

Pr. 26. september 1951:	Kapacitet	Belæg	Pladsledighed	Overbelæg
Statsfængslet i Horsens.....	336	274	62	
Annekset i Amstrup.....	40	40		
Statsfængslet i Vridsløse.....	340	287	53	
Statsfængslet i Nyborg.....	304	299	5	
Ungdomsfængslet i Nyborg.....	105	89	16	
Statens arbejds hus ved Sdr. Omme.....	316	262	54	
Arbejdshusafdelingen ved Tarm.....	35	27	8	
Ungdomsfængslet på Søbysøgård.....	90	120		30
Psykopatanstalterne i Herstedvester.....	140	171		31
Annekset på Lekkende.....	35	30	5	
Annekset på Kastanienborg.....	20	22		2
Straffelejren på Kragsskovhede:				
Hovedlejren i Jerup.....	350	265	85	
Annekset i Råbjerg.....	58	54	4	
Straffelejren Møgelkær ved Horsens.....	100	154		54
Straffelejren i Horserød:				
Store lejr (kvinder).....	185	73	112	
Lille lejr.....	70	44	26	
Åben afdeling.....	34	25	9	
Fængselsafdelingen Renbæk (Sønderjylland) ..	92	96		4
Fængselsafdelingen ved Nørre Snede.....	70	79		9
Fængselsafdelingen på Kærshovedgård ved Ikast	60	62		2
Københavns fængsler.....	700	747		47
Arresthusene.....	1290	830	460	
	4770	4050	899	179

Som det fremgår af den foranstående oversigt, er den igennem mange år herskende store pladsmangel indenfor fængselsvæsenets anstalter nu i det væsentlige afviklet, og ved flere af anstalterne er der tilmed en del pladsledighed. Særlig stor er pladsledigheden indenfor arresthusenes område samt forsåvidt angår straffelejren i Horserød. Indenfor et område som arresthusene, der anvendes til varetægtsfængsler til husning af fanger, der afsoner kortvarige frihedsstraffe, varierer belæget imidlertid meget stærkt, og der må altid regnes med en ret betydelig pladsmargin.

Fangebehandlingsmæssige hensyn udelukker, at pladsmarginen i arresthusene kan udnyttes til fordel for fuldbyrdelse af længere straffe og særforanstaltninger, men det er hensigten at fortsætte med nedlæggelsen af de mindste arresthuse, efterhånden som der opstår ledighed under arrestforvarerstillingerne.

Forsåvidt angår straffelejren i Horserød, der for tiden anvendes til kvindefængsel og til en afdeling, der huser tuberkuløse mandsfanger, skal oplyses, at der i sommeren 1951 dertil er overflyttet en afdeling for kvindelige psykopatforvarede, en afdeling, der hidtil havde været indrettet under dårlige forhold i statsfængslet i Vridsløse. I denne afdeling er for tiden anbragt 18 personer, og der er derved skabt betydeligt bedre forhold for anbringelsen af de psykopatforvarede kvinder og en bedre udnyttelse af de forhåndenværende pladser.

En nedlæggelse af straffelejren i Horserød må have til forudsætning, at der andetsteds skabes mulighed for indretning af et tidssvarende kvindefængsel. Man har vedvarende opmærksomheden henvendt på dette spørgsmål, men man er ikke i stand til for tiden at fremsætte forslag om en sådan nyindretning af et kvindefængsel.

Anstalten kan ikke udnyttes som mandsfængsel.

Om udviklingen indenfor det almindelige kriminelle belæg i fængselsvæsenets anstalter kan oplyses, at det samlede antal kriminelle fanger i de sidste normale år før den anden verdenskrig udgjorde ca. 2 200. Dette antal har imidlertid i årene under og efter den anden verdenskrig været stærkt stigende, og i nedenstående tabel vises udviklingen i årene 1945—1951:

Juni	1945	ca.	6 000
	1946	-	6 000
—	1947	-	5 000

*) Årsagen til, at visse af disse tal er mindre end de tilsvarende kapacitetsangivelser i oversigten i 5. betænkning fra forvaltningskommissionen af 1946, side 193, er, at det under den meget hårde belægning, som fandt sted af fængselsvæsenets anstalter i tiden fra 1945 til 1949 ikke var muligt at opretholde de samme sundhedsmæssige krav til de lokaler, der brugtes til fangestuer, som under normale forhold. Efter at pladsforholdene imidlertid var blevet bedre, har man forelagt sundhedsstyrelsen spørgsmålet om, hvilket minimum der burde forlanges med hensyn til kubikindholdet i de fælleslokaler, hvor fanger anbringes og skal tilbringe natten og en del af fritiden. Som svar herpå henviste sundhedsstyrelsen til de krav, der er fastsat i lov nr. 91 af 29. marts 1924 om indkvartering, jfr. denne lovs § 3, hvorefter kvarter til indkvarterede skal være således indrettede, at hver mand får mindst 15 m³ luftrum og 4.25 m² gulvflade, idet sundhedsstyrelsen udtalte, at man i det væsentlige kunne tiltræde de i denne lov fastsatte normer som rettesnor for mindstemål, der måtte kræves pr. fange anbragt i fælleslokaler. Samtidigt udtalte sundhedsstyrelsen, at man i nybygninger dog burde tilstræbe, at fælleslokalerne blev indrettede med mindst 3 m loftshøjde, 15 m³ luftrum pr. seng og et hertil svarende gulvareal på ikke under 5 m² pr. seng.

Under henvisning hertil har man ikke ment for længere tid ud i fremtiden at kunne opretholde de kapacitetstal, som man har regnet med på et tidspunkt, hvor fangetallet var så overvældende stort, at der mange steder var overbelægning, og de forhåndenværende fælleslokaler måtte udnyttes til det yderste.

decbr. 1948 -	4 400
1949 -	3 400
1950 -	3 779
septbr. 1951 -	3 876.

Som det fremgår af den ovenstående oversigt, er der tale om en betydelig stigning i antallet af kriminelle fanger sammenlignet med årene før krigen. Antallet af kriminelle fanger var i en årrække udgjort mere end det dobbelte af antallet før krigen og udviser nu en stigning på ca. 76 pct. sammenlignet med belæget i årene før den anden verdenskrig.

Det har som følge heraf været nødvendigt også efter afviklingen af landssviger-afsonerne at opretholde en væsentlig større organisation af fængselsvæsenets anstalter, end tilfældet var i 1930-erne. Hertil kommer yderligere det forhold, at de erfaringer, der er indvundet med hensyn til behandling af fanger i åbne anstalter, erfaringer, der er indvundet såvel på de særanstalter, der oprettedes efter straffeloven af 1930, nemlig ungdomsfængslet på Søbysøgård og statens arbejds- og fængselsanstalt ved Sdr. Omme, som på de fængselsafdelinger, der på grund af pladsmanglen under den anden verdenskrig måtte oprettes til aflastning af de bestående statsfængsler, afgjort går ud på, at der på sådanne åbne anstalter kan gennemføres en fangebehandling, der i mange henseender er mere rationel og bedre stemmende med nyere opfattelser med hensyn til formålet med straffuldbyrdelsen, end tilfældet er på de ældre, lukkede anstalter. Det vil derfor være fangebehandlingsmæssige hensyn være et meget alvorligt tilbageskridt, om udviklingen nødvendiggjorde, at de nu forhåndenværende muligheder for behandling af en vis del af fængselsfangerne i åbne anstalter væsentligt forringes.

Med hensyn til den anstaltsorganisation, der bør opretholdes, gør der sig dernæst et andet hensyn gældende, nemlig at domstolene i den siden straffelovens ikrafttræden forløbne tid i stedse stigende omfang har vist sig tilbøjelige til at gøre brug af forskellige af de særforanstaltninger, som straffeloven af 1930 gav anvisning på. Dette gælder i første række idømmelse af psykopatforvaring i overensstemmelse med bestemmelserne i straffelovens § 17, jfr. § 70, og det gælder endvidere den ved straffelovens § 41 skabte adgang til at dømme personer mellem 15 og 21 år til behandling i ungdomsfængsel, såfremt retten finder, at varige opdragende og uddannende foranstaltninger vil være formålstjenlige.

Disse forhold har medført, at der igennem længere tid har rådet en meget alvorlig pladsmangel i de institutioner, der er beregnet til at modtage henholdsvis de psykopatforvarede og ungdomsfængselsfangerne, nemlig psykopatanstalterne i Herstedvester og ungdomsfængslet på Søbysøgård.

Der har af justitsministeriet været nedsat et udvalg med den opgave at overveje spørgsmålet om oprettelse af et kriminelasyl for psykisk abnorme lovovertrædere. Udvalget har afgivet betænkning i februar 1949 og har heri fremsat forslag om en meget væsentlig udvidelse af kapaciteten for forvaringsanstalten i Herstedvester.

I den siden betænkningens afgivelse forløbne tid er pladsmanglen indenfor psykopatforvaringsområdet imidlertid blevet langt større end forudsat ved betænkningens afgivelse, og dette forhold i forbindelse med de store økonomiske ofre, som en så betydelig udvidelse af psykopatanstalterne i Herstedvester ville medføre, har bevirket, at man har måttet undersøge mulighederne for i hvert fald midlertidigt at tilvejebringe en anden løsning. Der er derfor stillet forslag om, at den på Københavns fængsler midlertidigt indrettede afdeling for psykopatforvarede overflyttes til statsfængslet i Horsens, hvor der vil kunne tilvejebringes plads ved en overflytning af de der anbragte fængselsfanger

til andre statsfængsler og fængselsafdelinger. Dette forslag, der ikke tilsigter at tilvejebringe en endelig løsning af problemet om en udvidelse af rammerne for psykopatforvaringsanstalterne, er tiltrådt af folketingets finansudvalg.

Til afhjælpning af den bestående pladsmangel indenfor ungdomsfængslets område er det endvidere tanken at inddrage straffelejren Møgelkær til brug som et nyt åbent ungdomsfængsel jævnsides med ungdomsfængslet på Søbysøgård.

De ovenfor anførte betydelige ændringer i fængselsvæsenets nuværende organisation, der tilsigter at medføre en forbedret anbringelsesmulighed for psykopatforvarede og ungdomsfængselsfanger, sker på bekostning af de anbringelsesmuligheder, der for tiden forefindes med hensyn til de almindelige fængselsfanger, idet indskrænkningen af anstalterne, beregnet for almindelige kriminelle fanger, medfører et tilbageskridt i behandlingsmæssig henseende på grund af den mindskede mulighed for en hensigtsmæssig sortering, der derved indtræder. Af økonomiske hensyn har man imidlertid ment for tiden at måtte affinde sig hermed.

// . Fængselsvæsenets personalestyrke og mulighederne for en reduktion.

Størrelsen af det personale, der er nødvendigt ved hver enkelt anstalt, afhænger ikke alene af belægets størrelse, men af en række andre forhold, der varierer fra anstalt til anstalt. Således f. eks. karakteren af anstaltens belæg, fangernes farlighed eller ikke farlighed, deres alder, karakteregenskaber og psykopatiske anlæg, om det er fanger, overfor hvem der sættes ind med særlig pædagogisk påvirkning. Endvidere spiller anstaltens bygningsmæssige indretning en betydelig rolle — om det drejer sig om store fængselsfløje eller mindre afdelinger, om afdelingerne er spredt beliggende eller samlet, om fangerne er anbragt i celler eller på fælles sovestuer, om det er et varetægtsfængsel eller afsoningsfængsel o. s. v.

En reduktion af personalet kan derfor ikke foretages efter en ensartet procent, men må ske efter hver anstalts særlige forhold.

Med det formål at søge gennemført den størst mulige besparelse indenfor personalestyrken har direktoratet foretaget en meget grundig gennemgang på hver enkelt anstalt af vagtpostbesættelsen, ligesom der har fundet forhandling sted, dels med den lokale afdeling, dels med den pågældende organisation. Resultatet af denne gennemgang er blevet, at der er gennemført en række indskrænkninger i vagtpostbesættelsen, og det er herigennem blevet muliggjort, at der kan ske følgende nedsættelser i den samlede personalestyrke:

Statsfængslet i Horsens	11	funktionærer.
Statsfængslet i Vridsløselille	12	
Statsfængslet i Nyborg	20	
Statens arbejdsdshus	6	
Københavns fængsler	25	
Kragsskovhede	16	
Møgelkær	20	
Horsersø	10	—
Renbæk	5	
Nørre Snede	3	
St. Grundet	21	—

lait. 149 funktionærer.

Der er efter forhandling med spareudvalget foretaget en sammenligning mellem personalestyrken og fangebelæget pr. 1. april 1940 og de tilsvarende forhold pr. 1. februar 1951. Udviklingen fremgår af nedenstående oversigt, i hvilken tillige er anført, hvorledes personalestyrken vil blive på de forskellige anstalter efter den ovenfor anførte reduktion:

Anstalter	Fangebelæget				Personalestyrken					
	pr. 1/4 1940	pr. 1/2 1951	stigning i		pr. 1/4 1940	pr. 1/2 1951	stigning i		For- slag t. re- duk- tion	Efter re- duk- tionen
			antal	%			antal	%		
Horsens.....	283	350	67	23	186	228	42	22	11	217
Vridsløse.....	290	341	51	17	159	200	41	25	12	188
Nyborg.....	397	379	÷ 18	÷ 4	159	208	49	30	20	188
Arbejdshus.....	200	326	126	63	100	168	68	68	6	162
Ungdomsfængslet på Søbysø- gård.....	66	126	60	90	29	58	29	100	—	58
Psykopatanstalten i Hersted- vester.....	144	235	91	63	88	167	79	89	—	167
Københavns fængsler.....	357	705	348	97	175	470	295	168	25	445
Arresthusene.....	404	914	510	126	160	274	114	71	—	274
Ialt...	2141	3376	1235	57	1056	1773	717	67	74	1699
Kragsskovhede.....		236				170			16	154
Møgelkær.....		167				94			20	74
Horsørød.....		126				96			7	89
Renbæk.....		83				37			5	32
Nr. Snede.....		69				33			3	30
Kærshovedgård.....		75				28			—	28
St. Grundet.....		48				21			21	—
Ialt...	2141	4180	2039	95	1056	2252	1196	113	146	2106

Ved bedømmelsen af udviklingen af fangebelæget på den ene side og personalestyrken på den anden side må der foruden til bevægelserne i fangetallet tages hensyn til den udvikling, der er foregået såvel med hensyn til fangebehandlingen som med hensyn til de rettigheder, der tilkommer det uniformerede personale. Herom skal oplyses følgende:

Der er i løbet af 1940'erne i fortsættelse af den tidligere udvikling gennemført en række reformer indenfor fangebehandlingen, hovedsagelig gående ud på gennemførelse af straffuldbyrdelse under friere og mere hensigtsmæssige former, med større rettigheder på en række områder for fangerne, herunder større adgang til fællesskab og fællessamvær i fritiden.

Der er fremdeles i større omfang end tidligere sat ind på at iværksætte et undervisningsprogram ved fængslerne, og der er foretaget et arbejde for at højne fangernes fritidsinteresser.

De gennemførte reformer hviler på principperne i den nye straffelov af 1930, og de tilsigter at opnå en mere effektiv kriminalitetsbekæmpelse på grundlag af nyere tids psykologiske opfattelse. Reformerne har imidlertid på forskellige områder medført nødvendigheden af et større personale.

Der er dernæst på forskellige områder indført forbedringer af mere generel karakter for det uniformerede personale. Herom skal henvises til nedenstående bestemmelser:

- a. Den fra 1. april 1944 indførte regel om, at der skal gives det uniformerede personale et forhøjet antal fridage i de måneder, i hvilke der forekommer helligdage udenfor søndage (reglerne om frihed på de såkaldte „skæve“ helligdage).

Denne bestemmelse har medført, at hele det almindelige opsynspersonale, der tidligere kun havde 52 årlige fridage, nu skal have yderligere et varierende antal fridage.

- b. Den i 1947 indførte ordning, hvorefter tjenestemænd, for hvem der er fastsat en højeste tjenestetid, i løbet af hvert ferieår, såvidt muligt skal have adgang til mindst 22 dages frihed på søn- og helligdage, og såfremt tjenesten ikke kan tilrettelægges på denne måde, da have erstatning i en vis ferieførlængelse.
- c. De i 1949 indførte gunstigere regler om overtidsarbejde, herunder at erstatningsfrihed for mistet fridag og overarbejde skal ydes med henholdsvis en anden fridag og fritid af samme varighed som det præsterede overarbejde, men med tillæg af 25 pct. af den på fridagen præsterede tjeneste eller af overarbejdet.
- d. Indførelsen i 1942 af en central betjentskole, hvorpå der er blevet undervist det meste af året i 4 klasser med hver 16 elever, altså med et elevantal af gennemsnitlig 64.
- e. Ved sammenligning af antallet af funktionærer pr. 1. april 1940 og antallet af funktionærer pr. 1. februar 1951 må det endvidere erindres, at man i 1940 anvendte den fremgangsmåde, at man havde en stab af daglønnede reservefængselsbetjente, der indkaldtes til tjeneste i det omfang, der var behov derfor, til afløsning på fridage og lignende. Dette forhold medførte ofte, at under ferie eller ekstraordinære forhold på fængslet, hvor der var særligt stort behov for personale, blev de pågældende reservefængselsbetjente sat til at gøre tjeneste, uden at der blev givet dem fridage, og undertiden også på den måde, at de indenfor samme 24 timer forrettede 2×8 timers tjeneste. Under de nuværende forhold anvendes der normalt kun månedslønnet personale, der skal have ugentlige fridage.

De under a.—e. fremdragne forhold kan efter en skønsmæssig beregning ansættes at medføre en stigning i personalestyrken på mellem 8 og 10 pct.

Som det fremgår af den foranstående oversigt, var fangebeløget pr. 1. april 1951 steget med 95 pct. i forhold til fangebeløget pr. 1. april 1940. Samtidig var personalestyrken steget med 113 pct. sammenlignet med personalestyrken pr. 1. april 1940. Det vil således ses, at der, når hensyn tages til de foran fremdragne forhold, der begrunder en stigning i personalestyrken imellem 8 og 10 pct., ikke består noget misforhold mellem størrelsen af det nuværende fangebelæg og personalestyrken. Det vil endvidere ses, at når der tages hensyn til den reduktion, der er foretaget indenfor personalestyrken, udgør stigningen i procent sammenlignet med personalestyrken pr. 1. april 1940 ca. 100, altså en stigning, der ret nøje svarer til stigningen indenfor fangebeløget.

Besparselsen ved den ovenfor anførte personalereduktion, der er eller agtes gennemført i løbet af året 1951, andrager skønsmæssigt et beløb af..... ca. I mill. kr.

Hertil kommer, at der inden for direktoratet er sket nedgang i antallet af løst antagne sekretærer og kontormedhjælpere, således at der herved er opnået en besparelse på yderligere..... ca. 40 000 -

III. Funktionær forplejningen.

Ved tre af de anstalter, som etableredes ved besættelsens ophør, har der hidtil været den ordning, at der blev ydet indkasereret personale gratis kost og logi.

Med virkning fra udgangen af juli måned 1951 har justitsministeriet imidlertid ophævet bestemmelsen om, at der ydes dette personale gratis kost, og det påregnes, at der herved vil blive indvundet en årlig besparelse på ca. 200 000 kr.

IV. Indtægtsforøgelse som følge af større takster for fangers ophold og forplejning.

I medfør af lov af 11. april 1916 om udgifter i strafferetsplejen, således som den er ændret ved lov af 18. maj 1937 om politiets og arrestvæsenets ordning m. v., henregnes til sagsomkostninger de udgifter, der medgår til underhold, forplejning og hjemsendelse af personer, der hen sidder i de under fængselsvæsenet hørende anstalter. Udgifterne skal inddrives i alle de tilfælde, hvor sagsomkostninger iøvrigt skal inddrives hos domfældte, men i praksis har det hovedsageligt kun været militære personer, for hvis vedkommende den fastsatte takst er erlagt.

Taksten blev i 1940 fastsat til 2 kr. pr. dag, men som følge af de siden da stedfundne prisstigninger har justitsministeriet i cirkulære af 14. juli 1951 forhøjet taksten til 3 kr. pr. dag fra 1. august 1951 at regne.

Der vil herved kunne påregnes en årlig merindtægt, der rent skønsmæssigt ansættes til 25 000 kr.

V. Fængselsvæsenets arbejdsdrift.

Hovedformålet med fængselsvæsenets arbejdsdrift er at skabe sådanne beskæftigelsesmuligheder for fangerne, at de derigennem kan vænnes til regelmæssigt arbejde og tilegne sig nyttige arbejdsfærdigheder til tiden efter løsladelsen. Dette formål er til en vis grad foreneligt med, at fængselsvæsenets arbejdsdrift drives efter almindelige forretningsmæssige principper. En fortsættelse af arbejdsdriftens mekanisering er nødvendig for at denne kan forblive konkurrencedygtig. En vis standardisering af produktionen og indskrænkning af antallet af aftagerne er muligt, ligesom det må være muligt at udvide værkstedskapaciteten såvel på de åbne som lukkede anstalter. Forudsætningen er dog forståelse hos de aftagende institutioner. Det må understreges, at en udvidelse af fængselsvæsenets arbejdsdrift forudsætter en ikke ubetydelig forhøjelse af investeringen, således at man kan modernisere de ældste værksteder og oprette nye værksteder efter statsinstitutionernes skiftende behov. Et væsentligt forøget udbytte kræver endvidere bedre rekrutteringsvilkår med hensyn til værkpersonalet.

Der kan således ikke for tiden stilles konkrete forslag om indtægtsforøgelser eller udgiftsbesparelser indenfor fængselsvæsenets arbejdsdrift.

VI. Tilsyn, forsorg og andre udgifter.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt der siden forvaltningskommissionens 5. betænkning er sket ændringer med henblik på en mere rationel drift af de nævnte institutioner, skal man oplyse følgende:

Allerede forinden offentliggørelsen af den nævnte betænkning, nemlig i oktober 1948, nedsatte fængselshjælpens og fængselselskabernes samvirke et udvalg til undersøgelse af visse forhold vedrørende tilsynsvirksomheden særlig med henblik på en forbedring af administrationen af denne.

Udvalget har afgivet to betænkninger, første betænkning af 21. juni 1949 og anden del af betænkningen januar 1950.

Udvalget har med hensyn til den fremtidige kontororganisation og til en forenkling af hele kasse- og regnskabsvæsenet tilkaldt særlige sagkyndige. På dette grundlag har man i den siden da forløbne tid gennemført de nævnte forslag, og der er herved taget hensyn til den kritik med hensyn til kontororganisationen, som har været anført af forvaltningskommissionen.

Ved den gennemførte kontoromlægning har man lagt vægt på en arbejdsdeling, således at det underordnede kontorarbejde blev udført af egentligt kontorphersonale, og at det sagsbehandlende arbejde blev henlagt til personale, der har særlige forudsætninger herfor. Der er oprettet et særligt ekspeditionskontor fælles for alle afdelinger og indført nyt journalsystem og et særligt Viscard system, ved hjælp af hvilket man fører kontrol med samtlige tilsyn og honorarregnskabet vedrørende disse. Alt ikke strengt nødvendigt arbejde er afskaffet, og alt dødt stof er udskilt.

Med hensyn til den nyordning, der er gennemført vedrørende tilsynsvirksomheden med de fra fængslerne, arbejds- og sikkerhedsforvaring prøveløsladte, er der 1950 gennemført en nyordning, således at man er sikker på, at tilsynet udføres eet sted, og man undgår det tidligere på visse områder stedfundne dobbeltarbejde.

Samvirket har endvidere i foråret 1950 taget initiativet til en sammenslutning af foreningen fængselshjælpen og de eksisterende fængselselskaber til een forening, således at man kan opnå en ganske anderledes koncentration af arbejdet. Forslaget er gennemført ved dannelsen af Dansk Forsorgsselskab, der trådte i virksomhed den 1. april 1951.

Af hensyn til de den nye forening påhvilende arbejdsområder, der er henlagt til den, er det ikke sandsynligt, at der kan opnås besparelser med hensyn til de udgifter, der anvendes indenfor dette område, idet man tværtimod må forvente, at det vil blive nødvendigt at udvide personalet, når arbejdet i provinsen skal gennemføres på en mere effektiv måde end hidtil.

De samlede besparelser og indtægtsforøgelser under fængselsvæsenets område kan efter ovenstående sammenfattes således:

1. Besparelse ved personalereduktion ved fængselsvæsenets anstalter..	1000 000 kr.
2. Besparelse ved reduktion af personale i fængselsdirektoratet	40 000 -
3. Besparelse ved ophør af ydelse af funktionærforplejning	200 000 -
4. Merindtægt ved godtgørelse for fangers underhold og forplejning . . ca.	25 000 -
	lait... 1 265 000 kr.

Under *justitsministeriets* område kan der herefter påregnes en samlet besparelse og indtægtsforøgelse på ialt 2 830 000 kr.

Udvalget finder anledning til at bemærke følgende vedrørende nedbringelsen af politistyrken:

Under de førte forhandlinger med justitsministeriet har udvalget, under hensyn til at forvaltningskommissionen har foreslået en nedsættelse af politistyrken til 5 000 mand, rejst spørgsmålet om, hvorvidt en forsvarlig polititjeneste, derunder opretholdelsen af fornødne reservestyrker, måtte kunne gennemføres med en væsentlig mindre ordenspolitistyrke end hidtil. I forbindelse hermed har udvalget gjort opmærksom på, at der forskellige steder i provinsbyerne synes at være stationeret væsentlig større politistyrker end påkrævet til de lokale formål.

Fra justitsministeriets side er der i den anledning som foran anført henvist til den for politistyrkens effektivitet meget uheldige aldersfordeling, der er opstået som følge af de store udvidelser, der er sket under krigen, og i forbindelse med, at den hidtil stedfundne reduktion så godt som udelukkende er gennemført ved standsning af tilgangen af unge politifolk. Som følge heraf kan det forudses, at der i løbet af et begrænset åremål vil være et forholdsvis langt større antal polititjenestemænd på ældre alderstrin end svarende til en for polititjenestens effektive udførelse hensigtsmæssig aldersfordeling.

Udvalget er klar over, at det nævnte aldersfordelingsspørgsmål frembyder betydelige vanskeligheder, men udvalget finder, at det hverken samfundsmæssigt eller af hensyn til statens økonomi vil være forsvarligt at opretholde en politistyrke af det nuværende omfang alene ud fra hensynet til det nævnte aldersfordelingsspørgsmål. Da de nævnte vanskeligheder må forudses at blive stærkt stigende i den kommende årrække, må udvalget lægge vægt på, at de fornødne forholdsregler til løsning af dette spørgsmål træffes på det tidligst mulige tidspunkt.

Udvalget kan give tilslutning til, at spørgsmålet undersøges i det foran nævnte af justitsministeriet nedsatte udvalg, men finder anledning til at fremhæve, at enhver mulighed for, at nuværende polititjenestemænd kan overgå til anden dertil egnet virksomhed i samfundet, bør undersøges og overvejes. Man henleder særlig opmærksomheden på mulighederne for, at polititjenestemænd kan overgå til stillinger indenfor områder, hvor nye opgaver tages op og nye stillinger oprettes, derunder bl. a. civilforsvaret og hjemmeværnet.

Vedrørende *fængselsvæsenet* forudsætter udvalget, at opmærksomheden fortsat er henvendt på muligheden for nedsættelse af personalestyrken i det omfang, som nedgangen i fangebelæget gør det muligt.

Et mindretal (*Kolbjørn*) kan ikke tiltræde tanken om at flytte forarbejdningen af uniformsbenklæder fra skræderfagets erhvervsmæssige udøvelse til fængselsvæsenets arbejdsdrift.

Kirkeministeriet

§ 20. Kirkeministeriet.

Indledningsvis skal anføres, at der på ministeriets budget ikke i fremtiden vil kunne forventes større besparelser, fordi det er et af de mindste budgetter indenfor statshusholdningen, samt fordi den langt overvejende del af det samlede udgiftsbeløb vedrører lønninger, pensioner, kontorholdsgodtgørelser o. l. faste udgifter, der f. eks. for 1951—52 beløber sig til over 12 500 000 kr. af en samlet budgetteret udgift på 14 255 410 kr. Endvidere bemærkes, at kirkeministeriet ikke hører til de såkaldte „kriseministerier“, hvor en reduktion af udgifterne kan ventes med mere normale tiders indtræden. Specielt anføres, at ministeriets personale er så fåtalligt, at blot nogle få samtidige fraværelser på grund af sygdom volder den største vanskelighed med hensyn til at få det daglige arbejde forsvarligt passet.

Løvrigt bemærkes, at ministeriet naturligtvis vil bestræbe sig for på de enkelte konti at søge statens udgifter nedbragt mest muligt, og at man, da den langt overvejende del af udgifterne til den danske folkekirke udredes ved de særlige ligninger på de folkekirkelige menigheder, den 10. februar 1951 har udsendt et cirkulære til folkekirkens myndigheder, navnlig menighedsrådene, om nedsættelse af de kirkelige ligningsudgifter. Den samlede årlige udgift til folkekirken kan anslås til ca. 65 mill. kr., hvoraf staten udreder ca. 13,5 mill. kr. Som udbytte af folkekirkens egne midler indgår ca. 10 mill. kr., medens ca. 41, 5 mill. kr. tilvejebringes ved ligning på de til folkekirken hørende beboere.

Med hensyn til de enkelte udgiftsposter, hvor ministeriet har foretaget nedsættelser eller hvor besparelser har været overvejet, kan følgende anføres:

II. Tilskud til kirkelige formål.

B. Kirker og kirkers drift.

Hovedsagelig medgår de under dette afsnit bevilgede beløb som tilskud til istandsættelser m. m. af kirker. Ministeriet har kun opnået bevilling til de mest nødvendige arbejder, og anser det derfor for udelukket at foreslå besparelser på dette område.

Man har dog ment at kunne lade det gennem en årrække ydede statstilskud til vedligeholdelse af Grundtvigs Mindekirke bortfalde fra og med finansåret 1951—52, idet beløbet herefter vil blive udredet af menighedsligningen til de selvejende kirker i København.

Ved denne foranstaltning opnås en årlig besparelse på 12 000 kr.

G. Andre udgifter.

Ministeriet har undersøgt mulighederne for at nedsætte det til undersøgelse og istandsættelse m. m. af kalkmalerier i kirker og af kirkelige inventargenstande og prydelser bevilgede beløb på 24 000 kr. Da dette beløb imidlertid gennemgående har vist sig ikke at kunne dække udgifterne

til de nødvendige istandsættelser, således at der hvert år har måttet udskydes en del af arbejderne til senere år, mener man ikke at kunne foreslå en nedsættelse af beløbet.

Til sagkyndig vejledning med hensyn til kirkers opvarmning ydes der en årlig bevilling på 10 000 kr. Imidlertid har der på denne post i årenes løb været meget betydelige overskridelser. I forbindelse med en ændring i 1947 blandt andet af den bestemmelse — § 14 i lov nr. 282 af 30. juni 1922 om vedligeholdelse af kirker og kirkegårde m. v. —, der giver hjemlen for statens heromhandlede bevilling, overvejede ministeriet en ændring af varmekonsulentens stilling, således at arbejdet, i stedet for at varetages af en enkelt civilingeniør med bopæl i København, blev fordelt på tre eller fire ingeniører, der hver fik overdraget et passende område af landet, med bopæl indenfor området. Herved vil der kunne spares betydelige beløb til rejseudgifter, dagpenge m. v. Det var imidlertid ikke muligt på det tidspunkt at få tilladelse til oprettelse af flere konsulentstillinger. Hertil kommer, at den pågældende konsulent, der blev ansat i 1921, fylder 70 år i 1952, således at en nyordning af stillingen passende vil kunne gennemføres ved hans nær forestående afgang.

Ministeriet har dog allerede for længere tid siden overfor finansministeriet rejst spørgsmål om visse ændringer i den nuværende konsulents stilling, navnlig med hensyn til honoreringen af hans arbejde, og der har været forhandlet herom af finansministeriet med direktoratet for statens bygningsvæsen. Uanset at disse forhandlinger endnu ikke er tilendebragt, har nærværende ministerium ved skrivelse af 24. august 1950 til varmekonsulenten fastsat, at de hidtil af ham foretagne prøvefyringer ved nye varmeanlæg — af hensyn til nedbringelse af statens udgifter til konsulentvirksomheden — fremtidig normalt erstattes af en prøveopvarmning, foretaget af det firma, der har udført installationen. Et ikke uvæsentligt beløb blev herefter besparet allerede i 1950—51.

Til præsters studierejser i udlandet er der gennem en årrække ydet en bevilling på 3 000 kr. Under hensyn til de almindelige sparebestræbelser har ministeriet fundet det forsvarligt indtil videre at lade bevillingen bortfalde, hvorved der opnås en årlig besparelse på 3 000 kr.

Ministeriet har fundet det forsvarligt at nedsætte det gennem en årrække ydede tilskud til „Selskabet for kirkelig kunst“ fra 4 000 kr. til 3 000 kr., og der opnås herved en årlig besparelse på 1 000 -

Endvidere har man på baggrund af de generelle sparebestræbelser nedsat tilskudet til „Foreningen for Kirkegårdskultur“ fra 2 000 kr. til 1 000 kr., hvorved der årlig spares 1 000 -

De på kirkeministeriets budget opnåede eller planlagte besparelser kan herefter sammenfattes således:

1. Bortfald af statstilskud til Grundtvigs Mindekirke 12 000 -
2. Bortfald af tilskud til præsters studierejser i udlandet 3 000 -
3. Nedsættelse af tilskud til „Selskabet for kirkelig kunst“ 1 000 -
4. Nedsættelse af tilskud til „Foreningen for Kirkegårdskultur“ 1 000 -

Udvalget kan for sit vedkommende tiltræde foranstående redegørelse.

Et mindretal (*Jensen-Broby*) ønsker dog at udtale, at bevillingen til undersøgelse og istandsættelse m. m. af kalkmalerier og af kirkelige inventargenstande og prydelser, der på finansloven er opført med 24 000 kr., nedsættes væsentligt, idet mindretallet er af den opfattelse, at en væsentligt del af disse arbejder under de nuværende forhold må kunne udsættes.

Undervisningsministeriet

§ 2. R. Radiovæsenet.

Radorådet har ikke fundet det forsvarligt gennem en nedsættelse af sendetiden eller en forringelse af udsendelsernes kvalitet at indvinde besparelser, ligesom man ikke anser en forhøjelse af licensafgiften, der tidligst vil kunne gennemføres for finansåret 1952—53, for at være heldig.

På baggrund af de generelle sparebestrebelse har man imidlertid stillet planerne om en udvidelse af radiohuset til et anslået beløb af 6 mill. kr. i bero indtil videre.

§ 21. Undervisningsministeriet.

Indledningsvis ønsker ministeriet at anføre, at hovedparten af bevillingerne til de under undervisningsministeriet hørende skoleformer er lovbestemte og derfor kun vil kunne nedskæres ved lovændringer, samt at de under ministeriet hørende institutioner m. v. har så knapt tilmålte bevillinger, at allerede en unkladelse af at søge forhøjelse af mange af disse må betragtes som et væsentligt offer.

II. Folkeskolevæsenet.

Til opfyldelse af allerede tidligere givne tilsagn om tilskud til forrentning og afbetaling af byggelån, der optages til dækning af udgifterne ved sådant skolebyggeri, som er nødvendigt for gennemførelse af folkeskolelovens bestemmelser, er der med hjemmel i folkeskolelovens § 63 på finansloven 1951—52 optaget en bevilling på 1 mill. kr.

Som følge af at bevillingen som nævnt skal opfylde allerede givne tilsagn, vil der ikke kunne anvises nogen mulighed for øjeblikkelige besparelser på denne bevilling. En standsning eller begrænsning af nye tilsagn om tilskud — som iøvrigt ville forudsætte en ændring af folkeskolelovens § 63 — mener man heller ikke at kunne bringe i forslag. Man må finde det tilstrækkeligt at kunne pege på, at allerede knapheden på byggematerialer på en højst beklagelig måde forsinker påtrængende nødvendigt skolebyggeri, og at det ikke vil være rigtigt heroverfor ad finansiel vej at stramme den overordentlig vanskelige situation, hvori skolebyggeriet befinder sig.

Ministeriet ønsker at gøre de samme betragtninger gældende med hensyn til den på finanslovbevilling hvilende adgang til at yde kommunerne et direkte kontant stats-tilskud til skolebyggeri af samme størrelse som tilskuddet til forrentning og afbetaling af byggelån.

I medfør af folkeskoleloven kan der ydes kommunerne et statstilskud til anlæg af idrætspladser, og der er til dette formål på finansloven 1951—52 bevilget et beløb af 100 000 kr. En vis regulering af denne udgift vil muligvis kunne opnås ved tilbageholdenhed med

hensyn til at tillade projekterede arbejder udført, og ministeriet har derfor i den senere tid indført den praksis, at tilskuddet gøres betinget af, at arbejdet ikke påbegyndes, før tilladelse hertil er indhentet fra vedkommende arbejdsansyningskontor.

I medfør af skolelæge-loven af 12. juli 1946 er antagelse som skolelæge betinget af, at vedkommende har gennemgået et af undervisningsministeriet indrettet kursus i skolehygiejne, med mindre sundhedsstyrelsen meddeler dispensation herfra. Et af ministeriet nedsat udvalg har fremsat nærmere forslag om afholdelse af sådanne kursus, men man vil under hensyn til den forhåndenværende situation mene, at iværksættelsen af disse kursus udsættes foreløbig i finansåret 1951—52, hvorved der opnås en besparelse på 20 000 kr.

Ved lov nr. 263 af 27. maj 1950 blev undervisningsministeren bemyndiget til efter regler, der fastsættes efter forhandling med finansministeren, at tilstå kommuner, som på grund af spredt bebyggelse har særlige vanskeligheder ved at opfylde folkeskolelovens bestemmelser vedrørende skolebygninger, et ekstraordinært tilskud til hjælp til ordning af disse forhold inden for en samlet bevilling af 8 mill. kr. Denne særlige bevilling forudsættes, da folkeskoleloven skal være gennemført senest 1. april 1958, anvendt inden denne frist, og den på finansloven 1951—52 optagne bevilling på 1 mill. kr. udgør 1. del af den samlede bevilling.

Det kan imidlertid nu påregnes, at der bl. a. som følge af knappheden på byggematerialer ikke i finansåret 1951—52 vil blive brug for hele bevillingen, og man mener derfor, at bevillingen kan udgå, således at sådanne beløb, som eventuelt måtte blive nødvendige til opfyldelse af det i ovennævnte lov liggende tilsagn, søges bevilget på tillægsbevillingsloven. 1 000 000 -

I hvilket omfang den undervisningsministeren givne bemyndigelse bliver aktuel i fremtiden, kan ikke på nærmere tidspunkt overses, da også dette spørgsmål har sammenhæng med den mængde, der bliver til rådighed for skolebyggeri. Ministeriet mener dog foreløbig at kunne undlade at søge nogen bestemt del af ovennævnte sum bevilget mod at forbeholde sig, at sådanne beløb, som eventuelt måtte blive nødvendige til opfyldelsen af det i loven liggende tilsagn, bevilges på tillægsbevillingsloven.

På finansloven var optaget en bevilling på 3 000 kr. til disposition til særlige foranstaltninger skolevæsenet vedrørende. Da de foranstaltninger, som ministeriet måtte ønske at kunne give tilskud til af en sådan bevilling, fremtidig forventes at kunne støttes gennem andel i de til ministeriets rådighed stillede tipsmidler, kan bevillingen udgå, og der opnås herved en årlig besparelse på 3 000 -

IV. Ungdomsundervisningen.

Tilskudssatserne pr. time er for aftenskolernes vedkommende lovbestemte, men således at der, når der benyttes tilrejsende lærere, ydes et vist yderligere beløb pr. time til de med rejsen forbundne udgifter. Da man har indtryk af, at tilrejsende lærere i aftenskolen benyttes i større omfang end påkrævet, hvorved statskassens og skolefondens udgifter til

aftenskoleundervisning forøges betydeligt, har ministeriet ladet udarbejde et cirkulære, hvori man henstiller til de lokale myndigheder at have opmærksomheden henvendt på at begrænse benyttelsen af tilrejsende lærere.

Ministeriet har på tilsvarende måde i anledning af de senere års ret overvældende stigning i antallet af håndgerningskursus sin opmærksomhed henledt på spørgsmålet, om der under aftenskoleloven etableres en håndgerningsundervisning, der i mindre grad lægger vægt på at meddele egentlig undervisning i faget end på at give eleverne lejlighed til at forsyne sig med beklædningsgenstande. Man har med henblik på dette spørgsmål fundet anledning til i det foran omhandlede cirkulære at indskærpe, at det påhviler de tilsynsførende at påse, at alle under aftenskoleloven indrettede kursus er tilrettelagt med en egentlig undervisning som opgave.

Ministeriet har iøvrigt henstillet til statskonsulenten vedrørende ungdomsundervisningen, husholdningsinspektøren og statskonsulenten vedrørende folkeskolen og seminarierne, at deres tjenesterejser begrænses så meget, som det skønnes foreneligt med deres karakter også som led i tilsynets vejledende virksomhed.

V. Seminarier.

Ministeriet har opmærksomheden henvendt på, at oprettelsen af dobbeltklasser ved de private seminarier i forbindelse med reglen om, at statsseminariernes driftsudgifter pr. klasse lægges til grund for tilskudsberegningen, har givet enkelte privatseminarier en gunstigere økonomisk stilling end oprindelig forudsat, idet dobbeltklasser — hvis oprettelse ministeriet har anset for meget ønskelig af hensyn til afhjælpningen af den herskende lærermangel — ikke er oprettet ved statsseminarierne i samme omfang som ved privatseminarierne, hvorfor gennemsnitsudgiften pr. klasse ved statsseminarierne ligger noget højere end ved de private seminarier med mange dobbelte klasser. Det må dog i samme forbindelse have i erindring, at de ved lov af 4. juli 1947 hjemlede 2½-årige studenterklasser er væsentlig dyrere i driften end almindelige 4-årige klasser, og at også studenterklasserne er oprettet i langt større antal ved privatseminarierne end ved statsseminarierne, således at dette forhold i alt fald i nogen grad opvejer forholdet vedrørende de almindelige dobbeltklasser. Ministeriet vil dog overveje, om der — i medfør af denne udvikling — bør ske en ændring af forholdet, således at man eventuelt fremtidig skulle lægge en efter de anførte forhold varierende driftsudgift pr. klasse til grund for tilskudsberegningen.

På finansloven 1951—52 er til understøttelse til trængende elever ved stats- og privatseminarierne bevilget et beløb af 1 450 000 kr. Denne bevilling er i de senere år på grund af lærermangelen steget stærkt, idet den fra i finansåret 1947—48 først at være bevilget med 400 000 kr. senere for samme finansår forhøjedes til 1 mill. kr., beregnet med 350 kr. pr. elev + 130 kr. pr. elev ved privatseminarierne til nedbringelse af skolepengene, hvorefter bevillingen nu er anslået til det ovennævnte beløb på 1 450 000 kr. Da tilgangen af elever imidlertid nu er så stor, at seminarierne må afvise

en række fuldtud kvalificerede aspiranter, mener ministeriet at kunne foreslå en nedskæring af denne bevilling med 10 pct., således at bevillingen beregnes med 315 kr. pr. elev, medens den ydede understøttelse på 130 kr. årlig pr. privatseminarieelev til nedbringelse af skolepengene ønskes opretholdt, således at den samlede besparelse kan anslås til ca. 100 000 kr.

VI. Anden læreruddannelse.

På finansloven 1951—52 er lejeindtægter på Danmarks højskole for legemsøvelser opført med 82 400 kr.

Indtægten hidrører fra udleje af højskolen, idrætshallen, svømmehallen og studenterhallen. Efter indstilling fra højskolens rektor forhøjes lejebeløbene for gymnastikhallen, idrætshallen og studenterhallen med ca. 15—25 pct. Da det på finansloven optagne beløb efter de hidtidige erfaringer imidlertid synes ansat for højt, vil merindtægten, der følger af de forhøjede lejebeløb, kun kunne anslås til 8 400 -

\ III. Andre udgifter vedrørende folkeskole, ungdomsundervisning, almindelig folkeoplysning og læreruddannelse.

På finansloven 1951—52 er bevilget 18 000 kr. til ministeriets rådighed til støtte af almindeligt folkeligt oplysningsarbejde. Ministeriet vil imidlertid i overensstemmelse med de i udvalget førte forhandlinger intet have at indvende imod at lade denne bevilling udgå, mod at den under tipsmidlerne ansøgte sum af 40 000 kr., som var tænkt anvendt til formål, som ministeriet på grund af rådighedssummens utilstrækkelighed hidtil ikke har set sig i stand til — eller i al fald ikke i tilstrækkeligt omfang har set sig i stand til — at støtte, samtidig forhøjes med det tilsvarende beløb, det vil sige at rådighedssummen af tipsmidlerne herefter skulle ansættes til 58 000 kr., afrundet 60 000 kr. Forslaget om bortfald af bevillingen på 18 000 kr. er således knyttet til forudsætningen om bevilling af det tilsvarende beløb af tipsmidlerne, udover det beløb man i forvejen havde planlagt at søge.

Under denne forudsætning opnås altså en besparelse for statskassen på 18 000 -

X. Det højere skolevæsen.

Ved en indskrænkning af de for finansåret 1951—52 oprindelig påtænkte nyanskaffelser og istandsættelser ved statsskolerne kan der opnås en besparelse på 32 532 -

Endvidere vil der ved undladelse af en planlagt svømmelederundervisning af elever i visse statsskoler kunne spares 4 500 -

Da gebyrerne for eksamenskendelser for mellemskoleeksamen, realeksamen, pigeskoleeksamen, almindelig forberedelseksamen og studentereksamen har været fastsat uforandret siden finansåret 1923—24, har ministeriet under hensyn til den foreliggende økonomiske situation anset det for rimeligt at forhøje disse gebyrer. Ved disse forhøjelser kan der påregnes en årlig merindtægt på ca. 100 000 -

Endelig har man anset det for forsvarligt at lade statstilskuddet til vandreudstillinger af kunst til gymnasieskoler bortfalde indtil videre, hvorved der opnås en årlig besparelse på 2 878 kr.

XII. De højere læreanstalter.

Københavns universitet vil bestræbe sig for at udvise stor sparsommelighed og har indskærpet samtlige institutioner under universitetet, at forbruget af lys og varme m. v. må begrænses til det mindst mulige. Det påregnes, at vikarudgifterne kan nedbringes noget, men der kan ikke på indeværende tidspunkt blot med nogenlunde sikkerhed anføres et beløb for den forventede besparelse.

Man overvejer at omlægge vagttjenesten for opsynsbetjente ved *Botanisk have*, hvorved der kan opnås en årlig besparelse på ca. 2 000

Endvidere vil *flanteanatomisk laboratoriums* annuum midlertidigt kunne nedsættes med 1 800

Man agter derhos at forhøje vederlaget for undersøgelser i *retsmedicinsk institut*, hvorved der påregnes en årlig merindtægt på ca. 125 000

Endelig agter man at forhøje *almanakafgiften* med 100 pct., hvorved det dog ikke må overses, at en forhøjelse af afgiften kan bevirke, at en del i reklameøjemed o. lign. udførte almanakker ikke fremtidig vil blive trykt. Indtægtsforøgelsen i forbindelse med den planlagte forhøjelse, der af tekniske grunde først kan træde i kraft fra kalenderåret 1953 at regne, kan på indeværende tidspunkt selvsagt kun anslås meget løseligt, men påregnes dog årligt at ville indbringe ca. 275 000

Ved en indskrænkning i antallet af censorer ved bedømmelse af visse kursusarbejder på *den polytekniske læreanstalt*, Danmarks tekniske højskole, kan årlig bespares 21 500

Medens ministeriet ikke finder det rigtigt at stille forslag om en generel forhøjelse af undervisningsafgifterne på de højere læreanstalter, anser man det for rimeligt, at eksamensgebyrerne forhøjes i et vist omfang. For polyteknisk læreanstalts vedkommende har man forhøjet gebyrerne til eksamens 1. og 2. del fra 20 kr. til 40 kr., hvorved der påregnes en årlig merindtægt på ca. 18 500

Bortset fra at *Det kgl. akademi for de skønne kunster* agter at nedskære udstyret til sin beretning, der ikke udkommer hvert år, har denne institution ikke kunnet foreslå nedskæring af dens nuværende, meget stramme budget.

Danmarks farmaceutiske højskole har ved at nedskære vinduespuddingen fra 4 til 2 gange årlig indvundet en besparelse på 900

Endvidere vil der ved en stedfunden forhøjelse af gebyret ved medhjælpereksamen fra 40 til 75 kr. opnås en årlig merindtægt på ca. 3 500

Man ønsker at henlede opmærksomheden på, at højskolens elevantal synes at have en faldende tendens, hvorved der måske kunne opnås en nedsættelse af udgifterne. Det er imidlertid på indeværende tidspunkt ikke muligt at udtale noget sikkert herom, hvortil kommer, at der er planer om en ændring af studiet under overvejelse, og såfremt disse skal gennem-

føres, vil en eventuel nedgang i studenternes antal i nogen grad opvejes af merudgifterne til den nye studieform.

På *Danmarks tandlægehøjskole* vil antallet af censorer uden skade for undervisningen kunne begrænses, og der opnås herved en årlig besparelse på ca. 3 400 kr.

Aarhus universitet har i lighed med Københavns universitet indskærpet institutbestyrerne, at de må udvise størst mulig sparsommelighed. Man vil navnlig bestræbe sig på at holde vikarudgifterne mest muligt nede. Endvidere vil man i samarbejde med Københavns universitet forsøge at nedbringe udgifterne til doktordisputatser ved en beskæring af disses udstyr.

Det kgl. danske musikkonservatorium har heller ikke kunnet fremsætte konkrete besparelsesforslag, men mener dog at kunne indvinde noget ved at søge kontorholdskontoen nedbragt til det mindst mulige.

XIII. Biblioteks- og arkivvæsen.

I *universitetsbibliotekets 1ste afdeling* kan der ved indskrænkning af medhjælp opnås en årlig besparelse på 1 550 -

Endvidere vil der ved forskellige dispositioner, herunder forkortning af åbningstiden kunne opnås en årlig besparelse i udgifterne til opvarmning, inventar m. m. på 5 700 -

Ved nedskæring af erhvervelsen af danske og fællesskandinaviske tidsskrifter og ved indbindingsarbejder på *rigsbiblioteket, det kgl. bibliotek* og *universitetsbiblioteket* vil der indtil videre kunne indvindes en årlig besparelse på ialt ca. 23 000 -

Også *statsbiblioteket i Aarhus* vil kunne udskyde en del indbindingsarbejder indtil videre, og der kan herved årlig bespares ca. 8 000 -

Ministeriet ønsker dog at anføre, at indbindingsarbejderne ikke i det lange løb vil kunne undlades i det ovennævnte omfang.

Et gennem de senere år ydet tilskud som støtte til *biblioteksskolens* årlige studierejse til udlandet vil blive inddraget indtil videre, og der opnås herved en årlig besparelse på 600 -

Af andre besparelser under biblioteksvæsenet kan anføres, at det, efter at universitetsbiblioteket har påbegyndt udgivelsen af *Index Medicus*, vil være forsvarligt af tidsskrift-indexet at udskyde det lægevidenskabelige stof, hvorved der årlig bespares ca. 2 200 -

ligesom der kan spares 1 200 - efter at folkebibliotekernes bibliografiske kontor i det væsentlige har overtaget udsendelsen af bibliotekstilsynets forskellige publikationer.

Endelig er en planlagt erhvervelse af fotografiske gengivelser af arkivalier på Gottorp slot indtil videre opgivet, og der indvindes herved en besparelse på 1 500 -

XIV. Museer og samlinger.

Ved udskydelse af sommeråbningen på *Nationalmuseet* fra 1. til 15. juni opnås en årlig besparelse på 10 000 kr.

XV. Tilskud til kunst og videnskab.

Det kgl. teater har opmærksomheden henvendt på sparepåbudet og agter at søge de størst mulige besparelser opnået indenfor driftsbudgettet. Ved repertoirevalget vil man søge at tage hensyn til poster som udgift til dekorationer og lignende, men såfremt man skal opnå kunstnerisk og økonomisk forsvarlige resultater, kan der ikke forventes væsentlige indskrænkninger i de til rådighed værende bevillinger. Forsåvidt angår spareudvalgets henstilling om, at samtlige teatret vedkommende konti samles under eet, for at man derved lettere kan danne sig et samlet overblik over teatrets økonomi, bemærkes, at spørgsmålet er gjort til genstand for drøftelse i tilsynsrådet, men at man endnu ikke kan udtale noget om, hvorvidt en sådan koncentration vil være praktisk gennemførlig.

Løvrigt har statens forskellige tilskud til kunst og videnskab samt til støtte af dansk sprog og kultur i udlandet været underkastet en omfattende undersøgelse i ministeriet, men man har ikke set sig i stand til at stille forslag om nedsættelse af disse bevillinger, idet samtlige statsstøttede formål fremdeles findes værdige til en sådan støtte og er afhængige heraf, hvis de fortsat skal gennemføres.

XVI. Rigshospitalet.

Forsåvidt angår rigshospitalet, er der foretaget en meget nøje gennemgang af samtlige konti med henblik på besparelser. Hospitalet er opmærksom på at udvise den størst mulige sparsommelighed på alle områder indenfor driften, men det har ikke været muligt at fremsætte konkrete forslag om nedskæring.

Med hensyn til betalingen for kur og pleje kunne der være spørgsmål om gennemførelse af en nyordning for sygekassepatienters betaling til hospitalet efter det af Københavns kommune anvendte princip, som ville give rigshospitalet noget formindskede driftsudgifter. En sådan nyordning ville først kunne gennemføres efter forhandling, ligesom en mulig forhøjelse af betalingen for behandling af patienter fra Københavns amt eller kommune på hospitalets specialafdelinger ville kræve drøftelser med de interesserede parter.

Man har desuden opmærksomheden henvendt på muligheden for en regulering af Københavns kommunes tilskud til rigshospitalets fødeafdeling; et tilskud, der er fastsat for år tilbage og ikke længere svarer til antallet af indlagte patienter. Det er under overvejelse, at forhandlinger optages over de nævnte betalingsspørgsmål.

Angående taksterne bemærkes, at dette spørgsmål behandles af et af indenrigsministeriet nedsat udvalg, hvis opgave er at foretage en undersøgelse af de gældende betalingstakster for statens hospitaler med henblik på muligheden for at gennemføre større ensartethed i taksterne samt undersøge mulighederne for gennem en takstforhøjelse at nedsætte underskuddet på statens hospitaler, hvorfor man ikke på indeværende tidspunkt har fundet anledning til at stille forslag om forhøjelser, men afventer udvalgets betænkning.

Foranstående allerede iværksatte og planlagte besparelser og indtægtsforøgelser kan sammenfattes således:

1. Besparelser ved udskydelse af kursus for skolelæger.	20 000 kr.
2. Besparelse ved udskydelse af ydelse af tilskud til kommuner til opfyldelse af folkeskolelovens bestemmelser om skolebygninger.	1 000 000 -
3. Besparelse ved bortfald af bevillingen til særlige foranstaltninger skolevæsenet vedrørende.	3 000 -
4. Besparelse ved nedsættelse af tilskuddet til trængende elever ved stats- og privatseminarierne.	100 000 -
5. Merindtægt ved forhøjede lejesatser på Danmarks højskole for legemsøvelser.	8 400 -
6. Besparelse ved bortfald af bevillingen til støtte af almindeligt folkeligt oplysningsarbejde.	18 000 -
7. Besparelse ved indskrænkning af nyanskaffelser og istandsættelser på statsskolerne.	32 532 -
8. Besparelse ved bortfald af planlagt svømmeundervisning i svømme- haller.	4 500 -
9. Merindtægt ved forhøjelse af eksamensgebyrer for en række eksa- miner.	100 000 -
10. Besparelse ved bortfald af tilskud til vandreudstillinger af kunst til gymnasieskoler.	2 878 -
11. Besparelse ved omlægning af vagttjenesten ved Botanisk have.	2 000 -
12. Besparelse ved nedsættelse af planteanatomi sk laboratoriums annuum.	1 800 -
13. Merindtægt ved forhøjelse af vederlaget for undersøgelser i retsmedi- cinsk institut.	125 000 -
14. Merindtægt ved forhøjelse af almanakafgiften.	275 000 -
15. Besparelse ved indskrænkning af censorantallet ved polytekniks lære- anstalt.	21 500 -
16. Merindtægt ved forhøjelse af eksamensgebyrerne ved polyteknisk læreanstalt.	18 500 -
17. Besparelse ved formindsket vinduespudsning på Danmarks farmaceu- tiske højskole.	900 -
18. Merindtægt ved forhøjelse af eksamensgebyret på Danmarks farmaceu- tiske højskole.	3 500 -
19. Besparelse ved nedsættelse af censorantallet på Danmarks tandlæge- højskole.	3 400 -
20. Besparelse ved indskrænkning af medhjælp på universitetsbiblioteket	1 550 -
21. Besparelser ved forskellige dispositioner på universitetsbiblioteket..	5 700 -
22. Besparelser ved indskrænkning af indbindingsarbejder og nedskæring af erhvervelse af tidsskrifter på forskellige biblioteker.	23 000 -
23. Besparelse ved udskydelse af indbindingsarbejder på statsbiblioteket i Aarhus.	8 000 -
24. Besparelse ved inddragelse af tilskuddet til biblioteksskolens årlige studie- rejse til udlandet.	600 -

Transport... 1 779 760 kr.

Transport... 1 779 760 kr.

25. Besparelse ved udskydelse af lægevidenskabeligt stof af tidsskrift-indexet	2 200 -
26. Besparelse ved udsendelse af bibliotekstilsynets publikationer.	1 200 -
27. Besparelse ved undladelse af erhvervelse af fotografiske gengivelser af arkivalier på Gottorp slot	1 500 -
28. Besparelse ved udskydelse af sommeråbningen på Nationalmuseet...	10 000 -
Besparelse og indtægtsforøgelse ialt.	1 794 660 kr.

Udvalget finder til den vedrørende *radiovæsenet* afgivne redegørelse anledning til at bemærke, at det efter udvalgets opfattelse vil være ønskeligt, at der ved forvaltningsnævnets foranstaltning foretages en undersøgelse af radiovæsenets økonomiske forhold.

Endvidere ønsker et mindretal (*Dahlgaard* og *Kolbjørn*) at anføre, at mindretallet ikke kan tiltræde den foretagne nedsættelse af bevillingen til understøttelse til trængende elever ved stats- og privatseminarierne. Mindretallet kan endvidere ikke tiltræde de skete forhøjelser af gebyrerne for eksamenskendelser for mellemskoleeksamen, realeksamen, pigeskoleeksamen, almindelig forberedelseseksamen og studentereksamen. Endelig kan mindretallet ikke tiltræde de foretagne forhøjelser af eksamensgebyrerne ved den polytek-niske læreanstalt og Danmarks farmaceutiske højskole.

For svarsminis teriet

§ 22. Forsvarsministeriet.

II. Fællesudgifter.

Som følge af den foretagne nedsættelse af udetillægene m. m. for våbenattachéerne og faste delegationer m. v. påregnes indvundet en årlig besparelse på ca. 50 000 kr.

III. Hæren.

Medens det en militærenhed tildelte materiel normalt bør forblive ved enheden under hele uddannelsen, er det hensigten at gennemføre en særordning for Bornholms vedkommende, hvorefter udskiftningen af de militære styrker på Bornholm ikke i samme omfang som hidtil vil medføre udskiftning af materiel, således at det tungere materiel kan forblive på Bornholm til brug for de på øen til enhver tid stationerede styrker. Ved en sådan foranstaltnings gennemførelse vil opnås en årlig besparelse i transportudgifter, der skønsmæssigt kan anslås til omkring. 75 000

IV. Søværnet.

Medens afmagnetisering af private skibe ved det under søminevæsenet sorterende afmagnetiseringsanlæg hidtil har været foretaget vederlagsfrit, vil man nu søge pålignet skibene en til de gennemsnitlige omkostninger ved afmagnetiseringen svarende afgift, hvorved der opnås en årlig indtægtsforøgelse på ca. 75 000 -

Ministeriet agter fra 1. oktober 1951 at regne at forhøje huslejen i Nyboder, således at lejerne pålignes den stedfundne udgiftsstigning på skatter og afgifter. Herved vil der opnås en årlig indtægtsforøgelse på ca. 14 000 -

Der er gennem en lang årrække ydet 2 adjutanter (af søværnet) hos kongen en årlig godtgørelse for udgifter vedrørende staldrum, remontering, fourage, kur og beslag samt sadeltøj m. m. til heste og udgifter til hestepassere.

Ministeriet agter at lade denne bevilling bortfalde ved personskifte, og der indvindes herved en årlig besparelse på 2 800 -

XI. Geodætisk institut.

Der er gennemført en forhøjelse af salgsprisen til private for institutets kort med 10 pct., hvorved der fremkommer en årlig indtægtsforøgelse på ca. 70 000 kr.

Det overvejes endvidere at forhøje den i lov nr. 29 af 28. februar 1929 om stempelafgift af topografiske kort fastsatte stempelafgift på 1/120 øre pr. kvadratcentimeter af—med visse i loven angivne undtagelser — ethvert kort over Danmark eller en del af Danmark, som her i landet udbydes til salg eller uddeles. Det bemærkes dog, at en forhøjelse kun kan ske ved ændring af nævnte lov.

XIV. Fyr- og vagervæsenet.

Ministeriet har til hensigt at udsætte vedligeholdelsesarbejder på forskellige fyrtårne, maskinhuse, boliger, udhuse, båker, vagerhuse, kystsikringsanlæg, lystønder og vintersømærker under fyr- og vagervæsenet, uden at der sker en varig forringelse af de pågældende effekter.

Herved opnås i finansåret 1951—52 en besparelse på 110 000

Endvidere agter man — uden at det medfører varig forringelse eller væsentlig højere udgifter senere — at udsætte hovedsyn og reparation af fyrskibe og en reparation af Lyngvig fyrtårn, hvorved der i 1951—52 kan spares..... 450 000

XV. Lodsvæsenet.

På grund af stigende indtægter ved lodserierne har man under hensyn til kassens forventede solvens nedsat statens tilskud til den fælles lodspensionskasse, ligesom man har nedsat det faste understøttelsesbeløb. Herved opnås en årlig besparelse på 42 000 -

Endvidere vil man på baggrund af de nuværende lodsindtægter søge at nedsætte tilskuddet til bådmateriel ved Esbjerg lodseri, til drift af det ved Skagen stationerede lodsmotorskib og til dampskibshjælp for Dragør, Esbjerg og Helsingør lodserier, ligesom man har nedsat de særlige ydelser til lodserier med ringe indtægter. Man agter derhos at udsætte vedligeholdelsesarbejder af lodsboliger, hvorhos der ikke vil blive afholdt øvelsessejladser i finansåret 1951—52.

Ved disse foranstaltninger opnås en besparelse på 25 500 -

Ved en forhøjelse af lejeindtægter af lodsboliger opnås en årlig merindtægt på 1 000 -

Ministeriet har hidtil ifølge en tekstanmærkning været bemyndiget til ekstraordinært at afholde de med lodsning af skibe og fartøjer, der ønsker at blive lodset gennem Lillebæltsbroen, forbundne udgifter. Denne ordning er som led i sparebestræbelserne ophævet den 16. december 1950, og den årlige besparelse, der herved opnås, kan anslås til 45 000 -

XVII. Søkortarkivet.

Ved forhøjelse af salgspriserne for søkortarkivets søkort og de af søkortarkivet udgivne sejlbeskrivelser og andre håndbøger samt ved forhøjelse af abonnementsprisen for de ligeledes af søkortarkivet udgivne „Efterretninger for søfarende" opnås en årlig indtægtsforøgelse, der kan anslås til 85 000 kr.

XVIII. Meteorologisk institut.

Ved indførelse af et gebyr for institutets besvarelser af forespørgsler fra sagførere, forsikringsselskaber m. fl. angående meteorologiske forhold, hvoraf institutet modtager ca. 1 000 årligt, kan der påregnes en årlig merindtægt på ca. 10 000 -

Foranstående gennemførte eller påtænkte besparelser og merindtægter kan sammenfattes således:

1. Besparelse ved nedsættelse af udetillægene m. m. for våbenattachéerne og faste delegationer m. v.	50 000 -
2. Besparelse ved undladelse af udskiftning af tungere materiel på Bornholm	75 000 -
3. Merindtægt ved påligning af afgift for afmagnetisering af private skibe	75 000 -
4. Merindtægt ved lejeforhøjelse i Nyboder.	14 000 -
5. Besparelse ved bortfald af godtgørelse til 2 adjudanter hos kongen	2 800 -
6. Merindtægt ved forhøjelse af salgsprisen for geodætisk instituts kort	70 000 -
7. Besparelse ved udsættelse af vedligeholdelses- og reparationsarbejder under fyr- og vagervæsenet	560 000 -
8. Nedsættelse af tilskud til lodspensionskassen og det faste understøttelsesbeløb.	42 000 -
9. Nedsættelse af tilskud til bådmateriel m. v. til lodserierne.	25 500 -
10. Merindtægt ved lejeforhøjelse af lodsboliger.	1 000 -
11. Besparelse ved bortfald af vederlagsfri lodsning af skibe gennem Lillebæltsbroen	45 000 -
12. Merindtægt ved forhøjelse af salgsprisen for søkortarkivets kort	85 000 -
13. Merindtægt ved indførelse af gebyr for private forespørgsler hos meteorologisk institut	10 000 -
Samlet besparelse og indtægtsforøgelse.	1 055 300 -

Under de foreliggende forhold, hvor alt indenfor forsvaret er i støbeskeen, og hvor der foregår udvidelser og omdannelser på alle områder, har der ikke for udvalget foreligget mulighed for en gennemgang af forsvarsministeriets militære budgetter, og udvalget har derfor i det væsentlige måttet indskrænke sig til overvejelser vedrørende ministeriets civile forretningsområde.

Udvalget kan iøvrigt tiltræde foranstående redegørelse.

Fiskeriministeriet

§ 23. Fiskeriministeriet.

Fiskeriministeriet afgiver nedenstående redegørelse for besparelsesmuligheder, idet man i det følgende har opgjort:

I. De faktiske besparelser i 1951—52.

a) Medhjælp i centralstyrelsen.

Som følge af den rationalisering, der med forvaltningsnævnets bistand er gennemført indenfor fiskeriministeriets område, og når henses til den reelle forlængelse af personalets arbejdstid bevirket af ophævelsen af den tidligere praktiserede week-end ordning, kan man påregne en reduktion på to regulativlønnede medhjælpere, eller en besparelse på ialt 12 432 kr.

b) Kontorholds- og almindelige ministerielle udgifter.

I overensstemmelse med de almindelige sparebestræbelser har ministeriet sat stærkt ind på at begrænse udgifterne på denne konto således med hensyn til repræsentation, automobilkørsel og rejser.

Som følge af disse sparebestræbelser påregnes det, at man i 1951—52 kan nedbringe denne konto med 25 000 kr.

c) Indplantning af fiskeyngel.

Den samlede bevilling på ialt 155 000 kr. vil kunne nedsættes med 50 000 kr., idet man dog må forbeholde sig, såfremt det på grund af forholdene mod forventning må skønnes nødvendigt, at søge yderligere beløb bevilget ved forslag til lov om tillægsbevilling for indeværende finansår.

d) Fiskeriministeriets forsøgslaboratorium.

Laboratoriets forhold er for tiden til undersøgelse i ministeriet med henblik på opnåelse af besparelser ved en gennemgribende rationalisering. Dette arbejde er endnu ikke tilendebragt. Imidlertid er der på grundlag af de foreløbige undersøgelser opnået enighed med laboratoriets leder om, at der i hvert fald sker en reduktion af personalet med to regulativlønnede medhjælpere, en husholdningskonsulent og en laboratoriebetjent.

Transport... 87 432 kr.

	Transport...	87 432 kr.
Den samlede besparelse i finansåret 1951—52 påregnes herefter at blive		25 736 kr.

ej Fiskeriforeninger til almindelige formål.

Af denne bevilling er hidtil forlods anvendt 4 500 kr. til Dansk Fiskeriforenings modelsamling, hvorefter det ordinære tilskud til foreningerne andrager 16 200 kr.

Efter stedfundne forhandlinger i udvalget afvikles det ordinære tilskud til foreningerne over 3 finansår, hvorefter bevillingen i finansåret 1951—52 kan nedsættes med	5 400 kr.
--	-----------

f) Motorkursus.

Der er hidtil ydet et årligt statstilskud på 1 200 kr. til afholdelse af motorkursus for fiskere. I betragtning af, at der kun er vist ringe interesse for disse kurser, har man på baggrund af de almindelige sparebestræbelser anset det for forsvarligt at inddrage dette tilskud, hvorved der opnås en besparelse på	1 200 kr.
--	-----------

g) Fiskeriattacheerne.

Som følge af nedsættelse af udetillægget kan forventes en besparelse i lønningen til fiskeriattacheen i Bern på	900 kr.
Effektiv besparelse i 1951—52. . .	120 668 kr.

II. Besparelsesmuligheder fremover.

Idet man bemærker, at man ved de foranstående beregninger af besparelserne i 1951—52 er gået ud fra, at løn- og prisniveauet ikke forskubbes i forhold til sit nuværende leje, således at besparelserne derved opluges af stigninger, vil fiskeriministeriet regne med, at besparelserne i 1951—52 vil kunne gennemføres også i de kommende finansår, i hvilke man således må kunne regne med en sikker besparelse på ovennævnte beløb 120 668 kr.

Endvidere bemærkes, at fiskeriministeriet i enhver henseende vil bestræbe sig for ikke at udvide rammerne for budgettet i de kommende år i forhold til udgiftsbudgettet 1951—52.

Endelig har fiskeriministeriet nøje overvejet mulighederne for yderligere nedbringelse fremover af en række udgiftsposter på budgettet og skal vedrørende disse poster bemærke følgende:

a) Udgifter ved eksportkontrol.

Da de fastsatte afgifter for eksportkontrollen, der indbringer ca. 60 000 kr. årlig, ikke dækker de faktiske udgifter ved kontrollens udøvelse, vil en forøgelse af indtægten gennem forhøjelse af licensafgiften derfor ikke være urimelig. Dette kræver imidlertid en ændring af loven om kvalitets-

kontrol med fisk og fiskevarer, hvilken lov senest skal underkastes revision i rigsdagssamlingen 1953—54, og ministeriet vil, såsnart som muligt, tage spørgsmålet op. Såfremt dækning herved opnås, må rent skønmæssigt påregnes en indtægtsforøgelse på 140 000 kr.

b) Vederlag til fiskerifogeder og udgifter til ålegårdsnævne.

I det rigsdagen forelagte forslag til en ny saltvandsfiskerilov er fiskerifogedstillingerne foreslået ophævet, og under forudsætning af vedtagelse af forslaget vil herefter kunne opnås en besparelse på 4 200 kr.

c) Fiskeriministeriets forsøgslaboratorium.

Det er ministeriets agt overfor erhvervet at fremsætte forslag om, at erhvervet bidrager til dækning af udgifterne ved laboratoriets drift. Hvilket resultat disse forhandlinger vil føre til, er det meget svært at udtale sig om i øjeblikket, men det må dog påregnes, at ministeriet, såfremt et tilfredsstillende udfald af forhandlingerne ikke fremkommer, da vil stille forslag om en indskrænkning af omfanget af laboratoriets virksomhed. Under alle omstændigheder vil der således kunne opnås en besparelse, men hvor stor denne vil blive, kan ministeriet, der nu står for at skulle føre forhandlinger med erhvervet, ikke i øjeblikket udtale sig om med nogen bestemthed.

d) Fiskeriforeninger til almindelige formål.

Som nævnt ovenfor er det hensigten, at dette tilskud skal afvikles over en 3-årig periode, hvorved der udover den for 1951—52 anførte besparelse fremkommer en besparelse på 10 800 kr.

e) Tilskud ved udgivelse af årbog for den danske fiskerflåde.

Der føres for tiden forhandlinger mellem fiskeriministeriet og fiskeriets hovedorganisationer med henblik på disses overtagelse af udgivelsen af årbogen, og såfremt forhandlingerne måtte resultere i en sådan ordning, vil der kunne opnås en besparelse på 2 000 kr.

Iøvrigt bemærkes, at fiskeriministeriet under alle omstændigheder, såfremt udgivelsen ikke overlades organisationerne, gennem en forhøjelse af prisen på bogen vil søge opnået balance på regnskabet for årbogen.

1. Fiskerirådet.

Ministeriet finder det for sit vedkommende rimeligt, at fiskerirådet afvikles. Denne afvikling bør naturligt ske, når loven om fiskerirådet udløber med udgangen af finansåret 1953—54. Såfremt loven ikke fornyes, vil bevillingen kunne bortfalde, og besparelsen udgør 7 600 kr.

Transport... 164 600 kr.

Transport... 164 600 kr.

Man gør i denne forbindelse opmærksom på, at der for tiden er overvejelser i gang vedrørende etablering af et egentligt fiskeriets erhvervsråd. Såfremt disse overvejelser tilendebringes med positivt resultat, forinden loven om fiskerirådet udløber, vil bevillingen kunne spares på et tidligere tidspunkt.

g) Tiishud til Fiskernes understøttelse ses se.

Folketingets finansudvalg har i skrivelse af 28. juni 1950 (aktstykke nr. 1079) givet tilslutning til, at fiskeriministeriet også for finansåret 1952-53 yder Fiskernes understøttelseskasse det gennem en længere årrække ydede statstilskud svarende til 70 pct. af kontingentindtægten. Dette tilsagn er meddelt understøttelseskassen, og det vil således ikke være muligt mod kassens protest at inddrage tilskuddet fra et tidligere tidspunkt end udgangen af nævnte finansår.

løvrigt bemærkes, at man under hensyn til kassens mangeårige virksomhed og i betragtning af det rimelige i, at der gives kassen og dermed dens medlemmer en vis periode, hvorover tilskuddet afvikles, vil finde det rimeligt, at afvikling af statskassens tilskud sker ved en aftrapning, og man har derfor tilkendegivet understøttelseskassen, at statstilskuddet for 1953—54 må forventes nedsat til 40 pct. af kontingentindtægten og for 1954—55 til 25 pct., hvorefter tilskuddet bortfalder.

Besparselsen vil fra og med udgangen af sidstnævnte finansår andrage skønsmæssigt	250 000 kr.
	lait... 414 600 kr.

Det ovennævnte beløb af 414 600 kr. med tillæg af dem allerede for finansåret 1951—52 iværksatte besparelse, kr. 120 668, *eller ialt kr. 535 268*, udgør således, hvad man efter forholdene i dag rent skønsmæssigt kan anslå, der vil være mulighed for at bespare, henholdsvis indtjene i fremtiden, hvortil som anført kommer den indtægtsforøgelse, som vil kunne opnås som følge af, at fiskerierhvervet inddækker en del af udgifterne ved forsøgslaboratoriets drift.

Endelig skal bemærkes, at en yderligere indtægtsforøgelse eventuelt kan opnås, nemlig forsåvidt angår forsøgskutteren „Jens Væver“, såfremt kutterens fiskeri, hvad ministeriet påtænker, i endnu højere grad omlægges på merkantil basis. Hvor meget denne indtægtsforøgelse kan udgøre, er man i øjeblikket afskåret fra at udtale sig om, idet dette ganske afhænger af forholdenes udvikling.

Udvalget kan for sit vedkommende tiltræde foranstående redegørelse, idet man dog henstiller, at de påtænkte reguleringer af afgifterne til eksportkontrollen iværksættes såvidt muligt allerede i indeværende rigsdagssamling, ligesom det henstilles, at de igangværende overvejelser om afviklingen af fiskerirådet snarest bringes til afslutning.

Finansministeriet

§ 2. K. Det kongelige assistenshus.

Assistenshuset har gennemført foranstaltninger til en forhøjelse af lånene under hensyn til de stedfundne prisstigninger for almindeligt forekommende panter. Såfremt det lånsøgende publikum benytter denne adgang til at opnå større lån, kan der forventes en tilsvarende forhøjelse af assistenshusets renteindtægter. Det er dog på indeværende tidspunkt ikke muligt blot nogenlunde skønsmæssigt at angive den forventede merindtægt.

Med hensyn til institutionens personale bemærkes, at *hovedkontorets* magasinpersonale må antages at kunne reduceres med 2—3 personer, såfremt det ved ombygning gøres muligt at anbringe et væsentligt større antal panter end hidtil på magasinets hurtigst tilgængelige steder. I så fald vil antagelig den kun lidt benyttede og til formålet dårligt anvendelige sidebygning i ejendommen Nybrogade 6 og bindingsværksbygningen i Snaregade kunne afgives til andre statsformål eller sælges, hvorved fuld eller delvis dækning af de løseligt til 75 000 kr. anslåede ombygningsudgifter kan påregnes.

Det kan tilsidst anføres, at en personalereduktion og en nedsættelse af lejeudgifterne kan gennemføres ved at indskrænke antallet af afdelingskontorer og til gengæld udvide de tilbageværende i henseende til personale og magasinplads. De herved indvundne besparelser kan skønsmæssigt anslås til 20 000 kr. årligt for hvert afdelingskontor, der nedlægges, men det må dog bemærkes, at besparelsen vil være afhængig af lejeforøgelse og andre omkostninger ved udvidelse af de tilbageværende afdelingskontorer. Hertil sigtende foranstaltninger kan dog kun iværksættes lejlighedsvis ved afgang blandt afdelingsbestyrerne og i forbindelse med opstående muligheder for at erhverve egnede lokaler.

§ 2. L. Den kongelige mønt.

Man har opmærksomheden henvendt på muligheden for besparelser ved institutionens drift, men efter de opgaver, der for tiden påhviler mønten, kan besparelser i driften ikke påregnes.

En mere formel besparelse på møntens budget er opnået ved at unnlade den i finansåret 1951—52 oprindelig påtænkte nedsmeltning af 10-ører og 25-ører i kobbernikkel af gammel type til samlet pålydende værdi af 1 mill. kr., hvorved de oprindelig budgetterede tab ved inddragning af skillemønt i overensstemmelse med den gældende budgetpraksis er nedsat med forskellen mellem den pålydende værdi af disse mønter, 1 mill. kr., og værdien 69 300 kr. af det metal, der ville fremkomme ved nedsmeltningen eller med 930 700 kr.

§ 5. Skatter og afgifter.

IV. Forbrugsafgifter.

A. Toldafgifter.

Ved en fra 1. april 1951 foretagen forhøjelse af taksterne for pakhusleje kan der påregnes en årlig merindtægt på	ca.	75 000 kr.
Endvidere er satserne for leje af frilagrene forhøjet i 1950, hvorved der vil fremkomme en årlig merindtægt på	ca.	150 000 -
Endelig har man, ligeledes i 1950, forhøjet taksterne for toldbodarbejdspenge, hvilket vil indbringe en årlig merindtægt på	ca.	250 000 -

§ 24. Finansministeriet.

I. Finansernes centralstyrelse.

Ministeriet har til stadighed haft opmærksomheden henvendt på ikke at opretholde personale i større omfang end nødvendigt til løsning af foreliggende opgaver. Da opgaverne indenfor enkelte områder af finansdepartementets virksomhed har været af noget mindre omfang i de senere år, er kontorpersonalet i tiden fra 1. juli 1949 til 31. december 1950 formindsket med ialt 17. En yderligere reduktion af personalet er opnået efter en omlægning af kontortiden i overensstemmelse med statsministeriets bekendtgørelse af 25. maj 1951 om ændring af regulativ for tjenesten i de ministerielle kontorer undtagen udenrigsministeriet. En foretaget opgørelse udviser, at det ved fuld gennemførelse af en arbejdstid på 42 timer ugentlig har været muligt at reducere kontorpersonalet, hvorved der er opnået en årlig besparelse på ca. 75 000 kr.

Fra forvaltningsnævnets sekretariat er modtaget forslag om, at statsaktivadministrationens bogholderi til dels mekaniseres ved anvendelse af hulkort, hvorved det skulle være muligt at gennemføre nogen personalereduktion. For at indvinde erfaringer herom er der i nogen tid i samarbejde med forvaltningsnævnets sekretariat foretaget forsøgsmæssig bogføring med anvendelse af hulkort.

Med henblik på mulighederne for besparelser på almindelige ministerielle og kontorholdsudgifter har finansdepartementet foretaget en gennemgang af samtlige de under departementet hørende kontorholdsregnskaber. Denne undersøgelse har imidlertid vist, at der på dette område ikke med den nuværende organisation for indkøb af kontorartikler m. v. foreligger besparelsesmuligheder, idet de afholdte udgifter er begrænset til det absolut nødvendige. Imidlertid påregner departementet ved en nylig gennemført centralisering af forskellige indkøb at kunne opnå ikke ubetydelige årlige besparelser, antagelig ca. 30 000 -

Det til understøttelser een gang for alle gennem en årrække bevilgede beløb på 3 000 kr. er nedsat til 1 000 kr., hvorved der opnås en årlig bevillingsmæssig besparelse på 2 000 -

II. Departementet for told- og forbrugsafgifter.

Indledningsvis ønsker man at henlede opmærksomheden på, at de store forhøjelser af forbrugsafgifterne, de mange nye afgiftsområder, de vedtagne love om afgiftsfritagelse for traktorbenzin, om særlig afgiftsordning for varebiler, der også benyttes til personkørsel o. s. v. har betydet en alvorlig belastning for toldvæsenet. De i 1950 vedtagne afgiftslove er gennemført uden antagelse af yderligere personale.

Toldvæsenet må i dag beskæftige et væsentlig større antal toldassistenter, d. v. s. personale med toldteknisk og bogholderimæssig uddannelse for at lovene kan siges at være administreret på fuld forsvarlig og for statskassen hensigtsmæssig måde.

En reduktion af personalet i det almindelige toldvæsen og departementet, der i dag er beskæftiget langt ud over normal tjeneste med gennemførelse af de skærpede og nye skatter, er derfor ikke forsvarlig. Som nævnt søger departementet at indskrænke antallet af medhjælpslønnet personale mest muligt, og det kan i denne forbindelse anføres, at man har forenklet telefonbetjeningen, ligesom arbejdet med postafsendelse m. v. er overgået fra kontoristpersonalet til departementets ministerialbetjente, hvorved der bespares lønning til 2 kontormedhjælpere.

Den årlige besparelse ved disse foranstaltninger andrager ca. 10 500 kr.

III. Skattedepartementet.

Som følge af nogle i 1950—51 efter aftale med forvaltningsnævnet aftalte rationaliseringer kan der, under forudsætning af at nye opgaver ikke medfører personaleudvidelser, fremtidig påregnes en årlig besparelse på udgifter til medhjælp på ca. 50 000 -

Endvidere kan der som følge af afviklingen af den ekstraordinære skattelovgivning og af sparebestræbelser ikke mindst med hensyn til papirforbruget, dog også under forudsætning af at nye opgaver ikke medfører nye udgifter, påregnes en fremtidig ikke uvæsentlig årlig besparelse på kontorholdsudgifterne.

Endelig kan der under forudsætning af at forholdene muliggør en afvikling af departementets midlertidige 7. kontor påregnes en fremtidig årlig besparelse i lejeudgifterne på ca. 17 000 -

IV. Hovedrevisoraterne.

Hovedrevisoraterne vil fremdeles bestræbe sig på at gennemføre forenkling af revisionen, hvor dette skønnes forsvarligt, og vil med henblik herpå indenfor hvert hovedrevisorat foretage en fornyet gennemgang af revisionens tilrettelæggelse. Man vil dog henlede opmærksomheden på, at der indenfor visse administrationsområder i den seneste tid er sket eller sker en så betydelig nyordning, at en særlig effektiv gennemførelse af den kritiske kontrol utvivlsomt i den kommende tid vil være nødvendig ellei i hvert fald hensigtsmæssig. Dette gælder således for forsvarrets, civilfor-

svarets og Grønlands vedkommende samt med hensyn til kontrollen i anledning af de nye skattelove. Den heraf følgende arbejdsforøgelse vil man imidlertid i videst muligt omfang søge gennemført indenfor rammerne af det bestående personale.

V. Departementet for told- og forbrugsafgifter, revisionsafdelingen.

Ved en begrænsning af antallet af tjenestemænd og medhjælpslønnet personale kan der påregnes en årlig besparelse på ca. 44 000 kr.

VI. Det statistiske departement.

Ved bearbejdelsen af materialet fra folketællingen den 7. november 1950 vil man indskrænke antallet af erhvervsgrupper, på hvilke befolkningens erhvervsfordeling opgøres, til 60, medens erhvervsfordelingen ved tidligere folketællinger omfattede godt 200 erhvervsgrupper.

Ved denne indskrænkning opnås en over 2—3 år fordelt besparelse på ca. 200 000 -

Ved den i forbindelse med folketællingen den 7. november 1950 afholdte boligtælling har man som spørgeskema for boligspørgsmålene benyttet de hidtidige omslag (hovedskemaer) for folketællingsskemaerne for hver ejendom, hvorved man helt har sparet at trykke særlige boligskemaer til et beløb af ca. 10 000 -

Endvidere vil man for hovedstadens vedkommende gennemføre boligtællingen som en repræsentativ tælling for kun $\frac{1}{10}$ af ejendommene, hvorved der foruden en betydelig besparelse for Københavns kommune opnås en besparelse på ca. 5 000 -

Antallet af særlige svinetællinger, der hidtil har været 6 å 7 årlig, vil blive begrænset til 4 årlig. Der opnås herved en årlig besparelse på . . . ca. 10 000 - og det bemærkes, at den besparelse kommunerne vil opnå, er anslået til et væsentligt større beløb.

Besparselsen ved ophævelsen af den hidtil uofficielt praktiserende week-end ordning kan for hele kontorpersonalets vedkommende anslås til at udgøre ca. 600 timer ugentlig, svarende til 12—14 kontormedhjælpere, hvoraf ca. halvdelen studenter.

De herved besparede årlige lønninger kan anslås til ca. 65 000 -

Det bemærkes dog, at besparelsen ikke vil give sig udslag i afskedigelser, men i et mindre antal nyansættelser end tidligere planlagt, bl. a. til bearbejdelse af folketællings- og boligtællingsmateriale fra tællingen den 7. november 1950.

Som følge af en fra 1. januar 1951 stedfunden forhøjelse af priserne på departementets publikationer ville merindtægten af publikationssalget, forudsat at antallet af solgte publikationer ikke formindskes væsentligt, kunne anslås til 25—30 000 kr. årlig. Da det imidlertid har vist sig, at såvel antallet af abonnenter på Statistiske Efterretninger som antallet af solgte årbøger er formindsket ret væsentligt, kan den årlige merindtægt kun anslås til ca. 15 000 kr.

VIII. Forskellige under finansministeriet hørende institutioner.

A. Det under skattedepartementet hørende skatteoppebørselsvæsen.

Som følge af den på amtstuerne førte personalepolitik, hvorefter der ikke ansættes nye assistentelever men kontoristaspiranter, vil der med tiden kunne påregnes en besparelse i lønningsudgifterne. Der må endvidere ved gennemførelse af en rationalisering af amtstuernes tryksager og ved indførelse af maskinelt gennemskrivningsbogholderi kunne påregnes en ikke uvæsentlig besparelse på amtstuernes kontorholdsudgifter.

Når sagerne hidrørende fra pengeloven af 23. juli 1945 i løbet af kort tid er afviklet, kan der på lønningsudgifterne i statens ligningsdirektorat påregnes en årlig besparelse på ca. 200 000 kr.

Endvidere kan der som følge af rationaliseringsforanstaltninger i ligningsdirektoratet opnås en årlig besparelse i kontorholdsudgifter på . . ca. 15 000 -

Det kan derhos anføres, at skattedepartementet under forhandlinger med forvaltningsnævnet har henledt nævnets opmærksomhed på skatterådernes og vurderingsmændenes udgifter til skriveri og brevforsendelse, idet en rationalisering af disse myndigheders kontorarbejde efter departementets opfattelse indebærer mulighed for en ikke uvæsentlig besparelse. Spørgsmålet vil af nævnet blive optaget til nærmere undersøgelse.

B. Det under departementet for told- og forbrugsafgifter hørende skatteoppebørselsvæsen.

Den stadig stedfindende nedlæggelse af tjenestemandsposter ved kystbevogtningen medfører i stedet ansættelse af toldopsynsmænd, der aflønnes med et mindre vederlag. Nettobesparelserne ved de hidtil gennemførte replaceringer kan anslås til ca. 105 000 kr. årlig, og når samtlige replaceringer har fundet sted, vil den årlige besparelse beløbe sig til. . ca. 175 000 -

Et nedsat internt rationaliseringsudvalg med repræsentanter for administrationen og toldvæsenets forskellige tjenestegrene har kritisk gennemgået toldvæsenets arbejdsområde med rationaliserings- og besparelsesforanstaltninger for øje. Arbejdsbesparelsen ved de gennemførte foranstaltninger, der er indført samtidig med at toldvæsenets arbejde har været stigende, kan skønsmæssigt anslås til ca. 230 000 -

Som følge af en reduktion af antallet af patrouillebåde, jfr. nedenfor, vil mandskabet for disse både blive sat til tjeneste i land, hvorved spares lønninger til et tilsvarende antal aspiranter. Den herved opnåede årlige besparelse kan anslås til ca. 70 000 -

Efter at postgodstoldforvaltningen i København er nedlagt og personalet sat til tjeneste andetsteds, hvorved ligeledes spares lønninger til et tilsvarende antal aspiranter, kan der påregnes en årlig besparelse på ca. 75 000 -

Endvidere vil der som følge af en foretagen forhøjelse af de af private virksomheder betalte vederlag for toldopsyn kunne påregnes en årlig besparelse på ca. 10 000 -

Departementet har truffet foranstaltning til at antallet af inspektionsrejser indskrænkes mest muligt. Endvidere er afholdelse af toldfor-

valtermøder suspenderet indtil videre, ligesom ferier tilrettelægges, således at udgifter til afløsningspersonale indskrænkes. De ved disse foranstaltninger indvundne besparelser kan årlig anslås til ca. 7 000 kr.

Af andre besparelserforanstaltninger kan nævnes, at man i så vidt omfang som muligt har indført standardblanketter, ligesom man for nylig ved oprettelsen af toldvæsenets materielforvaltning har centraliseret indkøbet af kontorfornödenheder og inventargenstande, hvorved man dels sparer kontoristpersonale og dels ved større indkøb vil kunne opnå væsentlige besparelser. Endelig har man gennemgået toldvæsenets avishold m. v. og begrænset dette til det for tjenestens udførelse absolut nødvendige.

Ved disse foranstaltninger kan opnås en årlig besparelse på . . . ca. 12 000 -

På baggrund af de generelle sparebestræbelser har man fra 1. april 1951 reduceret antallet af både i toldvæsenets søgående patrouille med 4 både, hvilket vil medføre en årlig driftsbesparelse på ca. 100 000 -

Vedrørende grænsegendarmeriet kan anføres, at man er i færd med at undersøge mulighederne for en reduktion af personalet, men at disse undersøgelser ikke er tilendebragt.

Ved en påtænkt nyordning med delvis afskaffelse af grænsegendarmeriets hundehold kan der påregnes indvundet en årlig besparelse på ca. 5 000 -

C. Fremstillingen og forhandlingen af stempelpapir og stempelmærker.

På normeringsloven for finansåret 1951—52 er stillingen som statens stempeltrykker nedlagt, og der er herved opnået en nedgang i lønningssudgifterne på ca. 9 000 kr. Da udgiften til løs medhjælp til udførelse af det stempeltrykkeren hidtil påhvillende arbejde kun andrager ca. 2 000 kr. årlig, udgør den reelle årlige besparelse ca. 7 000 -

H. Statens annonce- og reklamekontor.

Kontorets regnskabsmæssige organisation har tidligere været baseret på, at kontoret skulle hvile i sig selv gennem rabatter og ekspeditionsgebyrer. Efter forhandling med forvaltningsnævnets sekretariat har ministeriet imidlertid allerede for nogen tid siden besluttet, at denne ordning opgives, dels fordi de „indtægter“, som bureauet oppebærer, ikke på nogen måde er udtryk for de besparelser, dens virksomhed betyder, dels fordi der herved opnåedes en ikke ubetydelig regnskabsmæssig simplifikation, som resulterede i, at kontorpersonalet kunne reduceres med 3 personer.

Kontoret har herefter på finansloven kun een udgiftskonto, således at de ekspeditionsrabatter vedrørende annoncer, som tidligere tilfaldt kontoret, nu tilkommer de enkelte ministerier og styrelser.

Ved en foretagen nedskæring af antallet af avisudklip som kontoret leverer til de forskellige ministerier og styrelser, har man kunnet reducere den del af personalet, som er beskæftiget med dette arbejde fra 9 til 7, ligesom man ved denne foranstaltning har kunnet indskrænke kontorets aviskøb. Ved de sidstnævnte foranstaltninger påregnes indvundet en årlig besparelse på ca. 20 000 kr.

X. Finansrådgiveren i Washington.

Man har anset det for forsvarligt at nedsætte finansrådgiverens kontorholdsudgifter med 15 000 kr. årligt, ligesom det forventes at hjemrejse mere end een gang om året normalt ikke fremtidigt vil vise sig påkrævet. Ved disse foranstaltninger påregnes en årlig besparelse på. ... ca. 25000 kr.

Endelig vil der som følge af den skete nedsættelse af udetillæg m. m. årlig kunne bespares. ca. 2 000 -

XI. Andre udgifter.

På baggrund af de generelle sparebestræbelser er der ved finansministeriets foranstaltning gennemført en reduktion af hidtil gældende dagpengesatser m. v. for tjenesterejser i udlandet.

De herved opnåede nedsættelser af satserne kan for samtlige ministerier og styrelser anslås at ville medføre en årlig besparelse på.... ca. 300 000 -

Foranstående allerede iværksatte eller planlagte besparelser og indtægtsforøgelser under finansministeriet kan sammenfattes således:

1. Merindtægt ved forhøjelse af pakhusleje.	75 000 kr.
2. Merindtægt ved forhøjelse af leje for frilagrene.	150 000 -
3. Merindtægt ved forhøjelse af taksterne for toldbodarbejdspenge ...	250 000 -
4. Besparelse ved personalereduktion i finansdepartementet.	75 000 -
5. Besparelse ved centralisering af en række indkøb.	30 000 -
6. Besparelse ved nedsættelse af det faste understøttelsesbeløb.	2 000 -
7. Besparelse ved personaleindskrænkning i tolddepartementet.	10 500 -
8. Besparelse ved forskellige rationaliseringsforanstaltninger i skatte-
departementet.	50 000 -
9. Besparelse ved afvikling af skattedepartementets 7. kontor.	17 000 -
10. Besparelse ved personalereduktion i tolddepartementet, revisions-
afdelingen.	44 000 -
11. Årlig besparelse over 2—3 år på ialt ca. 200 000 kr. i statistisk departe-
ment ved indskrænkning i bearbejdelsen af materialet fra folketæl-
lingen den 7. november 1950 for så vidt angår antallet af erhvervs-
grupper.	65 000 -
12. Besparelse i statistisk departement ved en rationalisering af bolig-
tællingen.	15 000 -
13. Besparelse i statistisk departement ved en indskrænkning af svine-
tællingerne.	10 000 -
14. Besparelser ved personaleindskrænkning i statistisk departement. ...	65 000 -
15. Merindtægt ved prisforhøjelser af statistisk departements publika-
tioner.	15 000 -
16. Besparelse ved personaleindskrænkning i statens ligningsdirektorat. .	200 000 -
17. Besparelse ved forskellige rationaliseringsforanstaltninger i lignings-
direktoratet.	15 000 -

Transport... 1 088 500 kr.

	Transport. . .	1 088 500 kr.	
18.	Besparelse ved nedlæggelse af tjenestemandsposter ved toldvæsenets kystbevogtning	175 000	-
19.	Besparelse ved rationaliseringsforanstaltninger i toldvæsenets forskellige tjenestegrene.	230 000	-
20.	Besparelse af personale som følge af reduktion af toldvæsenets patrullebåde.	70 000	-
21.	Besparelse ved personalereduktion som følge af nedlæggelse af postgodsforvaltningen i København	75 000	-
22.	Besparelse ved forhøjelse af private virksomheders vederlag for toldopsyn	10 000	-
23.	Besparelse ved indskrænkning af toldvæsenets inspektionsrejser m. v.	7 000	-
24.	Besparelse ved indførelse af standardblanketter, indskrænkning af avishold m. v. under toldvæsenet	12 000	-
25.	Besparelse af driftsudgifter ved afhændelse af 4 søgående patrullebåde under toldvæsenet	100 000	-
26.	Besparelse ved delvis afskaffelse af grænsegendarmeriets hundehold	5 000	-
27.	Besparelse ved nedlæggelse af stillingen som statens stempeltrykker.	7 000	-
28.	Besparelse ved indskrænkninger i statens annonce- og reklamekontor	20 000	-
29.	Besparelse ved indskrænkning af kontorhold, rejseudgifter m. v. hos finansrådgiveren i Washington	27 000	-
30.	Besparelse ved reduktion af dagpenge m. v. ved tjenestemænds rejser i udlandet	300 000	-
	lait...	2 126 500 kr.	

Udvalget kan for sit vedkommende tiltræde foranstående redegørelse.

C. Andre spørgsmål.

Foruden de enkelte ministeriers og styrelseres budgetområder har udvalget beskæftiget sig med nogle spørgsmål, som ikke kan henføres til specielle budgetområder.

1. Statens tjeneste- og lejeboliger.

a. Tjenesteboliger.

De herom gældende regler blev sidst behandlet i udvalget angående statens tjenesteboliger m. v., hvis betænkning er optaget i den af lønningskommissionen af 1943 afgivne 1. betænkning.

Tjenesteboligudvalgets undersøgelser viste bl. a., at der forefandtes et ikke ubetydeligt antal tjenesteboliger, der burde være tildelt som lejeboliger, idet det i tjenestemandsoven af 1931 fastsatte kriterium for tildeling af tjenesteboliger, nemlig at en tjenestemand enten skulle være i stand til også uden for den egentlige tjenestetid at føre et effektivt tilsyn med den virksomhed, han ledede eller overvågede, eller i givet tilfælde skulle kunne tilkaldes på alle døgnets tider, ikke var til stede i adskillige tilfælde, hvor tjenestebolig var oprettet.

Det oplystes endvidere, at et ikke ubetydeligt antal tjenesteboliger var meget store og burde gøres mindre såvel af økonomiske grunde som af hensyn til tjenestemandene, der skulle bo dem.

Tjenesteboligudvalget fandt imidlertid ikke anledning til at stille positivt forslag om nedlæggelse af nogen bestående tjenestebolig, idet man mente at måtte henskyde afgørelsen heraf til administrationen i forbindelse med bevillingsmyndighederne på grundlag af de retningslinier, der fremtidigt måtte blive fastsat for oprettelse og nedlæggelse af tjenesteboliger.

Angående det *fremtidige* kriterium for oprettelse af tjenesteboliger foreslog udvalget, at tilsynspligten fastsættes som betingelse for oprettelse af en tjenestebolig, samt herudover at afgørende tjenstlige hensyn begrunder oprettelse af en sådan. En følge af dette kriterium måtte herefter være, at tjenesteboliger burde være beliggende på eller i umiddelbar nærhed af tjenestestedet. I forbindelse hermed foreslog udvalget, at hjemmel for oprettelse af nye, samt nedlæggelse af bestående tjenesteboliger fremtidigt skulle søges på de årlige bevillingslove.

Udvalget stillede endvidere en række andre forslag om ændring af lovbestemmelserne om tjenesteboliger og udarbejdede udkast til et generelt regulativ indeholdende bestemmelse om indflytning i, brugen og vedligeholdelse af, tilsyn med, samt aflevering af disse boliger.

Lønningskommissionen af 1943, der i det hele tiltrådte udvalgets indstilling, fremhævede specielt, at en tjenestebolig ikke burde være større end vedkommende tjenestemand, efter stillingens karakter og boligforholdene på stedet, måtte antages at ville have lejet.

Medens udvalgets forslag til ændring af bestemmelserne om tjenesteboliger blev gennemført ved lov af 22. december 1947 og det af udvalget foreslåede regulativ om statens tjenesteboliger efter forelæggelse for lønningsrådet blev udfærdiget af finansministeriet den 7. juli 1948, er der ikke hidtil foretaget en nærmere undersøgelse af statens tjenesteboliger med henblik på at få konstateret, i hvilken udstrækning disse boliger opfylder de i loven fastsatte kriterier.

Nærværende udvalg skal herefter henstille, at der snarest foretages en sådan gennemgang af samtlige tjenesteboliger, idet det dog herved forudsættes, at eventuel nedlæggelse af tjenesteboliger først finder sted ved embedsledighed.

Udvalget finder endvidere anledning til at henlede opmærksomheden på, at en række navnlig ældre tjenesteboliger efter nutidsforhold må anses for at være for store, og at der derfor er grund til samtidigt at undersøge, om der er mulighed for at reducere disse boligers størrelse, således at der eventuelt kan afgives plads til andre formål, eksempelvis til nødvendig udvidelse af kontorer, der er tilknyttet de pågældende boliger. Endelig mener udvalget at burde pege på, at der under hensyn til det høje byggeomkostningsniveau og den på boligområdet stedfundne udvikling henimod mindre omfangsrige boligtyper er anledning til at foretage en kritisk gennemgang af de enkelte styrelses normer for indretning af nye tjenesteboliger.

b. Lejeboliger.

Udvalget angående statens tjenesteboliger beskæftigede sig også med statens lejeboliger og udtaler i den af lønningskommissionen afgivne 1. betænkning, at huslejen for statens lejeboliger gennemgående er ansat relativt lavt, muligt som følge af at lejen oprindeligt er fastsat under hensyn til forhold, der ikke længere er gældende. Udvalget henleder derfor opmærksomheden på rimeligheden af, at man indenfor de enkelte styrelser fremtidigt med passende mellemrum foretager en gennemgang og regulering af disse huslejer med det formål blandt andet at sikre, at lejen står i passende forhold til boligprisen på stedet.

Til denne udtalelse bemærker lønningskommissionen af 1943, at det for kommissionen er oplyst, at udvalgets forslag om en fremtidig regulering af huslejens størrelse i første række tilsigtede en regulering, når pris- og huslejeniveauet efter krigen havde stabiliseret sig, hvilket kommissionen kunne tilslutte sig.

Senere er spørgsmålet om en regulering af lejen for statsbanernes lejeboliger blevet rejst af generaldirektoratet for statsbanerne, jfr. den foran side 71 afgivne redegørelse.

Da det ved en højesteretsdom i 1922 er fastslået, at statens lejeboliger er undergivet den almindelige huslejevogtning, må grundlaget for en særlig forhøjelse — sålænge andet ikke er bestemt ved særlig lov — søges i loven om leje af 14. juni 1951.

Imidlertid hjemler de i loven indeholdte regler kun adgang for styrelser til at foretage en lejeforhøjelse, såfremt lejligheden var eller havde været udlejet den 1. september 1939. I en række tilfælde skal huslejenævnets samtykke indhentes. Dette gælder også, såfremt huslejen agtes forhøjet for lejligheder, der er udført i tiden fra 1. september 1939 men inden 1. januar 1946, i hvilket fald lejen højst kan forhøjes med 3½ pct. Endelig er lejeforhøjelse udelukket for lejligheder, der er udlejet efter 1. januar 1946.

Der vil herefter intet være til hinder for, at de forskellige ministerier og styrelser ved udstedelse af et cirkulære fra finansministeriet anmodes om at foretage lejeforhøjelse efter de i lejeloven fastsatte bestemmelser, idet der dog for statsbanernes vedkommende

må tages hensyn til, at lejereglerne for denne styrelses lejeboliger er fastsat på grundlag af en i 1923 truffen overenskomst med personaleorganisationerne, således at der først måtte forhandles med disse organisationer om spørgsmålet.

Det kan dog efter udvalgets opfattelse næppe anses for hensigtsmæssigt at bringe huslejelovens bestemmelser til anvendelse på statens lejeboliger allerede af den grund, at der gennem forelæggelse af et stort antal huslejespørgsmål for de lokale huslejenævn må antages at ville fremkomme mange uensartede afgørelser. Dette ville medføre vanskeligheder for de statsstyreiser, der som f. eks. statsbanerne har deres lejeboliger fordelt over hele landet og under hensyn til nødvendigheden af omflytninger indenfor personalet har fastsat lejen af disse boliger efter ensartede retningslinier, således som der nærmere er gjort rede for i afsnittet om statsbanernes lejeboliger.

Det må endvidere efter udvalgets opfattelse anses for utilfredsstillende, at der som ovenfor nævnt efter lejeloven kun er en meget begrænset adgang til at foretage en forhøjelse af lejen for de boliger, der er taget i brug i tiden fra 1. september 1939 til 1. januar 1946, og at der overhovedet ikke foreligger mulighed for at gennemføre en lejeforhøjelse for lejliigheder, der er taget i brug efter den 1. januar 1946.

I sidstnævnte henseende finder udvalget særlig anledning til at pege på det utilfredsstillende forhold, at lejen for statsbanernes lejeboliger stadig fastsættes i overensstemmelse med den i 1923 fastsatte norm, således at der kun opnås en uforholdsmæssig ringe forrentning af den i disse boliger investerede kapital, jfr. herved de oplysninger, der er givet side 73.

Under henvisning hertil finder udvalget, at der for statens lejeboligers vedkommende er trang til en samlet ordning, der *dels* imødekommer de særlige hensyn statstj enesten kræver vedrørende omflytninger af personalet mellem tjenestesteder forskellige steder i landet, *dels* tilvejebringer en efter forholdene rimelig lejebetaling.

Udvalget henstiller derfor, at der ved finansministerens foranstaltning nedsættes et udvalg til undersøgelse af dette spørgsmål.

Det henstilles endvidere, at det eventuelt overlades et sådant udvalg at foretage den i foranstående afsnit om statens tjenesteboliger foreslåede kritiske gennemgang af de nuværende tjenesteboliger og normer for indretning af nye boliger.

2. Forskellige andre spørgsmål.

Udvalget har under sin gennemgang af de forskellige budgetområder og navnlig ved gennemgangen af finanslovkonto § 5, skatter og afgifter, haft opmærksomheden henvendt på de ulemper og besværligheder med deraf følgende merarbejde og administrationsudgifter, der kan være forbundne med fastsættelsen af gebyrer og andre betalingstakster til beløb, der ikke er afrundet til hele kroner eller let beregnelige tal. I forbindelse hermed har man været opmærksom på muligheden af at udarbejde statsregnskabet således, at ørebeløb undgås.

I overensstemmelse hermed anmodede udvalget ved skrivelse af 20. juni 1950 finansministeriet om, at de nævnte spørgsmål blev taget op til undersøgelse og overvejelse, og en sådan er da også påbegyndt under medvirken af forvaltningsnævnets sekretariat for så vidt angår mulighederne for en forenkling af gebyr- og takstfastsættelserne.

For så vidt angår det af udvalget rejste spørgsmål om mulighederne for at udarbejde statsregnskabet, således at ørebeløb undgås, har finansministeriet henstillet, at dette overgår til videre behandling i det af forvaltningskommissionen nedsatte udvalg vedrørende statens budget og regnskab.

Udvalget har under sit arbejde været opmærksom på, at der i adskillige tilfælde i lovgivningen gennemføres refusionsordninger og lign., som medfører uforholdsmæssigt administrativt besvær. Det har også fra arbejds- og socialministeriets side under de stedfundne drøftelser været fremhævet, at den stadig øgede komplicering af reglerne for fordeling af de sociale udgifter mellem staten og kommunerne i stigende omfang har påført centraladministrationen og ikke mindst kommunerne en væsentlig forøgelse af det administrative arbejde og dermed øgede udgifter.

Uanset at dette problem er behandlet såvel i forvaltningskommissionens 7. betænkning som i skattekommissionens betænkning, 2den del, finder udvalget anledning til påny at henlede opmærksomheden på forholdet, idet man må lægge vægt på, at der med besparelser for øje snarest muligt søges gennemført en forenkling af bestående refusionsordninger, og at man ved gennemførelse af fremtidige ordninger af denne art søger at gøre tilskuds- og refusionsreglerne så enkle som muligt.

Udvalget har beskæftiget sig med spørgsmålet om, hvorvidt der kan opnås besparelser ved indskrænkning af statsinstitutionernes årsberetninger og andre publikationer, såvel med henblik på disses udstyr, opstilling og form som til en begrænsning af oplagene.

Da forvaltningsnævnet i forbindelse med statens nævn for papir og tryksager på foranledning af folketingets finansudvalg har taget spørgsmålet om mulighederne for besparelser ved en indskrænkning af publikationernes udstyr m. m. op til nærmere undersøgelse, har udvalget ikke fundet anledning til at komme nærmere ind på denne side af sagen.

Derimod har man bl. a. gennem oplysninger fra rigsdagens bureau fået det indtryk, at en række publikationers oplagstal kan indskrænkes i et ikke ubetydeligt omfang.

Udvalget har derfor anmodet statsministeriet om at lade iværksætte en nærmere undersøgelse af dette spørgsmål, og statsministeriet har herefter anmodet samtlige ministerier og styrelser om at foretage en kritisk gennemgang af fortegnelserne over de institutioner og personer, der modtager sådanne publikationer.

Som omtalt foran side 10 har udvalget ikke foretaget en gennemgang af bevillingerne til statslige eller statsstøttede *bygge- og anlægsarbejder*. Sådanne bevillinger ydes ikke som de fleste driftsbevillinger regelmæssigt fra år til år, men forelægges enkeltvis enten ved optagelse på finanslovforslaget for det enkelte år eller ved særskilt henvendelse til finansministeriet og folketingets finansudvalg, der således tager stilling til de enkelte sager. Hertil kommer, at det i efteråret 1950 blev overdraget det under boligministeriet nedsatte *anlægsudvalg* at gennemgå disse bevillinger med henblik på opnåelse af bespa-

reiser. Anlægsudvalget, hvis medlemmer består af repræsentanter for indenrigs- og boligministeriet, arbejds- og socialministeriet, ministeriet for offentlige arbejder og finansministeriet, har til opgave at koordinere de interesser, der gør sig gældende for den offentlige bygge- og anlægsvirksomhed med hensyn til materialeforbrug, arbejdskraft og finansiering.

Den af anlægsudvalget foretagne gennemgang af statens udgifter til bygge- og anlægsvirksomhed i finansåret 1950—51 resulterede i et forslag om besparelser på ca. 45 mill. kr., hvilket blev tiltrådt af regeringen. Da det offentligt støttede boligbyggeri ligger udenfor anlægsudvalgets arbejdsområde, er bevillingerne hertil ikke blevet inddraget under den af udvalget foretagne undersøgelse.

Anlægsudvalget fik endvidere overdraget at opstille et budget for den samlede offentlige bygge- og anlægsvirksomhed i finansåret 1951—52. Det skulle herved i henhold til regeringens beslutning være en forudsætning, at det samlede budget inklusive de vedtagne udvidelser i det militære og civile forsvarsberedskab måtte indebære en nedsættelse på 10 pct. i forhold til det reducerede budget for investeringerne i 1950—51, dog med hensyntagen til indtrufne prisstigninger. De af de enkelte styrelser indenfor statsadministrationen fremsatte ønsker om bygge- og anlægsbevillinger blev nedsat i overensstemmelse hermed, hvorved forslag til et beløb af ca. 50 mill. kr. blev udskudt. Forslaget blev godkendt af regeringen, og der er herefter kun undtagelsesvis givet tilslutning til bevillinger til bygge- og anlægsarbejder, som ikke var medtaget i det af anlægsudvalget opstillede budget.

Det er hensigten, at anlægsudvalget også fremtidig skal foretage en gennemgang af statens bygge- og anlægsvirksomhed.

D. Sammendrag m. v.

De i foranstående afsnit B. nævnte forslag til besparelser og indtægtsforøgelser fordeler sig således på de enkelte ministerier og styrelser:

1. Statsministeriet	61 000 kr.
2. Udenrigsministeriet	2 940 000 -
3. Landbrugsministeriet	8 028 357 -
4. Indenrigs- og boligministeriet	2 397 395 -
5. Arbejds- og socialministeriet	1 249 186 -
6. Ministeriet for offentlige arbejder	1 846 500 -
7. Ministeriet for handel, industri og søfart	3 060 812 -
8. Grønlandsdepartementet	290 000 -
9. Justitsministeriet	2 830 000 -
10. Kirkeministeriet	17 000 -
11. Undervisningsministeriet	1 794 660 -
12. Forsvarsministeriet	1 055 300 -
13. Fiskeriministeriet	535 268 -
14. Finansministeriet	2 126 500 -
	1ait.. 28 231 978 kr.

Dette beløb fordeler sig med ca. 21 mill. kr. på udgiftsnedsættelser og med ca. 7 mill. kr. på takstforhøjelser og andre merindtægter.

Efter at foranstående redegørelse var udarbejdet, anmodede et medlem af udvalget (*Jensen-Broby*) i november måned 1951 om, at det måtte blive optaget i betænkningen, at han ønskede følgende ordning gennemført:

„Alle bevillinger på finanslov og tillægsbevillingslov, som ikke er fastlagt i særlig lov, og alle administrationsudgifter, som ikke er lovbundne, nedsættes med 10 pct.

Hvis ganske særlige forhold taler derfor, kan finansministeren med tilslutning af folketingets finansudvalg helt eller delvis fritage bevillinger for nedsættelse”.

Et andet medlem (*Gregersen*) fremsatte herefter følgende udtalelse:

„Et mindretal (*Gregersen*) har tiltrådt de af udvalget foreslåede besparelser, men er herudover under forhandlingerne gået ind for bortfald af tilskud til staten uvedkommende virksomhedsområder (som f. eks. statens husholdningsråd og statens udvandringskontor), bortfald af statsstøtte til erhverv, bortfald af rejseunderstøttelser, tilskud til foreninger, der ikke har sociale formål, udstillinger m. m.

Da mindretallet ikke har kunnet vinde tilslutning til nedsættelser efter denne linie, tiltrædes det af et medlem af udvalget (*Jensen-Broby*) fremsatte forslag om en 10 pct.s nedsættelse af de såkaldte frie bevillinger”.

Under hensyn til den betydning, der måtte tillægges den snarest mulige opnåelse af alle gennemførlige besparelser, besluttede udvalget, at der burde tilvejebringes klarhed

over, hvorvidt og i hvilket omfang det ved den af mindretallet nævnte fremgangsmåde ville kunne indvindes besparelser på statsbudgettet udover de allerede ved udvalgets hidtidige virksomhed opnåede. Udvalget rettede derfor en fornyet henvendelse til samtlige ministre og udbad sig heri en udtalelse om, hvorvidt disse måtte være enige i, at de af mindretallet nævnte bevillinger med reel virkning for de pågældende statsudgifter ville kunne nedsættes med 10 pct., idet udvalget, forsåvidt hel eller delvis fritagelse for nedsættelse fandtes at burde finde sted, udbad sig oplysning derom og motivering derfor.

Udvalget besluttede endvidere, at der skulle gives folketingets finansudvalg meddelelse om ministrenes stilling til udvalgets henvendelse, forinden finansudvalgets betænkning over forslag til finanslov for finansåret 1952—53 blev afgivet. Efter at besvarelsene var modtaget, fremsendtes disse ved finansministerens foranstaltning til folketingets finansudvalg ved skrivelse af 20. marts 1952.

Idet der iøvrigt henvises til ministrenes besvarelser, der er optrykt som bilag 1—13 til nærværende betænkning, skal udvalget i det følgende give en kort oversigt over disses indhold:

Statsministeriet (derunder Grønland).

Besparelser udover de allerede opnåede vil ikke kunne gennemføres ved den af mindretallet foreslåede ordning.

Udenrigsministeriet.

Det anføres, at der siden afgivelsen af ministeriets redegørelse til spareudvalgets betænkning er gennemført besparelser på ca. 100 000 kr. årlig, som ifølge indhentede oplysninger fordeler sig med ca. 70 000 kr. på personalebesparelser og ca. 30 000 kr. ved indførelse af en strengere praksis ved udbetaling af Chargé d'affaires-honorarer.

Besparelser udover de allerede opnåede vil ikke kunne gennemføres ved den af mindretallet foreslåede ordning.

Landbrugs ministeriet.

Besparelser udover de allerede opnåede vil ikke kunne gennemføres ved den af mindretallet foreslåede ordning.

Indenrigs- og boligministeriet.

Besparelser udover de allerede opnåede vil som hovedregel ikke kunne gennemføres ved den af mindretallet foreslåede ordning, men det anføres dog, at indenrigs- og boligministeren, såfremt spareudvalget måtte ønske det, vil være indforstået med at stille forslag om en nedsættelse på 10 pct. af følgende bevillinger:

1. Tilskud til arbejdernes samariter forbund i Danmark	3 000 kr.
2. Midlertidigt tilskud til Dansk røde kors	12 000 -
3. Tilskud til husflidens fremme	52 350 -
4. Tilskud til afholdssagen	84 930 -
5. Tilskud til anvendelse til sønderjydske børns feriebesøg i København.	3 250 -
6. Tilskud til driften af det internationale bureau i Lausanne til bekæmpelse af alkoholisme	1 000 -

156 530 kr.

Den samlede årlige besparelse herved ville andrage 15 653 kr.

Arbejds- og socialministeriet.

Der menes ikke at foreligge mulighed for at gennemføre besparelser ved den af mindretallet foreslåede ordning, men arbejds- og socialministeren er dog rede til, forså vidt spareudvalget måtte ønske det, at deltage i en fornyet gennemgang af følgende bevillinger:

§ 15 XI. Tilskud til forskellige foreninger og selskaber.

a. Tilskud til socialpolitisk forening	8 000 kr.
b. Tilskud til udgivelse af „Socialt Tidsskrift“.	7 500 -
c. Tilskud til „Det danske Hospitalsfond“ i Hamborg	18 000 -
d. Til forskellige afvænningshj em for alkoholister (anslået).	40 000 -
e. Tilskud til udgivelse af tidsskrifter	2 500 -
f. Udgifter til fribefordring til fremme af humane formål	181 000 -
g. Tilskud til centralkontoret for hjemløse mænd	2 500 -
h. Midlertidigt driftstilskud til arbejdsskolen, Backersvej 107.	10 000 -
i. Tilskud til „Nationalt hjælpefond for danske i udlandet“.	2 000 -
k. Tilskud til den danske sygekasse i Paris	800 -
l. Tilskud til håndværkssvendenes rejseforening	2 000 -
m. Tilskud til Kristelig forening for unge mænd til drift af midlertidige hjem for arbejdsløse samt fritidshjem for arbejdere ved brunkulslejer, entreprenørarbejder m. v.	25 000 -
n. Bidrag til foreningen til lærlinges uddannelse i håndværk og industri..	5 300 -
o. Tilskud til landsforeningen til arbejdsløshedens bekæmpelse til afholdelse af rejseudgifter	4 500 -
	ialt... 309 100 kr.

Ministeriet for offentlige arbejder.

Der stilles forslag om, at kontoen „Andre udgifter“ under finanslovskonto § 2 F. Statens arealer ved Hanstholm, der er opført med 7 000 kr., nedsættes med 700 kr.

Endvidere kan der af en bevilling på 425 000 kr. under § 2 B., post- og telegrafvæsenet, til dag- og timepenge under den tekniske tjeneste spares 42 500 kr. under forudsætning af, at der ikke indtræffer ugunstige vejrforhold, store kabelfejl o. lign.

Endelig vil der på en på § 26 I. A. 6. opført bevilling på 10 000 kr. til vejarbejder og kloakering på statens arealer ved Hanstholm kunne spares 1 000 kr., ved at arbejderne strække over en længere årrække.

Yderligere besparelser vil ikke kunne gennemføres ved den af mindretallet foreslåede ordning.

De nævnte nedsættelser er herefter gennemført ved ændringsforslag til forslag til finanslov for 1952—53.

Ministeriet for handel, industri og søfart.

„Det faste understøttelsesbeløb“, der er opført under § 17 I. C. med 800 kr., vil, da beløbet yderst sjældent bruges, kunne nedsættes med 80 kr.

Kontoen under § 17 III. A. „Til unge sydslesvigeres uddannelse her i landet“, der andrager 175 000 kr., vil, da bevillingen i de senere år ikke er udnyttet fuldt ud, kunne nedsættes med 17 500 kr.

Kontoen under § 17 V. B. „Sagkyndig Bistand“ ved direktoratet for patent- og varemærkevæsenet, der er opført med 500 kr., vil kunne nedsættes med 50 kr.

Endvidere vil kontoen under § 17 V. C. „Vedligeholdelse af den direktoratet for patent- og varemærkevæsenet tilhørende ejendom“, der er opført med 10 000 kr., ved en udskydelse af vedligeholdelsesterminerne kunne nedsættes med 1 000 kr.

Endelig vil kontoen § 17 VI. U. „Udgifter ved afløsning af aktieselskaber i henhold til aktieselskabslovens § 62“, der er opført med 500 kr., kunne nedsættes med 50 kr.

Yderligere besparelser vil ikke kunne gennemføres ved den af mindretallet foreslåede ordning.

De nævnte nedsættelser er herefter gennemført ved ændringsforslag til forslag til finanslov for 1952—53.

Justitsministeriet.

Der stilles forslag om, at den under fængselsvæsenet § 19 IV. B. opførte konto „Personalets uddannelse“ på grund af trufne foranstaltninger til begrænsning af undervisningen nedsættes med 10 pct. eller med 21 645 kr.

Endvidere vil den på finanslovens § 26 I. B. 10. opførte konto „Grundforbedring“, der er opført med 253 800 kr., ved en begrænset anvendelse af fanger til opdykningsarbejde, kunne nedsættes med 25 380 kr.

Yderligere besparelser vil ikke kunne gennemføres ved den af mindretallet foreslåede ordning.

De nævnte nedsættelser er gennemført ved ændringsforslag til forslag til finanslov for 1952—53.

Kirkeministeriet.

Det henstilles, at mindretallets forslag ikke gennemføres.

Undervisningsministeriet.

Besparelser udover de allerede opnåede vil ikke kunne gennemføres ved den af mindretallet foreslåede ordning.

Forsvarsministeriet.

Besparelser udover de allerede opnåede vil ikke kunne gennemføres ved den af mindretallet foreslåede ordning.

Fiskeriministeriet.

Ved rationalisering og omlægning af fiskerikontrollen er der ikke foretaget nyantagelser under fiskerikontrollen, hvorved der er sparet ca. 22 000 kr.

Ved centralisering og rationalisering af arbejdet indenfor kommissionen for Danmarks fiskeri- og havundersøgelser og dansk biologisk station påregnes en årlig besparelse på 21 627 kr.

Endvidere vil der ved fremtidig at afholde rejseudgifter m. v. til fiskerikonsulenten af eksportafgifterne kunne spares 15 000 kr. årlig.

Tilskuddet til den permanente fiskeriudstilling i Charlottenlund kan nedsættes med ca. 3 000 kr., da man påregner at kunne opnå entréindtægter ved forskellige udstillingsarrangementer.

Da der ifølge lov nr. 506 af 20. december 1950 om kvalitetskontrol med fisk og fiskevarer kan pålignes autoriserede fiskeindustrivirksomheder en særlig afgift til dækning af de med kontrollen forbundne omkostninger, påregnes der til dækning af disse afgifter at ville indgå ca. 80 000 kr.

Samtlige ovennævnte bevillinger er allerede blevet reguleret ved forslag til finanslov for 1952—53, og der er ikke mulighed for yderligere nedsættelser af bevillingstallene ved den af mindretallet foreslåede fremgangsmåde.

Finansministeriet.

Besparelser udover de allerede opnåede vil ikke kunne gennemføres ved den af mindretallet foreslåede ordning.

Udvalget (med undtagelse af *Jensen-Broby* og *Gregersen*) ønsker iøvrigt at udtale følgende:

Det måtte på forhånd anses for meget tvivlsomt, om den af mindretallet foreslåede fremgangsmåde ville være praktisk gennemførlig, idet det måtte forekomme irrationelt at nedsætte finanslovens ikke lovbundne bevillinger med en ensartet procentsats uden hensyntagen til de for de enkelte bevillinger gældende særlige forhold, ligesom en sådan nedsættelse af de pågældende bevillinger næppe ville være mulig på et tidspunkt, hvor der foregår en almindelig pris- og lønstigning. Dette sidste forhold understreges yderligere af den kendsgerning, at folketingets finansudvalg ved sin gennemgang af de fra ministerierne modtagne ændringsforslag til forslag til finanslov for finansåret 1952—53 har måttet tiltræde *forhøjelser* af et meget stort antal af de bevillinger, som mindretallet tænkte sig muligheden af at nedsætte.

Da ministrenes besvarelser på udvalgets henvendelse også alle giver udtryk for, at man ikke har kunnet påtage sig ansvaret for den af mindretallet ønskede fremgangsmåde, har udvalget taget de modtagne besvarelser til efterretning. Man henleder dog opmærksomheden på, at folketingets finansudvalg til 3die behandling af finanslovsforslaget for finansåret 1952—53 stillede ændringsforslag i overensstemmelse med de enkelte nedsættelser, som ministrene havde kunnet tiltræde.

Udvalget betragter herefter sit arbejde som afsluttet.

København i maj 1952.

Bertel Dahlgaard.	E. Dige. formand	P. Gregersen.	Fr. Grünfeld.	J. C. Jensen-Broby.
Ib Kolbjørn.	Jens Lau.	Andr. Møller.	Karl Olsen.	Niels Thorsen.

Leo Nielsen,
sekretær.

STATSMINISTERIET

København, den 12. marts 1952.

Spareudvalget af 28. april 1950.

Ved skrivelse af 22. f. m.^h har spareudvalget gjort undertegnede statsminister bekendt med et i udvalget af folketingsmand Jensen-Broby fremsat forslag, der lyder således:

„Alle bevillinger på finanslov og tillægsbevillingslov, som ikke er fastlagt i særlig lov, og alle administrationsudgifter, som ikke er lovbundne, nedsættes med 10 pct.

Hvis ganske særlige forhold taler derfor, kan finansministeren med tilslutning af folketingets finansudvalg helt eller delvis fritage bevillinger for nedsættelse.”

Udvalget har derhos udbedt sig en udtalelse fra mig med hensyn til, om de omhandlede bevillinger, der er afmærkede i det medfulgte eksemplar af finanslovforslaget 1951—52, med reel virkning vil kunne nedsættes med 10 pct., idet der, såfremt hel eller delvis fritagelse findes at burde finde sted, ønsker oplysning herom og motivering herfor.

I anledning heraf skal jeg først bemærke, at statsministeriet er enig med udvalget i, at det er de markerede bevillinger, som omfattes af forslaget, dog at bevillingen til hædersgaver i henhold til lov af 10. juli 1940 og bevillingen i henhold til lov nr. 194 af 30. marts 1946 om oprettelse af et teknisk-videnskabeligt forskningsråd er direkte lovbestemt.

Med hensyn til spørgsmålet, om der kan påregnes en reel besparelse på de øvrige konti, må man henvise til, at der netop på grundlag af dette finanslovforslag i spareudvalget er foregået en grundig gennemgang af alle konti med henblik på mulige besparelser. For udgiftsposter som forrentning og afskrivning drejer det sig kun om rent posteringsmæssige spørgsmål, som ikke er særlige for statsministeriet, men følger almindeligt opstillede regler. Det fremgår ikke af udvalgets skrivelse, på hvilken måde man kunne tænke sig en nedsættelse af honorarkonti, og ved en generel nedskæring eller ved nedsættelse efter slettelse af bestemte honorarer, men da dette spørgsmål jo skal gennemgås af lønningsrådet, ville man på forhånd anse det for nødvendigt at få en dispensation. For konti som avisporto og papir og tryksager under Statstidende måtte man nødvendigvis have dispensation; udgiften her er jo ganske bestemt af, hvad der skal optages i Statstidende, af priser på papir og af udgiften til trykning, og aftalerne med trykkeriet er lige revideret efter forhandling med finansministeriets sagkyndige, der også kontrollerer regningerne. Ministeriets egne udgifter til medhjælp og kontorudgifter holdes så langt nede, som det er muligt under hensyn til de forretninger, der skal besørge; nogen betydning for den virkelige udgift på disse konti eller på kommissionskontoen eller på de specielle medhjælps- og kontorkonti kan en almindelig nedsættelse absolut ikke påregnes at få.

I realiteten synes der kun at kunne blive spørgsmål om følgende poster under andre udgifter:

3. Til den danske interparlamentariske gruppe til fremme af dens formål,
4. Til den interparlamentariske union,
5. Til det nordiske administrative forbund,
6. Til det internationale institut for de administrative videnskaber,
7. Til Avis-årbogen,
10. Til turistforeningen for Danmark,
13. Til ministerialbetjentforeningen til drift af foreningens sommerhus i Ellekilde,
15. Til journalistkursus ved Aarhus universitet,

men i alle disse tilfælde, der nylig er nøje drøftede, mener ministeriet, at der må gives dispensation.

Sign. **Erik Eriksen.**

N. Elkær Hansen.

STATSMINISTERIET
2. departement
(Grønlandsdepartementet).

København, den 20. marts 1952.

Spareudvalget af 28. april 1950, finansministeriet.

Ved skrivelse af 22. februar 1952 har spareudvalget foranlediget af et i udvalget af folketingsmand Jensen-Broby fremsat forslag anmodet om en udtalelse om, hvorvidt en række nærmere anførte bevillingskonti vedrørende statsministeriets 2. departement, Grønlandsdepartementets budgetområde — dels under § 18 og dels under § 26 -- med reel virkning for statskassen vil kunne nedsættes med 10 pct.

I denne anledning skal jeg anføre følgende vedrørende mulighederne for besparelser på Grønlandsdepartementets budget:

Som foreslået i Grønlandskommissionens betænkning af 28. februar 1950 og vedtaget i lovkomplekset af 27. maj 1950 vedrørende Grønland, er der påbegyndt en gennemgribende omlægning af det grønlandske samfunds struktur såvel på de økonomiske, kulturelle som sociale områder. Forudsætningerne for og nødvendigheden af denne omlægning, der vil medføre, at der i de nærmeste 10—15 år vil finde en meget omfattende investeringsvirksomhed sted, som — foruden den stedfundne stigning i anlægsudgifterne -- i de følgende år også vil bevirke en forøgelse af driftsudgifterne, er der tidligere indgående gjort rede for overfor spareudvalget.

I forbindelse med udarbejdelsen af denne redegørelse blev samtlige konti i finansloven omhyggeligt gennemgået med henblik på eventuelle nedsættelser, og der blev, som det vil være spareudvalget bekendt, fremsat forslag til forskellige besparelser for statskassen, der blev anslået til i finansåret 1951—52 at ville udgøre 290 000 kr.

Statsministeriet har nu efter modtagelsen af ovennævnte skrivelse af 22. februar atter nøje gennemgået de konti, som er foreslået nedsat med 10 pct. Man skal i denne forbindelse gøre opmærksom på, at forslag til finanslov for året 1952—53 er udarbejdet i en anden form end finansloven for 1951—52, idet et af statsministeriet nedsat regnskabsudvalg har foreslået en omlægning af Grønlandsdepartementets budget, der er blevet tiltrådt af finansministeriet. Budgettet vil endvidere fremover blive opført under § 11: Statsministeriet. Samtidig vil udgifterne og indtægterne vedrørende Den kgl. grønlandske handel og skibsfarten blive udskilt fra Grønlandsdepartementets budget og blive opført under § 2 T., således at der under § 11 kun opføres et årligt tilskud til Den kgl. grønlandske handel. Uanset denne omlægning vil jeg ved nærværende skrivelse gennemgå kontiene på grundlag af det for indeværende finansår opstillede finanslovbudget, således som ønsket af spareudvalget.

Om mulighederne for besparelser på de enkelte hovedkonti kan følgende anføres:

Størsteparten af udgifterne under § 18 B. 1. Fællesudgifter og B. 2. Administrationen, vil dels på grund af de stedfundne løn- og prisstigninger, dels under hensyn til den i disse år stedfindende omlægning af det grønlandske samfunds struktur, der indtil videre kræver en omfattende administration såvel i Danmark som i Grønland, ikke kunne nedsættes. Under disse hovedkonti såvel som under de følgende er der foreslået en nedsættelse af de beløb, der medgår til afskrivning og forrentning af Grønlandsdepartementets faste anlæg. De nævnte afskrivnings- og forrentningsprocenter fastsættes, som det vil være spareudvalget bekendt, ikke af Grønlandsdepartementet, men af finansministeriet; såfremt finansministeriet var indforstået med en nedsættelse af disse udgifter, ville der imidlertid ikke blive tale om en reel besparelse, idet udgifterne i stedet måtte blive afholdt af finansministeriet. Det samme gælder udgifterne til forrentning af finansministeriets løbende regning, der iøvrigt i overensstemmelse med et forslag fra det tidligere omtalte regnskabsudvalg udgår fra 1. april 1952 at regne.

Endvidere vil fra 1. april 1952 det under § 18 B. 2. og 3. opførte tilskud til sysselskasserne til udbetaling af alderdomsunderstøttelse udgå. Denne udgift, der tidligere er blevet refunderet af socialministeriet og i de senere år har beløbet sig til ca. 200 000 kr., vil fremover blive afholdt af de offentlige grønlandske kasser uden udgift for statskassen.

Udgifterne under § 18 B. 3., Sundhedsvæsenet, der har været stærkt stigende i de senere år, er betinget af ønsket om at intensivere sygdomsbekæmpelsen og forbedre sundhedstilstanden i Grønland; en nedsættelse af udgifterne vil forringe mulighederne herfor, hvilket jeg ikke mener vil være forsvarligt.

Som foran nævnt, vil udgifterne under § 18 B. 4., Handelen og B. 5., Skibs- og luftfarten, fremover blive opført under § 2 T.

Der er i de senere måneder foretaget en omlægning af handelens virksomhed, og en rationalisering er ved at blive gennemført; ved udarbejdelsen af handelens budget, der er fremsendt til folketingets finansudvalg som ændringsforslag til forslag til finanslov for 1952—53 har man ansat udgifterne så lavt som muligt, idet man har taget hensyn til de besparelser, den igangværende rationalisering forventes at ville medføre.

Iøvrigt må anføres, at statsministeriet kun har begrænset indflydelse på størrelsen af visse af de under handelen og skibsfarten opførte udgiftsposter. Dette gælder særlig udgifterne vedrørende skibs- og luftfarten, idet Grønlandsdepartementets tonnage ikke er tilstrækkelig, hverken til opsendelse af de nødvendige varer og materialer til Grønland eller til at befordre det antal passagerer, der rejser til og fra Grønland. Det har derfor vist sig nødvendigt dels at etablere luftfartsforbindelse med Grønland, dels at chartre fremmede skibe, og udgifterne ved chartering af skibene er afhængige af verdensmarkedets priser.

Den eneste konto, det under disse hovedkonti har været muligt at nedsætte, er § 18 B. 4. d., afgift til de offentlige grønlandske kasser, der for indeværende år er opført med 500 000 kr., idet denne afgift fra 1. oktober 1951 er bortfaldet ved kgl. anordning nr. 402 af 27. september 1951, hvorved loven af 27. maj 1950 om de offentlige grønlandske kasser trådte i kraft. De offentlige kasser vil fremover få deres indtægter ikke fra statskassen, men fra en forbrugsafgift, der er pålagt visse varer som spiritus, tobak og sukker.

Da man ved lov af 27. maj 1950 om skolevæsenet i Grønland har vedtaget at gennemføre en væsentlig udvidelse og forbedring af undervisningsforholdene i Grønland, hvilket nødvendigvis vil medføre stigende udgifter for såvel lønningskontiene som drifts- og vedligeholdelseskontiene under § 18 B. 6., Kirke- og skolevæsenet, vil det ikke være muligt at foretage en nedsættelse af disse konti.

De under § 18 B. 7., Radio- og vejrtjenesten, opførte udgifter er i hovedsagen bestemt af de internationale forpligtelser, vi har indgået bl. a. med ICAO-organisationen. Det bemærkes dog, at hovedparten af udgifterne til driften samt til afskrivning og forrentning af de i henhold til overenskomst med ICAO-organisationen oprettede stationer bliver refunderet statsministeriet af organisationen.

Som det fremgår af ovenstående redegørelse har statsministeriet ved den fornyede gennemgang af driftskontiene ikke anset det for muligt at gennemføre besparelser med reel virkning for statskassen, udover at visse tilskud til de offentlige grønlandske kasser som nævnt er bortfaldet fra 1. oktober 1951.

Forsåvidt angår udgifterne under § 26 skal bemærkes, at folketingets finansudvalg har tiltrådt, at statsministeriet i 1951—52 til anlægsarbejder i Grønland anvendte 20 mill. kr., hvortil kommer udgifter til forskellige anlægsarbejder i Grønland, der ikke direkte kommer det grønlandske samfund til gode, derunder især udgifter til radio- og vejrstationer.

I det anlægsprogram, der som ændringsforslag til finanslov for 1952—53 er oversendt til finansudvalget, har man nedsat anlægsudgifterne i Grønland til 18 mill. kr. Det er således hensigten på anlægskontoen at foretage en besparelse på 10 pct. i forhold til det i 1951—52 bevilgede beløb, i hvilken forbindelse det imidlertid må understreges, at den reelle nedgang i anlægsvirksomheden i virkeligheden er ca. 25 pct. som følge af de i mellemtiden indtrufne meget betydelige stigninger i materialepriser, fragter og arbejds-lønninger.

Til slut skal anføres, at jeg, uanset at der ikke vil kunne stilles forslag om ned-sættelse af de på finansloven opførte bevillinger, naturligvis har opmærksomheden hen-ledt på i det omfang, det overhovedet er muligt at foretage besparelser indenfor såvel anlægsudgifterne som driftsudgifterne.

Sign. Erik Eriksen.

Pie Barfod.
fg. fm.

UDENRIGSMINISTERIET

København, den 5. marts 1952.

Til spareudvalget af 28. april 1950.

Ved skrivelse af 22. f. m. har spareudvalget udbedt sig en udtalelse om, hvorvidt en række nærmere angivne konti under udenrigsministeriets budget af besparelshensyn vil kunne nedsættes med 10 pct.

Jeg henleder i denne anledning opmærksomheden på, at der som resultat af de tidligere stedfundne forhandlinger med udvalget blev gennemført besparelser på budgettet vedrørende den egentlige udenrigstjeneste til et beløb af ialt ca. 2 940 000 kr. årlig, svarende til ca. 12,4 pct. af de pågældende bevillinger, således som disse ville have fremtrådt uden hensyntagen til de særlige besparelserforanstaltninger. Disse foranstaltninger blev truffet efter en nøje gennemgang af ministeriets budget og indgående undersøgelse af mulighederne for indskrænkninger såvel i ministeriets kontorer som ved de enkelte repræsentationer i udlandet. Ministeriet har siden gennemført yderligere nogle mindre besparelserforanstaltninger, indebærende en årlig besparelse på knapt 100 000 kr., og har fremdeles opmærksomheden henledt på ønskeligheden af at gennemføre besparelser, hvor dette på nogen måde er muligt og kan anses for forsvarligt. Således kan jeg nævne, at en af forvaltningens konsulenter i rationaliseringsspørgsmål for tiden undersøger mulighederne for at opnå besparelser i udenrigsministeriets kassererkontor og bogholderi. At der desuagtet på finanslovsforslaget for det kommende finansår har måttet budgetteres et større beløb til den egentlige udenrigstjeneste, end der er bevilget for indeværende finansår, må ses på baggrund af de såvel her i landet som i udlandet stedfundne løn- og prisstigninger. Hertil kommer den foretagne oprettelse af en fast repræsentation ved Det nordatlantiske Stedforrådsråd og nogle ventede merudgifter ved repræsentationen i Tokio, efter at besættelsen af Japan ophører.

Jeg henleder endvidere opmærksomheden på, at en række af de af udvalget fremhævede konti omfatter udgifter, på hvis størrelse udenrigsministeriet har begrænset eller ingen indflydelse. Dette er i særlig grad tilfældet med hensyn til de på ministeriets budget figurerende konti vedrørende Danmarks deltagelse i det internationale samarbejde, men gælder også visse konti vedrørende den egentlige udenrigstjeneste.

Således omfatter konto I. A. 2. b. og 5. honorarer og tillæg, hvis størrelse er fastsat i tjenestemandsløven, jfr. lovens §§ 12 og 120, medens konto II. A. 3. omfatter vederlag, som er fastsat ved kontrakt med de pågældende honorarlønnede specialattachéer, jfr. udenrigslovens § 8. Endvidere kan nævnes de under konto II. B. 2. og 3. opførte beløb til forrentning og afskrivning, hvilke beløb beregnes efter bestemte af finansministeriet fastsatte regler.

I henhold til cirkulæreskrivelse af 24. februar 1951 fra finansministeriet bør rejseudgifter for delegationer, der består af delegerede fra flere styrelser, som hovedregel kun afholdes af een styrelse, normalt den, der har ledelsen af rejsen. Denne bestemmelse medfører, at udenrigsministeriet kun i begrænset omfang har indflydelse på størrelsen af de under kontiene III. 1. b., 2. b., 7. b., 8. b. og 11. b. budgetterede rejseudgifter. Udenrigsministeriet kan fremdeles ikke ensidigt nedsætte de under kontiene III. 2. a., 3. 7. a., 8. a. 10. og 11. a. budgetterede udgifter til bidrag til internationale organisationer, idet disse bidrag fastsættes på grundlag af internationalt vedtagne fordelingsnormer. Udenrigsministeriet er ligeledes uden indflydelse på størrelsen af de under konto III. 4. a. opførte udgifter til pleje og hjemsendelse af søfolk, hvilke udgifter afholdes i henhold til sømandslovens § 28, 4. stk., og § 41.

Jeg beklager under de anførte omstændigheder ikke at kunne tiltræde den foreslåede yderligere skematiske nedsættelse af en række konti under udenrigsministeriets budget eller overhovedet på indeværende tidspunkt at kunne stille forslag om yderligere besparelser indenfor udenrigstjenesten.

Sign. Ole Bjørn Kraft.

LANDBRUGSMINISTEREN

København, den 18. marts 1952.

Spareudvalget af 28. april 1950, finansministeriet.

I anledning af udvalgets skrivelse af 19. februar 1952 vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt de under landbrugsministeriets budget henhørende bevillinger på finanslov og tillægsbevillingslov, som ikke er fastlagt i særlig lov, og alle administrationsudgifter, som ikke er lovbundne, med reel virkning vil kunne nedsættes med 10 pct., skal jeg meddele, at der forud for de med landbrugsministeriets skrivelser af 25. januar og 12. februar 1951 til spareudvalget fremsendte forslag om besparelser var foretaget en tilbunds gående undersøgelse af alle reelle muligheder for besparelser indenfor landbrugsministeriets budget. Jeg vil i denne forbindelse ikke undlade at påpege, at de pågældende spareforslag fra landbrugsministeriet andrager et samlet beløb på 3 568 057 kr. under finanslovens § 13 og 5 000 000 kr. under finanslovens 8 26.

Sign. Jens Sønderup.

INDENRIGSMINISTEREN

København, den 13. marts 1952.

Spareudvalget af 28. april 1950.

I skrivelse af 21. februar 1952 har spareudvalget rejst spørgsmål om, hvorvidt en række nærmere angivne udgiftsbevillinger under indenrigs- og boligministeriets budget med reel virkning for de pågældende statsudgifter vil kunne nedsættes med 10 pct.

I denne anledning skal jeg meddele, at ministeriet på grundlag af finansministeriets cirkulære af 30. september 1950 om besparelser i statshusholdningen nøje har gennemgået samtlige under indenrigs- og boligministeriet hørende konti med henblik på besparelser, og at jeg efter forhandling med spareudvalget i skrivelser af 2. og 3. februar 1951 overfor folketingets finansudvalg har stillet forslag om de besparelser, som jeg anså det for muligt at gennemføre.

Jeg har samtidig og senest i forbindelse med indkaldelse af budgetforslag for finansåret 1952—53 indskærpet de under ministeriet hørende institutioner at udvise den største sparsommelighed, og jeg anser det ikke for forsvarligt -- med det overblik man i øjeblikket kan have over arbejdsopgaverne i det kommende finansår — at stille forslag om yderligere begrænsning af bevillingerne. Det er en selvfølge, at enhver rimelig besparelse vil blive søgt indvundet og den pågældende konto ved tillægsbevillingsloven søgt tilsvarende nedsat, men da man under det nuværende, stigende løn- og prisniveau snarere må forvente en stigning end et fald i udgifterne på de enkelte konti, anser jeg det ikke for sandsynligt, at en nedsættelse af de af spareudvalget afmærkede udgiftskonti (d. v. s. næsten alle udgiftskonti med undtagelse af tjenestemandslønninger og pensionsbidrag) vil få nogen reel virkning.

Som et område, indenfor hvilket der teoretisk er en mulighed for at nedsætte de øjeblikkelige udgifter, skal nævnes vedligeholdelsen af statens bygninger og til en vis grad de kongelige haver. Udgifterne hertil har imidlertid, som det er påpeget i ministeriets skrivelse af 29. december 1950 til spareudvalget, i en årrække ligget i underkanten, og en nedsættelse af bevillingerne vil være ensbetydende med, at stærkt påkrævede arbejder må udskydes til senere iværksættelse, hvad der kan være ensbetydende med en fordyrelse på grund af den i mellemtiden skete yderligere forringelse af de pågældende bygninger. Det må derfor frarådes, at disse bevillinger nedsættes.

En undtagelse fra det anførte om, at mulige besparelser vil blive søgt gennemført i den løbende drift, danner naturligvis de søgte, faste tilskud til forskellige institutioner m. v., der -- såfremt finanslovsforslaget vedtages -- uafkortet vil blive udbetalt til de pågældende institutioner. Såfremt en nedskæring af disse tilskud anses for mulig, må der

altså tages stilling hertil, forinden forslaget til finanslov for finansåret 1952—53 endelig vedtages.

Om de af spareudvalget afmærkede udgifter af denne karakter skal jeg herefter i vedlagte bilag fremsætte særlige bemærkninger, idet tilføjes, at jeg må anse det for utilrådeligt at nedskære de i bilaget under nr. 1—7, 9, 11, 16 og 18 nævnte tilskud, medens jeg efter omstændighederne vil være indforstået med, dersom spareudvalget måtte ønske det, at stille forslag om en nedskæring af de øvrige i bilaget nævnte tilskud med 10 pct.

Det tilføjes, at spørgsmålet om nedsættelse af ministeriets konti for forrentning og afskrivning, som alle er afmærket af spareudvalget som eventuel genstand for nedsættelse, efter ministeriets skøn må afgøres generelt for samtlige styrelser i forbindelse med en regulering af de tilsvarende konti på finanslovens §§ 3 og 26.

Sign. Aksel Møller.

1. §14 A. III. E. 1. *Udgifter vedr. sygepleje. a. Tilskud til sygeplejens fremme i almindelighed. 5 700 kr.*

Af tilskuddet anvendes 3 000 kr. til tilskud til hjemmesygeplejevirkksomheder på mindre øer og 2 700 kr. til tilskud til anskaffelse af sygeplejerekvisitter til sygeplejevirkksomhederne, der får dækket $\frac{3}{4}$ af deres udgifter til rekvisitter. Tilskuddet har været ydet gennem mange år og blev i 1947 forhøjet til det nugældende tilskud på 5 700 kr.

Hjemmesygeplejevirkksomhederne har stor betydning for de mindre øer. En nedskæring af bevillingen vil medføre, at befolkningen på de små øer, der allerede nu er hårdt belastet med udgifter til hjemmesygeplejevirkksomheder, vil få endnu større udgifter her til. En nedskæring af sygeplejerekvisittilskuddene vil betyde, at staten kun vil blive i stand til at dække en mindre procentdel af udgifterne til disse anskaffelser. Hjemmesygeplejens forhold er for tiden genstand for behandling i et af indenrigsministeriet nedsat udvalg, og indenrigsministeriet finder det under hensyn hertil mindre rimeligt på indeværende tidspunkt at ændre de gældende tilskudsbeløb.

2. § 14 A. III. E. 1. *b. Tilskud til centralforeningen af hjemmesygeplejevirkksomheder i Danmark. 11 000 kr.*

En væsentlig del af dette tilskud anvendes til foreningens pensionskasse. Denne kasses økonomiske forhold muliggør kun en meget beskedent pensionering af hjemmesygeplejerskerne, og der arbejdes i et af indenrigsministeriet nedsat udvalg bl. a. på et forslag om ved statens medvirken at forbedre hjemmesygeplejerskernes pensionsforhold.

En nedskæring af bevillingen med 10 pct. ville bevirke, at den for tiden gældende ganske utilstrækkelige pensionsordning for hjemmesygeplejersker ville blive yderligere forringet, og indenrigsministeriet mener iøvrigt ikke, at der bør foretages ændringer med hensyn til tilskuddet, så længe der arbejdes med pensionsspørgsmålet i det omhandlede udvalg.

3. § 14 A. III. E. 1. *c. Tilskud til „Dansk Sygeplejeråd“ til supplerende uddannelse af sygeplejersker. 1 600 kr.*

Tilskuddet ydes til delvis dækning af Dansk Sygeplejeråds udgifter ved tilrettelæggelse af supplerende uddannelse for sygeplejersker. Dansk Sygeplejeråds virksomhed på dette område er af stor betydning for sygehusvæsenet, idet sygehusene spares for meget arbejde, ved at al anvisning af supplerende uddannelse er centraliseret i Dansk Sygeplejeråd. Ydelsen af tilskuddet må ses i sammenhæng med, at det i indenrigsministeriets bekendtgørelse af 10. december 1925 er fastsat, at de kvinder, til hvis uddannelse som sygeplejersker der ydes tilskud af den heromhandlede bevilling, er forpligtede til i krigstid at stille sig til hærens rådighed som sygeplejersker på lignende vis som hærens sygeplejersker.

Alle sygeplejersker, der søger Dansk Sygeplejeråd om supplerende uddannelse, afgiver samtidig erklæring om, at de i krigstilfælde er pligtige til at stille sig til rådighed for hæren.

Udgifterne ved Dansk Sygeplejeråds arbejde på det omhandlede område udgør ca. 8 000 kr. om året, og stabens tilskud dækker således kun ca. $\frac{1}{5}$ af udgifterne.

4. § 14 A. III. E. 2. *Tiishud til læger og kommuner. 24 475 kr.*

Tilskuddet anvendes til læreordninger på småøer o. lign. og er et led i ordninger, der har bestået gennem mange år, og hvorefter der til sikring af lægehjælp på sådanne steder, hvor praksismulighederne ikke har kunnet danne grundlag for en læges eksistens, har måttet træffes særlige foranstaltninger. Statskassens tilskud er betinget af, at der tillige ydes tilskud fra de pågældende økommuner og vedkommende amtskommuner. Ved fastsættelsen af statstilskuddet til hver lægeordning er der forudsat tilskud fra vedkommende amts- og økommune med ganske bestemte beløb. Dersom statskassens tilskud ned sættes, vil dette derfor være i strid med forudsætningerne for de trufne lægeordninger.

5. § 14 A. III. G. 1. *Tilskud til landsforeningen til kræftens bekæmpelse. a. Til driften af radiumfondens stationer. 400 000 kr.*

Tilskuddet ydes til driften af radiumfondens stationer i København, Aarhus og Odense.

Folketingets finansudvalg har i skrivelse af 14. februar 1952 tiltrådt, at tilskuddet for finansåret 1951—52, der i finansloven var bevilget med 400 000 kr., forhøjes til 1,4 **mill.** kr.

Dersom tilskuddet for 1952—53 skal fastsættes efter samme retningslinier, som er lagt til grund ved fastsættelsen af tilskuddet for finansåret 1951—52, vil dette næppe blive mindre end tilskuddet for sidstnævnte finansår.

6. § 14 A. III. G. 1. *b. Til den af landsforeningen iværksatte kræftstatistik. 5 000 kr.*

Tilskuddet ydes til et af landsforeningen i 1942 oprettet register, hvori samtlige kræftpatienter i Danmark efter indberetning fra landets sygehuse og praktiserende læger registreres med det formål gennem en statistisk bearbejdelse af det indsendte materiale at foretage en udredning af de forhold, der kan være af betydning for kendskabet til kræften, samt af behandlingsresultaterne.

Folketingets finansudvalg gav den 16. november 1949 tilslutning til, at tilskuddet - i anledning af en flytning af registret til andre lokaler -- blev forhøjet fra 2 100 kr. til 5 000 kr. årlig. Man finder anledning til at fremhæve cancerregistrets overordentlig store betydning for kræftforskningen, samt at tilskuddet er meget ringe i forhold til de samlede udgifter til registret, der udgør ca. 65 000 kr. årlig.

7. § 14 A. III. G. 2. *Tilskud til fribefordring af børn, optaget i julemærkekomiteens børnekonvalescenthjem. 3 300 kr.*

Tilskud har været ydet siden finansåret 1913—14 og anvendes til fribefordring af børn med ledsagere, når forsørgerne er ude af stand til at bestride rejseudgifterne, og fribefordring ikke kan ydes efter forsorgslovens regler om tuberkulose.

8. § 14 A. III. G. 5. Tilskud til „Arbejdernes Samaritter Forbund i Danmark“. 3 000 kr.

Tilskuddet er ydet siden finansåret 1935—36 og har fra og med finansåret 1948—49 udgjort 3 000 kr. årlig.

Tilskuddet er begrundet i foreningens virksomhed med uddannelse af samaritter og anskaffelse af samarittermateriel. Forbundet er tilsluttet civilforsvarsforbundet, og dets uddannelse af samaritter har stor betydning for civilforsvaret.

Forbundet søgte i 1950 om forhøjelse af tilskuddet. Uanset at en forhøjelse fandtes begrundet, blev ansøgningen dog på grund af sparebestræbelserne afslået.

En nedskæring af tilskuddet med 10 pct. ville formentlig ikke have nogen særlig indflydelse på foreningens virksomhed, men man finder anledning til at pege på, at tilskud har været ydet gennem en længere årrække og med et i forhold til opgavens omfang ringe beløb.

9. § 14 A. III. G. 12. Tilskud til den af „Dansk Kunst flids forening“ og „Institutet for Håndarbejdsterapi“ drevne skole for beskæftigelsesterapeuter (2. del af en 3-årig bevilling). 5 000 kr.

På skolen uddannes beskæftigelsesterapeuter, d. v. s. vejledere i håndarbejde for påtienter på sygehuse, sindssygehospitalet, tuberkuloseinstitutioner, alderdomshjem, blindhjem m. v. Beskæftigelsesterapien udgør på disse institutioner et vigtigt led i arbejdet.

Folketingets finansudvalg gav den 16. december 1949 tilslutning til, at tilskuddet for finansåret 1949—50 og foreløbig til og med finansåret 1952—53 blev forhøjet fra 2 000 kr. årlig til 5 000 kr. årlig.

Undervisningen er hidtil foregået under meget primitive forhold i en mindre lejlighed. Skolen er nu flyttet til en villa med væsentlig bedre plads, hvor undervisningen kan ske under tilfredsstillende forhold. I de nye lokaler er der også mulighed for at udvide elevtallet, hvilket er ønskeligt, da der for tiden er en betydelig udækket efterspørgsel efter beskæftigelsesterapeuter.

Da driften af skolen i de nye lokaler vil blive betydelig dyrere end hidtil, har foreningen anholdt om forhøjelse af statstilskuddet, og der vil i løbet af kort tid blive tilsendt folketingets finansudvalg indstilling om forhøjelse af tilskuddet til $\frac{1}{3}$ af driftsudgifterne eller ca. 21 000 kr.

10. §14A. III. I. Midlertidigt tilskud til Dansk Røde Kors. 12 000 kr.

Lige siden første verdenskrig har der været bevilget Dansk Røde Kors et årligt tilskud af statskassen til dækning af udgifterne ved foreningens arbejde. Tilskuddet har siden finansåret 1932—33 udgjort 12 000 kr. årlig.

Tilskuddet må ses som en anerkendelse fra statens side af Røde Kors' virksomhed og er iøvrigt direkte begrundet i foreningens virksomhed med uddannelse af samaritter og anskaffelse af samarittermateriel.

Udannelsen af samaritter har stor samfundsmæssig betydning. Man peger i denne forbindelse særlig på betydningen af, at der er uddannede samaritter til rådighed for civilforsvaret.

En nedskæring af bevillingen med 10 pct. ville formentlig ikke have nogen særlig indflydelse på samariteruddannelsen, men man finder anledning til at fremhæve, at tilskuddet har været ydet gennem en lang årrække med et uforandret og i forhold til omfanget af Dansk Røde Kors' virksomhed meget ringe beløb.

11. §14 A. IV. D. 2. a. *Tilskud til AjS „Sanatorier for brystsyge (Vejlefjord Sanatorium)“.*
14 200 kr.

Tilskuddet ydes til delvis dækning af A/S „Sanatorier for brystsyge“s udgifter til afdrag på et af selskabet optaget lån oprindelig stort 400 000 kr. hos Carlsbergfondet. Tilskud ydes på betingelse af, at selskabet yder moderation med et tilsvarende beløb til mindrebemidlede patienters ophold på sanatoriet, således at tilskuddet opvejes fuldtud af mindreindtægter for sanatoriet.

Det nævnte lån, der er optaget mod statsgaranti, af drages af selskabet med 16 000 kr. årlig og er pr. 31. december 1951 nedbragt til 24 000 kr.

12. § 14 A. V. 7. *Tilskud til husflidens fremme.* 52 350 kr.

Beløbet fordeler sig således:

a) Til Dansk Husflidsselskab	50 000 kr.
hvortil kommer et tilskud på	1 600 -
til kursus i husflid for elever på diakonskolerne på kolonien „Filadelfia“ og i „Aarhus“.	
b) Til „Richardts skole for håndværk og kunstflid“	750 -

Siden 1907 har der været ydet statstilskud til Dansk Husflidsselskab, hvilket tilskud anvendes til undervisningskursus for lærere i husflid, tilskud til de lokale foreninger, hvoraf selskabet består, undervisningsmateriel, udsendelse af en rejsekonsulent, der vejleder de lokale foreninger, samt til udgivelse af et blad, der yder vejledning vedrørende husflidsarbejdet.

Dansk Husflidsselskab har i 1951 købt Kerteminde højskole, der agtes indrettet til og drevet som husflidshøjskole. Der er ydet husflidsselskabet et lån af statskassen på 75 000 kr. til køb m. v. af nævnte højskole. Driften af skolen vil yderligere anspænde husflidsselskabets økonomi, og en nedskæring af det årlige statstilskud til husflidsselskabet vil gøre det vanskeligere for selskabet at drive nævnte husflidshøj skole i det planlagte omfang.

Hvad angår tilskuddet til „Richardts skole for håndarbejde og kunstflid“ skal bemærkes, at der har været ydet tilskud til denne skole siden 1917 som en anerkendelse af indehaverens fortjenstfulde arbejde. Tilskuddet har i årene 1936/37—1946/47 udgjort 1 750 kr. årlig, og siden 1947—48: 750 kr. årlig. Man har hidtil ikke ment at burde nedsætte tilskuddet yderligere i den nuværende indehaverskes levetid — hun har drevet skolen siden 1913 —, hvorimod man har til hensigt, når skolen til sin tid skifter indehaver, at optage spørgsmålet om tilskuddets opretholdelse til fornyet overvejelse.

13. § 14 A. V. 2. *Tilskud til afholdssagen:* 84 930 kr.

Dette beløb er fordelt således:

a. Til totalafholdsforeningerne	36 300 kr.
b. Til danske afholdsselskabers landsforbund	43 000 -
c. Til centralforbundet for sundhed og alkoholundervisning	1 600 -
d. Honorar for en til indenrigsdepartementet knyttet konsulent i ædruelighedssager	4 030 -

84 930 kr.

Den under punkt d. nævnte konsulentstilling vil antagelig blive nedlagt, idet der er planer fremme i alkoholkommissionen, om i stedet at oprette et ædruelighedsråd. Spørgsmålet er imidlertid endnu ikke afgjort, og så længe det ikke vides, fra hvilket tidspunkt stillingen skal nedlægges, kan der formentlig ikke røres ved denne udgiftspost.

Hvad de under punkt a., b. og c. nævnte tilskud angår, vil de pågældende beløb eventuelt kunne nedsættes med 10 pct., jfr. indenrigsministeriets skrivelse af 3. februar 1951 til folketingets finansudvalg, hvori man efter forhandling med spareudvalget henledt opmærksomheden på muligheden af en besparelse på denne konto på 20 900 kr.

14. § 14 A. V. 3. *Tilskud til anvendelse for sønderjyske børns feriebesejg i København. 3 250 kr.*

Spørgsmålet om, hvortil det pågældende tilskudsbeløb anvendes, samt om muligheden for at tilvejebringe beløbet andetsteds fra, blev rejst af spareudvalget i 1950. Det blev herved bl. a. oplyst, at foruden statstilskuddet blev der ydet et tilskud på 7 500 kr. fra „Foreningen til provinsbørns ferieophold i København“. Sidstnævnte forening modtager tilskud fra Københavns og Frederiksberg kommuner på henholdsvis 220 000 kr. og 5 000 kr. samt fra en række private organisationer og institutioner. Det blev fremhævet, at der næppe kunne forventes opnået tilskud andetsteds fra, da alle muligheder herfor måtte antages prøvet af „Foreningen til provinsbørns ferieophold i København“. Efter drøftelse med spareudvalget blev der herefter ikke foretaget nogen ændring med hensyn til den pågældende bevilling. Da komiteen, der forestår de sønderjyske børns feriebesejg i København, administrerer meget billigt, må det antages, at en nedsættelse af tilskuddet vil føre til en tilsvarende nedgang i antallet af sønderjyske børn, der vil kunne komme på feriebesejg i København.

15. § lå A. IX. B. *Tilskud til færøske afholdsorganisationer. 800 kr.*

Indenrigsministeriet har allerede den 7. februar 1952 overfor folketingets finansudvalg stillet forslag om, at bevillingen udgår, idet Færøernes landsstyre betragter det pågældende område som særanliggende.

16. § 14 A. X. D. c. *Tilskud til civilforsvarsforbundet. 350 000 kr.*

Civilforsvarsforbundet, herunder D.K.B., har udover sin almindelige oplysningsvirksomhed navnlig til opgave at tilvejebringe og uddanne frivilligt hjælpemandskab til brug for den kommunale hjælpetjeneste i civilforsvarsområderne, for civilforsvarscheferne (politimestrene) og for sygehustjenesten. Dernæst påtager forbundet sig bl. a. at medvirke ved oprettelse og uddannelse af bedriftsværn og karréværn samt frivillige villaværn og sogneværn.

I betragtning af den opbygning af civilforsvaret, som for tiden finder sted vil det ikke være muligt at nedsætte tilskuddet til civilforsvarsforbundet, men det må tværtimod snarere forventes, at der kan blive tale om at søge en vis forhøjelse af dette tilskud. Man skal her særligt pege på de bestræbelser, der for tiden udfoldes for at effektivisere det lokale civilforsvar, den netop påbegyndte opbygning af sygehustjenesten samt arbejdet med at etablere den nødvendige egenbeskyttelse (det nødvendige antal bedriftsværnsledere og

-stedfortrædere er dog stort set uddannet, ligesom der er uddannet en del sogne- og villa - værnsledere).

Civilforsvarsforbundets arbejde er således et led af civilforsvaret, og såfremt forbundet ikke eksisterede eller ikke påtog sig de nævnte opgaver, måtte disse varetages af det offentlige, jfr. at staten under krigen afholdt praktisk talt alle udgifter vedrørende CB-mandskabets tilvejebringelse og uddannelse.

17. § 14 A. XI. d. *Tilskud til driften af det internationale bureau i Lausanne til bekæmpelse af alkoholisme. 1 000 kr.*

Bureauet, der er oprettet i 1907 og fungerer som generalsekretariat for verdensforbundet mod alkoholismen, er en international institution, der har tilslutning fra samtlige vesteuropæiske lande med undtagelse af Spanien og Portugal. Tilskuddet er efter forhandling med spareudvalget allerede ved finansloven for 1951—52 blevet nedsat fra 2 000 kr. til 1 000 kr.

18. § 14 B. VII. 1. *Tilskud til Dansk Byplanlaboratorium og Jydsk Byplanråd. 24 000 kr.*
3. *Tilskud til landsforeningen „Bedre Byggeskik”. 2 000 kr.*

De under disse konti søgte tilskud har i sin tid været indgående drøftet med spareudvalget, jfr. ministeriets skrivelser herom af 29. december 1950 og 9. januar 1951, hvortil kan henvises. Ministeriet må mene, at disse tilskud, hvoraf det førstnævnte ved forhandlingerne blev nedsat fra 27 000 kr. til 24 000 kr., bør opretholdes uændret.

ARBEJDS- OG SOCIALMINISTEREN

København, den 13. marts 1952.

Spareudvalget af 28. april 1950.

I skrivelse af 19. februar 1952 har spareudvalget rejst spørgsmål om, hvorvidt en række nærmere angivne udgiftsbevillinger under arbejds- og socialministeriets budget med reel virkning for de pågældende statsudgifter vil kunne nedsættes med 10 pct.

I denne anledning skal jeg meddele, at ministeriet på grundlag af finansministeriets cirkulære af 30. september 1950 om besparelser i statshusholdningen nøje har gennemgået samtlige under arbejds- og socialministeriet hørende konti med henblik på besparelser, og at jeg udover forhandling med spareudvalget den 11. januar 1951 i skrivelser af 30. december 1950, 11. januar og 29. januar 1951 har givet meget detaljerede redegørelser for hele arbejds- og socialministeriets budget.

Jeg har samtidig og senest i forbindelse med indkaldelse af budgetforslag for finansåret 1952—53 indskærpet de under ministeriet hørende institutioner at udvise den største sparsommelighed. Det er en selvfølge, at enhver rimelig besparelse vil blive søgt indvundet og den pågældende konto ved tillægsbevillingsloven søgt tilsvarende nedsat, men da man under det nuværende, stigende løn- og prisniveau snarere må forvente en stigning end et fald i udgifterne på de enkelte konti, anser jeg det ikke for sandsynligt, at en nedsættelse af de af spareudvalget afmærkede udgiftskonti (d. v. s. næsten alle udgiftskonti med undtagelse af tjenestemandslønninger og pensionsbidrag) vil få nogen reel virkning.

I denne forbindelse finder jeg anledning til at understrege, at de af hr. Jensen Broby foretagne fremhævelser af en meget væsentlig del af arbejds- og socialministeriets konti i en række tilfælde har efterladt tvivl hos mig om den nærmere forståelse af det af hr. Jensen Broby fremsatte ønske om en reduktion på 10 pct. af de på disse konti opførte beløb.

Eksempelvis kan jeg i så henseende pege på, at kontoen: Udgifter i henhold til lov nr. 119 af 15. marts 1939 om mødrehjælpsinstitutioner er særligt afmærket, og at en reduktion af udgiftssummen kun kan ske, såfremt der er enighed om ønskeligheden af en tilsvarende begrænsning i den støtte til svangre kvinder og mødre, der ydes gennem mødrehjælpsinstitutionerne. På tilsvarende vis forholder det sig med den ligeledes afmærkede konto over statens udgifter i henhold til lov nr. 175 af 12. april 1949 om husmoderafløsning, hvorved det iøvrigt bemærkes, at det her i første række drejer sig om udgifter, som kommunerne er direkte ansvarlig for.

For så vidt angår udgifter til forsørgelse af udlændinge i henhold til forsorgsloven har man hidtil fulgt den regel, at de understøttes under ophold her i landet efter tilsvarende

regler som danske statsborgere, og en reduktion af udgifterne hertil kan herefter kun gennemføres, såfremt man anser det for rigtigt at indføre en forskelsbehandling.

På næsten tilsvarende vis forholder det sig med udgifter til understøttelse til værnepligtige, der forretter militærtjeneste, hvor en reduktion kun er mulig, såfremt man ønsker at begrænse omfanget af den hjælp, der hidtil er ydet i disse særlige trangstilfælde.

På denne baggrund mener jeg ikke at kunne anse hr. Jensen Broby's forslag for overensstemmende med resultatet af den meget indgående behandling arbejds- og socialministeriets samtlige konti var genstand for i forbindelse med spareudvalgets forhandlinger med ministeriet.

For så vidt angår de under arbejds- og socialministeriets forretningsområde hørende egentlige fri-bevillinger skal jeg tillade mig at henvise til vedlagte opstilling over § 15 XI.*), idet jeg for så vidt angår disse bevillinger dels skal henvise til ministeriets tidligere redegørelser til spareudvalget og de med dette førte forhandlinger, dels for så vidt spareudvalget måtte ønske det skal erklære mig rede til at deltage i en fornyet gennemgang af disse bevillinger.

Sign. Poul Sørensen.

*) optrykt side 144.

MINISTERIET FOR OFFENTLIGE ARBEJDER
(Trafikministeriet)

København, den 5. marts 1952.

Spareudvalget af 28. april 1950.

Under henvisning til spareudvalgets skrivelse af 22. f. m. vedrørende eventuel nedsættelse med 10 pct. af de på forslaget til finanslov for finansåret 1952—53 og ændringsforslagene hertil optagne, ikke lovbundne bevillinger med 10 pct. skal man meddele, at man efter fremkomsten af finansministeriets cirkulære af 30. september 1950 om besparelser i statshusholdningen foretog en gennemgang af samtlige konti under ministeriets budget-afsnit med det formål at søge at gennemføre besparelser på steder, hvor sådanne var mulige, jfr. herved ministeriets skrivelse til spareudvalget af 15. januar f. å. Man har siden da bestræbt sig for at udvise den størst mulige sparsommelighed og har også indskærpet dette over for de under ministeriet hørende institutioner. Man har kritisk gennemgået alle forslag om nyanlæg og nye bevillinger i det hele taget med henblik på disses forsvarlighed og betydning set i relation til udgifternes størrelse.

Det er ministeriets indtryk, at der fra alle institutionernes side er vist tilbageholdenhed, og at man har bestræbt sig for at holde de under de enkelte konti foreslåede bevillinger så lavt som muligt.

Man har kun foreslået absolut påkrævede arbejder bragt til udførelse, og til de forskellige anlæg, bygninger, havneanlæg, sejlrender m. v. er kun foreslået afholdt udgifter i det omfang, det har været nødvendigt af hensyn til anlæggenes forsvarlige drift og vedligeholdelse.

Fastlønnen og medhjælpslønnen personale er kun antaget i det omfang, det har været nødvendigt for at få det forhåndenværende arbejde udført, og man har bestræbt sig for at udnytte personalet i fuldt omfang ved rationel tilrettelægning af arbejdet.

Imidlertid er der sket en stadig stigning i lønningerne og i priserne på materialer m. v., og dette har i adskillige tilfælde bevirket, at det har været nødvendigt, alle sparebestræbelser til trods, at foretage forhøjelser af en række konti. Endvidere har i enkelte tilfælde vejret, vinterstorme og lignende medført skader på havneanlæg, diger m. v., som det har været absolut nødvendigt at udbedre for at forebygge endnu større skader.

Som det vil ses af foranstående, er der forinden fremsættelsen af ministeriets bidrag til forslag til finanslov for finansåret 1952—53 og til ændringsforslagene hertil foretaget en nøje afvejelse af nødvendigheden af de foreslåede bevillinger set i relation til finansministeriets forannævnte cirkulære om besparelser i statshusholdningen. En yderligere nedsættelse vil derfor betyde, at nødvendige foranstaltninger må udskydes eller ikke vil kunne bringes til udførelse i det omfang, som var forudsat som absolut påkrævet. Til eksempel

skal man nævne, at en nedsættelse af bevillinger til oprensning af indløbene til statshavne vil kunne bevirke, at besejling af disse bliver umulig, ligesom en nedsættelse af bevillinger til medhjælp vil bevirke, at man bliver ude af stand til at udføre det forhåndenværende arbejde i fuldt omfang.

Under hensyn til det foran anførte mener man herefter kun at kunne foreslå følgende besparelser på forslaget til finanslov for finansåret 1952—53:

§ 2 F. *Statens arealer ved Hanstholm. B. 1. Administration. b. Andre udgifter.*

Det søgte beløb på 7 000 kr., der er skønsmæssigt, vil muligvis kunne nedsættes med 10 pct. til 6 300 kr.

§ 26 I. A. 6. B. 1. *Vejarbejder og kloakanlæg.*

Det søgte beløb på 10 000 kr. kan nedsættes med 10 pct. til 9 000 kr., men kun med den deraf følgende udskydelse af en tilsvarende del af de omhandlede arbejder.

Herudover anser man det ikke for forsvarligt at foretage nedsættelse af de søgte bevillinger.

Man vedlægger en anden skrivelse herfra af dags dato om statsbanernes bevillinger samt en note fra generaldirektøren for post- og telegrafvæsenet til ministeren for offentlige arbejder vedrørende de under post- og telegrafvæsenets område hørende bevillinger, hvortil man skal henvise.

Sign. **Victor Larsen.**

J. Bang Christensen.

MINISTERIET FOR OFFENTLIGE ARBEJDER

København, den 5. marts 1952.

Spareudvalget af 28. affil 1950, Finansministeriet.

I anledning af Spareudvalgets skrivelse af 22. ds. om mulighed for en almindelig nedsættelse med 10 pct. af samtlige bevillinger for de *Statsbanerne* vedrørende områder af finansloven på §§ 2 og 26 (bortset fra de konti, der benævnes „Lønninger til tjenestemænd“) skal man bemærke følgende:

Allerede under hensyn til Statsbanernes karakter som erhvervsvirksomhed må det forekomme principielt umuligt at foretage *generelle* nedsættelser på det foreslåede måde. Det må være Statsbanernes opgave at søge afviklet det bestående trafikbehov bedst muligt, naturligvis så økonomisk som gørligt, men med et beredskab, der såvel anlægsmæssigt som driftsmæssigt på rimelig måde dækker behovet, herunder også en økonomisk hensigtsmæssig udvikling af dette. *Dermed er i realiteten rammen for Statsbanernes udgiftsbudget fastlagt, idet man ikke kan tilpasse trafikken efter udgifterne, men må tilpasse disse efter trafikens behov.*

Hvad nu visse hovedposter på Statsbanernes udgiftsbudget angår, skal man dernæst anføre følgende:

Brændselsudgifterne (1952—53 anslået til 53 mill. kr. til lokomotiver og motorvogne), er bestemt af tre faktorer: Brændselspriserne for kul, olie og elektricitet, kørselens omfang og trækkekraftens karakter. Brændselspriserne er Statsbanerne i det store og hele uden herredømme over. Kørselens omfang er for den relativt stærkt brændselsforbrugende godsbeholdnings vedkommende alene bestemt af behovet, og nedgang deri kan kun ske gennem restriktioner, der ikke alene synes principielt uheldige, men også er administrativt meget vanskeligt gennemførlige — ganske bortset fra, at de naturligvis resulterer i en indtægtsnedgang, der må regnes at blive større end besparelserne. Statsbanerne søger selvsagt trækkekraften udnyttet så økonomisk som muligt, bl. a. ved en stadig videregående motorisering (som dog naturligvis kræver investering, altså bevillinger på § 26). En nedskæring af persontogskørselen ville være teknisk mulig (omend køreplanen endnu næsten 7 år efter besættelsens ophør ikke fuldt ud er bragt op på førkrigstidsniveau), men en sådan nedskæring vil — ganske bortset fra ulemperne for publikum — netop på grund af motoriseringen kun give ringe udgiftsnedgang, der næppe vil udligne den af en ringere toggang forårsagede mindreindtægt.

Ganske tilsvarende gælder for bevillinger af brændsel til færger og skibe (1952—53: 6,4 mill. kr.).

Hvad dernæst Statsbanernes andet store driftsudgiftsområde: personaleudgifterne angår, da har man vel fra spareudvalgets side unddraget de forskellige konti for „lønninger til tjenestemænd" fra den påtænkte besparelse, men alle konti for „Forskellige ydelser til tjenestemænd" ligger jo på linie hermed, idet disse ydelser afholdes i henhold til regulativ fastsat af finansministeriet på basis af tjenestemandslovens rammebestemmelser. Tilsvarende gælder for udgifterne til uniforms- og beklædningsgenstande, hvor bevillingerne er baseret på overenskomster med personalet med efterfølgende godkendelse af lønningsrådet (tjenestemandslovens § 39) og derfor i hvert fald ikke kan ændres uden efter forhandling med personaleorganisationerne herom og påfølgende godkendelse fra lønningsrådet. For alle de konti „Medhjælpssum", af hvilke lønningerne til Statsbanernes ekstraarbejderpersonale afholdes, gælder, at lønningerne udbetales i overensstemmelse med derom sluttede overenskomster med de pågældende arbejderorganisationer. Alle disse overenskomster er fra arbejdernes side opsagt parallelt med overenskomsterne i privaterhvervene. Forhandlinger om nye overenskomster er indledet, men kan først slutføres, når afgørelse bl. a. i alle de generelle spørgsmål er faldne for privaterhvervenes vedkommende, idet Statsbanerne principielt følger den retningslinie så vidt muligt at have samme hovedregler som privaterhvervene. Den ganske overvejende del af lønningerne til Statsbanernes håndværkere og arbejdsmænd i værkstedstjenesten falder ikke på den egentlige lønkonto (2. e. 1. lønninger til tjenestemænd), men på forskellige forbrugskonti på afsnit 2. e., navnlig 2. e. 6. (driftsmateriellets vedligeholdelse). Også på budgetafsnittet „Vedligeholdelse af anlæg" falder betydelige dele af lønudgifterne på forskellige forbrugskonti. Når man fra spareudvalgets side har forhåndsundtaget alle de som lønningskonti direkte betegnede, må rent logisk tilsvarende undtagelse ske på de ommeldte forbrugskonti på den del af udgifterne på dem, der hidrører fra lønninger.

For alle vedligeholdelsesudgifterne, spredt over en række konti, gælder, at de kun omfatter beløb, der er skønnet nødvendige for at opretholde en rimelig standard. Det bør i denne forbindelse erindres, at krigsårene og de første år derefter dels standsede, dels forsinkede mangfoldige vedligeholdelsesarbejder, og at Statsbanerne nu i de seneste år har stået over for ikke alene normal vedligeholdelse, men også så vidt muligt at skulle indhente det i de nævnte år nødtvungent forsømte eller udskudte. Omfattende dele af vedligeholdelsen af anlæg og materiel er helt eller overvejende dikteret af sikkerhedshensyn. I øvrige har naturligvis prisforhøjelser på praktisk taget alle forbrugsartikler — på hvilke Statsbanerne kun kan have ringe indflydelse -- medvirket til, at bevillingerne nødvendigvis må være væsentlig stigende, såfremt normal standard overhovedet skal kunne opretholdes.

For adskillige af Statsbanernes bevillinger gælder, at de er helt afhængige af forhold, på hvilke Statsbanerne ikke har indflydelse. Rent eksempelvis skal anføres, at forbruget på konto B. 2. d. 6., Udgifter ved den gensidige vognbenyttelse, udelukkende afhænger af, i hvilket omfang Statsbanernes vogne løber på fremmede baner og fremmede baners på vore strækninger, og at forbruget på konto 3. k., banetjenestens andre udgifter, ganske overvejende er dikteret af nødvendige udgifter til snerydning o. lign. Disse — og flere andre -- bevillinger er derfor opført med gennemsnitsbeløb, og bevillingerne bliver visse år langt fra brugt, andre år derimod overskredet, alt efter forholdenes krav.

Hvad dernæst de forskellige understøttelseskonti under pensionsafsnittet (4) angår, da er udbetalingerne baseret på tilslutning fra de bevilgende myndigheder enten til de enkelte understøttelser eller til ordningen som helhed (f. eks. understøttelserne til fast ansat personale under sygdom). Såfremt sådanne ordninger skal reguleres, må der formentlig optages særlige forhandlinger herom og vel antageligt på finansministeriets initiativ.

Man går ud fra, at det må være en fejltagelse, når der foreslås nedsættelse af posterne for afskrivning og forrentning. Nedskrivning af afskrivningen på driftsbudgettet medfører en tilsvarende indtægtsnedgang på anlægsbudgettet. Statsbanerne kan intet have imod at få renteudgifterne nedskrevet, men går indtil videre ud fra, at der ikke er tale herom.

Hvad endelig nedskæring af Statsbanernes anlægsudgifter angår, skal man erindre om, at de på § 26 I. B. for 1952—53 opførte beløb er meget stærkt reduceret i forhold til de herfra ønskede, idet finansministeriet stillede krav om nedskæring med ca. 30 mill. kr., endskønt Statsbanerne selv ved budgettets udformning før forelæggelsen for finansministeriet havde begrænset sine ønsker.

Yderligere nedskæring vil derfor være ensbetydende med meget alvorlige indgreb i Statsbanernes anlægsvirksomhed. For så vidt angår faste anlæg, vil det være nødvendigt først nærmere at undersøge, hvilke kontraktmæssige forpligtelser (over for entreprenører o. lign.), man er inde i, og det samme gælder for nyanskaffelser af rullende materiel, færger og skibe. Nedskæring af bevillinger til rullende materiel vil medføre udskydelse af videregående motorisering og altså resultere i, at ønskelige udgiftsbesparelser på driftsbudgettet ikke opnås. Også forskellige af de faste nyanlæg — eksempelvis optagelsen af Sydfynske jernbaner på Odense statsbanestation og elektrificeringen af strækningen Valby—Glostrup — indebærer muligheder for udgiftsnedgang henholdsvis indtægtsforøgelse, og bevillingen til forbedring af forholdene ved Storebæltsoverfarten er nødvendiggjort for at sikre afviklingen af den livsvigtige trafik mellem landsdelene. En *generel* nedskæring vil derfor ikke kunne foreslås herfra, og man er af den opfattelse, at den forsvarlige nedskæring allerede har fundet sted som ovenfor anført. I øvrigt vil en nedskæring af anlægsbevillinger jo kun medføre en udskydning af arbejder — fordeling på en længere årrække af de nødvendige bevillinger — men ikke et samlet mindreforbrug og måske endda i det videre forløb en yderligere fordyrelse af anlæg og materiel.

Sign. Victor Larsen.

T. K. Holmflet.

Note til ministeren for offentlige arbejder fra generaldirektøren for post- og telegrafvæsenet angående en nedsættelse med 10 pct. af visse administrationsudgifter.

I anledning af hr. ministerens brev af 23. februar 1952 og det med samme fulgte bilag — afskrift af en skrivelse fra Spareudvalget af 28. april 1950 — skal jeg meddele, at det ikke er muligt inden for den i bilaget givne frist, den 5. marts d. å., at give en udtømmende saglig besvarelse på de mange spørgsmål om muligheden af at nedsætte med 10 pct. alle administrationsudgifter, som ikke er lovbundne, og som nærmere er betegnet med rød understregning i post- og telegrafvæsenets bidrag til forslag til finanslov.

En sådan generel nedsættelse ligger for post- og telegrafvæsenets vedkommende så øjensynligt uden for mulighedernes grænser, og forespørgslen skal formentlig forstås som et spørgsmål om, hvorvidt der kan opnås væsentlige besparelser. Jeg må gå ud fra, at det ikke har særlig adresse til post- og telegrafvæsenet, der er en erhvervsdrivende virksomhed, som meget vel kan sætte nogle udgifter endog betydeligt ned, hvis man samtidig 1) vil slå af på de goder og den service, der ydes kunderne, d. v. s. landets borgere, og 2) ikke hæfter sig alt for strengt ved, at navnlig forkert anbragte besparelser vil medføre formindskede indtægter.

Generaldirektoratet har efter styrelsesloven og det pålæg om drift i nogenlunde forretningsmæssige former, som etaten fik i årene omkring 1925, set det som sin opgave under tilbørligt hensyn til de nævnte faktorer og en række andre forhold, at holde udgifter så langt nede som forsvarligt og rimeligt er, og det er pålagt alle ledende — kontinuerligt — og inden for hver sit område at have dette formål for øje.

Jeg skal forsøge at give en så vel dækkende besvarelse af de stillede spørgsmål som muligt, men som allerede nævnt giver den korte frist ikke mulighed for indgående undersøgelser eller mulighed for at tage de forhandlinger med organisationerne, som tjenestemandsløve og regler foreskriver.

B. Post- og telegrafvæsenet.

De under kontiene *B. 1. a. 2.*, *B. 2. a. 2.*, *B. 2. d. 2.* og *B. 3.a. 2.* (ialt 69 119 kr.) nævnte honorarer kan ikke uden videre nedsættes.

De enkelte honorarer kan være forskelligartede, men de ydes hovedsagelig for arbejde, der i det væsentligste falder uden for tjenestetiden, og som ofte kræver særlig uddannelse. De vil ikke kunne bortfalde, uden at arbejdet måtte indlægges i tjenestetiden, og det er mit indtryk, at man på den måde ikke ville få en mindre udgift.

Det er endvidere mit indtryk, at de til etatens egne tjenestemænd opførte honorarer sammenlignet med andre ligger på et beskedent niveau.

Af bemærkningerne til det herfra afgivne forslag til tillægsbevillingslov for indeværende finansår vil det iøvrigt ses, at der uanset forhøjelsen af procenttillæget til hono-

rarer for så vidt angår den førstnævnte honorarkonto ved besparelser er foretaget en nedsættelse på mere end 10 pct.

Kontoene B. 1. a. 3., B. 1. b. 2., B. 2. a. 3. og B. 2. d. 3., forskellige ydelser til tjenestemænd (ialt 6 229 900 kr.).

Hovedforbruget på disse konti vedrører udbetaling af 1) overarbejdspenge, 2) natpenge, time- og dagpenge samt befordringsgodtgørelse og kørepenge, og 3) cyklegodtgørelse til landpostbude.

ad 1) Udbetaling af overarbejdspenge forekommer normalt ikke i generaldirektoratet og distriktsstyrelsen. For driftens vedkommende, hvor beløbet for 1946—47 udgjorde 4 559 927 kr.*), er trods den stedfundne stigning i satserne for overarbejdspenge gradvis opnået en halvering af denne udgift, der for 1951—52 påregnes at blive ca. 2 400 000 kr.*) jfr. den på forslag til tillægsbevillingen foretagne nedskrivning med 200 000 kr. For 1952—53 er beløbet foreløbig foreslået nedsat med 100 000 kr., men da forbruget på kontoen kan påvirkes bl. a. af megen sygdom blandt personalet, bør yderligere regulering afvænte tillægsbevillingen for næste finansår. Det bemærkes særligt, at mere end halvdelen af forbruget skyldes overarbejde i juleperioden.

Satserne for de under 2) omhandlede ydelser er pristalsbestemte og derfor stigende, jfr. bemærkningerne til forslag til tillægsbevillingslov og finanslov. Da arbejdet i post- og telegrafvæsenet må udføres, *når* og *hvor* det foreligger til udførelse, vil besparelser — bortset fra forringelser i postgangen — være afhængig af satsernes nedsættelse, hvortil kræves forudgående forhandling mellem finansministeren og de respektive centralorganisationer.

ad 3) Cyklegodtgørelsen til landpostbude er afpasset efter ruternes længde og viser en mindre stigning. Nedsættelse af denne godtgørelse kræver forudgående forhandling og må forudsætte en mærkbar nedgang i priserne for cykler og disses reparation.

*Kontiene B. 1. a. 4., B. 1. b. 3., og B. 2. a. 4**), medhjælpssum (ialt 32 596 000 kr.)*

På disse konti bundfælder sig enhver forskydning i det meget store personale, og de herunder omhandlede udgifter kan overhovedet ikke udskilles fra lønningskontoen, idet grænsen mellem anvendelsen af tjenestemænd og tariflønnet medhjælp er flydende og må være flydende. Lønningen til det skiftende antal aspiranter afholdes f. eks. ikke på lønningskontoen, men af medhjælpssummen, og der må for at afpasse behovet for arbejdskraft være adgang til at erstatte tjenestemænd med løst antaget medhjælp — og omvendt. At nedsætte de enkelte lønninger til løst antaget personale kan ikke lade sig gøre ensidigt, navnlig ikke på et tidspunkt, hvor der forhandles med de forskellige fagforbund, som alle kræver lønstigning.

*) Den store afstand mellem de to udgiftsbeløb er dels udtryk for virkelige og betydende besparelser, men det spiller også delvis ind, at etaten i krigsårene og årene derefter i nogen grad gjorde brug af overarbejde i stedet for ved ansættelse af for mange tjenestemænd senere at risikere — ved arbejdstilbagegang — at blive nødt til at afskedige tjenestemænd, således som det skete i 1922 efter første verdenskrig.

**) En virkelig besparelse bl. a. på denne konto blev opnået i årene efter krigen ved en bevilling som muliggjorde en delvis fornyelse af automobilparken, hvorved man eksempelvis blev i stand til ved pakkeomdeling i København at erstatte lejede hestetrukne køretøjer med moderne automobiler og på den måde kunne gennemføre omdelingerne med mindre løst antaget hjælpepersonale.

Konto B. 2. a. 5., uniformer og beklædningsgenstande. (2 680 000 kr.).

Udgifterne til uniformer og beklædningsgenstande er ligesom udgifterne til tjenestemandslønningerne en bunden udgift, og udgiften kan ikke nedbringes i tider, hvor priserne er opadgående. Selve uniformsregulativerne kan ikke ændres uden forhandling med tjenestemændenes organisationer.

Såfremt priserne på klædevarer m. v. i de kommende tider måtte vise sig nedadgående, vil udgiften blive søgt begrænset.

Konto B. 2. a. 6., vederlag for post- og telegraf-tjenesten til private og andre uden for etaten (6 674 000 kr.).

Disse udgifter, der er pristalsbestemte, d. v. s. stigende, og i det væsentligste omfatter løn m. v. til postekspeditører, brevsamlere, centralbestyrere i statens lokaltelefon-områder og telegrafekspeditører, og hvoraf ca. halvdelen er vederlag til statsbanerne og privatbanerne for udførelse af postekspeditionstjeneste på stationerne, ser man i øjeblikket ingen udvej for at bringe nedad.

Konto B. 2. a. 7., andre udgifter (1 169 350 kr.).

Den væsentligste udgift (800 000 kr.) lønninger til elever, er som følge af antagelse af et mindre elevhold på forslag til finanslov for 1952—53 allerede nedsat med 200 000 kr. eller 20 pct. Da reguleringstillægget siden budgettets udarbejdelse er steget med 3 portioner pr. 1. oktober 1951, og der påregnes yderligere 1 portion pr. 1. april 1952, kan besparelsen dog næppe holde fuldtud.

Beløbene på øvrige underkonti (fagprøver og kursus, postlægen m. v.) kan ikke ventes nedsat.

Konto B. 2. b. postbefordringen (26 300 000 kr.).

Den største del af disse udgifter betales til statsbaner, privatbaner og dampskibsselskaber og ligger temmelig fastknyttet til de for statsbanerne gældende takstlove og anordninger.

En besparelse kan i virkeligheden kun opnås ved en forringelse af postbefordringen, navnlig for provinsens vedkommende, og en sådan besparelse vil betyde mindre indtægt for statsbanerne, privatbanerne og andre befordringsinstitutioner.

Kontiene B. 1. a. 5., B. 1. b. 4. og B. 2. c. kontorhold (herunder opvarmning og belysning). (3 135 000 kr.).

Prisstigninger, særlig på brændsel og papir vil formentlig gøre det forståeligt, at der ikke kan ventes nogen nedsættelse.

Konto B. 2. d. 4., post- og telegrafvæsenets færgesteder (370 000 kr.).

Kontoen omfatter navnlig udgifter til istandsættelser og vedligeholdelse af færgeanlæg og færgemateriel, samt brændselsudgifter, og en nedsættelse af beløbet vil for øjeblikket ikke være muligt.

Konto B. 3. b., den tekniske tjeneste. Forskellige ydelser til tjenestemænd (650 000 kr.).

Denne konto omfatter udgifter til dag- og timepenge, overarbejde, flyttegodtgørelse, uniformsudgifter og sørisikotillæg. For dag- og timepengenes vedkommende, der

andrer 425 000 kr., vil beløbet antagelig, da der er budgetteret med en vis margin for uforudsete forhold, kunne nedsættes med 10 pct. under forudsætning af, at der ikke i det kommende finansår indtræffer særlige ugunstige vejrforhold, store kabelfejl o. lign., der kan medføre større tilsyns- og vedligeholdelsesarbejder.

For de øvrige udgifters vedkommende vil ingen besparelse kunne foreslås.

Konto B. 3. c., p ostanlæg. (3 400 000 kr.).

Udgifterne på denne konto vedrører fortrinsvis benzin til og vedligeholdelse af post- og telegrafvæsenets motorkøretøjer*) samt anskaffelse af trillevogne, postsække o. 1. Udgiftens størrelse er afhængig af posttjenestens omfang, og der vil ikke i øjeblikket kunne foreslås nogen besparelse.

Konto B. 3. d., telegraf anlæg. (700 000 kr.).

Udgifterne på denne konto vedrører pasning og vedligeholdelse af telegrafanlæg, herunder fjernskriveanlæg. En nedsættelse af beløbet vil ikke være forenelig med opretholdelse af en tilfredsstillende telegrajtjeneste her i landet.

Konto B. 3. e., rigstelefonanlæg. (1 825 000 kr.).

Udgifterne på denne konto vedrører tekniske installationer i post- og telegrafkontorer samt hos abonnenter, vedligeholdelse af kabelanlæg og luftledninger, herunder medafbenyttelse af fremmede korer og stangrækker. En nedsættelse af beløbet vil ikke være forenelig med kravet om en tidssvarende telefонтjeneste her i landet.

Konto B. 3. f., statstele fonanlæggene, Sønderjylland og Møn. (670 000 kr.).

For denne konto gælder tilsvarende forhold som anført under konto B. 3. e.

Konto B. 3. g., radioanlæg. (2 350 000 kr.).

Denne konto omfatter udgifter til drift- og vedligeholdelse af radiofonianlæg og andre radioanlæg herunder statsradiofonien og luftsfarts væsenet. For statsradiofoniens og luftsfarts væsenets vedkommende bliver udgifterne refunderet på indtægtskontiene A. 8. b. og A. 8. c, så en nedsættelse på denne konto vil ikke give en reel besparelse for post- og telegrafvæsenet.

Konto B. 3. h., fællesanlæg. (5 650 000 kr.).

Under denne konto er beregnet 1 020 000 kr. til vedligeholdelse af ejendomme og lokaler. De hidtil anvendte beløb til denne vedligeholdelse må anses for særdeles lave, og en yderligere nedsættelse af beløbet vil i det lange løb medføre en værdiforringelse af post- og telegrafvæsenets bygninger.

Til anskaffelse og vedligeholdelse af kontomateriel, herunder anskaffelse af arbejdsbesparende bogholderimaskiner o. 1., er beregnet 2 035 000 kr. Da meget af post- og telegrafvæsenets materiel stadig er utidssvarende, kan man ikke foreslå nogen besparelse her, der iøvrigt vil medføre merudgifter på andre poster.

Udgifter til leje, skatter og afgifter, anskaffelse og vedligeholdelse af cykler samt telefonabonnement m. v. vil ikke kunne nedsættes.

*) En virkelig besparelse blev opnået i årene efter krigen ved bevilling til en delvis fornyelse af vognparken.

Konto B. 4. a., pensionsbidrag udover de i tjenestemandslønningerne indeholdte beløb. (5 472 000 kr.).

Post- og telegrafvæsenet betaler her til finansministeriet 12 pct. af pensionsgivende løndele. Dette er som bekendt langt fra tilstrækkeligt, og nogen egentlig grund til at bedsætte bidraget ses ikke at foreligge. Bidragets størrelse har iøvrigt den væsentligste betydning i mellemregnskabet mellem finansministeriet og post- og telegrafvæsenet.

Konto B. 4. b., understøttelser. (187 518 kr.).

Den væsentligste udgift vedrører alene understøttelser, der med tilslutning af folketingets finansudvalg er optaget på finansloven, samt supplementsundersøttelser, der tilstås efter de i finansministeriets cirkulære af 8. maj 1950 givne regler.

Konto B. 5., fællesudgifter. (763 250 kr.).

De under ovennævnte konto omhandlede poster omfatter hovedsagelig sådanne rent driftsmæssige udgifter, til hvis afholdelse post- og telegrafvæsenet på finansloven må have afsat et vist beløb, som senere reguleres efter de foreliggende regnskabsresultater, idet man ikke på forhånd kan fastlægge eller nøjagtig beregne størrelsen af de beløb, der vil kunne komme til udgift på de pågældende underkonti. Dette gælder således beløb, der i henhold til postloven udbetales i erstatning for beskadigede og bortkomne forsendelser (150 000 kr.), administrationsbidrag til internationale bureauer (110 000 kr.), hvilke bidrag beregnes efter regler, der er fastsat i de af Danmark tiltrådte internationale overenskomster, tab på udestående fordringer (25 000 kr.), andre udgifter, herunder bekendtgørelser (bl. a. vedrørende takstændringer, indskrænkninger i postbesørgelsen i juleperioden og andre meddelelser til underretning for publikum) (215 000 kr.) samt uforudsete og overordentlige udgifter (100 000 kr.).

Udgiften vedrørende radioprøvetjeneste (11 000 kr.) modsvares af de ved denne prøve erlagte eksamensgebyrer.

Med hensyn til udgiften vedrørende drift og udvidelse af Dansk post- og telegrafmuseum (50 000 kr.) henvises til vedlagte afskrift af skrivelse af 19. januar 1952, II. nr. 14820/51, til folketingets finansudvalg.

Til Nordisk posttidsskrift ydes der tilskud (2 250 kr.) i lighed med, hvad der er tilfældet i de øvrige nordiske lande i overensstemmelse med herom trufne aftaler.

Bidrag til arbejdsløshedsfonden (100 000 kr.) ydes på grundlag af opgørelse af det pr. 31. marts anvendte personale bortset fra tjenestemænd, for hvilket der efter loven skal svares bidrag til arbejdsløshedsfonden. Bidraget, der også beregnes for tjenestemandspaspiranter, herunder elever og medhjælpere, ville blive væsentlig mindre, såfremt disse personalegrupper, der i øvrigt ikke har adgang til at oppebære arbejdsløshedsunderstøttelse, blev holdt uden for beregningen.

Konto B. 6., renter af den i post- og telegrafvæsenet indestående kapital. (7 300 000 kr.).

Renten er i øjeblikket 3½ pct. Denne rentepost er kun et af de rentemellemværender, som der findes finansministeriet og post- og telegrafvæsenet imellem. Post- og telegrafvæsenet ser gerne en ændring af forrentningsforholdet, men i så fald bør spørgsmålet tages op til forhandling i sin helhed. For statsregnskabets provenue har det ingen betydning.

Konto B. 7., afskrivning. (7 150 000 kr.).

Afskrivningsbeløbet følger de i tidligere finanslove fastsatte afskrivningsregler, der også er gældende for de koncessionerede telefonselskaber, og har relation til indtægtsbeløbet under § 26 I. A. 2. A. 3. Der ses ikke at foreligge særlig begrundelse for en nedsættelse af afskrivningsprocenterne.

Konto B. 8., bidrag til hovedrevisionen.

Beløbet 50 000 kr. synes at have ligget fast gennem lange tider. Hvorvidt der er grund til at nedsætte det, må vist nærmest bero på en udtalelse fra hovedrevisionen. Post- og telegrafvæsenet vil naturligvis ikke modsætte sig en nedsættelse.

§ 26. *Bevægelserne få statens statuskonti.*

Konto I. A. 2. B. L., fornyelse af bestående anlæg.

Da det søgte beløb på denne konto i forvejen er meget lavt ansat, vil en nedsættelse ikke kunne anbefales.

Konto I. A. 2. B. 2., nye anlæg. (24 760 000 kr.).

Under denne konto er søgt et beløb på 5 400 000 kr. til abonnentetableringer m. v., herunder fjernskriveabonnenter, dette beløb vil kun kunne nedsættes, såfremt tilgangen af abonnenter for såvel telefon som telegraf reduceres i forhold hertil, hvilket vil bevirke en mindre indtægt på post- og telegrafvæsenets driftsregnskab samt på § 26 I. A. 2. A. 4. (Indtegnings- og flytningsgebyrer) for de kommende år.

Endvidere er under kontoen søgt beløb til ialt 17 760 000 kr., der hidrører fra allerede givne bevillinger, og hvor der i væsentlig grad allerede er afsluttet leveringskontrakter. Man vil ikke kunne foreslå dette beløb nedsat på nærværende tidspunkt, også under hensyn til eventuelle erstatningskrav i henhold til de afsluttede kontrakter.

Et beløb på 800 000 kr. er søgt med tilslutning fra folketingets finansudvalg. For dette anlægs vedkommende gælder tilsvarende forhold som ovenfor nævnt.

Et beløb på 800 000 kr. er ligeledes søgt med tilslutning fra folketingets finansudvalg, vedrørende færdigautomatisering af Sønderjylland; udgiften til Gram netgruppen kan muligvis reduceres noget, såfremt hele udgiften ikke bliver afholdt i det kommende finansår. Regulering vil da blive foretaget ved tillægsbevillingslov for næste finansår.

MINISTERIET FOR OFFENTLIGE ARBEJDER

Generaldirektoratet for Post- og
telegrafvæsenet

København V., den 19. januar 1952.

Finanslovforslaget for 1952—53, § 2. B. 5. d.

Skrivelse 15. november 1951.

Under henvisning til finansudvalgets ovennævnte skrivelse skal man herved meddele, at Dansk post- og telegrafmuseum gennem nedennævnte 3 finansår har haft en årlig bevilling af 45 000 kr. Forbruget har været som nedenfor anført ud for det enkelte finansår:

Finansåret 1948—49.	52 948 kr.
1949—50.	49 783 -
1950—51.	51 858 -

På budgettet for finansåret 1952—53 er der under hensyn til nævnte regnskabsresultater på konto B. 2. 5. d. søgt et beløb af 50 000 kr., og hvis dette beløb nedsættes, må museet i et vist omfang give afkald på indkøb af frimærker, museumsgenstande etc.

Med hensyn til museets formueforhold tillader man sig at henvise til den i afskrift vedlagte korrespondance med 2. hovedrevisorat, hvoraf det bl. a. fremgår, at der er truffet aftale med Dansk post- og telegrafmuseum om, at museet med virkning fra 1. april 1952 refunderer post- og telegrafvæsenet udgifterne til leje, opvarmning og belysning af de lokaler i centralpostbygningen, som generaldirektoratet hidtil vederlagsfrit har stillet til rådighed for museet. Den for finansåret 1952—53 søgte bevilling på 50 000 kr. vil heretter ikke slå til, men der må blive spørgsmål om på tillægsbevillingen for nævnte finansår at søge bevillingen forhøjet.

Det bemærkes, at museets fondsbeholdning pr. 1. april 1950 udgjorde 206 075 kr.

Museets øvrige midler var pr. samme dato anbragt således:

Indestående i sparekasse (på opsigelse)	138 739. 09
Indestående på postgiro.	33 711. 77
Kontant	768. 33
	lait... 173 219.19

De i statsrevisorernes betænkning for 1949—50, side 25—26, optagne bemærkninger vedrørende museets kassebeholdning er beklageligvis herfra blevet affattet misvisende, hvorfor der er truffet foranstaltning til, at Dansk post- og telegrafmuseums beholdning fremtidig vil blive optaget i post- og telegrafvæsenets årsregnskab med den i museets eget regnskab opførte specifikation, jfr. vedlagte afskrift af skrivelse af 27. oktober f. å., B. nr. 2345, til finansministeriet og 2. hovedrevisorat for så vidt angår årsregnskabet for 1950—51.

MINISTERIET FOR HANDEL, INDUSTRI
OG SØFART

København K., den 5. marts 1952.

I anledning af spareudvalgets skrivelse af 21. f. m. vedrørende mulighederne for på forslag til finanslov for finansåret 1952—53 at gennemføre en 10 pct.s nedsættelse af alle bevillinger, som ikke er fastsat ved særlig lov, og af alle administrationsudgifter skal man meddele, at handelsministeriet har foretaget en nøje gennemgang af de under handelsministeriet henhørende konti af den omhandlede karakter.

Handelsministeriet har flere gange og senest ved indkaldelsen af bidrag til forslag til finanslov for finansåret 1952—53 fra de under handelsministeriet henhørende institutioner indskærpet, at der ved institutionernes drift må udvises den største sparsommelighed, og man har ved udarbejdelsen af finanslovsforslaget påset, at de for indeværende finansår gennemførte besparelser så vidt gørligt bibeholdes også i det kommende finansår, jfr. handelsministeriets skrivelse af 15. december 1950.

I det følgende skal man redegøre for den nu stedfundne gennemgang af budgettet, dels (A) for såvidt angår en række konti, som er optaget på budgetterne for de fleste eller dog flere af handelsministeriets institutioner, dels (B) for de øvrige konti, der i det tilsendte korrekturtryk af handelsministeriets budget er afmærket med rødt.

A.

1. *Honorarer:*

De på honorarskemaerne under handelsministeriet opførte honorarer er for tiden genstand for overvejelser i finansministeriet med henblik på den forelæggelse for lønningrådet, som folketingets finansudvalg tidligere har fremsat ønske om. Overvejelserne angår ikke alene honorarernes størrelse, men også spørgsmålet, om vedkommende stilling bør bibeholdes. Ministeriet kan ikke på nærværende tidspunkt foreslå nogen nedsættelse af disse konti.

2. *Husleje:*

Udgifterne til husleje for handelsministeriets institutioner er fastsat i lejekontrakterne, og der består således ingen mulighed for gennemførelse af en nedsættelse af bevillingerne til det omhandlede formål.

3. *Kontorholdsudgifter:*

Handelsministeriet har ved udarbejdelsen af finanslovsforslaget lagt vægt på, at forhøjelser af institutionernes konti kun måtte finde sted i det omfang, prisstigninger

måtte gøre det nødvendigt, og der består efter ministeriets opfattelse ingen mulighed for en reel nedsættelse af de omhandlede bevillinger, jfr. herved de indledende bemærkninger i nærværende skrivelse.

4. Medhjælp:

Ministeriet anser det ikke for muligt at reducere antallet af regulativlønnet personale i centralstyrelsen, såfremt arbejdet skal kunne overkommes uden væsentligt overarbejde. Det er ministeriets opfattelse, at institutionernes anvendelse af medhjælpslønnet personale ikke er større end nødvendigt for en forsvarlig udførelse af arbejdet, og at overarbejde kun finder sted, når der er tale om uforudset og meget presserende arbejde. Under hensyn hertil samt til, at der i det kommende finansår må forventes stigning også i det regulativlønnede personales aflønning, må ministeriet mene, at en nedsættelse af bevillingerne til medhjælp ikke vil kunne finde sted.

5. Særlige ydelser m. v.:

Ved udarbejdelsen af finanslovforslaget har man fra ministeriets side draget omsorg for, at de konti, hvorover der afholdes udgifter til rejser og rejsediæter, kun er blevet forhøjet, såfremt det måtte være påkrævet under hensyn til forhøjelse af rejsediæterne og rejseomkostningerne. Tjenesterejserne søges begrænset mest muligt, men man anser det ikke for forsvarligt at stille i udsigt, at en nedsættelse for disse kontis vedkommende med 10 pct. skulle være mulig.

6. Forrentning og afskrivning:

De under disse konti opførte beløb er udregnede efter de af finansministeriet angivne regler og er iøvrigt kun versurposter til henholdsvis § 3 A. og § 26 I. B. 8. A. 1. — Regulering forudsætter en generel ændring af de hidtil fulgte regler.

B.

Forinden der i det efterfølgende gives en redegørelse for resultaterne af gennemgangen af de resterende konti skal man fremhæve, at et stort antal af de under handelsministeriet henhørende institutioner hviler økonomisk -- helt eller delvis -- i sig selv, idet udgifterne dækkes af de af institutionerne selv opkrævede afgifter, gebyrer m. v.

I nedenstående opstilling gives en oversigt over udgifter og indtægter for handelsministeriets indtægtsgivende institutioner som anført i finanslovforslaget.

	Udgifter	Indtægter	pct.
1. Justervæsenet	469 649	476 000	101.4
2. Statsprøveanstalten	619 085	580 611	93.8
3. Statens kontrol med guld- og sølv- arbejder m. m	189 948	203 000	107.4
4. Sparekassetilsynet	247 722	247 722	100.0
5. Direktoratet for patent- og varemærke- væsenet	1 773 737	1 768 843	99.7
6. Aktieselskabs-registeret og forsikrings- registeret	498 036	500 000	100.4
7. Handelsregistre	22 975	10 000	43.5

	Udgifter	Indtægter	pet.
8. Foreningsregisteret	2 500	5 000	200.0
9. Fondsbørstilsynet	14 083	14 083	100.0
10. Banktilsynet	332 877	332 877	100.0
11. Forsikringsrådet	440 133	423 788	96.3*)
12. Sømandsuddannelsen	610 607	190 000	31.1
13. Statens skoleskib „Danmark“.	685 409	100 000	14.6
14. Skibsregistreringskontoret i Køben- havn	121 539	125 000	102.9
15. Direktoratet for statens skibstilsyn..	1136 150	553 500	48.7
16. Statens istjeneste	898 520	294 000	32.7
17. Mønstringsvæsenet	HI 634	12 500	11.0
18. Nautisk prøvechamber	78 268	60 000	76.7
19. Erhvervsøkonomiske foranstaltninger (direktoratet for vareforsyning m. v.). .	10 601 405	6 500 000	61.3

*) Det resterende beløb dækkes ved for meget opkrævede bidrag fra foregående år.

Forså vidt angår justervæsenet, statsprøveanstalten og statens kontrol med guld- og sølvarbejder m. m. er der en sådan sammenhæng mellem udgifts- og indtægtsposterne, at opnåelse af et indtægtsbeløb af en vis størrelsesorden er afhængig af afholdelsen af visse udgiftsbeløb, således at man ikke kan nedsætte udgiftsposterne, uden at det medfører en nedgang i indtægtsposterne. En nedsættelse af udgiftsposterne med 10 pct. vil således ikke kunne forøge nettooverskudet respektive formindske statens tilskud til driften med en tilsvarende procent.

Institutionerne sparekassetilsynet, fondsbørstilsynet, banktilsynet og forsikringsrådet danner en gruppe for sig, idet det ved lov er fastsat, at de med institutionernes drift forbundne udgifter skal dækkes af en afgift, der pålignes de af tilsynet omfattede virksomheder og personer. De fire institutioner har ikke andre udgiftsposter end de ovenfor under 1—5 omhandlede, og der består således ingen mulighed for en nedskæring med 10 pct. af institutionernes driftsudgifter.

Med hensyn til det ad § 17 IV. B. optagne tilskud til tyendespareforeninger til sparepræmier m. v. skal man henvise til det under 21. f. m. afholdte samråd mellem folketingets finansudvalg og handelsministeren.

I det følgende skal man gennemgå den resterende del af § 17, hovedgruppe for hovedgruppe.

I. Centralstyrelsen.

A. 2. b. Funktionshonorarer: Denne konto er nedsat fra 13 000 kr. på finanslovsforslag for 1951—52 til 6 000 kr. på finanslovsforslaget for 1952—53. Bevillingen anvendes i henhold til bestemmelserne i tjenestemandslovens § 12.

A. 3. Vederlag een gang for alle.: Som det fremgår af handelsministeriets ovenfor omtalte skrivelse af 15. december 1950, er denne konto efter aftale med finansministeriet på de årlige finanslove opført med et beløb af 3 000 kr., uanset at forbruget på kontoen udviser et væsentligt større beløb. I finansåret 1950—52 udgjorde forbruget ca. 38 700 kr., og i indeværende finansår skønnes forbruget at ville andrage ca.

24 000 kr. Der synes ikke at være grundlag for at nedsætte denne konto med 10 pct., idet en sådan nedsættelse ikke vil blive reel.

B. 2. *Kommissionsudgifter*: Også for denne kontos vedkommende består der en aftale med finansministeriet, gående ud på, at der på de årlige finanslove opføres et beløb af 150 000 kr. Forbruget i finansåret 1950—51 har andraget ca. 213 200 kr., og i indeværende finansår skønnes forbruget at ville andrage ca. 200 000 kr. Der er heller ikke for denne kontos vedkommende grundlag for en 10 pct. nedsættelse. Ministeriet har til stadighed opmærksomheden henvendt på, at arbejdet indenfor kommissioner og udvalg fremskyndes mest muligt.

C. 1. *Det faste beløb*: Det på denne konto opførte beløb af 800 kr. bruges yderst sjældent, og handelsministeriet har derfor intet at indvende imod en 10 pct. nedsættelse af denne konto.

2. *Det midlertidige beløb*: Over denne konto udbetales efter forudgående indhentet tilslutning fra folketingets finansudvalg understøttelser til personer, der ikke har været egentlige tjenestemænd og til sådanne efterladte. Ved beregningen af understøttelsens størrelse anvendes de af finansministeriet fastsatte retningslinier. Mulighed for en nedsættelse af kontoen foreligger ikke.

II. Foranstaltninger vedrørende handel.

A. *Handelsskolevæsenet*:

1. *Tilskud til handelsskoler*:

a. *Driftstilskud*.

Det på finanslovforslaget opførte beløb, der er beregnet på basis af tidligere regnskaber, vil efter sædvanlig praksis blive søgt reguleret på forslag til lov om tillægsbevilling på basis af de senest foreliggende regnskaber. Driftstilskudet beregnes på grundlag af de tilskudsberettigede udgifter til lønninger, lokaler og undervisningsmateriel. Lønningssatserne godkendes af handelsministeriet.

En nedsættelse af driftstilskudet vil, når undervisningen skal fortsættes i det hidtidige omfang, nødvendiggøre, at skolernes andre indtægter, herunder skolepengene, forøges. Skolepengene er imidlertid i øjeblikket af en sådan størrelse, at en forhøjelse næppe lader sig gennemføre. Skolerne kan næppe fra anden side fremskaffe yderligere indtægter. Selvom en nedsættelse af statstilskudet vel næppe vil medføre, at skoler nedlægges, må konsekvensen af en nedsættelse frygtes at blive en nedsættelse af undervisningens kvalitet eller en nedskæring af undervisningens omfang.

Under hensyn til den samfundsmæssige interesse i en forsvarlig undervisning af eleverne på skolerne, må handelsministeriet mene, at det ikke vil være tilrådeligt at gennemføre en 10 pct. nedsættelse af bevillingen til det omhandlede formål.

b. *Tilskud til fremme af almindelige skoleformål*:

Af kontoen ydes tilskud til anskaffelse af undervisningsmateriel. Beløbet på denne konto vil ikke kunne nedsættes, uden at der finder en forringelse sted af undervisningens kvalitet.

c. *Bidrag til handelsskolernes kapitalindskud til pensionering*:

På tillægsbevillingsloven for finansåret 1944—45 samt på senere finanslovbevillinger er der givet tilslutning til, at der ydes et tilskud af statskassen at fordele over et tids-

rum af 25 år til dækning af 40 pct. af de kapitalindskud, som efter likvidationen af „de statsunderstøttede handelsskolars pensionskasse” af de pågældende skoler ville være at indbetale til forskellige forsikringsselskaber til gennemførelse af en ny pensionsordning for kassens hidtidige medlemmer. Der består således ingen mulighed for en nedsættelse af denne konto.

2. *Elevunderstøttelser:*

De understøttelser, der udbetales over denne konto, er i virkeligheden utilstrækkelige, og der er over for handelsministeriet fremsat stærke ønsker om en væsentlig forhøjelse af bevillingen. En nedsættelse af denne konto må frarådes.

3. *Udgifter ved tilsynet med handelsskoleundervisningen:*

a. *Direktoratet for tilsynet.*

5. c. *Tryksager, porto m. m.:*

Der udvises den største sparsommelighed med afholdelsen af udgifter til det omhandlede formål, og en 10 pct. nedsættelse vil ikke kunne gennemføres.

c. *Udgifter ved uddannelse af lærere ved handelsskoler:*

Med henblik på en forbedring af undervisningens kvalitet har man hidtil gjort mest muligt for, at lærerne søger at uddanne sig bedst muligt til den særlige lærergerning. Lærerne bringer selv betydningsfulde økonomiske ofre for at gennemføre en supplerende faglig undervisning, ligesom de afser en væsentlig del af deres fritid hertil. Bevillingen er i virkeligheden allerede nu utilstrækkelig, og en nedsættelse med 10 pct. kan ikke anbefales.

4. *Tilskud til handelshøjskoler i København.*

Der henvises til bemærkningerne ovenfor ad II. A. I. a.

5. *Understøttelser til supplerende af pension til lærere ved statsunderstøttede handelsskoler.*

Understøttelser ydes til gamle medlemmer af den tidligere pensionskasse, hvis medlemsskab har været af så kort varighed, at de ikke har kunnet opnå en rimelig pension. Kontoen vil efterhånden udgå. På finanslovsforslaget for finansåret 1951—52 er den opført med et beløb af 4 100 kr., medens beløbet for finansåret 1952—53 kun er 2 000 kr.

Spørgsmålet om pensionering af lærere ved handelsskoler, tekniske skoler m. v. er for tiden genstand for behandling i et af handelsministeriet efter forhandling med finansministeriet nedsat udvalg, der forventes at kunne afgive betænkning i løbet af 1952.

6. *Dyrtdstillæg til pensioner til afskedigede lærere ved statsunderstøttede handelsskoler.*

Der henvises til bemærkningerne ad II. A. 5.

III. Foranstaltninger vedrørende **håndværk** og industri.

A. De tekniske skoler og fagskoler:

1. *Tilskud til de tekniske skoler og fagskoler.*

a. *Driftstilskud:*

Der henvises til bemærkningerne ad II. A. I. a.

b. *Tilskud til arbejdstekniks skole:*

Denne skole er overgået til arbejds- og socialministeriet. Indtil dette ministerium foranlediger tilvejebragt en ny tilskudsordning for skolen, bliver kontoen efter aftale med arbejds- og socialministeriet stående på handelsministeriets finanslovparagraf.

c. *Tilskud til fremme af almindelige skoleformål:*

Der henvises til bemærkningerne ad II. A. 1. b.

d. *Udgifter ved eksaminer:*

En væsentlig del af beløbet udgør censorhonorarer, som er fastlagt under hensyn til de på andre undervisningsområder ydede censorhonorarer. Nedsættelse af kontoen skønnes ikke mulig.

2. a. *Elevunderstøttelser:*

Der henvises til bemærkningerne ad II. A. 2.

b. *Til unge sydslesvigeres uddannelse m. v. her i landet:*

I de senere finansår er kontoen ikke blevet udnyttet fuldt ud, og der vil intet være til hinder for, at den nedsattes med 10 pct. fra 175 000 kr. til 157 500 kr.

3. *Tilskud til istandsættelse og indretning af nye undervisningslokaler for Risør fågets skole.*

Beløbet udgør 2. rate af et 3-årigt tilskud og vil derfor ikke kunne nedsættes.

B. *Andre fagskoler:*

1. *Teknologisk Institut:*

a. *Driftstilskud:*

Der henvises til bemærkningerne ad II. A. I. a.

b. *Tilskud til nyanskaffelser:*

Handelsministeriet har forelagt forslag for finansministeriet til nye tilskudsregler for de teknologiske institutter. En gennemførelse af dette forslag vil medføre, at denne konto kan udgå.

2. *Jydsk Teknologisk Institut, driftstilskud:*

Der henvises til bemærkningerne ad II. A. I. a.

3. *Den teknologiske undervisning i Horsens, driftstilskud:*

Der henvises til bemærkningerne af II. A. I. a.

4. *Den grafiske højskole, driftstilskud:*

Der henvises til bemærkningerne ad II. A. I. a.

5. *Understøttelser til elever på syskoler og væveskoler o. l.:*

Der henvises til bemærkningerne ad II. A. 2.

C. *Tilsynet med den tekniske undervisning for håndværkere og industridrivende:*

4. *Udgifter ved uddannelse af lærere ved tekniske undervisningsvirksomheder:*

Der henvises til bemærkningerne af II. A. 3. c.

5. *Understøttelse til afskedigede funktionærer og lærere ved statsunder støttede tekniske skoler og fagskoler til supplering af pension:*

Der henvises til bemærkningerne ad II. A. 5.

6. *Dyrtidstillæg til pensioner til afskedigede lærere og funktionærer ved tekniske skoler og fagskoler:*

Der henvises til bemærkningerne ad II. A. 6.

F. Andre udgifter:

1. *Tilskud til det danske kunstindustrimuseum:*

Museets økonomi hviler i hovedsagen på statens tilskud, og en nedsættelse af stats-tilskudet vil kunne bevirke, at staten bliver nødsaget til helt at overtage museets drift.

2. *Udgifter vedrørende de af statslånefondens midler bevilgede rentebærende udlån til håndværkere og mindre industridrivende til anskaffelse af motorer og værktøjsmaskiner:*

En nedsættelse af bevillingen med 10 pct. skønnes ikke at være mulig.

3. *Udgifter til ansættelse af konsulenter og oprettelse af forsøgsstationer for håndværkere og den mindre industri:*

Der henvises til bemærkningerne ad III. B. 1. b.

4. *Tilskud til landsforeningen „Dansk Arbejde“:*

Bevillingen nedsættes på finansloven for 1951—52 fra 20 000 kr. til 15 000 kr. En yderligere nedsættelse vil vanskeligt kunne foretages.

5. *Husassistenternes fagskole:*

Den gældende tilskudsordning for fagskolen er utilfredsstillende. Skolen har gennem de senere år jævnlig opnået ekstraordinære tilskud, således i 1950—51 25 000 kr. Folketingets finansudvalg har over for handelsministeriet rejst spørgsmål om, hvad der er til hinder for, at skolen kommer ind under de for husholdningsskolerne fastsatte tilskudsregler, og skolens bestyrelse arbejder i øjeblikket med udarbejdelse af udkast til nye tilskudsregler.

6. *Uddannelse af skibskokke:*

Under hensyn til, at der i finansåret 1952—53 kan forventes fuld elevbelægning på skolen, skønnes det ikke muligt at nedsætte kontoen.

V. Direktoratet for patent- og varemærkevæsenet m. v.

A. Patentafdelingen.

3. *Vederlag een gang for alle:*

De over denne konto udbetalte vederlag er af honorarmæssig karakter og behandles i forbindelse med de øvrige honorarspørgsmål. Handelsministeriet kan ikke på nuværende tidspunkt foreslå nogen nedsættelse af kontoen.

6. *Udgivelse af dansk patenntidende:*

På grund af de stigende priser på trykning og papir vil kontoen ikke kunne nedsættes.

B. Afdeling for registrering af varemærker og mønstre m. v.

4. *Sagkyndig bistand:*

Kontoen vil kunne nedsættes med 10 pct. fra 500 kr. til 450 kr.

5. *Vederlag een gang for alle:*

Over kontoen udbetales vederlag til kontorchefen, der giver møde i retssager mod institutioner hvorved sagførersalærer spares. Da forbruget i de senere finansår har været — og også i det kommende finansår forventes at blive — større end det på finanslovsforslaget opførte beløb, er der ikke grundlag for en nedsættelse.

6. *Udgivelse af registreringstidende og bekendtgørelse i Statstidende af navnestempler m. v.*

På grund af de stigende priser på papir og trykning samt forhøjelsen af Statstidendes takster, vil der ikke kunne foretages nogen nedsættelse.

C. *Direktoratets ejendom:*b. *Vedligeholdelse:*

En udskydelse af vedligeholdelsesterminerne ville muliggøre en nedsættelse af kontoen med 10 pct. fra 10 000 kr. til 9 000 kr.

c. *Varme og belysning:*

Kontoen vil på grund af stigningen i brændselsudgifterne ikke kunne nedsættes.

d. *Rengøring:*

Kontoen vil på grund af stigning i lønningerne til rengøringspersonalet ikke kunne nedsættes.

D. *Særlige kommissioner nedsatte i henhold til patentlovens § 19, stk. 2.*

Over denne konto afholdes udgifter til mødepenge og honorarer til medlemmerne, og forbruget på kontoen afhænger derfor hovedsagelig af antallet af sager. Da det på indværende tidspunkt ikke er muligt at skønne over, om antallet af sager vil falde i de kommende finansår, er der ikke for tiden grundlag for nedsættelse af kontoen.

VI. *Aktieselskabs-registeret og Forsikrings-registeret.*4. *Bekendtgørelser i Statstidende og udgivelse af registreringstidende (herunder honorarer til udgiveren af registreringstidende).*

De stigende priser på papir og trykning samt forhøjelse af Statstidendes takster umuliggør en nedsættelse af kontoen.

6. *Udgifter ved oplysning af aktieselskaber i henhold til aktieselskabslovens § 62:*

Kontoen vil formentlig kunne nedsættes med 10 pct. fra 500 kr. til 450 kr.

VII. Handelsregistrene.

2. Trykning, papir, hæftning m. v.:

På grund af prisstigning på papir og trykning kan kontoen ikke nedsættes.

XIII. Priskontrolrådet og prisdirektoratet.

6. Honorarer m. v. til tilkaldte særlige sagkyndige:

Der henvises til de almindelige bemærkninger om medlijælpskonti.

9. Vederlag een gang for alle:

Over denne konto udbetales der til en del af direktoratets tjenestemænd et midlertidigt, personligt tillæg til delvis dækning af den indstægtsnedgang, de pågældende har lidt ved den pr. 1. april 1948 gennemførte overgang til ydelse af bestillingstillæg i stedet for det tidligere faste månedlige afsavnstillæg. Tillægget bortfalder i tilfælde af advancement eller opnåelse af alderstillæg. Kontoen vil ikke kunne nedsættes.

10. Offentliggørelse af rådets meddelelser:

På grund af prisstigning på papir og trykning kan kontoen ikke nedsættes.

XIV. Navigationsvæsenet og sømandsuddannelsen.

A. Navigationsvæsenet:

1. Eksamenskommissionen:

g. Vederlag een gang for alle.

Vederlagene er af honorarmæssig karakter og behandles i forbindelse med de øvrige honorarspørgsmål. Handelsministeriet kan ikke på nuværende tidspunkt foreslå nogen nedsættelse af kontoen.

h. Andre udgifter.

Der udvises den største sparsommelighed med forbruget på denne konto. Mulighed for nedsættelse skønnes ikke at foreligge.

2. Driften af de godkendte navigationsskoler:

Da elevantallet ved navigationsskolerne for tiden er usædvanligt stort, er der ingen besparelsesmuligheder på de under dette afsnit anførte konti. Det skal iøvrigt bemærkes, at søfartskommissionen af 1947 i sin fornylig afgivne 3. betænkning har foreslået en omlægning af navigationsundervisningen på væsentlige punkter.

3. Tilskud til de godkendte sætte- og fiskeskipper skoler:

Der henvises til bemærkningerne ad II. A. I. a.

4. Anskaffelse af modeller, instrumenter og andre undervisningsmidler til de godkendte sætte- og fiskeskipperskoler:

Der henvises til bemærkninger ad II. A. I. b.

5. Udgivelse af lærebøger:

Der er ingen besparelsesmuligheder. Opmærksomheden henledes på, at indtægten ved salg af lærebøger langt overstiger udgifterne ved disses udgivelse.

6. *Understøttelser til værdige, trængende elever få a. De godkendte navigationskoler og b. De godkendte sætte- og fiskeskiffer skoler:*

Der henvises til bemærkningerne ad II. A. 2.

7. *Uddannelse af navigationslærere:*

Der henvises til bemærkningerne ad II. A. 3. c.

8. *Andre udgifter:*

Der skønnes ikke at foreligge besparelsesmuligheder.

B. Sømandsskolerne:

1. *Administration og tilsyn:*

d. *Andre udgifter:*

Kontoen er blevet nedsat fra 8 000 kr. på finanslovsforslaget for 1951—52 til 6 000 kr. på finanslovsforslaget for 1952—53.

2. *Driften af statens sømands skoler:*

Da der i finansåret 1952—53 forventes fuld belægning af elever på samtlige sømandsskoler, foreligger der ikke mulighed for nedsættelse af de under dette afsnit opførte konti.

3. *Understøttelser til elever få: a. Statens sømandsskoler og 6. Sømandshøjskolen i Svendborg:*

Der henvises til bemærkningerne ad II. A. 2.

6. *Vedligeholdelse af bygninger og inventar:*

7. *Vedligeholdelse og opbevaring af både m. v. og*

8. *Vedligeholdelse og fornyelse af køjetøj og elevbeklædning:*

Af hensyn til den forsvarlige vedligeholdelse og fornyelse er der igen besparelsesmulighed.

XV. Eksaminer for maskinister.

1. *Eksamenskommissionen:*

g. *Andre udgifter:*

Over kontoen udbetales hovedsagelig honorarer til eksaminatorer og meddommere, og der er ingen mulighed for nedsættelse.

2. *Tilskud til de godkendte maskinistskoler m. m.:*

Der henvises til bemærkningerne ad II. A. I. a.

3. *Tilskud til uddannelse af lærere:*

Der henvises til bemærkningerne ad II. A. 3. c.

4. *Anskaffelse af modeller, instrumenter og andre undervisningsmidler:*

Der henvises til bemærkningerne ad II. A. 1. b.

5. *Elevunderstøttelser:*

Der henvises til bemærkningerne ad II. A. 2.

XVI. Statens skoleskibe.

A. Statens skoleskib „Danmark“.

2. *Drift og vedligeholdelse af skibet:*

Besparelser på denne konto vil kun være mulig ved en afkortning af skoleskibets normale togter.

B. Tilskud til driften af skoleskibet „Georg Stage“.

Der er givet skoleskibets bestyrelse tilsagn om tilskud svarende til 50 pct. af skoleskibets driftsudgifter, dog højst et beløb svarende til tilskuddet fra anden side. Nedsættelse af kontoen er derfor ikke mulig.

XIX. Statens istjeneste.

2. *Statsisbryderne:*3. *Forrentning af det af havnene til bygning af isbryderen „Lillebjørn“ ydede tilskud.*4. *Andre udgifter vedrørende istjenesten og*5. *Isbrydningsrådet:*

Udgifterne til driften af statsisbryderne afhænger ganske af isperiodernes strengthed og varighed; omfanget af reparationer er ligeledes stærkt afhængig af isperiodernes længde. Det er derfor ikke muligt på indeværende tidspunkt at vide, om besparelser på de i dette afsnit opførte konti vil kunne gennemføres.

XX. Mønstrings- og forhyringsvæsenet.

A. Mønstringsvæsenet:

2. *Andre udgifter:*

Der skønnes ikke at foreligge besparelsesmuligheder.

B. Forhyringsvæsenet:

f. *Vederlag een gang for alle:*

Over denne konto udbetales vederlag for overarbejde til personalet ved forhyringskontorerne. Gennem en årrække er kontoen efter aftale med finansministeriet forhøjet med 4 800 kr. på tillægsbevillingsloven til dækning af vederlagene for overarbejde i den sidste halvdel af finansåret. En nedsættelse af kontoen med 10 pct. vil ikke være mulig.

g. *Andre udgifter:*

Der henvises til bemærkningerne ad XX. A. 2.

3. *Til driften af et dansk forhyringskontor i Antwerpen:*

Kontoen kan ikke nedsættes, da udgifterne til kontorets drift ikke overstiger, hvad der må anses for nødvendigt af hensyn til en forsvarlig udførelse af det kontoret påhvilende arbejde.

XXI. Nautisk prøvekommer.

4. *Vedligeholdelse og andre udgifter:*

Forbruget på denne konto holdes inden for så snævre rammer, at besparelser ikke kan gennemføres.

XXII. Betyggelse af skibsfarten.

2. *Vejrtjeneste:*

Bevillingen under a) udsendelse af stormvarsler og periodiske vejrmeldinger anvendes til dækning af meteorologisk Instituts udgifter i det omhandlede øjemed og vil ikke kunne nedsættes, uden at der sker en forringelse af sikringstjenesten for skibsfarten. Bevillingen under b) tilvejebringelse af meteorologiske observationer fra skibe i søen er en følge af konventionen af 31. maj 1929 om sikkerhed på søen, som er tiltrådt af Danmark.

3. *Uskadeliggørelse af vrage og undersøgelse af isforhold m. v. i det nordlige Atlanterhav:*

Bevillingen er ligeledes en følge af Danmarks tiltrædelse af den under 2 b omtalte konvention, og kontoen kan ikke nedsættes.

4. *Fjernelse af skibsfartshindringer i visse indre danske farvande:*

På indeværende tidspunkt kan der ikke skønnes over, hvor stort forbruget på denne konto bliver.

XXIII. Erhvervsøkonomiske foranstaltninger.

A. *Direktoratet for vareforsyning:*1. *Lønningsudgifter:*e. *Vederlag een gang for alle:*

Bevillingen på denne konto anvendes til dækning af udgifterne til den i finansåret 1948—49 truffede aftale vedrørende aflønning af det overordnede personale; bevillingen vil ikke kunne nedsættes, medmindre der viser sig mulighed for en reduktion af det overordnede personale.

4. *Rengøring:*

Kontoen kan på grund af stigning i udgifterne til rengøring ikke nedsættes.

6. *Trykning:*

Kontoen kan på grund af prisstigning på papir og trykning ikke nedsættes.

7. *Andre udgifter:*

Af kontoen betales bl. a. rejseudgifter i forbindelse med kontrollen med overholdelsen af produktions- og rationeringsordningerne. Beløbet på kontoen er anslået efter de nuværende udgifter, og der skønnes ikke for tiden at være besparelsesmuligheder.

B. *Diverse nævn og udvalg:*1. *Lønningsudgifter:*b. *Vederlag een gang for alle:*

Der henvises til bemærkningerne ad XXIII A. 1. e.

2. *Trykningsudgifter:*

Der henvises til bemærkningerne ad XXIII A. 6.

3. *Andre udgifter:*

Forbruget på denne konto holdes inden for så snævre rammer, at der ingen besparelses **muligheder** er.

C. *Ejendommen Klerkegade 2 og Fredericiagade 53:*a. *Hovedstandsættelse:*

På grund af hårdt tiltrængte reparationer af tag og fag vil kontoen ikke kunne nedsættes.

b. *Vedligeholdelse:*

Nedsættelse af udgifterne **til** ejendommens vedligeholdelse vil ikke være mulig.

c. *Skatter og renter:*

Beløbet udgør kommunale skatter og renter af kreditforeningslån. Beløbet vil ikke kunne nedsættes.

XXIV. Andre udgifter.1. *Udgifter ved translator eksamen,*2. *Udgifter ved revisor p røven,*3. *Udgifter ved mæglerkommissionen, og*4. *Udgifter ved ejendomsmægler p r øven:*

Forbruget på disse konti afhænger i hovedsagen af antallet af kandidater, og der er derfor ingen mulighed for at skønne over, hvorvidt besparelsesmuligheder foreligger.

5. *Danmarks andel i udgifterne ved driften af*a. *Det internationale bureau for mål og vægt,*b. *Det internationale bureau for unionen til beskyttelse af den industrielle ejendomsret,*c. *Det internationale f r ysningsinstitut, og*d. *Det internationale bureau for udstillinger:*

Fra dansk side har man ingen indflydelse på størrelsen af udgifterne ved driften af de nævnte internationale institutioner, og der kan derfor ikke siges noget om, hvorvidt der foreligger besparelsesmuligheder.

6. *Tilskud til komiteen for udstilling i udlandet:*

Komiteens sekretariatsforretninger varetages af Industrirådet, der stiller lokaler, arbejdskraft, papir m. v. til rådighed. Da udgifterne ved sekretariatsarbejdet langt overstiger statstilskudet, kan man ikke nedsætte denne konto.

7. *Tilskud til handels- og søfartsmuseet få Kronborg:*

Der henvises til bemærkningerne ad III. F. 1.

8. *Tilskud til o p rettelse og drift af skolesparekasser:*

En nedsættelse af kontoen skønnes ikke tilrådelig.

9. *Tilskud til Dansk Standardiseringsråd:*

Under hensyn til standardiseringsarbejdets meget store betydning for produktionen må en nedsættelse af kontoen frarådes.

10. *Tilskud til institutionen „Dansk Købestævne“:*

En nedsættelse af tilskudet udover den nedsættelse på 10 000 kr., der fandt sted på finansloven for 1951—52, skønnes ikke mulig.

11. *Udgifter vedrørende kartoffelmelsordningen:*

Udgifterne, der refunderes af kartoffelmelsfabrikerne, afhænger af arbejdets omfang. Der skønnes ikke at være grundlag for en nedsættelse af kontoen.

12. *Handelsflådens velfærdsråd:*

B. *Administrationsudgifter:*

3. *Andre udgifter:*

Kontoen er nedsat fra 6 000 kr. på finanslovsforslaget for 1951—52 til 2 000 kr. på finanslovsforslaget for 1952—53, og der er ikke grundlag for en yderligere nedsættelse.

13. *Trykning og indbinding af skibs- og maskindagbøger:*

Prisstigning på trykning og indbinding bevirker, at en nedsættelse ikke kan finde sted. Udgifterne til trykning og indbinding af bøgerne dækkes på længere sigt fuldt ud af indtægten ved salg af disse.

14. *Udarbejdelse af statistik over søulykker:*

Udgifterne ved trykning af denne publikation, som det i medfør af søretsloven af 12. april 1892 påhviler handelsministeriet at udgive, har været stærkt stigende, og det skønnes derfor ikke muligt at nedsætte kontoen.

15. *Undervisning af søfolk udenfor navigationsskolerne:*

Der vil blive stillet forslag om, at denne konto, der alene har været anvendt til støtte af sømandshøj skolen i Svendborg, udgår som følge af, at skolen nu er godkendt og opnår tilskud som sømandsskole i henhold til lov om sømandsuddannelse.

16. *Udgivelse af Danmarks skibsliste:*

Efter at den i handelsministeriets skrivelse til spareudvalget af 15. december 1950 omtalte omredaktion af skibslisten er blevet gennemført, må de samlede udgifter ved fremstilling af skibslisten — i et reduceret oplag — efter de gældende trykkeri- og papirpriser anslås til ca. 30 000 kr. årlig, hvorfra går indtægten ved salg af skibslisten, der, efter at udsalgsprisen er væsentligt forhøjet, anslås at ville kunne indbringe ca. 15 000 kr. Kontoen vil ikke kunne nedsættes yderligere.

17. *Udgifter ved bestridelse af de Danmarkspåhvilende pligter i henhold til konventionen af 28. januar 1926 om skibes sødygtighed, og udrustning:*

b. *Andre udgifter:*

Kontoen kan nedsættes med 10 pct.

18. *Udgifter ved kur og pleje her i landet af danske sømænd, der er lidende af tuberkulose eller kønssygdom:*

19. *Telegrafiske lægeråd til skibe i søen, og*

20. a. *Lægeundersøgelse af skibsmandskab:*

De på disse konti anslåede udgifter består udelukkende i refusion af hospitals- og lægeudgifter, og det kan ikke på indeværende tidspunkt vides, hvorvidt besparelser på disse konti kan opnås.

20. b. *Understøttelser i henhold til handelsministeriets cirkulære af 13. maj 1948:*

Under hensyn til disse ydelsers sociale karakter skønnes det vanskeligt at nedsætte understøttelsessatserne.

21. *Udsendelse af telegrafiske pressemeddelelser til søfarende og*22. *Udgifter ved udsendelse af radiotelegrafiske tidssignaler:*

De på disse konti opførte beløb medgår udelukkende til dækning af takstmæssig betaling til post- og telegrafvæsenet for de omhandlede udsendelser og repræsenterer således en indtægt på post- og telegrafvæsenets regnskab.

24. *Understøttelser i anledning af ulykkestilfælde på søen som, følge af krigsbegivenheder under verdenskrigen 1914—18:*

Udgifterne på denne konto er lovbestemte.

25. *Udgifter ved tilsyn med industri- og håndværksvirksomheder, der har opnået lån gennem handelsministeriet i henhold til lov nr. 117 af 30. marts 1940 sammenholdt med lov nr. 70 af 3. marts 1948 og i henhold til lov nr. 237 af 27. maj 1950:*

Den pågældende bevilling er nødvendig for gennemførelsen af den for udlån til industri- og håndværksvirksomheder bestående låneordning og skønnes ikke at kunne nedsættes.

27. *Tilskud til foreningen for boghåndværk:*

En nedsættelse af bevillingen vil ikke kunne tilrådes.

28. *Til fremme af eksportmulighederne for danske produkter og til støtte for eksporten af disse samt til fremme af bestræbelser for indvinding af nye områder for dansk produktion, jfr. § 3 i lov nr. 236 af 27. maj 1950 om foranstaltninger til fremme af danske erhvervsinteresser:*

Udgifterne på denne konto er lovbestemte.

29. *Erstatning for personskader indtruffet ved krigsulykker efter 31. marts 1947:*

Bevillingen er nedsat fra 50 000 kr. på finanslovsforslaget for 1951—52 til 20 000 kr. på finanslovsforslaget for 1952—53, og der kan på indeværende tidspunkt intet siges om, hvorvidt der skulle være grundlag for en yderligere nedsættelse.

30. *Tilskud til oprettelse af oplysningskontorer m. v. på messer i udlandet:*

Handelsministeriet har tilskrevet finansministeriet om en bevilling på 100 000 kr. til forskellige udstillingsformål.

XXV. Revisionsudvalget for tyske betalinger.

1. *Lønningsudgifter:*d. *Honorarer til særlige sagkyndige:*

Kontoen er nedsat fra 100 000 kr. på finanslovsforslaget for 1951—52 til 30 000 kr. på finanslovsforslaget for 1952—53. På indeværende tidspunkt kan man ikke skønne over, hvorvidt en yderligere nedsættelse er gennemførlig.

5. *Andre udgifter:*

Over denne konto afholdes udgifter til sagsomkostninger i retssager. Om besparelsesmuligheder foreligger, kan endnu ikke vides.

XXVI. Konfiskation af tysk og japansk ejendom.A. **K o m m i s s a r i u s f o r k o n f i s k a t i o n a f t y s k o g j a p a n s k e e j e n d o m :**5. *Andre udgifter:*

Over denne konto afholdes udgifter i forbindelse med revisionen af kommissarii regnskaber. Hvorvidt der foreligger mulighed for besparelser kan endnu ikke vides.

§ 26.

Bevægelserne på statens statuskonti.

1. Vedrørende aktiverne.

A. **E j e n d o m m e o g a n l æ g v e d r ø r e n d e s t a t s v i r k s o m h e d e r n e .**7. *Statsprovean staten:*

B. Udgift:

1. *Anskaffelse af inventar, maskiner, apparater m. m.:*

Anskaffelsen af inventar m. m. er et nødvendigt led i gennemførelsen af anstaltens arbejde og dermed en betingelse for opnåelsen af de på § 2 H omhandlede indtægter. Der er således ingen besparelsesmuligheder.

B. **A n d r e e j e n d o m m e o g a n l æ g .**8. *Ministeriet for handel, industri og søfart:*

B. Udgift:

1. *Afdrag på prioritetsgæld:*

Der foreligger ingen besparelsesmuligheder; forrentning og afdrag afvikles efter annuitetsprincippet.

Aage L. Rytter.

Alf Jensen.

JUSTITSMINISTERIET

København, den 6. marts 1952.

Spareudvalget af 28. april 1950, finansministeriet.

I skrivelse af 21. februar 1952 har udvalget udbedt sig en udtalelse om, hvorvidt justitsministeriet måtte kunne tiltræde, at alle bevillinger på finanslovforslaget for 1952—53, som ikke er fastlagt i særlig lov, og alle administrationsudgifter, som ikke er lov-bundne, nedsættes med 10 pct. Udvalget har herved nærmere henvist til et hertil over-sendt eksemplar af finansloven for indeværende finansår, i hvilket de under justitsmini-steriets budgetområde hørende bevillinger, der omfattes af den fremsatte forespørgsel, er afmærkede.

Foranlediget heraf skal man meddele, at en hel del af de afmærkede bevillinger angår honorarer. I årene 1946—47 blev imidlertid alle dagældende honorarer gennemgåede af lønningsrådet med eventuelle besparelser for øje, hvorefter deres nuværende størrelse er fastslået ved bevillinger på finansloven for finansåret 1948—49 og senere finanslove. Senere tilkomne honorarer er stedse søgt bevilget med de af finansministeriet efter ind-hentet udtalelse fra lønningsrådet tiltrådte beløb. Justitsministeriet må anse det for ude-lukket at foretage nogen generel nedsættelse af honorarerne.

Hvad de øvrige afmærkede konti angår bemærkes, at en stor del af dem i det væ-sentlige omfatter udgifter, som er fastsat ved særlige lovbestemmelser. Dette gælder f. eks.:

Funktionshonorarer, jfr. § 19 I. A. 1. c, II. B. 1. c. m. fl. Tjenestemandslovens § 12. Befordringsudgifter og dagpenge til nævninger og domsmænd samt vidnegodtgørelser, jfr. § 19 II. B. 6. m. fl. Retsplejelovens §§ 97 og 192. Vederlag til sognefogder, jfr. § 19 II. H. 3. Lov nr. 166 af 18. maj 1937, § 8.

løvrigt bemærkes, at justitsministeriet ved udarbejdelsen af finanslovforslaget meget nøje har gennemgået de enkelte bevillinger og overvejet, om der skulle være mu-lighed for at foretage nedsættelser af de foreslåede beløb. Efter modtagelsen af spare-udvalgets skrivelse af 21. februar 1952 har ministeriet igen gjort forslaget til finanslov til genstand for overvejelse og gennemgået de enkelte bevillinger, men man har ikke anset det for muligt at stille forslag om, at der finder nedsættelser sted. Justitsministeriet vil imidlertid også fremtidig have sin opmærksomhed henvendt på, om der skulle vise sig muligheder for besparelser på de enkelte konti.

Hvad særlig angår de under afsnit III omhandlede tilskud til foreninger for enlig og ulykkeligt stillede kvinder bemærkes, at det må anses for at være af afgørende betyd-ning for de pågældende foreningers fortsatte samfundsnyttige arbejde, at der ikke under de nuværende forhold, hvor priserne har været stærkt stigende, sker en nedsættelse af

statstilskudenes størrelse. De 2 sidste konti under afsnit III: Erstatning til alderdomsstiftelsen Helsingør Hospital, nu kaldet „Vor Frue Kloster i Helsingør“, og erstatning til alderdomsstiftelsen Fredericia Hospital er iøvrigt beløb, som staten har en kontraktmæssig forpligtelse til at udrede, således at nedsættelse ei- udelukket.

Det tilføjes, at direktoratet for fængselsvæsenet selv vil besvare udvalgets skrivelse.

Sign. **Helga Pedersen.**

Bilfeldt.

JUSTITSMINISTERIET

København, den 17. marts 1952.

Til Spareudvalget af 28. april 1950.

I tilslutning til justitsministeriets skrivelse af 6. marts 1952 vedrørende muligheden af at alle bevillinger under justitsministeriet på finanslovforslaget for 1952—53, som ikke er fastlagt i særlig lov, og alle administrationsudgifter, som ikke er lovbundne, nedsættes med 10 pct., skal justitsministeriet gøre følgende bemærkninger vedrørende fængselsvæsenets afsnit under finanslovskonto § 19 og § 26.

Ved udarbejdelse af finanslovforslaget for finansåret 1952—53 har justitsministeriet også for fængselsvæsenets vedkommende foretaget en grundig gennemgang af de enkelte bevillinger og herunder overvejet muligheden for eventuelle besparelser. Spareudvalgets skrivelse af 21. februar 1952 har givet anledning til en fornyet overvejelse og gennemgang af hver enkelt bevilling. Bortset fra de nedenfor anførte konti har man dog ikke anset det for muligt at stille forslag om nedsættelser, men justitsministeriet vil også for fængselsvæsenets vedkommende fremdeles være opmærksom på muligheder for eventuelle besparelser.

Hvad særligt angår de under afsnit D. „Tilsyn, forsorg og andre udgifter“ nævnte tilskud til foreninger indenfor fangeforsorgen samt optagelseshjem må justitsministeriet lægge vægt på, at der ikke sker nogen nedsættelse af statstilskudene, idet det for de pågældende institutioner er af afgørende betydning, at tilskudene ikke nedskæres, dersom arbejdet skal kunne fortsættes efter de hidtil afstukne retningslinier.

De konti, hvor justitsministeriet har ment at kunne stille besparelser i udsigt, er følgende:

1) § 19 IV. B. 1. f. „*Personalets uddannelse*“.

For denne kontos vedkommende er der allerede på nuværende tidspunkt truffet sådanne foranstaltninger til begrænsning af undervisningen af personalet, at der på kontoen — der for finansåret 1952—53 er på 216 450 kr. -- vil kunne ske nedsættelse med 10 pct. svarende til et beløb af 21 645 kr.

2) § 26 I. B. 10. B. 5. „*Grundforbedring*“¹.

Ved en begrænset anvendelse af fanger til opdykningsarbejde anses det for muligt at nedskære kontoen — der for finansåret 1952—53 er på 253 800 kr. — med 10 pct. eller med et beløb af 25 380 kr.

Sign. **Helga Pedersen.**

KIRKEMINISTERIET

København, den 3. marts 1952.

Spareudvalget af 28. april 1950. c/o hr. departementschef Dige, finansministeriet.

I skrivelse af 21. februar 1952 har nærværende ministerium modtaget meddelelse om, at et medlem af spareudvalget har fremsat følgende forslag:

„Alle bevillinger på finanslov og tillægsbevillinglov, som ikke er fastlagt i særlig lov, og alle administrationsudgifter, som ikke er lovbundne, nedsættes med 10 pct.

Hvis ganske særlige forhold taler derfor, kan finansministeren med tilslutning af folketingets finansudvalg helt eller delvis fritage bevillinger for nedsættelse”.

Udvalget har derhos oplyst, at de i det hoslagt tilbagefølgende eksemplar af finansloven for 1951—52 med rødt afmærkede bevillinger under kirkeministeriets budgetområde omfattes af det fremsatte forslag.

I anledning heraf skal man med bemærkning, at man påny har gennemgået nærværende ministeriums budgetområde for finansåret 1951—52, og yderligere med sort har afmærket en række poster, som efter ministeriets opfattelse ikke vil kunne nedsættes efter de i ovennævnte forslag angivne retningslinier, da posterne enten er lovbundne eller kun opført med anslåede beløb — udtale, at der herefter kun synes at være formel mulighed for nedskæring af et samlet beløb på ca. 13 925 418 kr. ÷ ca. 12 914 698 kr. eller ialt ca. 1 010 710 kr. Det bemærkes herved, at samtlige anslåede beløb er ansået på grundlag af de erfaringer, man har gjort om de faktiske udgifter, der hidtil er medgået, således at en nedskæring af disse beløb derfor efter nærværende ministeriums opfattelse i det store og hele blot vil betyde, at man senere bliver nødt til at stille forslag på tillægsbevillingsloven om forhøjelse af de nedskårne beløb. Endvidere bemærkes, at posten § 20 II. C. 20. „Tilskud til afholdelse af et videnskabeligt kursus for præster i året 1951: 10 000 kr.” ikke findes på finanslovforslaget for 1952—53

Endelig bemærkes, at 523 067 kr. eller godt halvdelen af det beløb på ca. 1 000 000 kr., som der er en formel mulighed for at bespare, vedrører tilskud til kirker og kirkers drift — navnlig istandsættelsesarbejder ved kirker — og at disse beløb *alle* i forhold til de samlede bygningsudgifter i forvejen er blevet betydeligt nedsat ved den prisstigning, der er sket.

Når hensyn yderligere tages til, at nærværende ministeriums budgetområde er det mindste af alle ministeriers, bortset fra fiskeriministeriet, og at det formentlig ved de tidligere stedfundne forhandlinger med spareudvalget blev fastslået, at kirkeministeriets budget lå særdeles forsvarligt i økonomisk henseende, må man henstille, at det fornævnte forslag ikke gennemføres for nærværende ministeriums område.

Sign. **Hermansen.**

Louis Petersen.

UNDERVISNINGSMINISTERIET

København, den 14. marts 1952.

Spareudvalget af 28. april 1950, finansministeriet.

I skrivelse af 22. februar d. å. har spareudvalget af 28. april 1950 anmodet undervisningsministeriet om en udtalelse over et af et medlem af udvalget fremsat forslag, hvorefter en række konti under undervisningsministeriets budget (finanslovkonto § 21) for det kommende finansår søges reduceret med 10 pct.

For så vidt angår ministeriets 1. departements 1. kontor, hvorunder hører folkeskolevæsenet, skal man henvise til de i skrivelse herfra af 10. februar 1951 til udvalget gjorte bemærkninger, som hviler på en nøje gennemgang af samtlige under kontoret hørende bevillinger.

Ud over de i denne skrivelse foreslåede besparelser finder man det ikke muligt inden for folkeskolens område at bringe yderligere besparelser i forslag.

For så vidt angår ministeriets 1. departements 2. kontor, under hvis arbejdsområde bl. a. hører læreruddannelsen, de frie skoleformer og Færøernes skolevæsen (§21 III.—X.), skal man udtale:

De under kontiene § 21 V., VI. A. til C. og VII. opførte beløb vedrører alle driften af de for læreruddannelsen nødvendige statsinstitutioner (statsseminarierne, statens forskoleseminarium, Danmarks Lærerhøjskole, Danmarks højskole for legemsøvelser, Dansk sløjdlærerskole og statens pædagogiske studiesamling). For disse beløbs vedkommende vil der efter ministeriets opfattelse ikke kunne opnås nogen reel besparelse. De under de pågældende konti opførte beløb, hvad enten de vedrører vederlag til de forskellige lærerkræfter, udgifter til bygningernes vedligeholdelse, opvarmning m. m. eller institutionernes drift iøvrigt, skønnes påkrævede til en forsvarlig gennemførelse af den på institutionerne meddelte undervisning, og en nedskæring af disse konti kan efter ministeriets opfattelse blot forventes at medføre en tilsvarende overskridelse af bevillingen.

De under kontiene § 21 III., IV. A.—F. og V. D. F. opførte beløb vedrører for langt den overvejende dels vedkommende private institutioner, hvortil statstilskud og elevunderstøttelser udbetales i henhold til særlige love, og som derfor kun vil kunne nedskæres ved lovændringer.

For så vidt angår andre bevillinger til private institutioner m. v., skal man bemærke, at også disse institutioner i det hele på følelig måde mærker det stigende prisniveau og til stadighed må kæmpe mod øgede udgifter. Efter ministeriets opfattelse vil der derfor for så vidt angår disse bevillinger så lidt som for statsinstitutionernes vedkommende være noget grundlag for en nedsættelse, og man mener at måtte fremhæve, at allerede en undladelse af at søge bevillingerne forhøjet i adskillige tilfælde må medføre væsentlige afsavn.

linder hensyn til den herskende økonomiske situation har ministeriet dog ment at kunne gå med til en nedsættelse af enkelte af de på ministeriets budget opførte bevil-linger. Man henviser i denne forbindelse til de ved skrivelser af 18. december 1950, 26. januar, 27. januar og 10. februar 1951 over for udvalget stillede forslag om besparelser på statsbudgettet. Udover den herved foreslåede nedsættelse af bevillinger finder mini-steriet det ikke muligt inden for det heromhandlede område at foreslå yderligere besparelse.

Sign. **Flemming Hvidberg.**

Hendriksen.

UNDERVISNINGSMINISTERIET

Kobenhavn, den 14. marts 1952.

Spareudvalget af 28. april 1950.

I skrivelse af 22. f. m. har spareudvalget forespurgt undertegnede minister, om jeg ville kunne tiltræde et af et medlem af udvalget fremsat forslag, hvorefter alle bevillinger på finanslov og tillægsbevillingslov, som ikke er fastlagt i særlig lov, og alle administrationsudgifter, som ikke er lovbundne, nedsættes med 10 pct.

For så vidt hel eller delvis fritagelse findes at burde finde sted, udbedes oplysning derom og motivering derfor.

I anledning heraf skal jeg med hensyn til de under undervisningsministeriets 2. departements område hørende bevillinger henvise til, at der foranlediget af spareudvalgets anmodning i skrivelse af 2. november 1950 om bistand til udarbejdelse af forslag til besparelsesmuligheder fandt en nøje gennemgang sted af de nævnte bevillinger. Man gjorde herefter i en skrivelse af 10. januar 1951 rede for, i hvilken mangelfuld tilstand de herhenhørende institutioner befinder sig, efter at de for de flestes vedkommende på forskellig måde er sat tilbage under besættelsen, uden at det senere er lykkedes at bringe dem på fode igen. Det udtaltes, at såfremt de omhandlede statsvirksomheder nu skulle underkaste sig en reduktion af de efter det anførte i forvejen knappe bevillinger, ville de med føje kunne bedømme deres situation som trøstesløs. Desuagtet fremsatte undervisningsministeriets 2. departement forslag til besparelser på forskellige under dets område hørende konti, hvilke forslag for et enkelts vedkommende pådrog ministeriet uvilje under sagens behandling i rigsdagen.

Forholdene i den heromhandlede henseende har ikke bedret sig i det forløbne år. Det stadig stigende prisniveau har snarere medført forøgede vanskeligheder. Jeg kan derfor ikke tiltræde det fremsatte forslag om en 10 pct.s nedsættelse af alle ikke lovbestemte bevillinger. En sådan beskæring ville ikke kunne foretages, uden at der derved ville ske uoprettelig kulturel skade for vort land. De udgifter, det offentlige i Danmark ofrer på kulturelle bevillinger, er af forholdsvis beskedent omfang i sammenligning med, hvad andre lande sætter ind.

Flemming Hvidberg.

A. Vøhtz.

FORSVARSMINISTERIET
PSL/LC

5. marts 1952.

Til Spareudvalget af 28. a p ril 1950.

Under henvisning til spareudvalgets skrivelse af 22. februar 1952 vedrørende muligheden af at tilvejebringe yderligere besparelser på forsvarsministeriets budget skal forsvarsministeriet udtale, at der ved den gennemgang af forsvarsministeriets budget med besparelser for øje, som fandt sted på foranledning af spareudvalgets skrivelse af 6. december 1950, og som resulterede i forsvarsministeriets skrivelse af 15. januar 1951, blev foretaget en sådan undersøgelse af forsvarsministeriets konti, at forsvarsministeriet ikke anser yderligere besparelser for mulige.

Hertil kommer, at en nedsættelse af udgifterne til den egentlige militære virksomhed vil betyde en reduktion af det danske forsvar, som vil være i modstrid med den af rigsdagen gennem vedtagelsen af de nye forsvarslove godkendte forsvarsordning. Forsvarsministeriet gik ud fra, at der ikke tilsigtes besparelser, som umuliggør gennemførelsen af den vedtagne forsvarsordning, og da alle de udgifter, der er budgetteret til den egentlige militære virksomhed, nemlig udgifter til militært personel og dets uddannelse, til militært materiel samt til militære anlæg er i overensstemmelse med den nye forsvarsordning, der har været udgangspunktet for budgetteringen, kan disse udgifter eller i hvert fald rammerne derfor formentlig betragtes som fastlagt ved særlig lov.

Forsvarsministeriet skal derfor ikke komme ind på en omtale af de enkelte konti, der vedrører udgifter, der er direkte afhængige af den militære styrkes størrelse, eller udgifter til personellet uddannelse, militært materiel og militære anlæg, men alene henviser til, at en besparelse kun kan gennemføres ved en reduktion af den militære virksomhed. I denne forbindelse skal ministeriet ikke undlade at pege på, at Danmark i det forsvarsprogram, der er afgivet til T.C.C., har forpligtet sig til i treårsperioden 1. juli 1951—1. juli 1954 at anvende ialt 2 650 mill. kr. til udbygning af det danske forsvar. I dette program er de danske forsvarsudgifter i NATO-finansåret 1. juli 1952—1. juli 1953 angivet til 920 mill. kr., hvilket beløb overstiger de på finanslovforslaget for finansåret 1952—53 søgte bevillinger ret betydeligt. I stedet for besparelser bliver der således tale om væsentlige merudgifter, navnlig til materielanskaffelser og anlægsvirksomhed.

Med hensyn til de udgifter på forsvarsministeriets budget, som mere indirekte vedrører den egentlige militærvirksomhed, skal det anføres, at disse udgifter er søgt afpasset så nøje som muligt efter det militære behov, og at besparelser på dette område derfor også vil kunne påvirke den militære virksomhed. Der skal dog for så vidt angår disse udgifter anføres følgende:

ad § 2 M. Krudtværket. N. Den militære klædefabrik. O. Orlogsværftet.

En nedsættelse af kontiene for lønninger m. v. til kontraktansatte og arbejdere og af kontiene for råmaterialer, drivkraft, vedligeholdelse og andre produktionsudgifter kan ikke finde sted uden en nedsættelse af produktionen og dermed af indtægtsbeløbene. Hertil kommer, at en ringere udnyttelse af virksomhedernes kapacitet vil bevirke en forøgelse af produktionsomkostningerne pr. enhed. Forsvarets materielanskaffelseskonti vil derfor blive belastet med større udgifter dels som følge af de forøgede produktionsomkostninger ved forsvarets producerende virksomheder og dels derved, at forsvaret, når dets egne virksomheders produktion sættes ned, må lade en større del af sine anskaffelser ske gennem import eller produktion ved privatindustrien.

De budgetterede udgifter på de heromhandlede virksomheders konti til råmaterialer, drivkraft, brændsel og belysning samt til vedligeholdelse af bygninger, maskiner m. m. er iøvrigt søgt afpasset til den påregnede produktion, der igen er beregnet ud fra den som følge af forsvarets udbygning nødvendige forøgelse af forsvarets anskaffelser.

For så vidt angår de særlige vederlæggelser til de på de producerende virksomheder beskæftigede personer, finder forsvarsministeriet ikke, at disse beløb vil kunne nedsættes på et tidspunkt, hvor virksomhedernes produktion og dermed kravene til virksomhedernes medarbejdere som følge af forsvarets udbygning forøges betydeligt.

Endelig skal det med hensyn til spørgsmålet om nedsættelse af sådanne konti som afskrivning, forrentning, bidrag til statsbrandforsikringsfonden og tilskud til hovedrevisionen anføres, at en eventuel nedsættelse af disse konti ikke vil betyde nogen besparelse for statskassen, idet tilsvarende indtægtskonti på statsbudgettet vil blive nedsat i samme omfang.

ad § 22 I. Centralstyrelsen og I. afsnit: Værnene m. v.

En nedsættelse af de konti, som vedrører den administrative virksomhed, der er hanlagt til centralstyrelsen, forsvarsstaben og værnenes administrerende organer, findes ikke forsvarlig, da den administrative virksomhed nøje hænger sammen med forsvarets udbygning og derfor undergives en tilsvarende forøgelse.

For så vidt angår de forskellige repræsentationskonti skal anføres, at samarbejdet indenfor den nordatlantiske traktat medfører, at forsvaret jævnlige modtager tjenstlige besøg af allierede personer fra de internationale atlantpagtorganer, og med hensyn til kontiene for våbenattachéer og faste delegationer m. v. vil der ligeledes navnlig som følge af atlantpagsamarbejdet heller ikke være mulighed for en nedsættelse.

Hvad angår forsvarets fabriksstyrelse, er der som følge af forsvarets udbygning og den i forbindelse dermed forøgede produktion på forsvarets producerende virksomheder pålagt forsvarets fabriksstyrelse en vigtig opgave som koordinerende organ for disse virksomheder, og forsvarsministeriet finder det ikke forsvarligt at nedsætte fabriksstyrelsens virksomhed.

Med hensyn til forsvarsministerens foredragsudvalg kan forsvarsministeriet ikke anse det for forsvarligt at foretage en nedsættelse af denne konto under hensyn til de forøgede indkaldelser og til, at man står overfor en forlængelse af tjenestetiden fra 12 til 18 måneder, og den samme betragtning gør sig gældende for så vidt angår kontoen for tilskud til soldaterhjem, der med finansudvalgets tilslutning nylig er forøget med 60 000 kr. Der må efter ministeriets opfattelse lægges den største vægt på, at den virksomhed, som forsvarets velfærdstjeneste og soldaterhjemmene udøver til gavn for de indkaldte værnepligtige, ikke forringes til skade for såvel de værnepligtige som for forsvaret. Andre konti,

som vedrører udgifter til kursus i husflid, sportspræmier og tilskud til militære foreninger, har efter ministeriets opfattelse tilsvarende betydning, således at ministeriet heller ikke finder det forsvarligt at nedsætte disse konti.

En nedsættelse af tilskuddet til geodætisk institut, der må medføre samme nedsættelse af instituttets pågældende indtægtskonto, vil alene bevirke en tilsvarende forøgelse på en anden konto af udgifterne til kortanskaffelser.

Udgifterne ved veligeholdelse af militære gravsteder og mindesmærker vil ikke kunne nedsættes, såfremt en forsvarlig vedligeholdelse skal opretholdes.

Med hensyn til sådanne konti som medhjælpssummer, vederlag til faste befalingsmænd af reserven, honorarer, funktionsvederlag, bestillingstillæg og særlige ydelser gælder det, at størrelsen af disse ydelser er fastsat ved love eller overenskomster, og ministeriet kan derfor ikke foreslå nogen besparelse, men en reduktion af disse konti må blive et spørgsmål, der af regeringen må forhandles med de pågældende personelorganisationer, da der som tidligere anført ikke kan foretages en reduktion af personeltallet, hvis den nye forsvarsordning skal gennemføres.

Endvidere skal ministeriet for så vidt angår kontiene for vederlag een gang for alle pege på den betydning, det har, at man i en tid, hvor der pålægges personer indenfor forsvaret meget store og krævende opgaver i forbindelse med nyordningen, har mulighed for at honorere et ekstraordinært stort arbejde, og ministeriet finder derfor ikke en nedsættelse af disse konti rimelig.

For så vidt angår understøttelseskontiene er det ministeriets opfattelse, at den mulighed staten har for at træde hjælpende til i nødstilfælde ikke forringes gennem en nedsættelse af disse beløb, idet iøvrigt bemærkes, at kontoen i realiteten er forholdsmæssig nedsat som følge af den forøgede personelstyrke.

Endelig skal man for så vidt angår forrentning og afskrivning henvide til det tidligere anførte, hvorefter en nedsættelse af disse konti ikke vil betyde en reel besparelse.

ad § 22. 2. afsnit: Forskellige under forsvarsministeriet henlagte institutioner m. v.

For så vidt angår materielintendanturen gælder de samme betragtninger, som allerede er anført for § 2-virksomhedernes vedkommende.

Med hensyn til de øvrige såkaldte civile institutioner skal det anføres, at forsvarsministeriet allerede ved behandlingen af spareudvalgets første henvendelse var klar over, at disse institutioner var det eneste område indenfor forsvarets budget, hvor der kunne være tale om at gennemføre en besparelse uden at foretage reduktion af selve det militære forsvar, og ud fra det synspunkt blev undersøgelsen dengang foretaget meget nøje. Ministeriet ser sig derfor ikke i stand til at anvise besparelser udover de tidligere foreslåede.

ad § 22. 3. afsnit: Ekstraordinære foranstaltninger.

Forsvarsministeriet skal henlede opmærksomheden på, at sidste rate af udgifterne til køb af munderingssager, vedligeholdelsesmateriel, ammunition m. v. og leje af skyts, håndvåben og køretøjer m. v. til det danske kommando i Tyskland er betalt, og at tilsvarende udgifter derfor ikke forekommer i budgettet for finansåret 1952—53. De øvrige udgifter vedrørende kommandoet må stå i forhold til den styrke, der er placeret i Tyskland, og ministeriet er derfor ikke i stand til at foreslå en besparelse.

FISKERIMINISTERIET

København, den 4. marts 1952.

Spareudvalget af 28. april 1950.

I skrivelse af 19. februar d. å. har spareudvalget meddelt, at et medlem af udvalget (folketingsmand Jensen-Broby) under de afsluttende forhandlinger i udvalget har fremsat forslag om, at alle bevillinger på finanslov og tillægsbevillingslov, som ikke er fastlagt i særlig lov, og alle administrationsudgifter, som ikke er lovbundne, nedsættes med 10 pct., dog således, at bevillingsmyndighederne, hvor ganske særlige forhold taler derfor, helt eller delvis kan fritages for nedsættelse.

Udvalget har endvidere ved at fremsende et eksemplar af finansloven for indeværende finansår, hvori de bevillinger på fiskeriministeriets budget, der er omfattet af forslaget, er afmærket, udbedt sig en udtalelse om, hvorvidt jeg måtte være enig i, at de omhandlede bevillinger vil kunne nedsættes med 10 pct.

I denne anledning skal jeg meddele, at der i sin tid efter modtagelsen af spareudvalgets skrivelse af 17. oktober 1950 blev foretaget en meget dybtgående undersøgelse af samtlige poster på fiskeriministeriets budget med henblik på at gennemføre så store besparelser som overhovedet muligt.

Som resultat af disse undersøgelser blev der ved skrivelse herfra af 18. november 1950 redegjort for de forskellige besparelsesmuligheder, ligesom man efter, at de forskellige muligheder var drøftet med udvalget, ved skrivelse herfra af 17. januar 1951 pegede på de poster, hvorpå der kunne opnås besparelser i 1951—52, og de poster, som man skønnede, at det var muligt at nedsætte ved besparelser fremover.

I henhold hertil blev der ved ændringsforslaget til finansloven for indeværende finansår foretaget nedsættelse af følgende poster:

§ 23 A. *Centralstyrelsen:*

1. e. Medhjælpssum (anslået)? nedsat med	5 832 kr.
II. a. Kontorholds- og almindelige ministerielle udgifter (anslået): nedsat med	25 000 -

§ 23 B. *Saltvandsfiskeri og ferskvandsfiskeri.*

4. Indplantning af fiskeyngel: nedsat med	15 000 -
---	----------

§ 23. *E. Andre udgifter:*

2. b. Til fiskeriministeriets forsøgslaboratorium:	
3. Medhjælp (anslået): nedsat med	25 736 -
3. Fiskeriforeninger til almindeligt formål: nedsat med	5 400 -
9. Omplantning af rødspætter til Bæltvandene: nedsat med	35 000
10. Motorkursus: Bevillingen udgik.	
Besparelse	1 200 -
17. Udgifter ved regulering af udførsel af fisk (anslået): nedsat med	6 600 -

Besparelser ialt. 119 768 kr.

Man liar endvidere søgt at gennemføre de yderligere besparelser, som er stillet i udsigt ved de ovenfor omhandlede skrivelser og under forhandlingerne med udvalget. Endvidere er yderligere besparelser gennemført i det omfang, hvori dette har været muligt. Dette er også kommet til udtryk ved udarbejdelse af fiskeriministeriets budget for finansåret 1952—53 og ved de til finanslovsforslaget for nævnte finansår stillede ændringsforslag.

Af de herved gennemførte besparelser skal peges på følgende:

§ 23. B. 2. *Vederlag til fisker i f ogeder.*

Kontoen er udgået som følge af gennemførelse af lov nr. 500 af 19. december 1951 om saltvandsfiskeri.

Besparelse 4 200 kr.

§ 23. B. c. *Medhjælp.*

Ved rationalisering og omlægning af fiskerikontrollen er der senere tid ikke foretaget nyantagelser under fiskerikontrollen, efterhånden som fastansættelser blandt personalet har fundet sted på grund af afgang m. v. Besparelsen herved anslås for finansåret 1952—53 at ville andrage ca. 22 000 -

§ 23 C. *Udgifter vedrørende fiskeriundersøgelser.*

1. *Kommissionen for Danmarks Fiskeri- og Havundersøgelser og*
2. *Dansk Biologisk Station.*

Ved centralisering og rationalisering af arbejdet indenfor de to institutioner er der foruden en mere effektiv udnyttelse af det forhåndenværende personale og undersøgelsesskibene opnået ikke ubetydelige besparelser. Besparelserne anslås for finansåret 1952—53 at ville andrage 21 627 -

§ 23. E. 2. a. *Rejseudgifter m. v. til fiskerikonsulenten.*

Udgifterne hertil vil fremtidig i det væsentligste blive afholdt af eksportafgifterne. Besparelse 15 000 -

§ 23. E. 3. *Fiskeriforeninger til almindeligt formål.*

I henhold til den med spareudvalget truffede aftale er der foretaget en yderligere nedsættelse af tilskudet til nævnte foreninger. Besparelse 5 400 -

§ 23. E. 7. *Underskud ved udgivelse af årbog for den danske fiskerflåde.*

Underskudet er budgetteret til 2 000 kr., men har i de senere år været betydeligt større. Ved en intensiveret annoncekampagne påregnes der at ville fremkomme et overskud for nævnte finansår på ca. 4 000 kr. Besparelse 6 000 -

For tiden føres forhandlinger om en nyordning angående årbogens udgivelse, hvorefter risikoen for et eventuelt underskud ikke længere kommer til at påhvile statskassen.

Overført... 74 227 kr.

§ 23. E. 18. Tilskud til den permanente fiskeriudstilling i Charlottenlund.

Ved forskellige udstillingsarrangementer påregnes der at kunne opnås nogen entreindtægt i lighed med, hvad der har været tilfældet i finansåret 1951—52.

Besparelse 3 000 -

§ 23 G. Fiskeriministeriets Industritilsyn.

Ved gennemførelse af lov nr. 506 af 20. december 1950 om kvalitetskontrol med fisk og fiskevarer er der opnået hjemmel til at pålægge de i henhold til loven autoriserede virksomheder en særlig afgift til dækning af de med nævnte virksomheder forbundne udgifter.

Disse autorisationsafgifter påregnes for finansåret 1952—53 at ville andrage 80 000 -

§ 23. H. Varetagelse af det danske fiskeris interesser i udlandet.

1. Honorarer.

Ved den foretagne nedsættelse af fiskeriattacheernes udetillæg med 714 pct. påregnes der at ville opnås en besparelse på 2 160 -

Besparelser i finansåret 1952—53 ialt 159 387 kr.

Når henses til, at man iøvrigt ved budgetlægning har udvist den yderste sparsommelighed, finder jeg ikke, at der er nogen mulighed for at gennemføre den foreslåede almindelige nedsættelse af de under fiskeriministeriet henhørende bevillinger, idet dette ikke vil kunne finde sted, uden at der foretages indskrænkninger i de forskellige institutioner og afdelingers normale arbejde.

Jeg må dog i denne forbindelse gøre opmærksom på, at der for tiden er visse overvejelser i gang angående Landsforeningen for Fiskepropagandas fremtidige virksomhed, og at der i denne forbindelse vil være mulighed for at gennemføre en nedsættelse med 10 pct. af det hidtidige tilskud på 25 000 kr. til nævnte forenings virksomhed, jfr. § 23 E. 2. c.

Sluttelig skal jeg bemærke, at man fra fiskeriministeriets side fortsat vil bestræbe sig for at gennemføre besparelser i så stort et omfang, som dette er forsvarligt, og herunder at gennemføre de besparelser, som tidligere er stillet udvalget i udsigt fremover.

Sign. Knud **Ree**.

FINANSMINISTEREN

*København, den 4. marts 1952.**Til Spareudvalget af 28. april 1950.*

Som svar på udvalgets skrivelse af 22. februar d. a. skal jeg udtale følgende:

Da jeg først vendte tilbage fra Atlantrådets møde i Lissabon den 28. februar, ville der kun være 5—6 dage til besvarelse af skrivelsen, såfremt den i denne angivne frist den 5. marts skal overholdes. Da der i skrivelsen er rejst spørgsmål om besparelser for såvidt angår 264 konti på finansministeriets budget, er det indlysende, at den egentlige undersøgelse af disse mange konti vil være helt umulig på så få dage, og da udvalget formentlig vil være enig med mig i, at en ganske overfladisk besvarelse ikke tjener noget formål, skal jeg i øjeblikket kun sige, at de rejste spørgsmål vil blive nærmere undersøgt, hvorefter jeg på et senere tidspunkt vil henvende mig til udvalget og redegøre for nogle af de konsekvenser, en nedskæring på de nævnte konti måtte have, således at udvalget herefter kan bedømme, hvad det måtte være ønskeligt.

Når udvalget i skrivelsen erklærer det for nødvendigt inden finanslovens 2den behandling at få tilvejebragt klarhed over de muligheder, der er for besparelser på de af folketingsmand Jensen-Broby anførte områder, forstår jeg vel det ønskelige heri, men det er jo også klart, at en besparelse ikke mister sin værdi, selv om den ikke kan optages på det nu foreliggende finanslovforslag. Det må være i alles interesse, at de dispositioner, man måtte træffe, er vel overvejede, og jeg skal som nævnt senere vende tilbage til de rejste spørgsmål.

Sign. Thorkil Kristensen.

FINANSMINISTEREN

København, den 13. marts 1952.

Til Spareudvalget af 28. april 1950.

I forbindelse med min skrivelse af 4. ds. angående det af et medlem af udvalget stillede forslag om, at alle bevillinger på finansloven, der ikke er fastlagt i særlig lov, eller administrationsbevillinger, der ikke er lovbundne, nedsættes med 10 pct., skal jeg efter en foretagen undersøgelse af de under finansministeriets budgetområde hørende konti udtale følgende:

Finansministeriets budgetområde er hovedsagelig præget af bevillinger af administrativ karakter, hvilket bevirker, at de enkelte kontis størrelse må afpasses efter det behov, som er nødvendigt for en forsvarlig administration af de forskellige sagområder. Dette gælder f. eks. administrationen af statens udlånsvirksomhed, idet en nedsættelse af personaleudgifterne på dette område ville bevirke en formindsket effektivitet af kontrollen med lånevilkårenes overholdelse med deraf følgende muligheder for en stigning af de beløb, som må afskrives som uerholdelige. Lignende betragtninger gør sig gældende for en række andre områder, og der kan her navnlig peges på de med skatte- og afgiftslovenes administration forbundne omkostninger, således udgifterne til ligningsmyndighederne, skatteoppebørselsvæsenet og toldvæsenet. En indskrænkning af personalet indenfor disse administrationsgrene ville formindske mulighederne for at opnå det i de pågældende love påregnede provenue og dermed ændre de forudsætninger, der bliver lagt til grund ved budgetlægningen og den økonomiske politik fremover.

Specielt vedrørende de under finansministeriet henlagte statsvirksomheder: Det kgl. Assistenshus og Dem kgl. mønt, finder jeg anledning til at bemærke, at disse institutioners personaleudgifter nøje afstemmes efter det til enhver tid værende behov. Da lånebehovet under og i årene efter krigen var forholdsvis ringe, blev assistenshusets personale således formindsket i tilsvarende grad. Hvad angår Den kgl. mønt, ville en personaleindskrænkning på nuværende tidspunkt bevirke, at udmøntningen af skillemønt, som i forvejen på grund af metalangel og andre forhold ikke er tilstrækkelig, måtte indskrænkes.

Det er herefter min opfattelse, at en almindelig nedsættelse af personaleudgifterne med 10 pct. ikke vil være gennemførlig.

En reduktion af de egentlige driftskonti, såsom kontorholdsudgifter, udgifter til husleje, brændsel og andre bygningsudgifter, må jeg allerede under hensyn til de stadig stigende materialepriser anse for udelukket.

Det skal endelig anføres, at finansministeriet ved den gennemgang af budgettet, som med besparelser for øje tidligere har fundet sted, og som resulterede i de i finansministeriets skrivelse af 16. januar 1951 indeholdte besparelsesforslag, foretog en så grundig undersøgelse af besparelsesmulighederne, at jeg for tiden ikke mener at kunne stille forslag om nedsættelse af de på finansloven opførte bevillinger, men at man naturligvis til stadighed indenfor finansministeriets forskellige administrationsgrene vil være opmærksom på de besparelsesmuligheder, som måtte foreligge.

Sign. **Thorkil Kristensen.**